

ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ

(ପ୍ରଥମ ଭାଗ)

ନୂତନ ମୁଦ୍ରଣ

ଶ୍ରୀ କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପଦ୍ୟାନୁବାଦିତ

ପ୍ରକାଶକ—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ଅଲଗା ବଜାର କଟକ-୨

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ:—ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଷ୍ଟୋର

ହୋ: ପା: ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ସାହୁ

ଅଲଗା ବଜାର କଟକ-୨

ପୋନ ନମ୍ବର—୨୪୭୯୭

ମୂଲ୍ୟ ୪୪-୦୦

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ଜାଳାଚରଣ	୧
ଗନ୍ଧାଧରଣାଦି ବନ୍ଦନା	୨
ନିମିଷାରଣ୍ୟରେ ସୌଚିକ ଦେଖି ରୂପମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଓ ତାଙ୍କଠାରୁ ପୁରଣ ଶ୍ରବଣ କରିବା	୩
ଶାନିକାଦି ମୁନିଗଣମାନଙ୍କୁ ସୁଦଙ୍କର ଉତ୍ତରପ୍ରଦାନ	୬
ଗାଲକ ଆଦି ସୃଷ୍ଟି ବର୍ଣ୍ଣନା ବିବରଣ	୮
ହୁଙ୍କଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଓ ଶିବଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି	୧୦
ବୃଷ୍ଟିଙ୍କଠାରୁ ସାବିତ୍ରୀ ଓ କନ୍ୟାଧରଣ ଜନ୍ମ ବିବରଣ	୧୫
ଦେବୀ ଦେବୀ ଓ ଭୂତ ପ୍ରେତାଦିଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି	୧୭
ଶୁକ୍ଳ ସର୍ଜନା କରିବାକୁ ବ୍ୟାତାଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେବା ଓ ଦେବତା ମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପତ୍ନୀ ପ୍ରଦାନ	୨୧
୨ର୍ଥ ପାତାଳ ଓ ସାଗର ଆଦିଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ବିବରଣ	୨୫
ବିଦ ଶାସ୍ତ୍ର ଯୁଗ ଓ ସମୟଆଦିର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ନାରଦଙ୍କପ୍ରତି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଅଭିଶାପ ପ୍ରଦାନ	୨୭
ବିଶ୍ୱାସଆଦି ରୂପମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ଓ ତନ୍ତ୍ରଙ୍କର ଶାପ ପ୍ରାପ୍ତି କଥନ	୨୮
ରୂପିବର୍ଗ ଓ କୁବେରଙ୍କ ଜନ୍ମ ବିବରଣ	୩୭
ପୁତାଣୀ ଉପାଖ୍ୟାନ	୩୮
ଅଭିଶାପ ପାଇ ଦୂତାଚାରୀ ଓ ବିଶ୍ୱକର୍ମାଙ୍କର ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଉତ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଶିଳ୍ପକାରମାନଙ୍କ ଜନ୍ମବିବରଣ	୪୦
ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମପତ୍ନୀ ହରଣ ଏବଂ ବୈଦ୍ୟ, ଗଣକ, ଅଗ୍ରବାମା, ସୁଦ ଓ ଶାଟମାନଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି	୪୮
ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଶାପ ଓ ପୁନରାୟ ଶାପ ମୋଚନ	୫୯
ଧାତାଙ୍କର ଶାପରେ ନାରଦଙ୍କର ଗନ୍ଧର୍ବ ଭୂଳରେ ଜନ୍ମ	୫୦
ପ୍ରବର୍ତ୍ତଣର ପଞ୍ଚାଶତ ରମଣୀ ଗ୍ରହଣ ଓ ନୃତ୍ୟାତ୍ମୀୟ ଦର୍ଶନାର୍ଥେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶର୍ପରୁ ଗମନ ଓ ପରେ ଦେହତ୍ୟାଗ ଓ ମାଳାବତୀର ବିଳାପ	୫୨

ବିଷୟ

ପୃଷ୍ଠା

ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ସାଗରକୁ ହରିଜ ନମନ୍ତେ ଦେବଗଣଙ୍କର ଗମନ ଓ ବସ୍ତୁଙ୍କର ପ୍ରବ	
ଏବଂ ତତ୍‌କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ୱକ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ	୫୪
ବସ୍ତୁଙ୍କର ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ମାଳାବତୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗମନ ଓ ତାହା	
ସହିତ କଥୋପକଥନ	୫୭
ଯମ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁକନ୍ୟାମାନଙ୍କ ସହିତ ମାଳାବତୀଙ୍କ କଥୋପକଥନ	୫୭
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶୀ ହରି ମାଳାବତୀ ସହିତ ରୋଗ ବୃତ୍ତନ୍ତ କଥୋପକଥନ	୬୧
ଉପବର୍ତ୍ତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାବନ ପ୍ରଦାନାର୍ଥେ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆଦେଶ	୬୩
ଉପବର୍ତ୍ତରେ ପୁନର୍ଜୀବନ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ମାଳାବତୀଙ୍କର ପ୍ରବ	୬୫
ଉପବର୍ତ୍ତରେ ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଶୁଦ୍ରାଣୀ ଭେଦରେ ଜନ୍ମ ହେବା	୬୭
ନାରଦଙ୍କର ଶାପମୋଚନ ଓ ପୂର୍ବ ବେଦ ପ୍ରାପ୍ତି	୭୨
ଧାତାଙ୍କଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୁନିମାନଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି	୭୭
ନାରଦଙ୍କର ବିଦାୟରେ ଧାତାଙ୍କର ଶେଦ	୭୮
ଧାତାଙ୍କ ସହିତ ନାରଦଙ୍କର ବାକ୍ୟାଳାପ ଓ ନାରଦଙ୍କର ଶିବଲୋକକୁ ଗମନ	୮୧
ମହାଶୂନ୍ୟ ପୁରରେ ଶିବଙ୍କ ସହିତ ନାରଦଙ୍କର କଥୋପକଥନ	୮୪
ନିତ୍ୟାଗୁରୁ ପ୍ରକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ନାରଦଙ୍କୁ ଧାତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ	୮୭
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାରଦଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଶିବଙ୍କର କଥୋପକଥନ	୯୨
ଶିବଙ୍କଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଶୁଣି ନାରଦଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ	୯୫
ନାରାୟଣଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ନାରଦଙ୍କର ପ୍ରବେଶ	୯୯
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ନାରାୟଣଙ୍କଠାରୁ ନାରଦଙ୍କର ଶ୍ରବଣ	୧୦୦
ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ବିଷୟରେ ପଥେ ଅଥେ	୧୦୨

ବ୍ରହ୍ମଗଣ୍ଡର ପୂର୍ବପଞ୍ଚ ପ୍ରମାପ୍ତ

ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ

ମଙ୍ଗଳା ଚରଣ

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯଶ ଶୁ ନରାୟଣ ସାଧକଃ ।
ଯମଶ୍ଚ ଦେବେଶ୍ଚ ସରସ୍ୱତୀ ତଥା ॥
ଭଜନ୍ତି ସର୍ବେ ମନବୋ ସମୀକ୍ଷରଂ ।
ନମାମି ଭକ୍ତ୍ୟା ତମନନ୍ତ କାମଜମ୍ ॥
ଅକ୍ଷରଶମକରେ ଯୋ ଜଗତାଞ୍ଚକାର ନମ୍ ।
ପଳକୋ ସର୍ବ ଭୂତାନାଂ ଇଂ ବିଭୁଂ ପ୍ରଣମାମ୍ୟହମ୍ ॥
ଯୋହି ସିଂହାସନେ ସୁଧୂତଂ ନିର୍ବିକାରେ ନରଞ୍ଜନଃ ।
ଅନାଦିଶ୍ଚ ସର୍ବେଷାଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାମ ଗୋଚରଃ ॥
କାଳଶ୍ଚାପି ମହାକାଳଃ ସର୍ବ ଭୂତହୃତେ ରତଃ ।
ମହାନପି ଅଶୃଷ୍ଟେବ ଧାତାରଂ ତଂ ନମାମ୍ୟହମ୍ ॥
ନରଃ ମୁଖାନ୍ତଃ ଯଥେଶ୍ଚ ସାଧକଃ ।
ସର୍ବେବ ଯୋଗେ ହିମିତେଶ୍ଚ ଲୋଚନେଃ ॥
ହିମଞ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟାପି ଭଜନ୍ତି ନା ସୁଖଃ ।
ଭଜାମି ତମେହୁତ ଧ୍ୟାନରଞ୍ଜନମ୍ ।
ଯନ୍ମାମ ସ୍ମରଣେ ନେବ ଭବତ୍ୟତଂ ପ୍ରଜାୟତେ ।
ବନ୍ଦେ ତଂ ନିର୍ଗୁଣେ ଦେବଂ ନିଷିଳଂ ଭୁବନେଶ୍ୱରମ୍ ॥
ଶ୍ରୁତସୁଖକବିଧାପି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୁଣ ଲକ୍ଷ୍ମିନମ୍ ।
ବେଦବ୍ୟସ କୃତଶ୍ଚେ ତତ୍ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣମ୍ ॥
ଶୃଣୋତି ପଠତିଯଶ୍ଚ ତଥାଚ ବହୁମନ୍ୟତେ ।
ଇହଲୋକେ ସୁଖଂ ଭୁକ୍ତ୍ୟା ସ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଗତିମାପ୍ନୁୟାତ୍ ॥
ଓଁ ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟ ନରଥୈବ ନକ୍ଷେତ୍ରମଂ ।
ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀଞ୍ଜୈବ ତତୋ ଜୟ ମୁଦାରସ୍ୱେତ୍ ॥

ଚାହା ଶୁଣି ଗଣପତି ବୋଇଲେ ଯେ ତୁମ୍ଭେ
 ଅସୁରରାସ୍ତ୍ର ହୋଇବ ଶାପ ଦେଲୁ ଆମ୍ଭେ ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ ପୁଣି ବୃକ୍ଷ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇବ
 ଆମ୍ଭର ବଚନ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ ।
 ଏନ୍ତ ଶାପ ଦେବାର ଶୁଣିଣ ତୁଳସୀ
 ଭୟରେ ଗଣପତିଙ୍କ ସମୀପରେ ବସି ।
 ଶେଷେ କର ଚାହାକୁ ଅନୁମୟ କଲେ
 ତା ଦେଖି ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ୍ୱର ପ୍ରଧନ ହୋଇଲେ ।
 ବୋଇଲେ ଗୋ ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭେ ନ ହୁଅ କାତର
 ବୃକ୍ଷରୂପେ ଯେବେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ହେବ ଅବତାର ।
 ତୁମ୍ଭ ପରି ହେବ ସବୁ ପୁଷ୍ପରୁ ଅଧିକ
 ଆଦରେ ଦେଖିବେ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ନାୟକ ।
 କଳାଂଶରେ ନାରାୟଣ ପ୍ରାୟ ତୁମ୍ଭେ ହେବ
 ବିଶେଷରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରୀତି ବଢ଼ାଇବ ।
 ସକଳ ଦେବେ କରିବେ ତୁମ୍ଭକୁ ଆଦର
 କେବଳ ମୁଁ ନ ହୁଇବି ବୋଲି ମନେକର ।
 ଏହିହୁଏ କହ ସୁରଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଣପତି
 ବଦରିକା ଆଶ୍ରମକୁ ଚଲେ ସେ ଘଟତି ।
 ତପସ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ହେଲେ ଚନ୍ଦ୍ରପର
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସୁମରଣ କଲେ ନିରନ୍ତର ।
 ତୁଳସୀ ଦୁଃଖିନ ହୋଇ ଆପଣାର ମନେ
 ତପସ୍ୟା କରିବାପାଇଁ ଚଳିଲେ ବହନେ ।
 ପୁଷ୍ପର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଯାଇ ଫସତ ଭାବରେ
 ଲକ୍ଷେ ବରଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହି ନିରାହାରେ ।
 ତପସ୍ୟା କରିଣ ଦିନରାତି କଟାଇଲେ
 ସେ ଅନ୍ତେ ମୁନିଙ୍କ ଶାପ ପୁଣି ସେ ପାଇଲେ ।
 ପ୍ରବୃତ୍ତ ଗଣେଶ ଶାପ ପାଇଥିଲେ ସଖା
 ସେ ସକାଶୁ ହେଲେ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ପ୍ରିୟବତୀ ।
 ପୁଣି ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ଗର କେତେକାଳ ଅନ୍ତେ
 ଶଙ୍କର ଶିଳରେ ମଞ୍ଚ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଯାନ୍ତେ ।
 ସେ ତୁଳସୀ ଗୋଷ୍ଠ ବୃକ୍ଷରୂପ ହୋଇକର
 ନାରାୟଣ ଦେବଙ୍କର ହେଲେ ମନୋହାର ।

ପ୍ରଣାମ କରଣ ଶିବ ଦୁର୍ଗା ଗଣେଶକୁ
 ତପ ଲାଗି ପଶୁରାମ ଗମିଲେ ବଣକୁ ।
 ସେ ଦିନୁ ସକଳ ଜନେ ପୂଜିତ ହୋଇଲେ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କ୍ଷଣେମାତ୍ର ନ ଭୁଲିଲେ ।
 ଶିବ ପାଦପଦ୍ମ ପାଶେ ରହିଲେ ଗଣେଶ
 କହିଲେ ନାରଦଙ୍କର ଆଗେ ଚିନ୍ତିତଣ ।
 ଗଣେଶଖଣ୍ଡ ଏଠାରେ ହୋଇଲା ସମାପ୍ତ
 ଶୁଣ ଆମ୍ଭେ ସାଧୁଜନେ ଦେଇକରି ଚିତ୍ତ ।
 ଭକ୍ତିଭାବେ ଏହାକୁ ଯେ କରଇ ଶ୍ରବଣ
 ରାଜସ୍ୱୟ ପୋଷ୍ୟଲ ଲଭିକରେ ଜାଣ ।
 ଅସୁରୀକ ଜନ ଯେବେ ପ୍ରତ୍ୟହ ପଡ଼ଇ
 ଗଣେଶ ସମାନ ପୁଣି ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ।
 ଅଷ୍ଟ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ଚାହାର
 ଆବର ପାର୍ଯ୍ୟାୟ ହୋଇ ବଞ୍ଚଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ।
 ବନ୍ଧ୍ୟା ରମଣୀୟ ଯେବେ ଏହାକୁ ଶୁଣିବେ
 ପୁଣି ପୌତ୍ରୀ କୋଳେ ଦେନି ସୁଖେ ବଳସିବେ
 ଧନ ଧାନ୍ୟରେ ଭରା ହୋଇବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଦୟାକରିବେ ଚାହାକୁ ବ୍ରହ୍ମ ସୁନାତନ ।
 ଜଗତ ଜନମଙ୍କର ପାଦ ଅନୁସର
 ଲେଖିଲି ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ମୁହିଁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କର ।
 ସୁକ୍ଷେ ଅଜ୍ଞାନଜନ କିନ୍ତୁ ନ ଜାଣଇ
 ସାଧୁମାନଙ୍କ ଗହଣେ କେଉଁ ବସିନାହିଁ ।
 ଯଦ୍ୟପି ଏଥିରେ ତୁଟି ମାତ ରହିଥିବ
 ଅଧାର କରୁଣା ଗୁଣେ ମୋତେ କ୍ଷମାଦେବ ।
 ଏଠାରେ ଗଣେଶଖଣ୍ଡ ହୋଇଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ଗାତ ଛନ୍ଦେ ବରଗଲ ଶେଷବାସୀ ହାନ ।
 ଭନ ଭନ ଭାସାରୁ ଯା କରିଣ ଗ୍ରହଣ
 ଉତ୍କଳ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କଲି ଜାଣ ।
 ଜଗତ ଜନମା ଯେ ଗମାୟାଙ୍କ ପୟରେ
 ମଥାନତ କରି ଜଗାଡ଼ିଲୁ ଭକ୍ତିଭାବେ ।
 ଯେପରି ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ସଦା ହୋଇବ ଆଦୃତ
 ଏତିକି ମାଗଇ ଶେଷବାସୀ ଯୋଡ଼ିହାତ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀ ପୁରାଣେ ଗଣେଶଖଣ୍ଡେ ନାରାୟଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷାନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନେ
 ନାମ ପଞ୍ଚରଙ୍ଗାଚାର୍ଯ୍ୟୋପାଧ୍ୟାୟଃ ।

ମୁଦ୍ରକା—ଶ୍ରୀ ବେଢ଼ା, ଗଣିକା ପ୍ରାଣିଂ ପ୍ରେସ
ଅଲଗା ବଜାର, କଟକ-୨

ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ

ମଙ୍ଗଳା ଚରଣ

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯଶ ଶୁଭ ନରାଣୁ ସାଧକାଃ ।
ଯମଶୁ ଦେବେଶୁ ସରସ୍ବତୀ ତଥା ॥
ଭଜନ୍ତି ସର୍ବେ ମନବୋ ସର୍ମାଶ୍ଚରଂ ।
ନମାମି ଭକ୍ତ୍ୟା ତମନନ୍ତ କାମଜମ୍ ॥
ଅକ୍ଷରଶମକରେ ଯୋ ଜଗତାଞ୍ଚଦିକାର ନମ୍ ।
ପଳକୋ ସର୍ବ ଭୂତାନାଂ ଭଂ ବିଭୁଂ ପ୍ରଣମାମ୍ୟହମ୍ ॥
ଯୋହି ସିଂହଶ ସଂଯୁକ୍ତଂ ନିବିଜାରେ ନରଞ୍ଜନଃ ।
ଅନାଦିରାଦି ସର୍ବେଷାଂ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାମ ଗୋଚରଃ ॥
କାଳଶ୍ରାପି ମହାକାଳଃ ସର୍ବ ଭୂତହୃତେ ରତଃ ।
ମହାନପି ଅଶୁଶ୍ରେବ ଧାତାରଂ ତଂ ନମାମ୍ୟହମ୍ ॥
ନରଃ ମୁମାତ୍ମଃ ଯପ୍ତେଷୁ ସାଧକଃ ।
ସଦୈବ ଯୋଗେ ସ୍ଥିମିତେଷୁ ଲୋଚନେଃ ॥
ହିମଞ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟାପି ଭଜନ୍ତି ନା ସୁଖଃ ।
ଭଜାମି ତଂମେହୁଦି ଗାନରଞ୍ଜନମ୍ ।
ଯନ୍ମାମ ସୁରଣେ ନେବ ଭବତ୍ୟଦଂ ପ୍ରଜାୟତେ ।
ବନ୍ଦେ ତଂ ନିର୍ଗୁଣେ ଦେବଂ ନିଃସିଲଂ ଭୁବନେଶ୍ବରମ୍ ॥
ଶ୍ରୁତସୁଖକବଞ୍ଚାପି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପୁଣ୍ୟ ଶୀର୍ଷନମ୍ ।
ବେଦବ୍ୟାସ କୃତଞ୍ଜେ ତତ୍ ସ୍ତୁତ୍ବବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣମ୍ ॥
ଶୃଣୋତି ପଠତିଯଶୁ ତଥାତ ବହୁମନ୍ୟତେ ।
ଇହଲୋକେ ସୁଖଂ ଭୁକ୍ତ୍ୱା ସ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ ଗତିମାସ୍ମୁୟାତ୍ ॥
ଓଁ ନାରାୟଣଂ ନମସ୍କୃତ୍ୟ ନରଞ୍ଜେବ ନଭେଭ୍ୟମ୍ ।
ଦେବା ସରସ୍ବତୀଞ୍ଜେବ ତତୋ ଜୟ ମୁଦାରପ୍ନେତ୍ ॥

ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ପାଦ

କ ର ନା

ବଦନ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ ଶାବନ
 ତବ ପାଦ ପଦ୍ମତଳେ କୋଟି ନବେଦନ ।
 ଅବାଦି ଭଞ୍ଜନ ପ୍ରଭୁ ଗତିମୁକ୍ତିଦାତା
 ଜନନ ମାନଙ୍କର ନୟନା ବଦନା ।
 ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥରେ ବଜେ କଳ୍ପବଟ ମୂଳେ
 ପରପର ଧୂଳା ଉଡ଼େ ମଳତୀର ଚୂଳେ ।
 ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତ ବଳରାମ ସଙ୍ଗତେ ଅଛନ୍ତି
 ମଧ୍ୟରେ ଭଦ୍ରା ଭଗିନୀ ଯେ ଶୋଭା ପାଆନ୍ତି ।
 ରତ୍ନସିଂହାସନେ ବସେ କରନ୍ତି ଆପଣ
 ମଣିମା ମଣିମା ତାଙ୍କ ଦ୍ୟୁତି ଭକ୍ତଗଣ ।
 ଛପନ ପରୁଟି ଶୋଭା ଶୁଭ୍ର ଅବରତ
 ଛପନ କୋଟି ଶାବଙ୍କୁ ପଡ଼ି ବାଣି ନନ୍ଦ ।
 ସୁଦୃଢ଼ କମଳା ଦେଖା ଯେ ଶରଣୀ ତୁମ୍ଭର
 ପଡ଼ି ବାଣି ବା ଦାସିତ୍ୟ ତାହାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତର ।
 କାଟଠୁ ପତଙ୍ଗ ଯାଏ ଛନ୍ତି ଯେତେ ଶାବ
 ସନ୍ତ୍ରସ୍ତ ତପ୍ତାସୀ ତୁମ୍ଭେ କରିଅଛ ଦେବ ।
 ଆବର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟେ ବଞ୍ଚେ କରିଅଛ
 ଏହି ଜଗତ ଜନଙ୍କୁ ଲଳନା କରୁଛ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଦି ଚେଷ୍ଟି ଶ କୋଟି ଅମର ମଣ୍ଡଳୀ
 ତବ ପାଦ ପଦ୍ମତଳେ ହୋଇ ନିଉଁଛନ୍ତି ।
 ମହାଯୋଗୀ ଶିବ ସଦା ତବ ନାମ ଧ୍ୟାୟୀ
 ଯୋଗ ମାୟାକୁ ଅଛନ୍ତି ଅଙ୍କରେ ବସାଇ ।
 ପୁଣି ଅମର ହୋଇଣ ସେହୁ ରହିଛନ୍ତି
 ମୂଳ କମଳରେ ଲୟ ଲଗାଇ ଅଛନ୍ତି ।
 ତବ ଆଜ୍ଞାବଳେ ଲୟ ଅମରାଧିପତି
 ସ୍ୱରଗ ପୁରରେ ନାନା ଶ୍ରେଣୀ ଶୁଭ୍ର ଛନ୍ତି ।
 ପବନ ତବ ଆଦେଶେ ମନ୍ଦମନ୍ଦ ବହେ
 ଅନଳ ଆଦେଶ ପାଇ ଶିଶୁବନ ଦହେ ।
 ଆଦେଶ ପାଇ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର ଜଗିଛି
 ବରୁଣ ସପ୍ତ ସାଗରେ ସଜା ହୋଇଅଛି ॥
 ଯନ୍ତ୍ରପତି ନେଉଅଛି ଶାବଙ୍କର ପ୍ରାଣ
 ଦଣ୍ଡ ଦେଉଅଛି ପାପ ପୁଣ୍ୟ ବରୁଣଣ ।
 ଯୋଗିରାଜି ମାନେ କରି ପବନ ଆହାର
 ତବ ନାମ ଜୟଥାନ୍ତି ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତର ।

ଏହି ପରକାରେ ସବେ କରନ୍ତି ଭଜନ
 କେତେ ନା ବର୍ଣ୍ଣିତ ମୁଣି ଅଟେ ଶ୍ରୀଜନନ ।
 ଯେଉଁ ପାଦ ଦରଶନ କରିବାକୁ ତଳେ
 ସୁନା ସୁନା ତପି ଚପ କରନ୍ତି ଶୟଳେ ।
 ତେବେହେଁ କାମନା ତାଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉନାହିଁ
 ମୁଁ କମ୍ପା ସେ ବୃଥା ଆଶା କରିବି ଗୋସାଇଁ ।
 କେବଳ ଏତିକି ମାତ୍ର ବାଞ୍ଛଣ ସାହାସ
 ତବ ନାମ ଗାଇବାକୁ କରୁଛି ପ୍ରୟାସ ।
 ଶୁଣିଛି ଅନେକ ପାପୀ ତାପୀ ମୁଦ୍‌ଜନ
 ମହାଘୋର ଦିବସରେ ହୋଇଣ ମଗନ ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଛନ୍ତି ଆହେ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି
 ରଖିଛ ତାହାକୁ ତତକ୍ଷଣେ କମ୍ପାଣି ।
 ସେହିପରି ମୁଣି ଜଣେ ନବୋଧ ନର୍କନ
 ନାହିଁ ମୋରଠାରେ ତଳେ ମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ।
 କେବଳ ତୁମ୍ଭ ନାମକୁ ରଖି ଅଗ୍ରତର
 ଅଗାଧ ସିନ୍ଧୁ ଲବ୍ଧନ ହେଉଛି ତପ୍ତର ।
 ଜାଣେ ନାହିଁ ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ କି ଲେଖିଛ ସାଇଁ
 ଭଲ କି ଭଲ ହୋଇବ ତାହା ନ ଜାଣଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମବେଦର ବୋଲଣ ଅଟଇ ଯେ ଗ୍ରନ୍ଥ
 ସୌତ ମୁନିଙ୍କର ତାହା ଅଟେ ନିଜ କୃତ୍ୟ ।
 ନେମିସାଅରଣ୍ୟ ରାଧିଗଣଙ୍କର ମେଳେ
 ବ୍ରହ୍ମ ସମ୍ପର୍କରେ ସୌତ ମୁନି ତତକାଳେ ।
 ଯାହା ବୁଝାଇଣ ଥିଲେ ସେ ବ୍ରହ୍ମବେଦର
 ବୋଲି ଏ ଜଗତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଅଛି ଖ୍ୟାତ ।
 ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭାଗରେ ତାହା ହୋଇଥିଲା ଯେଣୁ
 ସବୁ ସାଧାରଣ ଜାଣି ନ ପାରିଲେ ତେଣୁ ।
 ତାହାକୁ ପାଠ କରିଣ ଯେ ରମଲେଚନ
 ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ କଲେ ପ୍ରାକୃତେ ଲିଖନ ।
 ଆବର ବହୁ ଭାଷାରେ ହୋଇଛି ରଚିତ
 ଜନ ସମାଜରେ ହୋଇବାରୁ ସମାଦୃତ ।
 ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କରିବାକୁ ଅନୁବାଦ
 ବଳାଇଛି ମନ ଦୟା କର ଆଦିକନ୍ଦ ।
 ଆଦ୍ୟଠାରୁ ପ୍ରାନ୍ତଯାଏ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ଯେପରି
 ସୁନ୍ଦର ହୋଇବ ଦୟାକର ତଥାପି ।
 ପୁଣି ପ୍ରତି ଘରେ ଘରେ ସମାଦୃତ ହେବ
 ବ୍ରହ୍ମନାମ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ ଶୋଭିବ ।

ଏତିକି ଦୟା କରନ୍ତୁ ଜଗତ ଜୀବନ
ମାଗୁଅଛି ପାଦେ ଦାନ୍ତେ ଧରିଣ ଭରଣ ।
ତବ ପଟଶରୀ ଯେଣୁ ମାତ୍ର ସରସ୍ବତୀ
ଯା ଆଦେଶ ଦେବେ ସେହୁ ପାଳିବେ ଝଟତ
ପାନଜନ ପରେ ବାରେ ମାତ୍ର ଦୟାବନ୍ତ
ସଦ୍ୟପି ତାକୁ ଆଦେଶ କରନ୍ତୁ ଗୋ ସାର୍ବ ।
ତାହେଲେ ଏ ଦାସ ନିଶ୍ଚୟ ହୁଅନ୍ତା କୃତାର୍ଥ
କଣ୍ଠତଟେ ବସି ପଦ କହିଦ୍ୟନ୍ତେ ମାତ ।
କେବଳ ଲେଖନୀ ମୁହିଁ କରନ୍ତୁ ଶୁଦ୍ଧନ
ପଦ ଆଉ ଅର୍ଥ ମାତ କରଦ୍ୟନ୍ତେ ପୁଣି ।

ବୁଦ୍ଧଦେବର୍ଷ ପୁଣିଶ କାହିଁକି ହୋଇଛି
ବ୍ରହ୍ମାକର ନାମ କଥା ଅନ୍ୟରେ ରହିଛି ।
ତାହା ବିପ୍ରାଶିତ ଶ୍ରଦ୍ଧେ ସୌତ ଯେଉଁପରି
ତପସ୍ବୀକୁ ବୁଝାଇ ଛନ୍ତି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ।
ସେହି ପରକାରେ ଯେହ୍ନେ ଉଚ୍ଛଳ ଶ୍ରାବରେ
ହୋଇବ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରଭୁ ଦୟା କର ବାରେ ।
ତବ ନାମ ଜଗତରେ ହୋଇବ ବିଖ୍ୟାତ
ଏହି ବର ମାଗେ ଦୟାକର ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ।
ଏହା ବନ୍ଧୁ ଆନେ ମୋର ନାହିଁ ଦରକାର
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ମାଗେ ଯୋଡ଼କର ।

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ନୈମିଷାରଣ୍ୟରେ ସୌତିଙ୍କୁ ଦେଖି ରଷି ମାନଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଓ
ତାଙ୍କ ଠାରୁ ପୁଣିଶ ଶ୍ରବଣ କରିବା ।

ଶ୍ରବଣକର୍ଷରେ ସବୁଠାରୁ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ
ଅଟଇ ନୈମିଷାରଣ୍ୟ ନାମେ ଏକ ବନ ।
ଶୌନକାଦି ମୁନି ତହିଁ ବ୍ରହ୍ମାମ କରନ୍ତୁ
ସର୍ବଦା ବସନ୍ତ ବହେ କରି ମନ୍ଦଗତ ।
ବ୍ୟାଘ୍ର ସିଂହ ଗଣା ଆଉ ଗୟଳ ଶୁକର
ଆନନ୍ଦରେ ସେ ବନରେ କରନ୍ତି ବହାର ।
ତପିଗଣ ମାନଙ୍କର ତପ ପ୍ରସାଦରେ
ହୁଂସା ନ କରନ୍ତି ତଳେ କେହି କାହାପରେ ।
କୁତୁ କୁତୁ ହୋଇ ନଦୀ ତହିଁ ବହିଯାଏ
ପକ୍ଷୀଗଣ ମାନଙ୍କର ସ୍ବନ ମନ ମୋହେ ।
ଜନ୍ତୁପତି ସେ ଠାବରେ ପଶି ନ ପାରଇ
ଭୋଗ ଶୋକ ଜଗ ମୃତ୍ୟୁ ସେ ବନରେ ନାହିଁ ।
ଆଉ ବଶିଷ୍ଠ ଯେ ଭୁଞ୍ଜ ପୌଲସ୍ୟ ସହଚେ
ଶୁକଆଦି କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯତ ଛନ୍ତି ଯେତେ ।
ସେହି ନୈମିଷ ଅରଣ୍ୟେ ତପ ସିଦ୍ଧ କରି
ପଥ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛନ୍ତି ତପସ୍ବୀ ।
ଏକ ଦିନ କର କଥା ଶୁଣି ମନ ବେର
ସର୍ବ ତପିମାନେ ସ୍ନାନ ଶୁଣମନ୍ତ ହୋଇ ।
ବସିଲେକି କୁଶାସନେ ହୋଇ ସମବେତ
ଏହି ସମୟେ ମିଳିଲେ ସୌତି ତପୋବନ୍ତ ।

ତାହାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସର୍ବ ରୁଷିଗଣ
ପ୍ରଶାମ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଆସନ ତକ୍ଷଣ ।
ପୌରାଣିକ ଶାନ୍ତିଶାଳ ସୌତି ବଞ୍ଚିବର
କୁଶଳ ପୂଜିଲେ ତାକୁ ହୋଇ ହର୍ଷଭର ।
ତାରକା ମଧ୍ୟରେ ଯେହ୍ନେ ତପୁ ମା ଶୋଭନ୍ତି
ତତ୍ପଥ ଶୋଭା ଦିଶନ୍ତି ତପି ମଧ୍ୟେ ସୌତି ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦିନସ୍ବ ହୋଇ ଶୌନକ ସୁଜନ
ସାବରେ ପୂଜିଲେ ତାକୁ ମଧ୍ୟରୁ ବଚନ ।
ବୋଲିଲେ କେବଣ ଠାରୁ ଆସିଲ ଏଠାକୁ
ଆବର ଦ୍ଵାପରେ ଯିବେ କେବଣ ସ୍ଥାନକୁ ।
କୁଶଳ ବାରତା କହି ଆମ୍ଭର ଅଗ୍ରତେ
ସଂଗସ୍ବ କୁଟାଅ ମନୁ ଆଦେ ତପୋବନ୍ତେ ।
ଆଜି କେଡ଼େ ଶ୍ରାବ୍ୟବଳେ ପାହୁଥିଲ ଗଣ
ସେ ଯୋଗେ ଭେଟିଲୁ ମହାଜ୍ଞାନବନ୍ତ ସୌତି
ଭୁଞ୍ଜେ ତତ୍ପଦର୍ଶି ବଞ୍ଚି ସୁଜାଣ ପ୍ରବର
ତବ ଦରଶନେ ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟ ଆମ୍ଭର ।
ଶୁଣି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସୌତି ତପୋବନ୍ତ
ବୋଲିଲେ ପବସ ହେଲ ଆଜି ମୋର ନେସ ।
କାମନା ରହିତ ତପିମାନଙ୍କ ଦର୍ଶନ
କରିବା ମାତ୍ରେ ପବସ ହେଲ ହୃଦବନ ।

ଏହି ପରକାରେ ଚପିମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର
 ବୋଇଲେ ମଧୁର ବାକ୍ୟେ ସୌତ ଉପବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 କୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ସବୁ ଅଟେନ ମଙ୍ଗଳ
 ଯଥା ସମୟରେ ମିଳୁଅଛି କିମ୍ବା ଫଳ ।
 ଦୁଷ୍ଟ ଦାନକ କରୁଛ ନାହାନ୍ତି ଉପାତ
 ଯଥାଶକ୍ତ ଶୁଣୁ ଛୁନା ଆଶ୍ରମର କୃତ୍ୟ ।
 ଚାହା ଶୁଣି ରହିମାନେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
 ସୌତଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ସେହୁ ଉଚ୍ଚରିଲେ ।
 ବୋଇଲେ ଆପଣଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ବଳେ
 କୁଶଳରେ ଆଶ୍ରମମାନେ ଚଢ଼ିଛୁ ଏ ସ୍ଥଳେ ।
 ପୁଣି ଶ୍ରାବ୍ୟବଳେ ଆଜି ତବ ଦରଶନ
 କରି ଆମ୍ଭେ ସର୍ବରୂପି ହୋଇଅଛୁ ଧନ୍ୟ ।
 ଏହପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ସମୟରେ
 ତପି ମଣ୍ଡନ ଶୌନଳ ବୋଇଲେ ସର୍ପାରେ ।
 ଆଜି ଯେଉଁପରି ମୋର ହେଉଅଛି ମନ
 ହୋଇନାହିଁ ହେବନାହିଁ ଆଉ କବାଚନ ।
 ଅଳସ୍ୟାତେ ମେଧମାଳ ଅକାଳରେ ଆସି
 ବରପିଠେ ଯେଉଁଠି ତୋଷ ହୋଇ ଶସ୍ୟରାଶି ।
 ସେହିପରି ଆପଣଙ୍କ ଶୁଭ ଆଗମନେ
 ଆନନ୍ଦତ ହୋଇଅଛୁ ତବ ଦରଶନେ ।
 ମହା ଉପଙ୍କର ପାପମୟ କଳିଯୁଗ
 ଛାଡ଼ି ସମୟ ଆସି କେତେ ହୋଇଲଣି ଭୋଗ ।
 ନିତ୍ୟ ସୁଖବାଞ୍ଛା କରି ଅତି ଶ୍ରାନ୍ତମନେ
 ଆଶାକରା ଫଳବଞ୍ଚା ବୁଝି ଏହିପ୍ରସଙ୍ଗେ ।
 ଯେଣୁ ହୋଇଅଛି ଆଜି ତବ ଆଗମନ
 ଆମ୍ଭ ଆଶା ଫଳବଞ୍ଚା ହୋଇବ ଏପ୍ରସଙ୍ଗେ ।
 କୁନ୍ଦେ ସାଧୁମନ୍ତ ଆଉ ସରଳ ପୁମଞ୍ଜ
 ପୁରଣରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଲେଉଟିଅଛି ଅତି ।
 ଏଣୁ ପ୍ରୌଢ଼ାଣିକ ବୋଲି ଆଶ୍ୟା ପାଇଅଛୁ
 ଶ୍ରାବ୍ୟବଳେ ତୁମ ଦେଖା ପାଇଲେ ତାପସ ।
 ଆମ୍ଭର ବଚନ ବାରେ ଶୁଣ ତପିବର
 କୁହ ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ହରି ଉକ୍ତିଗିର ।
 ସେହି ଉକ୍ତି ଉଦ୍ଘୀପିତ ହୋଇଲେ ଅନ୍ତରେ
 ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ଦୁଃଖ ନ ରହିବ ଏ ସର୍ପାରେ ।
 ସର୍ପାର ସୁରୂପ ଦେବାନଳେ ସେଇ ଜନ
 ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମହାକଣ୍ଠ ପାଏ ଅନୁଷ୍ଠଣ ।

ସେଇ ଉକ୍ତି ଅନ୍ତରେ ଉଦ୍ଘୋଳ ହୋଇଲେ
 ଦର୍ଶ୍ୟ ହୃଦୟରେ ଶାନ୍ତ ମିଳେ ଅନୁଷ୍ଠଣେ ।
 ଯାର ଦୟାବଳେ ଜୀବଗଣ ଆନନ୍ଦରେ
 ବିଚରଣ କରୁଛନ୍ତି ଏ ଭବ ସର୍ପାରେ ।
 ତା ପ୍ରତି ଅତଳ ଉକ୍ତି ଯାହାର ନନ୍ଦର
 ସର୍ବ ପାପ ତାପ ତାର ଦୂର ହୋଇ ଯାଇ ।
 ଚକ୍ରଜ୍ଞାନ ଯେଉଁପରି ହୋଇବଟି ଜାତ
 ସେ ମର୍ତ୍ତ ବତାଇ ଦିଅ ଆହେ ତପୋବନ୍ତ ।
 ଆବର ଯହିଁରେ ଅଛି ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ
 ତାର ଆତ୍ମାବିକ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ବର୍ଣ୍ଣନା ।
 ସାକାର ଅଧିକା ସେହୁ ହେଉ ନିରାକାର
 ତାହାର ସୁରୂପ ଧ୍ୟାନ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାର ।
 କି ରୂପେ ମାନବ ଗଣ ତାହାକୁ ଉଚ୍ଚିତେ
 କପରି ସୁରୂପ ତାର ଦଳନ କରିବେ ।
 ବୈଷ୍ଣବର ଉପାସନା କରିବେ କପରି
 ସାଧୁବେ କେମନ୍ତେ ସାଧୁଯୋଗୀ ଏ ବରୁର ।
 କେଉଁପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ଜାଣିବେ ସମସ୍ତ
 ଦେବରେ କରୁଥେ ଅଛି ଆହେ ତପୋବନ୍ତ ।
 ପ୍ରକୃତରେ ଗୁଣ କିବା କପରି ଲକ୍ଷଣ
 ଆକାର ତାର କରଇ ଅଛି ନିରୂପଣ ।
 ଗୋଲେକ ଦେକୁଣ୍ଡ ଧୂଣି ଶିବଙ୍କ ନବର
 ଏ ସର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି ଯାହାର ଉଚ୍ଚର ।
 ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସ୍ଵର୍ ଗାଥା ରହିଛି ଯହିଁରେ
 ଅଂଶକଳା ନିରୂପିତ ହୋଇଛି ବଧୂରେ ।
 ପ୍ରକୃତ ସୁରୂପ ଅଛି ଯହିଁରେ ବର୍ଣ୍ଣନ
 ଏମନ୍ତ ପୁରାଣ ସୌତେ କରନ୍ତୁ ବୟାନ ।
 ପ୍ରକୃତ ଅଗତ ଆତ୍ମାବଦିତ ସର୍ପାରେ
 ତାହାର ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଅଛି ଯା ଉଚ୍ଚରେ ।
 ଦେବଗଣ ଦେବନାଶ ସମୁଦ୍ର ସକଳ
 ନଦନୀ ଆଦିକର ଯେତେ ଗିରିବନ ।
 ଏମାନଙ୍କ ସମୁପୃଷ୍ଠି ଅଛି ଯେ ପୁରାଣେ
 ସେହି ପୁରାଣ ପଠନ କର ଦୟାମାନେ ।
 ପ୍ରକୃତରେ ଅଂଶ କେ ବା ଅଂଶାଣ କେମନ୍ତ ।
 ତାହାର ଚରିତ ଧ୍ୟାନ ପୂଜା ଆଦି ପ୍ରୋପ ।
 ଯେଉଁ ପୁରାଣରେ ଏହା ହୋଇଛି ବର୍ଣ୍ଣିତ
 ଏ ସବୁ ସ୍ଥଳରେ ତାହା କର ପ୍ରକାଶିତ ।

ଶିରଜା ପାବଣୀ ଦେଶ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ
ସାବଣୀ ରାଧିକା ଆଦି ଯେତେକ ଶକତି ।
ଏମାନଙ୍କ ଉପାଖ୍ୟାନ ରହିଛି ପର୍ବରେ
ତାହା ପଠନ କରନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ପୁଣ୍ୟରେ ।
କରମ ବସାକ ଆଉ ନରକ କଥନ
କର୍ମର ଖଣ୍ଡନ ପୁଣି ମୁକତି ବ୍ୟାଧନ ।
ଏ ସଫଳ ରହିଅଛି ଯେଉଁ ପୁରାଣରେ
ତାହା ଶୁଣାଇ ମୁକତି କରନ୍ତୁ ଆମ୍ଭରେ ।
କେଉଁ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକରି ସର୍ବ ଶାବରଣ
ଶୁଭ ଶୁଭ ସ୍ଥାନେ ଶେଷେ କରନ୍ତୁ ଗମନ ।
କେବଣ କର୍ମରେ କେଉଁ ଯୋଗକୁ ଲଭନ୍ତୁ
ଆଦର କେଉଁ କର୍ମରେ ଶ୍ରେଣ ଉତପତ୍ତି ।
କେଉଁ କର୍ମକଲେ ପାପୀ ହୁଅନ୍ତୁ ମୁକତି
ତାହା ବିପ୍ରାରିତ କରି କହ ତପୋବିଦ୍ ।
କେଉଁ କର୍ମ କଲେ ଦୁର୍ମୁକ୍ତି ହୁଏ ନର
ବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି ଯା ମଧ୍ୟର ।
ମନସା କୁଳସୀ ଭାଗୀରଥ କାଳୀ ଗାଆ
ସବସ୍ୟଦା ଭରବଦା ବସୁମତୀ କଥା ।
ଯହିଁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି ଏ ଆଖ୍ୟାନ
ବର୍ଣ୍ଣନ କରନ୍ତେ ସୌତ ଭାଦ୍ରବ ପୁରାଣ ।
ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଆଉ ଦାନର ବିଷୟ
ଯେ ପୁରାଣେ ଅଛି ଧର୍ମା ଧର୍ମ ପରିଚୟ ।
ଗୋଟି କେନ୍ଦ୍ରକର୍ମ କବଚ ତରଳ
ପ୍ରୋତ ମନ୍ତ୍ର ଯହିଁ ହୋଇଅଛି ପ୍ରକାଶିତ ।
ଆଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଉପାଖ୍ୟାନ ଯହିଁ ଅଛି
ବର୍ଣ୍ଣନ କରନ୍ତୁ ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ବାଛି ।

ପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଭାରତର ଯେତେ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନ
ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ କୃଷ୍ଣକର ଜନ୍ମ ବିବରଣ ।
ଯେବଣ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି ପ୍ରକାଶ
ତାହା ଶୁଣିବା ପାଇଁକି ବଡ଼ ଅଭିଳାଷ ।
ପୁଣି କେଉଁ ପୁଣ୍ୟବତୀ ରମଣୀର କୋଳେ
ସର୍ପକ ହୋଇଛି କୃଷ୍ଣ ଧରଣ ନଠରେ ।
ସେଇ ପୁଣ୍ୟଗାଆ ଯହିଁ ହୋଇଛି ବର୍ଣ୍ଣନ
ପ୍ରକାଶକରି ଶୁଣାଅ ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତେଷ ।
ଜନମ ହୋଇଣ ଥିଲେ କୃଷ୍ଣ କି କାରଣେ
ସେ ତେଜ ତଳିଲେ କର୍ମ ଅନ ଆନ ସ୍ଥାନେ ।
ଅପଣା ଅଶିଷ୍ଟା ତହିଁ କରିଣ ସାଧନ
କି ହେବୁ ପୁଣ୍ୟ ତଥା କଲେ ଆଗମନ ।
କାହାର କଥାରେ କରି ଭୁଲ୍ଲ ହରଣ
ମାନବ ମର୍ଯ୍ୟଦା ପ୍ରଭୁ କରିଲେ ରକ୍ଷଣ ।
କି ହେବୁ ଗୋଲକ ଧାମେ କଲେ ସେ ପ୍ରୟାଣ
ଏଇ ସବୁ ଉପାଖ୍ୟାନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ପୁରାଣ ।
ତାହା ପଠନ କରିଣ ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ
ମନର ମାଳିନ୍ୟ ସବୁ ଦୂର କରି ବାରେ ।
ଶୁଣିବା ପାଇଁ ବାସନା ବଳୁଛି ଅପାର
ଦୟାଳର ବାରେ ମାତ୍ର ଆଦେ ବିଜ୍ଞବର ।
ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ତାହା କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ
କୁମ୍ଭେ ଯେଣୁ ମହାବିଜ୍ଞ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ସଦୃଶ୍ୟ ।
ଅବଦି କୃପାକରି କରନ୍ତୁ ବର୍ଣ୍ଣନ
ଲଭୁବୁଁ ନିର୍ମଳ ଜ୍ଞାନ ଆଦେ ତପୋଧନ ।
ଅମ୍ଭ ଶେଷ ମୋହନ କହେ ଯୋଡ଼ିକର
ଏ ସର୍ବ ଶୁଣାଇ ଆମ୍ଭ ମନୁଁ ଦୁଃଖ ହର ।

ଇତିଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦି ବରାଣସୀ ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ନେମିଧାରଣ୍ୟରେ ସୌତଙ୍କର ପ୍ରବେଶ
ଦେଖି ରାମାନଙ୍କର ପୁରାଣ ଶ୍ରବଣେ ନାମ ପ୍ରଥମୋଦ୍ୟାୟଃ ॥

ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଶୌନକାଦି ମୁନିଗଣ ମାନଙ୍କ ସୁତଙ୍କର ଉତ୍ତରପ୍ରଦାନ

ଶୁଣ ଯୁକ୍ତଜନେ ଦେଇ ମନକର୍ତ୍ତୀ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅତିହିଁ ମହାନ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଉ ଭକତିରେ ଯେ ଜନ ପଢ଼ିବେ
ଅନିକାଳେ ଯାଇଁ ବଳକୁଣ୍ଡରେ ବସିବେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି କରି ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଅକ୍ଷର
ଏହି ବିଶ୍ଵ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଅଟେ ମୁକାଧାର ।
ବ୍ରହ୍ମ ନାମାଦୂଷାରେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇଛି
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିଗରେ ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୀ ରହି ଅଛି ।
ଏଣୁ ଯୁକ୍ତସାଧୁକୁ ମୁଁକରେ ନିବେଦନ
ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ପଢ଼ିଣ ସ୍ଵାଦୁ କର ଆସ୍ଵାଦନ ।
ସୌତି ବୋଲି ନାମ ଅଟେ ଯେଉଁ ତପିଙ୍କର
ଲେମହର୍ଷିଶଙ୍କର ଯେ ଅଟନ୍ତି କୁମର ।
ମହାଜ୍ଞାନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶି ସୌତି ମହାମଙ୍ଗ
ପୁରାଣ ଶାସ୍ତ୍ର ତାଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
ଶୌନକାଦି ବଞ୍ଚ ରୁଷିମାନେ ନୈମିଷରେ
କହିଲେ ତାହାକୁ ଅତି ବନୟ ଶ୍ରବଣେ ।
ଆହେ ମହାମନା ବାରେ ଶୁଣ ଆମ୍ଭ ଗିର
ପୁରାଣ ଶୁଣାଇ ପାପ ତାପ କର ଦୂର ।
ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲିକରି ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଅକ୍ଷର
କେଉଁଠୁ ଉତ୍ପତ୍ତି କିଏ ମୂଳ ଅଟେ ତାର ।
ତାହା ଶୁଣିବା ନିମନ୍ତେ ବଳିଅଛି ଆଶ
ଦୟାକରି କୁହ ଲେମହର୍ଷିଶଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ।
ଏହାଶୁଣି ସୌତି ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
ବୋଲିଲେ ଶୁଣନ୍ତୁ ଅହେ ତପିଙ୍କର ସାଇଁ ।
ଯାହା ଶୁଣିବ ନିମନ୍ତେ ପରୁଷିଲେ ମୋତେ
ତାହା କହୁଅଛି କର ଶ୍ରବଣ ସମସ୍ତେ ।
ପ୍ରୌଘଶୀଳ ବ୍ୟାସ ମୁଁଶୁ ଯେ ସମସ୍ତେ ତଥ୍ୟ
ଶ୍ରବଣ କରିଛୁ ତାହା କରିବ ବ୍ୟକ୍ତ ।
ବ୍ରହ୍ମର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋଟି ହୋଇଛି ତପ୍ତାର
ସବପରି ଅଟେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଅଧିକାର ।
କଟ ପତଙ୍ଗ ପ୍ରାବର ଜଙ୍ଗମ ସହିତେ
ଯେତେ ଖାବଗଣ ରହିଛନ୍ତି ଏ ଜଗତେ ।

ସଭାଙ୍କ ଅଙ୍ଗରେ ବ୍ରହ୍ମସତ୍ତା ରହିଅଛି
ତାହା ବିପ୍ରାରିତ ଶ୍ରବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି ।
ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ନାମରେ ଅଟେ ଯେ ପୁରାଣ
ବିଭିନ୍ନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତାହା ବ୍ୟକ୍ତଟି ଜାଣ ।
ପ୍ରଥମରେ ବ୍ରହ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ହୋଇଛି ତପ୍ତାର
ସେଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ବହୁ ସମାବୁର ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଯେଉଁ କଥା ପରୁଷିଲ ମୋତେ
ତାହା ରହିଅଛି ଜାଣ ବ୍ରହ୍ମବିଭବତ୍ତେ ।
ପୁରାଣ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଅଟଇ ଏ ସାର
ବହୁ ତତ୍ତ୍ଵ ଜ୍ଞାନ ପୁରୀ ଅଛି ପୂା ମଧ୍ୟର ।
ଅଧ୍ୟୟନ କରେ ଯେହୁ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ
ଅଥବା ଶ୍ରବଣ କରେ ଭକତିର ଭରେ ।
ତାହେଲେ କାମନା ତାର ପୂରଣ ହୁଅଇ
ଅନିକାଳେ ମୁକ୍ତିଲଭି ବେକୁଣ୍ଡେ ବସଇ ।
ଆବର ବୈଷ୍ଣବ ହରି ଭକ୍ତି ବୁଦ୍ଧିପାଏ
କଳ୍ପବୃକ୍ଷ ସମ ଏହା ଶୁଣ ତପିଶ୍ୟା ।
ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ ଏହା କରିଲେ ଶ୍ରବଣ
ଆଶାଲତା ଫଳବତୀ ହୁଏ ସେହିକ୍ଷଣ ।
ତୁମ୍ଭେ ପରୁଷିଲ ମୋତେ ଆହେ ତପିବର
ସି ବିଧି ସାଧକଙ୍କର କେଉଁ ମତ ସାର ।
କିନ୍ତୁ ଏକକଥା ବୋଲେ ଶୁଣ ତପୋଧନ
ମତ ଭେଦ କିଛି ମାତ୍ର ନ କରି ଦର୍ଶନ ।
ସତସଙ୍ଗେ ସଦୃଶାଧି ଲଭେ ଖାବଗଣ
ଯୋଗୀ ନାମ ଲଭେ ଯୋଗୀ ସର୍ବ ନିବନ୍ଧନ ।
ଆଦ୍ୟରେ ଭକ୍ତଚରଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହୋଇ
ବୈଷ୍ଣବ ନାମରେ ଶେଷେ ଗଣ୍ୟ ସେ ହୁଅଇ ।
ଜ୍ଞାନପରିପାକ ହେତୁ ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ
ବିଭିନ୍ନ ଉପାଧି ଖାବଗଣ ଲଭକରେ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କିଛି ନୁହଁଇ ଜାଣ ସେ ଉପାଧି
ମତଭେଦ ସହିଁ କାର୍ଯ୍ୟ ତହିଁ ନୁହେଁ ସିଦ୍ଧି ।
କରୁଥିବେ ଦେବତାଗଣେ ଜନମ ହୋଇଲେ
ଖାବ ଜନ୍ତୁଗଣ କେଉଁପରି ଜାତହେଲେ ।

ସକଳ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଅଛି ଏ ଖଣ୍ଡରେ
 ଆଶା ପୂରଣ କରିବ କହ ଏ ଠାବରେ ।
 ତ ପରେ ପ୍ରକୃତ ଖଣ୍ଡ ଶୁଣିବେ ସୁଜନ
 ଦେବାଗଣ ଗାଥା ଚର୍ଚ୍ଚି ହୋଇଛୁ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 କରମ ବିପାକ କଥା ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ରହିଛି
 ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାତତ୍ତ୍ୱ କହୁବର୍ତ୍ତ ବାଛି ।
 ପ୍ରୋସ ମନ୍ତ୍ର କବଚାଦି ପୂଜା ନିରୂପଣ
 ବିଶେଷ ଭାବେ ଏଥିରେ ହୋଇଛି ରଚନ ।
 ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷଣ ମାନ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି
 କଳାଅଂଶ ନିରୂପଣ ଚର୍ଚ୍ଚି ପ୍ରକାଶିଛି ।
 ପୁଣ୍ୟବଳେ ପୁଣ୍ୟଆତ୍ମା ସେଠାବକୁ ଯାଏ
 ପାପୀଗଣ ପାପପଳେ ଚର୍ଚ୍ଚି ଶାସ୍ତି ପାଏ ।
 ରେଗର ଲକ୍ଷଣ ପୁଣି ନରକ ବର୍ଣ୍ଣନ
 ଏଇ ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଅଛି ଆଦେ ତପୋଧନ ।
 ତାପରେ ଗଣେଶ ଖଣ୍ଡ ସୁରମ୍ୟ ଆଖ୍ୟାନ
 ଗଣେଶଙ୍କ ଜନ୍ମ କଥା ଆଦେ ତପେ ଧନ ।
 ତାହାଙ୍କ ଚରଣ ଆଦି ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରୋସ ଆଦି
 କବଚ ଇତ୍ୟାଦି ଅଛି ତା ମଧ୍ୟେ ଅବଧି ।
 ଭୃଗୁଙ୍କ ସହ ଗଣେଶ କଥୋପକଥନ
 ତାହା ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ସବ ଶେଷେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମଖଣ୍ଡ ଅଛି
 ସୁମଧୁର ପୁଣ୍ୟଗାଥା ତନ୍ମଧ୍ୟେ ପୁରୁଛି ।
 ପରଂବ୍ରହ୍ମ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଜନମ ଲଭଣ
 ଯେବଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲେ ଶୁଭକର୍ତ୍ତବ୍ୟେଣ ।
 ବିଶେଷ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ଚର୍ଚ୍ଚିରେ
 ସାଧ୍ୟ ମତେ ପ୍ରକାଶିବ କୁନ୍ତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ ।
 ଧରଣୀର ଗୁରୁଭାର କରିଣ ହରଣ
 ସାଧୁମାନଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟଦା ରଖିଲେ ଅସ୍ତର୍ଣ୍ଣ ।
 ଏହି ଲୀଳା ଶେଷ ଖଣ୍ଡେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି
 ସୁମଧୁର ଗାଥାମାନ ଚର୍ଚ୍ଚି ପୁରୁଅଛି ।
 ଭୃଗୁଖଣ୍ଡେ ପୁରୁଉଛ ଏ ମହାପୁରାଣ
 ପୁରାଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏହା ଜାଣ ।
 ସଭଙ୍କର ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂରୁଣ୍ତେ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ
 ତତଳହେଁ ସଂସ୍ତେ ନାହିଁ ଆଦେ ତପୋବନ ।

ସବାଂଶୁ ମଳଦାତା ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟଇ
 ଏଥିରେ ମନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଆଦେ ତପିସାର୍ତ୍ତ ।
 ବେଦସମ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥରେ କୃଷ୍ଣ ଦୟାଧର
 ତାହାଙ୍କ ହରପ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଛି ବିସ୍ତାର ।
 ଏ ଲଗି ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ନାମ ହୋଇଅଛି
 ନାନାଦି ନିଗୂଢ଼ ଚନ୍ଦ୍ର ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ପୁରୁଛି ।
 ଏ ପୁରାଣ ସାଧ୍ୟ ନେଇ ଗୋଲକ ବିହାସ
 ପ୍ରଥମେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଦେଲେ ସମାଦର କରି ।
 ତାପରେ ସ୍ୱର ଶର୍ପେ ବ୍ରହ୍ମା ମହାଶୟ
 କରିଲେ ଧର୍ମଙ୍କୁ ଦାନ ଶୁଣ ତପିତୟ ।
 ଅନନ୍ତର ଧର୍ମ ଦେବ ସ୍ତ୍ରୀୟ ପୁରକରେ
 ନାରାୟଣ ନାମ ଯାର ବିଖ୍ୟାତ ସଂସାରେ ।
 ପରେ ନାରାୟଣ ରାଷି କରିଣ ଯତନ
 ଦେବ ରାଷି ନାରଦଙ୍କୁ କରିଲେ ଅର୍ପଣ ।
 ଦେବର୍ଷି ନାରଦ ପରେ ଜାହ୍ନବୀର ଶରେ
 ବେଦବ୍ୟାସେ ଅରପଣ କରିଲେ ସାବରେ ।
 ସେ ସ୍ୱୟଙ୍କୁ ବେଦବ୍ୟାସ କରିଣ ବିସ୍ତାର
 ରଚିଲେକ ଶ୍ଳୋକଛନ୍ଦେ ଅଠର ହଜାର ।
 ପୁଣ୍ୟ ପଦ ସିଦ୍ଧିକ୍ଷେପେ କୃଷ୍ଣ ବ୍ରୋହ୍ମାଦି
 ଆତ୍ମକରେ ସେ ହରରେ କରିଲେ ଅର୍ପଣ ।
 ସେହି ଗ୍ରନ୍ଥ କୁନ୍ତ ଆଗେ କରିଣ ପ୍ରକାଶ
 ଦୁଃଖାଲବି ମନନ୍ଧ୍ୟ କାଳିହେ ତାପସ ।
 ଶୁଣ ଆଦେ ତପୋଧନ ଆତ୍ମର ବଚନ
 ବେଦକୁଳ ଏ ପୁରାଣ ଯେ କରେ ପଠନ ।
 ତାହା ସମ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ନାହିଁ ନେ ସଂସାରେ
 ଶେଷେ ବିଷ୍ଣୁ ଲୋକ ମଧ୍ୟେ ସେହୁ କାସକରେ ।
 ଆବର ଅଧାଏ ଯେହୁ କରିଣ ଅଭ୍ୟାସ
 ପଢ଼ିବ ପ୍ରତୀହ ତାରେ ନ ଲଗିବ କ୍ଳେଶ ।
 କେବଳ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଯେହୁ କରିବ ଶ୍ରବଣ
 ତାହା ପୁଣ୍ୟ କରିହୁଡ଼େ ମୁଖରେ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ମେଳ ଅଟଇ ଏହି ପୁରାଣ ଆଖ୍ୟାନ
 ଗୀତ ଛନ୍ଦେ ବିରଚନ କ୍ଷେପବାସୀ ଗାନ ।

ରଚି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ଶୌନକାଦି ମୁନିଗଣଙ୍କୁ ସୁତଙ୍କର
 ଉତ୍ତରପ୍ରଦାନେ ନାମ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟଧାୟ

ବୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ଗୋଲକ ଆଦି ସୃଷ୍ଟି ବର୍ଣ୍ଣନ ବିବରଣ

ସୌନଳ ବୋଲେ ବାରେ ଶୁଣ ତପିବର
ପ୍ରଥମରେ ବ୍ରହ୍ମବ୍ରହ୍ମ ଶୁଣାଅ ଏଠାର ।
ସେ ପରମ ଗାଥାମାନ ବସ୍ତାର କରିଣ
ଆତ୍ମର ମନ କାମନା କରନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ସୌତ ବୋଲେକ ଶୁଣ ଶୁଣ ତପୋଧନ
ଆଦ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁପାଦ କରିଣ ବନ୍ଦନ ।
ହରିପାଦେ ମତ ରଖି ନମି ବସୁନ୍ଦେ
କହବ ସକଳ କଥା ସତ୍ତା ବଦ୍ୟମାନେ ।
ବ୍ୟାସ ମୁଖରୁ ପୂର୍ବେ ଶୁଣି ଅଛି ଯାହା
ବସ୍ତାବିତ ଶ୍ରବେ ଏଥେ ବଶାଣିବ ତାହା
ଅଜ୍ଞାନ ତମିର ନାଶ ବ୍ରହ୍ମବ୍ରହ୍ମେ ହୁଏ
ଶ୍ରବଣ ମାସକେ ଜ୍ଞାନମାର୍ଗ ଦେଖାଯାଏ ।
ପ୍ରଳୟ କାଳରେ ସବୁ ଥିଲା ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ
ସେଇ ଜ୍ୟୋତି ବଶ୍ୟବ୍ୟାପି ଥିଲା ସେ ସମୟ
କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟସମ ତେଜ ଅତି ଉପୁଜର
ବିଶ୍ୱର କାରଣ ଏହା ଆହେ ବିଜ୍ଞବର ।
ସେଇ ଜ୍ୟୋତି ଅନ୍ୟ କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ ମହାମତ
ହରିଜ ଶରୀର ପ୍ରଭା ଘୋଷିଥିଲା ସିଂହ ।
ତାହାମଧ୍ୟେ ତନୁଲେକ ହୋଇଥିଲା ଜ୍ଞାନ
ସ୍ୱର୍ଗମର୍ତ୍ତ୍ୟ ରସତଳ ଆଦି ମିଶାଇଣ ।
ଏ ତନୁଲେକ ଉପରେ ଗୋଲକ ନଗର
ଶିଖର ସଦୃଶ୍ୟ ନିତ୍ୟ ଅତି ମନୋହର ।
ଗୋଲକ ନଗର ଅଟେ ମଣ୍ଡଳ ଆକାର
ସି କୋଟି ଯୋଜନ ମାସ ତାହାର ବସ୍ତାର ।
ସେ ଗୋଲକ ସମୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭା ସଦାକାଳେ
ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଅଛି ଧିଲେକ ମଣ୍ଡଳେ ।
କି ଅବା ରତନ ମୟ ଅଟଇ ସେ ପୁର
ସୁଗୁରେ ନ ଚନ୍ଦ୍ର ପାରେ ତା ମହିମା ପୁର ।
କେବଳ ବୈଷ୍ଣବଗଣ ତା ଦେଖି ପାରନ୍ତି
ଭୁବନ ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ତାହା ଅବସ୍ଥିତ ।
ଅନ୍ତସାକ୍ଷେ ଅବସ୍ଥିତ ଗୋଲକ ନଗର
ଯୋଗବଳେ ଧରିଅଛି ବଶ୍ୟନାଥ ହରି ।

ଜଗ ନାହିଁ ବ୍ୟାଧି ନାହିଁ ନାହିଁ ମୃତ୍ୟୁରୟ
ଗୋକ ତାପ ନାହିଁ ସଦା ଅତି ସୁଖମୟ ।
ଅସଂଖ୍ୟ ମନ୍ଦିର ଦିବ୍ୟ ରତନେ ଗଠିତ
ପ୍ରଳୟ କାଳରେ କୃଷ୍ଣ କରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
ସୃଷ୍ଟି କାଳେ ବହୁ ଗୋପ ଗୋପିକା ନିକର
କେତେ ଶୋଭା ତାହା ଅବା ବର୍ଣ୍ଣିବ କେ ନର
ଯୋଜନ ପଞ୍ଚାଶ କୋଟି ଗୋଲକ ଦକ୍ଷିଣେ
ବରକୁଣ୍ଡ ନଗରୀ ଶୋଭେ ଅଧୋଗତ ସ୍ଥାନେ ।
ତାରକାମେ ଶିବଲେକ ଅତି ମନୋହର
ଗୋଲେକ ସଦୃଶ ତାହା ଅଙ୍ଗବ ସୁନ୍ଦର ।
କୋଟିଏ ଯୋଜନ ଅଟେ ବୈକୁଣ୍ଠ ବସ୍ତାର
ଗୋଲେକ ସମାନ ଏହା ମଣ୍ଡଳୀ ଆକାର ।
ସୃଷ୍ଟିକାଳେ ନାରାୟଣ କମଳାଙ୍କ ସାଥେ
ବରଜମାନ କରନ୍ତି ମହାସୁଖେ ଏଥେ ।
ସୃଷ୍ଟିକାଳେ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ
ବରଜମାନ କରନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ମନେ ।
ଚତୁର୍ଭୁଜ ପରିଷଦ ଗୁଣବିଶେ ରହେ
ଜଗ ମୃତ୍ୟୁରୟ ଏଠାବରେ ଯେ ନ ଥାଏ ।
ବାମଶରେ ଶିବଲେକ ଅତି ମନୋହର
କୋଟିଏ ଯୋଜନ ସେହୁ ଅଙ୍ଗବ ସୁନ୍ଦର ।
ଜଗମୃତ୍ୟୁ କେ ଶରୀର ନାହିଁ ଏହିସ୍ଥାନେ
ଶଙ୍କର ବାସ କରନ୍ତି ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।
ସୃଷ୍ଟିକାଳେ ଦେବଦେବ ଶଶାଙ୍କ ଶେଖର
ବହାର କରନ୍ତି ମାଗକାରଙ୍କ ଅନ୍ତର ।
ଗୁଣବିଶେ ପରିଷଦ ଗଣ ରହିଛନ୍ତି
ସେ ଶୋଭା ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାହିଁ କାହାର ଶକତି ।
ପ୍ରଳୟେ ବିନାଶ କିନ୍ତୁ ହୁଏ ଏହି ସ୍ଥାନ
ଶୁଣ ସର୍ବ ସାଧୁଗଣେ ଦେଇ ମନକର୍ତ୍ତ୍ତ୍ୱ ।
ସେ ଗୋଲେକପୁର ଅଟେ ଅତି ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ
ପୁଣି ମନୋହର ତାହା ସଦାନନ୍ଦମୟ ।
ଯୋଗାସନେ ସମାସୀନ ହୋଇ ଯୋଗୀଗଣ
ଜ୍ଞାନନେସେ ସେହି ଜ୍ୟୋତି କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ ।

ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଯୋଗୀଜନ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ
ସେ ବ୍ରହ୍ମ ରୂପକୁ ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତି ସଭାରେ ।
ପରାସ୍ପର ବ୍ରହ୍ମରୂପ କରିଣ ଚିନ୍ତନ
ଜ୍ୟୋତି ସେବାକର ହୁଏ ଆନନ୍ଦେ ମଗନ ।
ଧ୍ୟାନେ ମଗ୍ନ ମହାତମା ଜ୍ୟୋତିର ଭିତରେ
ମନୋହର ମୁଖି ଏକ ନିକ୍ଷେପ କରେ ।
ଜ୍ଞାନନେତ୍ରେ ଯୋଗୀଗଣ କରନ୍ତି ଦର୍ଶନ
ମନୋହର ରୂପ କଦା ଜଳଦ ବରନ ।
ବିରାଜକର ହୁଏ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ
କ୍ରେମେ ସମନେତ୍ର ଅତି ଅନୁପମ ।
ଶୋଭାତ ଉଷତ ହାସ୍ୟ ବଦନ କମଳେ
ସର୍ବ ଶରୀ ହାରିଯାଏ ଦର୍ଶନ କରିଲେ ।
କୋଟୀକାମ ଜଣିରୂପ ସୁନ୍ଦର ସୁଠାମ
ଦୁଇଭୁଜେ ଶୋଭାତ ପିତବସ୍ତ୍ର ଯେ ଉତ୍ତମ ।
ତାହା କବା ଲଳାଭାବ ଅତି ମନୋହର
ମୁରଲୀ ଧରିଶକ୍ତି ଶ୍ରୀଭୁଜେ ସୁନ୍ଦର ।
ସଦାସ୍ୟ ବଦନ ଶୋଭା ବର୍ଣ୍ଣ ନନ୍ଦୁଅଳ
କୁକୁମ କପୁସ୍ତ କବା ଅଙ୍ଗେ ଲପିଛଇ ।
କୌସୁର ଶୋଭାତ ବସେ ଅତି ମନୋହର
ଚନ୍ଦନ ଭୂଷଣେ ଶୋଭାପାଏ କଳେବର ।
ରଚନ କରଣି ଶୋଭା ମୁକ୍ତକ ଉପରେ
ସେହି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ମୁକୁଟ ଜନ ମନୋହରେ ।
ବରାଜ କର ଅଛନ୍ତି ରଚନ ଆସନ
ବର୍ଣ୍ଣମାଳା କଣ୍ଠଦେଶେ ଅତି ଶୋଭାବନ ।
ସେହି ଯେ ସତଦାନନ୍ଦ ବ୍ରହ୍ମ ପରସ୍ପର
ଶୈଳାମୟ ସେହି ହରି ଦୟାରବତାର ।
ପରମାତ୍ମା ସବ୍ୟାଜ ସେହି ସଦାଧାର
କଶୋର ବୟସେ ସେହି ଗୋପର ଆକାର ।
ଏକସେ ଉଦୟ ହେଲେ କୋଟି ଶଗଧର
ସମ ନୋହିବେ ତଥାପି ରୂପକୁ ତାହାର ।
ଭକ୍ତମଣି ସାଶକାଶ ସେହି ସନାତନ
ନିର୍ଗୁଣ ନନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରମ୍ ବ୍ରହ୍ମ ପୂର୍ଣ୍ଣତମ ।

ବିଶ୍ୱର ନୟନା ସେହୁ ମହା ନିର୍ଦ୍ଦୀକାର
ମଦମାର ସମାଧାନ ସାରମଧ୍ୟେ ସାର ।
ସପ ମଣ୍ଡଳାଧିପତି ସିଂହାସନ ପରେ
ଭୁବନ ମୋହନ ଶ୍ୟାମ ଜନ ମନ୍ଦିରେ
ଜିତେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତାରସମ ନାହିଁ କେ ଜଗତେ
ଜଳାଶୟାନ କରନ୍ତି ଭକ୍ତ କୃପାଅର୍ଥେ ।
ଜଳାଶ ଜନକ ସେହୁ ମଙ୍ଗଳ ସ୍ୱରୂପ
ଜଗତର ଶୁଭପ୍ରଦ ଅରୂପ ସ୍ୱରୂପ ।
ସେହୁ ପରମ ଆନନ୍ଦ ପାତ୍ର ଏକମାତ୍ର
ଅଜ୍ଞାନ ସମୁଦ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ଅବ୍ୟକ୍ତ ।
ସିଦ୍ଧିର ବିଶ୍ୱର ସେହୁ ସିଦ୍ଧିର ସ୍ୱରୂପ
ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦ ଅତିଶ୍ରୀ ସେ ସବୁ ବସ୍ତୁ ରୂପ ।
ଜନମ ମରଣ ଆଦି କିଛି ତାର ନାହିଁ
ସବୁକ୍ଳେ ମାନସେହୁ ନିର୍ଗୁଣ ଗୋଷାଳି ।
କାରଣ ସ୍ୱରୂପ ସେହୁ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ
ପ୍ରକୃତି ଅଙ୍ଗତ ବେଦବିଜ୍ଞାନ ସମାନ ।
ସିଲେକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସେହୁ କରନ୍ତି ଶାସନ
ତାଙ୍କପା ପ୍ରସାରିଲ ନାହିଁ କେହୁ ଜନ ।
ଏକମାତ୍ର ବ୍ରହ୍ମମେହୁ ନାହିଁ ପରସ୍ପର
ସତ୍ୟରୂପୀ ସ୍ୱ ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟସ୍ତ ଚରଚର ।
ସାଧୁ ବୈଷ୍ଣବ ସଦା ଆନନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ
ଭଜନ କରନ୍ତି ପରମ୍ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପଦ୍ମରେ ।
ଶୁଣ ଶୁଣ ମହାଶୟ ଶୁଣ ତପୋଧନ
ଏକମାତ୍ର ଜ୍ୟୋତିର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୟ କାଳେଶ ।
ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ଅବଶେଷେ ଜ୍ୟୋତିର ଭିତରେ
ଏହିରୂପେ ନବବନ ଶ୍ୟାମରୂପ ଧରେ ।
ଏହିରୂପ ଧରି ଶ୍ୟାମ ତୌହିଣେ ଶୁଣିଲେ
କେବଳ ରହିଛି ଶୂନ୍ୟ ନୟନେ ଦେଖିଲେ ।
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ କହେ ଯୋଡ଼କର
ସେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ଚିନ୍ତା ଆଜ୍ଞା ପାପ ତାପ ହର ।

ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଶକ୍ତି ଗୋଲକ ଆଦି ସୃଷ୍ଟି ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ
ବ୍ରହ୍ମସାମୁଦ୍ରାୟା ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ବ୍ରହ୍ମଜଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି

ଶୁଣ ଆହେ ପୁଞ୍ଜନେ ଦେଇ ମନକର୍ଣ୍ଣ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦ ଶିକ୍ଷା ଅପୂର୍ବ ବିଧାନ ।
ଶୌନକ ମୁନି ବୋଲିଲେ ସୌମ୍ୟକୁ ଅନାଇ
ତାହାପର କି କଲିଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋସାଇଁ ।
ଦୟାକରି ଆମ୍ଭ ଆଗେ କରନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ
ଶୁଣିବା ପାଇଁକି ତାହା ବଳିଅଛି ଆଶ ।
ସୌମ୍ୟ ବୋଲିଲେ ଆହେ ଶୁଣ ତପୋଧନ
ଶ୍ୟାମରୂପଧର ହୁଏ କଲେ ନିଶ୍ଚୟ ।
ଘୋର କାବଚୁଡ଼ି ହୋଇଅଛି ଏ ସ୍ଵାଧାର
ଜୀବନ୍ତ ଜଳଧାନ ପବନ ଆବର ।
ସମସ୍ତ ଦେଶା ଯାଇଛି ଅତି ଉତ୍ସବର
ନାହିଁ ବୃଷ ନାହିଁ ଧାତୁ ନାହିଁ ସେ ସାଗର ।
ଶ୍ୟାମ ଭୃଗୁ ପଦାବତ କିଛିମାତ୍ର ନାହିଁ
ଜଙ୍ଗମ ପଦାର୍ଥସ୍ଥାନ ସବୁଟି ଅଟଇ ।
ଏହାଦେଖି ଏକମାତ୍ର ସ୍ଵେଚ୍ଛାମୟ ହରି
ସୃଷ୍ଟି ହେତୁ ସମୁଦ୍ୟତ ହୋଇଲେ କାଣ୍ଡାଣ୍ଡ ।
ଅନ୍ତରେ ହୋଇଲ ଯହୁଁ ଇଚ୍ଛାର ଉଦୟ
ଇଚ୍ଛା ଜନ୍ମିଲେ ମୃତ୍ୟୁମାନ ଗୁଣେଷୟ ।
ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ଵର ତାଙ୍କ ଯେହୁ ଜନମିଲ
ଜାଣିଲେ ସକଳେ ଶ୍ରବ ଉଦୟ ହୋଇଲ ।
ଗୁଣ ତରୁଣରେ ହୋଇଲ ସେ ମହାତ୍ମା
ମହାତ୍ମା ପରେ ହେଲ ଅହଂକାର ଜାତ ।
ଅହଂକାର ପରେ ପୁଣି ସେହୁ ଜନମିଲ
ରୂପରସ ଗନ୍ଧ ଆଦି ତାର ନାମ ହେଲ ।
ସବୁ ରଜତମ ହେଲ ପ୍ରଥମରେ ଜାତ
ସି ଗୁଣ ନାମରେ ସେହୁ ହୋଇଲ ବିଶ୍ଵାତ ।
ରୂପରସ ନେ ପୁଣି ଶକ୍ତି ଆଦିପରେ
ପ୍ରଭୁନାଶୟଣ ଜନ୍ମ ହୋଇଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ।
ହେଉକ ଦକ୍ଷିଣ ଅଙ୍ଗୁଳନମ ତାଙ୍କର
ବର୍ଣ୍ଣନେ ଅକ୍ଷୟ ଯାରେ ନାଗ ସୁର ନର ।
ତାହାଙ୍କର ରୂପକଥା ଅତି ଚମତ୍କାର
ନବନ ମାଉଦ ବର୍ଣ୍ଣ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ।

ପୀତବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ ଚତୁର୍ଭୁଜଧାରୀ
କଣ୍ଠତଟେ ବନମାଳା ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ର ଧାରୀ ।
ତାହାପରେ ଗଦାପଦ୍ମ ଆରଦୁର କରେ
ଶ୍ରୀବତ୍ସ ପଦ୍ମର ଶୋଭା ବକ୍ଷର ଉପରେ ।
ରତନେ ଭୂଷିତ ଅଟେ ବିବ୍ୟକ୍ତଲେବରୀ
ସଦାହାସ୍ୟ ବିଗଳିତ ସୁରୁଷ ପ୍ରବର ।
ଶରତ କାଳୀନ ପର୍ଣ୍ଣରମ୍ଭ ଯେଉଁପରି
ମନୋହର ମୁଖକାନ୍ତୀ ଶୋଭିତ ସେପରି ।
କନ୍ଦର୍ପ ଜଣା ସୁରୁଷ ସୁଠାମ ସୁନ୍ଦର
ଏମନ୍ତ ସେ ନାଶୟଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରୂପର ।
ଉଷା ହୋଇ ସୁତକଳେ ଶିରେ ଦେଇ କର
ବୋଇଲେ ନମୋ କରୁଣାମୟ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ।
ନମ ହେଜଗତପତି ସବୁ ଧୂଳିଦାତା
ବରଣ୍ୟ ଦରହଦେବ ଭୁବନ ବିଧାତା ।
କରଣ କାରଣ ତୁମ୍ଭେ ଆହେ ଉଗବାନ
ସକଳ ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ ତବ ଅବସ୍ଥାନ ।
କରମ କାରଣ ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭେ ସେ ସକଳ
ତୁମ୍ଭେ ତପ ତୁମ୍ଭେ ଜପ ତୁମ୍ଭେ ତପଫଳ ।
ତପସ୍ଵୀଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ତୁମ୍ଭେ ସେ ତପସ ।
ତପଫଳ ଦାତା ତୁମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭେ ଭକ୍ତି ରସ ।
ଆତ୍ମାଶ୍ରମ ତୁମ୍ଭେ ଦେବ ଶ୍ୟାମଳ ବରନ
ଭକ୍ତଙ୍କର ମନୋବାଞ୍ଛା କର ହେ ପୁରଣ ।
ଭକ୍ତିଭରେ ତବ ପାଦେ କଲେ ନମସ୍କାର
ତୁମ୍ଭେ ଦେବ ଦୟାକର ଦୟାର ଆଧାର ।
ନିଷ୍କାମ ହୋଇଣ କର କାମନା ପୁରଣ
ତୁମ୍ଭେ କାମ କାମ ହର୍ତ୍ତା କାମର କାରଣ ।
ବଶୁରୂପ ଗଜରୂପ ସବିଙ୍କ ଶିଖର
ବେଦର କାରଣ ତୁମ୍ଭେ ବେଦର ଗୋଚର ।
ବେଦଫଳ ଦାତା ତୁମ୍ଭେ ବେଦର ସୁରୂପ
ଶ୍ରବ ଶ୍ରବ ନିଧୀଏ ସେ ତୁମ୍ଭର ସୁରୂପ ।
ତୁମ୍ଭଠାରୁ ଯେତେ ବେଦ ହୋଇଛି ପ୍ରକାଶ
ଦୟାକର ଆହେ ଦେବ ଜଗତ ନିବାସ ।

ଏହିରୂପେ ନାଗପୁଣ୍ୟେ କରିବାରୁ ପୁଣି
 ଶୁଣିଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତୋଷ ହୋଇଲେକ ଅତି ।
 ବସିବା ପାଇଁକ ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ଦେଲେ ।
 ତାହାପାଇ ନାଗପୁଣ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 ଅଗ୍ରତେ ବସାଇ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ
 ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପୁଣି ବଳାଇଲେ ମନ ।
 ନାଗପୁଣ୍ୟ କୃତ ଏହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରୋଷ
 ପଠନ କଲେ ଭକ୍ତିରେ ହେବ ସେ ପବନ ।
 ସ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପଢ଼ିବ ସେ ଅଭ୍ୟାସ କରିଣ
 କି ଅବା ସୁମନେ ସେହୁ କରିବ ଶ୍ରବଣ ।
 ସକଳ ପାପ ତାହାର ଅଙ୍ଗୁଳ ଦୂର ହେବ
 ଅନଳାଳେ ଯାଇ ବଇକୁଣ୍ଠରେ ବସିବ ।
 ସେ ଯାହା କାମନା କରି ପଢ଼ିବ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ
 ପୁରଣ କରିବେ ତାକୁ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ତାହାପରେ ଯାହା ହେଲ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
 ଏ ବ୍ରହ୍ମକୈବର୍ତ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହାନ ।
 କୃଷ୍ଣ ଦେହୁଁ ଜନମିଲେ ଯହୁଁ ନାଗପୁଣ୍ୟ
 ସୃଷ୍ଟି ସରଜନେ ମନ କଲେ ଭଗବାନ ।
 ବାମ ଭଗକୁ ତଣ୍ଡଣ ଦିଅନ୍ତେ ଅନାହିଁ
 ଭକ୍ତବ ହୋଇଲେ ହର ଦେଖି ଲେକ ସାହିଁ ।
 ଅତି ମନୋହର କାନ୍ତି ଅଟଇ ତାଙ୍କର
 ସ୍ଫଟିକ ବରନ ପଞ୍ଚମୁଖ ଦିଗମ୍ବର ।
 ବରଜଇ ମସ୍ତକରେ ଜଟାର ମଣ୍ଡଳ
 ତପତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟ ତେଜ ଅନର୍ଗଳ ।
 ଅଳପ ଅଳପ ହାସେ ଶୋଭିତ ବଦନ
 ଶିରେ ଶୋହେ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ମୁଖେ ହିମୟୁନ ।
 ହିଣ୍ଡୁଳ ପଟିଣ ଜପାମାଳା ହସ୍ତେ ଧରି
 ଦେଖାଯାନ୍ତି ଶସ୍ତ୍ରଧାରୀ ବ୍ରହ୍ମବୀର ।
 ଶରଦ ଚନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟ ଦିଶେ ମୁଖ କାନ୍ତି
 ଥିବାରୁ ସେ ଅତି ମନୋହର ଦଶମାନ୍ତି ।
 ସେହି ଦେବ ମହାଦେବ ସଦାଜ୍ଞାନ ମୟ
 ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ ଦେଇ ପାଉନ୍ତି ଅଭୟ ।
 ତାଙ୍କ କୃପାବଳେ ଲୋକ ଲଭେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ
 ଆବର ଅଶେଷ ପାପ ହୁଅଇ ଖଣ୍ଡନ ।
 ଅଟନ୍ତି ସେ ବଇକୁଣ୍ଠ ମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି
 ବ୍ରହ୍ମତେଜ ହୁଏ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗରୁ ଉଦ୍ଘୃତ ।

କରଯୋଡ଼ି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଗେ ହେଲେ ଭକ୍ତ
 ତୁଷାର ପବନପରି ପାଉନ୍ତି ଶୋଭା ।
 ଭକ୍ତିଭରେ ଭଜନେସୁ ଅଶ୍ରୁ ବୁଡ଼ାଇଲେ
 ଗଦ୍‌ଗଦ ମୁନରେ ତହୁଁ ପୁଣି ଆରମ୍ଭିଲେ ।
 ବୋଇଲେ କୁମ୍ଭେ ହରତା କରତା ବିଧାତା
 କୁମ୍ଭେ ଅଟି ଭଜନେକଙ୍କର ପିତାମାତା ।
 କୁମ୍ଭେ ଜୟରୂପ ଜୟପ୍ରଦ ଜୟେଶ୍ଵର
 କୁମ୍ଭେ ସର୍ବପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନନ ଭଣ୍ଡର ।
 କୁମ୍ଭେ ଜୟତାତା ପୁଣି କୁମ୍ଭେ ପରତୁନ
 କୁମ୍ଭେ ହରଣ ଦେବା ନାହିଁ କେଉଁଜନ ।
 କୁମ୍ଭର ଚରଣ ତଳେ କରେ ନିଷ୍ଠାର
 ଦୟାକରି ଭକ୍ତଜନେ କରନ୍ତି ଉଦ୍ଧାର ।
 ବିଶ୍ଵର ସୁରପ କୁମ୍ଭେ ବିଶ୍ଵର ବିଶ୍ଵର
 ବିଶ୍ଵର କାରଣ କୁମ୍ଭେ ଅଟି ପରପୁର ।
 ଏ ବିଶ୍ଵରେ ଏକମାତ୍ର କୁମ୍ଭେ ଦୟାଧର
 ବିଶ୍ଵପତି ରୂପେ କର ପ୍ରଭୁ ଭଦ୍ରାର ।
 ବିଶ୍ଵର କାରଣ ଯାହା ଆଦେ ଭଗବାନ
 ତାହାର କାରଣ କୁମ୍ଭେ ଅଖିଳ ଭଞ୍ଜନ ।
 କୁମ୍ଭଠାରୁ ବୈଷ୍ଣବ୍ୟୁ ହୁଏ ଦୟାମୟ
 କୁମ୍ଭକୁ ଜଗତ ମଧ୍ୟ ସଦା କରେ ଲୟ ।
 ଏ ଜଗତ ମଧ୍ୟେ ନାନା ରୂପେ ଜନ୍ମିଧର
 କୁମ୍ଭେ ଫଳଗଜ ଫଳାଧାର ଏ ସଂସାର ।
 କୁମ୍ଭେ ତେଜୋରୂପି ତେଜଃସ୍ପଦଙ୍କ ପ୍ରଧାନ
 କୁମ୍ଭ ପାବପତ୍ର ତଳେ କରେ ନିବେଦନ ।
 ଏକରୂପେ ପ୍ରବକର ଦେବ ମହେଶ୍ଵର
 ଆଦେଶ ପାଇ ବସିଲେ ଆସନ ଉପର ।
 ନିର୍ମଳ ଅନ୍ତର ହେଇ ଯେଉଁ ସାଧୁଜନ
 ମହାଦେବ କୃତ୍ୟପ୍ରୋଷ କରେ ଅଧ୍ୟୟନ ।
 ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେହୁ ସିଦ୍ଧି ଲଭକରେ
 ପଦେ ପଦେ ଜୟାହୁଏ ଧରଣୀ ମଧ୍ୟରେ ।
 ଦ୍ଵିଶ୍ରଦ୍ଧ୍ୟ ବାନ୍ଧବ ଆଦି ବର୍ତ୍ତିତ ହୁଅଇ
 ମାତ୍ର ଦୁଃଖ ଶୋକଗଣି ଛାଡ଼ି ହୋଇଯାଇ ।
 ମହାପାପ ସୁଧା ତାକୁ ହୁଇଁ ନ ପାରଇ
 ଅନ୍ଧ ପୁଣେ ସେହି ଜନ ସଂସାରେ ତଳଇ ।
 ଲଭିଲେକେ ପୁଣେ ରୂପେ ଅନ୍ତେ ସେଇଜନ
 ଆନନ୍ଦେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଧାମେ କରେ ଆଗମନ ।

ପୁଣି ସୌତ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତପିବର,
 କୃଷ୍ଣ ନାଭିପଦ୍ମ ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ପରମ ତପସ୍ବି ବୃଦ୍ଧ କମଣ୍ଡଳୁ ଧାସୀ
 ଆବର୍ଣ୍ଣବ ହେଲେ ନାଭି ଉପରେ ବହର ।
 ଶ୍ଵେତ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ ତକ୍ତର ଆନନ
 ଅସ୍ୟ ଦେଶେ ଶ୍ଵେତାସୀଏ ଧବଳ ବସନ ।
 ପୁଣି ଶ୍ଵେତ କେଶ ପାଶ ଯୋଗିକ ପ୍ରଧାନ
 ଶିଳ୍ପିକ ଶିଶୁର ଦେବ ଅତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ।
 ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଟନ୍ତି ବଧାତା
 ସେତୁ ହର୍ତ୍ତା ସେତୁ କର୍ତ୍ତା ସେତୁ ଫଳଦାତା ।
 ଦେବର ଉପାଦାନ କର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ସେ ସେତୁ
 ପୁଣିକ ପୁଣିକ ଅତି କମଳସୁ ଦେହ ।
 ସରସ୍ଵତୀକର କାନ୍ତ ଦେବର ଜନକ
 ସକଳ ଆସୁତ ଦେବ କଳାଶା ସ୍ଵରୂପ ।
 କୃଷ୍ଣକ ଅଗ୍ରତେ ଉଦ୍ଭାବେଇ ଯୋଡ଼ିକର
 ପ୍ରବ ବାକ୍ୟରେ କହିଲେ ଆହେ ଦଣ୍ଡଧର ।
 ଗୁଣର ଅତିତ ତୁମେ ଅଟ ହେ ଗୋସାଇଁ
 ଜଗତେ ତୁମ ସମାନ ଆନ କେହିନାହିଁ ।
 ଅମର ଅଜୟ ତୁମେ ଗୋବନ୍ଦ ଆଶ୍ୟାନ
 ଅବ୍ୟକ୍ତ କାରଣ ରୂପ ଆହେ ମତିମାନ ।
 କର୍ମର ସ୍ଵରୂପ ତୁମେ ଗୋପ ବେଶ ଧାସୀ
 ହ୍ରାସ ନାହିଁ ବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ ହେଉ ବା କାଶ୍ମୀର ।
 ପୁଣିକ ଯୁବକ ରୂପେ ତୁମେ ଦଣ୍ଡଧର
 ଗୋପୀ କାନ୍ତ ହୋଇ ଗୋପୀ ବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣକର
 କରପ ନିଦିତ ରୂପ ଅତି ମନୋରମ
 ନବଦନ ଶ୍ୟାମ ବର୍ଣ୍ଣ ସୁନ୍ଦର ସୁଠାମ ।
 ଶଯୋଲ୍ଲାସେ ଅଟ ରାସ ମଣ୍ଡଳ ଶିଶୁର
 ଦୃଢାବନେ ବାସ ତବ କାନନ ମଧ୍ୟର ।
 ବିରଜିତ ଦୁଃଖ ରାସ ମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ।
 ତୁମ ପାଦ ପଦ୍ମ ତଳେ ନମସ୍କାର କରେ ।
 ଏକରୂପେ କୃଷ୍ଣେ ପ୍ରବ କରି ପଦ୍ମାସନ
 ନାଭିପୁଣ୍ୟ ମହେଶ୍ଵରେ କଲେ ସମ୍ବାସଣ ।
 କୃଷ୍ଣକ ଆଦେଶ ପାଇ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ
 ବସିଲେକ ମହାପୁଣ୍ୟେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଂହାସନେ ।
 ପ୍ରାଚୀନକାଳେ ଯେଉଁ ଜନ ସ୍ମାଦାନ କରିଣ
 ବ୍ରହ୍ମାକୃତ ପ୍ରବ ପାଠ କରେ ଆନନ୍ଦେଣ ।

ସମସ୍ତ ପତିତ ନାଶି ମୁକ୍ତି ସେ ଲଭଇ
 ଦୁସ୍ତସ୍ତ ତାର ସୁସ୍ତସ୍ତେ ପରିଣତ ହୋଇ ।
 ଗୋବନ୍ଦ ଉପରେ ଭକ୍ତି ଜନ୍ମଇ ତାହାର
 ସୁସ ପୌର୍ଣୀ ବଡ଼େ ଧନ ବଡ଼ଇ ଅପାର ।
 ଏମନ୍ତ ଅଟଇ ଏହି ଶାସ୍ତ୍ରର ମହିମା
 ତାହାପରେ ଯାହାହେଲ ଶୁଣ ମହାତମା ।
 ଶୌନକେ ବୋଇଲେ ସୌତ ଶୁଣ ମନବେଇ
 କୃଷ୍ଣକ ବକ୍ଷରୁ ଧର୍ମ ଜନମିଲେ ତହିଁ ।
 ଶୁକ ବର୍ଣ୍ଣ ଜଟାଧାସୀ ସହସ୍ର ବବନ
 ସବସାକ୍ଷୀ ସବବେଶ୍ଵ ସକଳ କାରଣ ।
 ସବଜାବେ ସମଦର୍ଶି ହିଂସା ଶେଷ ସ୍ଥାନ
 ଧର୍ମ ଜ୍ଞାନ ଧର୍ମପ୍ରବ ଧର୍ମର ପ୍ରସାଣ ।
 ଧାର୍ମିକର ଏକମାତ୍ର ଧର୍ମ ଅଟେ ସାର
 ପରମ ମ୍ନା ଅଂଶେ ହେଲ ଜନମ ତାହାର ।
 କୃଷ୍ଣକ ସନ୍ତୋଷ ହେତୁ ରହି ସମୁଖରେ
 ପ୍ରବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ସେ ବିନୟରେ ।
 ଆହେ କୃଷ୍ଣ ପରମାତ୍ମା କହୁଛୁ ବନ୍ଦନ
 ନର ଦେହ ଧରି ସେବା କରେ ଯେଉଁ ଜନ ।
 ସଂସାର ଯାତନା ତାକୁ କେଲେ ନ ଲଗାଅ
 ବ୍ୟାପିଣ ରହିଛୁ ତୁମ୍ଭେ ଏହି ବିଶ୍ଵମୟ ।
 ଅଶଶ୍ଚ ବ୍ରହ୍ମାନ୍ତ ଯାହା କଲି ଦରଶନ
 ସର୍ବ ଜାବରେ ତୁମ୍ଭର ସ୍ଥିତି ଭଗବାନ ।
 ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଆଦି ଯେତେ ରହିଅଛି
 ତୁମ ଦ୍ଵାରା ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟ ହେଉଛି ।
 ପରମ ଆନନ୍ଦ ମୟ ତୁମେ ସନାତନ
 ଅକ୍ଷୟ ଅଚ୍ୟୁତ ଦେବ ଅଖିଳ ରଞ୍ଜନ ।
 ପୂରୁଷ ପ୍ରଧାନ ତୁମେ ଗୋପର ଶିଶୁର
 ଗୋପାଳ ଗୋପେଶ ତୁମେ ଆହେ ଗଦାଧର ।
 ନିରନ୍ତର ଅବସ୍ଥିତି କରି ଦୃଢାବନେ
 ଅତି ପ୍ରୀତି କରଦାନ ଗୋପୀକର ମନେ ।
 ନବଦନ ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣ ଆହେ ସନାତନ
 ଭକ୍ତିଭରେ ହୃଦେ ଧରି ତୁମର ଚରଣ ।
 ଏକରୂପେ କୃଷ୍ଣେପ୍ରବ କରି ଭକ୍ତିଭରେ
 ସମ୍ବାସଣ କରି ବ୍ରହ୍ମା ବସ୍ତୁ ମହେଶ୍ଵରେ ।
 କୃଷ୍ଣକ ଆଦେଶ ଶିରେ କରିଣ ପ୍ରବଣ
 ରତ୍ନ ଆସନେ ବସିଲେ ସେତୁ ତତକ୍ଷଣ ।

ପ୍ରାଚୀନକାଳେ ପୁନଃ ଶୌଚ ହୋଇ ଯେଉଁଜନ
 ଧର୍ମକୃତ ଏଇ ପ୍ରବନ୍ଧ କରେ ଅଧ୍ୟୟନ ।
 ସୁଖ ଭୋଗ କରେ ସେହୁ ନାହିଁ ସେ ସୁଖସୁ
 ସକଳ ସ୍ଥାନରେ ଜୟୀ ହୁଏ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ।
 ହୃଦୟ ସେ ନର ଏହା କରେ ଅଧ୍ୟୟନ
 ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାର ହୁଏ ସେହୁ ଜନ ।
 ଦେହ ଅନ୍ତେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ସ୍ଥାନକୁ ସେ ପାଏ
 ତାହାଙ୍କର ଦାସ ହୋଇ ଅତି ସୁଖେ ରହେ ।
 ସବୁବେଳେ ଧର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟେ ବଳେ ତାର ମନ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଥାରେ ଭକ୍ତି ହୁଏ ଦିନ ଦିନ ।
 ତାହାକୁ ଦେଖିଲେ ପାପ ମହାଭୟ କରେ
 ପାଶକୁ ନ ଯାଇ ରହୁଥାଏ ଶଶ୍ରେହରେ ।
 ସେହିପରି ସଂସାରର ଦୁଃଖ ଭୟ ଯେତେ
 ଚରୁଡ଼କୁ ସର୍ପପରି ଚରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।
 ଆହେ ଶରଣ ନ ମୁନି ଏହି ଅନଳରେ
 ସରସ୍ୱତୀ ଜାତହେଲେ ଯେବଣ ସ୍ଥଳରେ ।
 ତାହା କହୁଅଛି ଏବେ ସ୍ତ୍ରୀ ରାଜାବେ ଶୁଣ
 ଧର୍ମ ନ ଜାଣି ଆସନରେ ବସିଥିଲେ ଜାଣ ।
 ତାଙ୍କ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ହେଲେ କନ୍ୟାଟିଏ
 ନୋହୁବେ ତାହାର ସମ ଚନ୍ଦ୍ରମା କୋଟିଏ ।
 ସୁନ୍ଦର ପଣରେ ସେହୁ ଦୃଶ୍ୟ କମଳା
 ମୁଖି ବୋଲି ତାର ନାମ ସେକାଳେ ହୋଇଲେ
 କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖରୁ ପୁଣି ହେଲେ ଏକ ଦେବୀ
 ଶୁକୁମାର ଦିଶୁଥିଲେ ତାହାଙ୍କର ଛବି ।
 ଦୁସ୍ତକ ଧାରଣ କରିଅଛନ୍ତି ହସ୍ତରେ
 କୋଟି ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭା ବିରଜେ ଶରୀରେ ।
 ପଦ୍ମ ପାଶୁଡ଼ା ପରେ ସୁନ୍ଦର ଲେଚନ
 ପରିଧାନ କରିଅଛନ୍ତି ଶୁକଳ ବସନ ।
 ରତ୍ନ ଅଳଙ୍କାର ଅଙ୍ଗେ ଦିଶେ ଜକଜକ
 ଶୁକ୍ଳପୁଷ୍ପ ଗନ୍ଧଲତା ଶୋଭଇ ମସ୍ତକ ।
 ବଦନରେ ମନ୍ଦହାସ ଶୁଭ୍ରଦନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ
 ଦେଖାଯାନ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟାକାଶେ ତାହାପରି ଜଣୀ ।
 ଯୌବନ ବୟସ ହୋଇଅଛି ତାହାଙ୍କର
 ସବୁଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ସେ ଦିଶେ ମନୋହର ।
 ସୁନ୍ଦର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ସେ ଏକା ସୁନ୍ଦରୀ
 ନଥିବ ରମଣୀ ନେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କ ପରି ।

ଦେବ ଶାସ୍ତ୍ରରେ କୁ ସେ କରୁଛନ୍ତି ଜାତ
 ତାଙ୍କ କୃପା ହେଲେ ଲୋକ ହୁଅଇ ପ୍ରଭୁତ ।
 ଜ୍ଞାନ ଜନକର ମାତା ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀ
 କବି ମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବତା ଅଟନ୍ତି ।
 ନିର୍ମଳ ସ୍ୱରୂପରେ ଅଟନ୍ତି ଭୂପତି
 ଶାନ୍ତି ସୁରୂପିଣୀ ସେହି ବଚନ ଦେବତା ।
 କରଯୋଡ଼ି ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଆଗେ ଉଦ୍ଧାତା,
 ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଗାନ କଲେ ଗଣାକୁ ବଜାଇ ;
 ଯେଉଁ ସୁଖେ ଯେଉଁ କର୍ମ କରୁଥିଲେ ହରି
 ଶୁଣାଇଲେ ତାହା ସବୁ ଗୀତରେ ଉଦ୍ଧାରି ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ ନାମ ଯଶ କରିଣ ଗାୟନ
 ମହା ଆନନ୍ଦରେ ନୃତ୍ୟ କଲେ ସୁନ୍ଦରପୁନଃ ।
 ପୁଣି ଉକ୍ତିଭରେ ଅଳ୍ପ ମୁକ୍ତ ନୁଆଇଁ
 ସୁଖ ଆରମ୍ଭିଲେ ଅଙ୍ଗେ ସୁଲକ୍ଷଣ ହୋଇ ।
 ବୋଇଲେ ଜୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭୁବନ ବ୍ୟାପୀ
 ପରମ ପୁରୁଷ ସର୍ବ ଲୋକ ପିତାମାତା ।
 ରାସଦୀଡ଼ା କରୁଛନ୍ତି ରାସ ମଧ୍ୟେ ସ୍ଥିତି
 ରାସ ଯାହା ଦରଶନେ ହରଷିତ ତହିଁ ।
 ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ପରେ ପ୍ରକାଶିତ ଶୋଭା
 ଅଙ୍ଗେ ବିରଜଇ ରତ୍ନ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରଭା ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ଆଦି ଦେବଙ୍କ ବନ୍ଦନ
 ରାସ ପ୍ରିୟ ଗୋପୀଜନ ହୃଦୟ ଚନ୍ଦନ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜନର ମନ ଦାୟୀ ପୂର୍ଣ୍ଣକାଶ
 ଶ୍ରୀ ମଧୁ ସୁଦନ ପୀତବାସ ବେଶୁଧାସ ।
 ତବ ଦରଶନେ ପ୍ରାଣୀ ଲଭଇ ମୁକତି
 ଆବର ଶତ୍ରୁନ କରେ ଅଶେଷ ଦୁର୍ଗତି ।
 ଅଳପ ଶକ୍ତି ମୋର ତବ ଗୁଣ ଗାନ
 କରିବା ପାଇଁକ କାହୁଁ ହୋଇବ ସାଧନ ।
 ଦୟାକର ଭୋଗ ପ୍ରଭୁ ମୋହର ବିନତି
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରି ସରସ୍ୱତୀ ।
 ବିଦାୟ ହେଉଛି ବୋଲି କହି ତଳଗଲେ
 ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ପରେ ଆନନ୍ଦେ ବସିଲେ ।
 ସରସ୍ୱତୀ ପ୍ରୋଥ ଗୋଟି କରଲେ ପଠନ
 ବୁଦ୍ଧି ବିଦ୍ୟା ଯଶ ଆଦି ଲଭ କରେ ଜନ ।
 ପୁଣି ଧନ ଜନ ଆଦିସକଳ ସମ୍ପତ୍ତି
 ସକ୍ରୋଧେ ଦାନ କରନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ପତି ।

ସୌତ ବୋଲନ୍ତି ଶୌନକ ମୁନିବରେ ଶୁଣି
 ଏସୁ ଅନନ୍ତରେ ଯାହା ଶୁଣ ମନବେଲ ।
 ପରମାତ୍ମା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନମଧୁ ଜାତ
 ହୋଇଲେକ ଏକ ଦେବୀ ଜଗତର ମାତ ।
 ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାମ ତାହାଙ୍କର
 ପାଳନ୍ତି ସେ ଅନ୍ନବସୁ ଦେଇ ତନୁପୁର ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଭ୍ରବନେ ସୁର୍ଗ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେ ବୋଲନ୍ତି
 ରଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଲି ରଜ ଭବନରେ ଖ୍ୟାତ ।
 ଘରେ ଘରେ ବହନ୍ତି ସେ ରଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାମ
 କର୍ମ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଫଳ ଦିବା ଯାମ ।
 ସହଜେ ତାହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଅତିଶୟ ଭୋଗ
 ଅଷ୍ଟରହ ଅଳଙ୍କାରେ ଦିଶୁଥାଏ ତୋର ।
 ହଳଦିଆ ବସ୍ତ୍ର ଏକ ପରିଧାନ କରି
 ଥିବାରୁ ଗୋରା ଦିଶନ୍ତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାଧୁରୀ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବାରୁ ନବଯୌବନ ବୟସ
 ପୁଣି ତନ୍ତ୍ର ବଦନରେ ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ ହାସ ।
 ଛୁରିର ଶରଦ କାଳ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ
 ଦିଶଇ ଆକାଶ ଯେହ୍ନେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତଥିରେ ।
 ସେହିପରି ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରକାଶିଲେ ଗୋରା
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଗ୍ରତରେ ହୋଇଲେକ ଭଗ୍ନ ।
 ନମ୍ର ରାବେ କରଯୋଡ଼ି ଆରମ୍ଭିଲେ ପୁଣି
 ବୋଇଲେ ସମସ୍ତେ ଦେବ ବିଶ୍ୱ ଅଧିପତି ।
 ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଯୋଗେଶ୍ୱର ବଳସ୍ତବ ପ୍ରିୟ
 ପରମ ପୁରୁଷ ନିତ୍ୟ ଶୁଭ ଜ୍ଞାନମୟ ।
 ସତ୍ୟରୂପ ସତ୍ୟାକାଶ ସତ୍ୟଦାୟା ବିଭୁ
 ସତ୍ୟର କାରଣ ସଦାନନ୍ଦ ମହାପ୍ରଭୁ ।
 ପୁଜନ ପାଳନ ନାଶକର୍ତ୍ତା ଆଦିମୁଳ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁରଲୀହସ୍ତ ନେଳା ପୁଚ୍ଛ କଳ ।
 ତୁମେ ଅଟ ମୁକ୍ତିଦାତା ଭବ ଭୟଙ୍କର
 କୁମ୍ଭ ପାଦ ପଦ୍ମେ ମୋର କୋଟି ନମସ୍କାର ।
 ଏହିରୂପେ ପୁଣି କରି ଦେବୀ କମଳିନୀ
 ବସିଲେ ଆସନ ପରେ ଅନୁମତି ଘେନି ।
 ତପତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତୁଲ୍ୟ ତାହାଙ୍କ ଚେନରେ
 ଦଶହସ ଆଲେକିତ ହେଲ ସେ କାଳରେ ।
 ତାଙ୍କ ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବୁଦ୍ଧର ପ୍ରକୃତ
 ଜାତ ହେଲେ ଯେ ଅଟନ୍ତି ସର୍ବ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ।

ମୁଳ ପ୍ରକୃତ ନାମରେ ହୋଇଛନ୍ତି ଖ୍ୟାତ
 ସର୍ବ ଦେବ ଦେବଙ୍କର ସେହି ଆଦିମାତ ।
 ନଦ୍ରା ଭୃଗୁ କ୍ଷୁଧା ପୁଣି ଦୟା କ୍ଷମାରୂପେ
 ଯେତେ ଶକ୍ତି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଆପେ ।
 ସେହି ସବୁ ଶକ୍ତିଙ୍କର ଅଟଇ ପ୍ରଧାନ
 ଦୁର୍ଗା ନାଶିନୀ ଦୁର୍ଗା ବୋଲି ଭାଙ୍ଗୁ ଜାଣ ।
 ବସିଛନ୍ତି ଶତେକାଦ୍ଧ ଭୟଙ୍କର ମୁଣି
 ଦେଖିବା ଲୋକର ମନେ ଜାତ ହୁଏ ଶ୍ରୀତ ।
 ପରମ ରୂପିଣୀ ଦେବୀ ସଂସାର ଜନନୀ
 ତାଙ୍କ ମାୟାରେ ଆବୃତ ହୋଇଛି ଅବନୀ ।
 ଯି ଶୂଳ ଶଳତ ଶତ୍ରୁଗ ଶାଙ୍ଗ ଧନୁଶର
 ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦା ପଦ୍ମ ପରଶ ଚୋମର ।
 ବଳ ଯେ ଅଛୁଣ ପାଶ ଭୃଷଣ ମୁଷଳ
 ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳ ବରଭୟ ଅସ ମାଳ ।
 ନାରାୟଣ ଅସ୍ତ୍ର ବ୍ରହ୍ମ ଅସ୍ତ୍ର ଛୁଦ୍ର ଅସ୍ତ୍ର
 ପାଶୁପତ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଆଗ୍ନେୟ ମାରୁତ ।
 ବରୁଣ କୁବେର ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି ଅସ୍ତ୍ର ମାନ
 ସମସ୍ତ ହସ୍ତରେ କରି ଅଛନ୍ତି ଧାରଣ ।
 ଆନନ୍ଦରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲେ
 କରଯୋଡ଼ି ପୁଣି ବାକ୍ୟ ଉଦ୍‌ଭବ କଲେ ।
 ଆହେ କୃଷ୍ଣ ମୁଣି ଅଟେ ପ୍ରକୃତ ରୂପିଣୀ
 ସର୍ବଦେବ ଦେବଙ୍କର ଶକ୍ତି ବିଧାୟିନୀ ।
 ଜଗତ ପ୍ରାଣୀକୁ ମୁଣି ଶକ୍ତି ଦେଇ ଥାଏ
 ସେ ଘେନି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ କରନ୍ତି ସର୍ବ ।
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମୁଁ ଦୁଃସ୍ୱ କିନ୍ତୁ କୁମ୍ଭଠାରୁ ଜାତ
 କୁମ୍ଭେ ଅଟ ଜଗତର ଭସ୍ମ ଦଇବତ ।
 ସକଳ ଶାବର ପୁଣି ଅଟ ପିତାମାତା
 ସେହିପରି ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ପ୍ରଳୟ କରତା ।
 ବିଧି ବିଧାତା ତୁମେ ଶୋହେ ଦେବଜଣ
 ପାଳକର ପାଳୟିତା ଅଟ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ।
 ସଂହାର କର୍ତ୍ତାର ଅଟ ସଂହାର କରତା
 କୁମ୍ଭ ଆଦି ଅନ୍ତ ଜାଣି ନ ପାରଇ ଧାତା ।
 ପରମ ଆନନ୍ଦ ରୂପ ଅଟ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର
 ବଦନା କରୁଛି ମୁଣି କୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀପଦ୍ମର ।
 ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମ ନିମିଷକେ ହୁଏ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ
 ତାହାର ମହିମା କେ ବା କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ ।

ନିମିଷ ଅନ୍ଧରେ ସେହୁ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମମୂର୍ତ୍ତି
ସରଜନା କରିପାରେ ଦେଖାଇ ଶକତି ।
ସେହିପରି ବ୍ରହ୍ମା ଛଦ୍ମ ଆଦି ଦେବଗଣ
ତରୁତର ଖାଦ୍ୟ କରି ପାରଇ ସର୍ଜନ ।
ମୋର ପରି କେତେ ୨ ଦେବାଙ୍କୁ ହେଲାରେ
ସରଜିବା ପାଇଁ ସେହୁ ଶକ୍ତି ହୋଇପାରେ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମର ରୂପ ଗୁଣ କି ବର୍ଣ୍ଣିତ ମୁହିଁ
ବନ୍ଦନା କରଇ ମାତ୍ର ନମସ୍କାର ହୋଇ ।
ଯାହାଙ୍କର କଳା ଅଂଶ ଆଶ୍ରୟକୁ ପାଇ
କୋଟି ୨ ବିଶ୍ୱଲିନ ହୋଇଅଛି ରହି ।
ସେ ଦେବଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରେ କରଇ ପ୍ରଣାମ
ନମସ୍ତେ ପରମ ଆତ୍ମା ନିତ୍ୟ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଛଦ୍ମ ସହିତରେ ଦେବଗଣ
ଯାର ପୁତ୍ର କରିବାକୁ ନୁହଁନ୍ତି ସ୍ୱାଜନ ।
ତାହାଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମେ ରହୁ ମୋର ଶତ୍ରୁ
କେତେକେଲେ ଅରେ ହେଲେ ନୋହୁ ବିଚଳିତ

ଏହୁପ୍ରକାର କହ ଦେବା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନମିଲେ
ରହୁ ସିଂହାସନ ପରେ ଯାଇ ବିଜେକଲେ ।
ସେ ସ୍ଥାନରେ ଯେଉଁମାନେ ପଶୁଥିଲେ ବସି
ଦେବାଙ୍କୁ ସେ ପୁତ୍ରକଲେ ମନେ ହୋଇ ତୋଷି
ଦେବା କୃତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଏହି ପୁତ୍ରଗୋଷ୍ଠି
ସେ ଜନ ପଡ଼ଇ ନିତି ପ୍ରସନ୍ନରେ ଉଠି ।
ତାହାପରେ ଦେବା ଦୟା କରନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ
ସକଳ ସମ୍ପଦ ତାର ହୃଦୟ ଉଦୟ ।
ପୂଜା ସମୟରେ ଏହା ପଡ଼େ ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ
ସବଦା ରହନ୍ତି ଦୁର୍ଗା ସେହି ଲୋକଙ୍କରେ ।
ସଂସାରରେ ଥିବାଯାଏ ସୁଖରେ ସେ ରହେ
ଦେହ ଅଳ୍ପେ ବଳକୁଣ୍ଡ ଭୁବନକୁ ଯାଏ ।
ଦୁର୍ଗା କୃତ ଗ୍ରୋହ ଶେଷ ହେଲେ ଏହିଠାରେ
ଅଧମ ସେବ ମୋହନ କହଇ ଗୀତରେ ।

—*—

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦି ବର୍ଣ୍ଣ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଶତ୍ରୁ ଦେବୋପସ୍ଥିତି ନାମ ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ

କୃଷ୍ଣଙ୍କଠାରୁ ସାବିତ୍ରୀ ଓ କନ୍ଦର୍ପଙ୍କର ଜନ୍ମ ବିବରଣୀ

ସୌତ୍ର ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ଆହେ ସାମୁଦ୍ରୀର
ଅପୂର୍ବ ଘଟଣା ଯେତେ ହୋଇଲ ତାପର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜନ୍ମଗୋ ଦେବା ମନୋହର
ଆଦିଭୂତ ହେଲେ ଏକ ପାପ ଇ.ପ ହର ।
ବିଶ୍ୱରୂପ ପଟିକ ସମ ଅଙ୍ଗର ବରନ
ଶ୍ୱେତ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ ଅତି ବିମୋହନ ।
ଭୂଷଣେ ଭୂଷିତା ଦେବା ଜପମାଳାକରେ
ସବିତ୍ରୀ ତାହାଙ୍କ ନାମ ଜନମନ ହରେ ।
ଜନନୀ ସାବିତ୍ରୀ ଦେବା କରଯୋଡ଼ି ଧୀରେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ ବିନୟ ହୋଇ କହେ ଭକ୍ତଭରେ ।
ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବ୍ରହ୍ମରୂପେ ସଂସାର କାରଣ
ସର୍ବେ କହନ୍ତି ତୁମକୁ ବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ ।
ଏହିପରି ପୁତ୍ର କରି ପ୍ରଣାମ କରଲେ
ଆଜ୍ଞାପାଇ ଦିବ୍ୟରହୁ ଆସନେ ବସିଲେ ।

ତାହାପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମାନସନ୍ତ ପୁଣି
ଜାତହେଲେ ପୁରୁଷେକ ଦିବ୍ୟତେଜ ଶେଳ ।
ବିଶ୍ୱରୂପ ନାଶନ ପରି ଦିଶଇ ଶରୀର
ତିଲେକରେ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ପରି କେ ସୁନ୍ଦର ।
ସବୁର ମନକୁ ଯେଣୁ ସେ ପୁରୁଷ ବର
ମନ୍ତ୍ରନ କରନ୍ତି ବନ୍ଧି ପୁଣି ପଞ୍ଚଗର ।
ସେ ନିମନ୍ତେ ବିଜ୍ଞାନେ ମନମଥ ବୋଲି
ତାହାଙ୍କର ନାମ ସେହୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଶଳି ।
ସେହି ମନମଥଙ୍କର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱଶିରୁ
ଦାହାଈଲ ରମଣୀୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବନ୍ଧୁ ।
ସେ ସୁନ୍ଦରୀ କାମିନୀକୁ ଯେ ଅରେ ଦେଖଇ
ତାର ମନ ଅତିଶୟ ମୋହିତ ହୁଅଇ ।
ଏହୁପରି ସକଳେ ତାଙ୍କୁ ଜଣଣ ଦର୍ଶନ
ରେତ ଜାତ ହୋଇବାନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱବିଶ ମନ ।

ରତ ବୋଲି ତାର ନାମ ରଖିଲେ ପ୍ରଣିତେ
 ସେହି ଦିନୁ ରତ ନାମ ରହିଲ ଜଗତେ ।
 କାମର ଭରଣୀ ସେହି ଜଗତେ ବିଶ୍ୱାସ
 ତା ସମ ସୁନ୍ଦର ନାଶ ନାହିଁ ସି ଜଗତ ।
 ପଞ୍ଚବାଣ କାମଦେବ ରତ ସହିତରେ
 ହରିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ରହି ବନସ୍ତ ଶବରେ ।
 ନାନାବ୍ୟ ରୂପେ ପ୍ରବ କରଣ ଚକ୍ରଣ
 କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଦେଶେ କଲେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ ।
 ମାରଣ ପ୍ରମୁଦ ଆଉ ଜନ୍ମନ ଗୋଷଣ
 ଉନ୍ମାଦନ ପଞ୍ଚବାଣ କରେ ସୁଶୋଭନ ।
 ପ୍ରସନ୍ନା ନମନ୍ତେ ବାଣ ଯୋଗ ଶରୀରରେ
 ନିଷେପ କରଲେ ନାମ ଆନନ୍ଦର ମନେ ।
 ଆହା କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଶରୀର ଘଟନ
 କାମଙ୍କ ବାଣରେ ସବେ ହେଲେ ଅଚେତନ ।
 ନିର୍ଦ୍ଦିକାର ହୃଦେ ଜନ୍ମେ କାମର ବକାର
 ଦେଖିଲେ ବସୁଧା ଜନ୍ମେ ଲଗେ ତମଜାର ।
 ଦେବ ପଦ୍ମାସନ ବାଣେ ଅଚେତନ ହେଲେ
 ରତକୁ ସେ ବନବନ ନିରେଖି ବୁଝିଲେ ।
 ତହିଁରେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ରେତ ହୋଇଲ ସ୍ଥଳିତ
 ଲଜ୍ଜାବଶେ ଅଧୋମୁଖ ହେଲେ ବେଦନାଥ ।
 ବସନେ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଦେବ ଆପଣା ବଦନ
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଘଟଣା ବାରେ ଶୁଣ ସୁଜନନ ।
 ସେଇ ବସୁଧା ଦର୍ଶନ-କରି ବେଦବର
 କୋଟି ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟସମ ପ୍ରସ୍ତ କରଲେ ବସ୍ତାର ।
 ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖେ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ହୋଇ ସେ ଉଠଇ
 ଜଗତ ଦହିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟତ ହୋଇଲ ।
 ତାହା ଦେଖି ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜ ଶକ୍ତିବଳେ
 ମୁଖ ବନ୍ଦୁ ଉଦ୍ଗାରିଲେ ବଦନ କମଳେ ।
 ସେହିଠାକାରୁ ହୋଇଲ ଜଳର ସ୍ୱଜନ
 ଅଭ୍ରୁତ ମହିମା କିବା କର ଦରଶନ ।
 ସେ ଜଳେ ପ୍ରାବିତ ହେଲ ଜଗତ ସଂସାର
 କେଶେ ଗଲ ସେହି ତେଜ ନ ରହି ମାତର ।
 ସେ ଜଳରେ ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଲ ଅନଳ
 ଏ ନିଗୁଡ଼ ତରୁ ଗାଥା ଶୁଣନ୍ତୁ ସକଳ ।
 ତାପରେ ଜନ୍ମିଲ ଏକ ପୁରୁଷ ପ୍ରବର
 ଜଳଦେବତା ନାମରେ ଶ୍ୟାମ ତରୁତର ।

ସେଇ ଜଳରେ ସେ ଜଳଦେବ ଜନମିଲେ
 ବରୁଣ ତାହାଙ୍କ ନାମ ସକଳେ ଜାଣିଲେ ।
 ତାହାପରେ ଅନଳଙ୍କ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ
 ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରଲେ ସ୍ୱାହା ଆନନ୍ଦରେ ।
 ବରୁଣଙ୍କ ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱେ ବରୁଣୀ ହୋଇଲେ
 ତାହାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଭାବେ ସେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଲେ ।
 ପୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନାସା ନିଶ୍ୱାସରେ
 ପବନ ଜାତ ହୋଇଲେ ଆଦ୍ୟରେ ସେଠାରେ ।
 ଜୀବର ଜୀବନ ସେହି ଜାଣନ୍ତି ସକଳ
 ଏହା ଅଂଶରୁ ନାସାରୁ ବହଳ ଅନଳ ।
 ସେ ପବନ ବାମପାର୍ଶ୍ୱ ଜନ୍ମେ ଏକ ନାଶ
 ବାୟୁର ଲଳନା ସେହି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ।
 ବାୟୁବା ତାହାଙ୍କ ନାମ ଜାଣନ୍ତି ସି ପୁର
 ଅପର ଘଟଣା ଏକ ଶୁଣନ୍ତୁ ନିଜର ।
 ଏଣେ ମଦନ ବାଣରେ ହୋଇଣ ଅସ୍ଥିତ
 ଦେବ ଦେବ କୃଷ୍ଣ ଧନ ହୋଇଲେ ଅଧୀର ।
 ରତ ପ୍ରତି ଘନ ୨ ନିରେଖି ବୁଝିଲେ
 ସ୍ଥଳିତ ହୋଇଲ ଅଙ୍ଗୁରେତ ତତକାଳେ ।
 ଦେଖି ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇଣ ଦେବ ଗଦାଧର
 ସେଇ ତେଜଃ ମେଲିଦେଲେ ସଲିଳ ମଧର ।
 ସହସ୍ରକ ବର୍ଷପରେ ସେ ତେଜମଧରେ
 ଜନମିଲ ଡିମ୍ବ ଏକ ଅପରୁ ତେଜରେ ।
 ସେଇ ଡିମ୍ବ ମଧ୍ୟ ହେଲ ବିରଟ ମୁରଖ
 ତହିଁରେ ସବୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହେଲ ଅବସ୍ଥିତ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଠାରୁ ଜାତ ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତା ନାମ
 ହୋଇଅଛି ଶୁଣ ଆଦେ ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
 ତାର ଏକ ଲେମ ମୂଳେ ରହିଛି ଜଗତ
 ଧରି ସେ ରଖିଛି ତନି ଲୋକଙ୍କୁ ନିୟତ ।
 ସକଳ ପଦାର୍ଥ ଠାରୁ ବଡ଼ ଅଟେ ସେହି
 ତାହାଠାରୁ ବଡ଼ ଆଉ କିଛି ମାତ୍ର ନାହିଁ ।
 ଗୋବନ୍ଦ ଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗ କୃଷ୍ଣଙ୍କର
 ସେ ଡିମ୍ବ ଅଟଇ ମାତ୍ର ବୋଲି ହେବୁକର ।
 ଜଳ ମଧ୍ୟେ ପଦ୍ମପତ୍ର ଭାଷେ ଯେଉଁପରି
 ତେଜୋମୟ ମହାକଣ୍ଠ ଅଟନ୍ତି ସେପରି ।
 ଜନମିଣ ମହାଶ୍ରବେ କରଲେ ଶୟନ
 ବିରଟ ମୁରଖ ହେଲେ ଅତି ସୁଶୋଭନ ।

ଅକସ୍ମାତ୍ କର୍ଣ୍ଣମୁକ୍ତଂ ମଧ୍ୟରୁ ତାଙ୍କର
ଜନମିଲେ ବେନ ଦୈତ୍ୟ ଦ୍ଵେଷ ଆକାର ।
ମଧୁ ଓ କୈଟଭ ନାମ ଦେଲ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଙ୍କର
ସଲିଳ ମଧୁ ଉଠିଲେ ସେହି ବେନବାର ।
ପ୍ରଜାପତିଙ୍କୁ ସେ ଦେଖି ପଦ୍ମାସନ ପରେ
ନାଶିବା ପାଇଁ ଧାଇଁଲେ ତାଙ୍କୁ ବେନ ଗରେ
ଦେଖି ଆତମ୍ବିତ ଦେଲେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ
ଦୁର୍ଦ୍ଦିଙ୍କୁ ଯଦନ ଦେଶେ କରିଣ ସ୍ଥାପନ ।
ତକ୍ଷଣ ସେ ବେନ ଦୈତ୍ୟ ନିଧନ କରିଲେ
ତାଙ୍କୁ ନାଶି ପଦ୍ମାସନ ନିର୍ଭୟ ହୋଇଲେ ।
ସେ ବେନ ଦାନବ ମେଦ ଧରି ନିଜ କରେ
ମେଦିୟ ସ୍ଥାପନ କଲେ ଶ୍ରୀହରି ଅଦ୍ୟରେ ।

ତାହ ପରେ ରଖାଇଲେ ନେଇଁ ବସୁମତୀ
ସମସ୍ତ ସୁସାର କଲେ ତହିଁ ଅବସ୍ଥିତୀ ।
ସୃଷ୍ଟି ସରଜନା କଥା କରିଲ ଗାୟନ
ଶ୍ରବଣ କରି ମୁକତ ହୁଅ ସବଜନ ।
ଏ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେଁ ମହାନ
ପଢ଼ିଲ ମାତେ ପବିତ୍ର ହୁଏ ଶତ୍ରୁ ମନ ।
ଦୋର କଳି କାଳକୁ ଏ ଅଟଇ ନିଶ୍ଚିଣୀ
ତାହାର ସାହାଯ୍ୟେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଗମ ଜ୍ଞାନ ଗୁଣି ।
ଅଟେଁ ଅମୃତମୟ ଅଟଇ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ର ମୋଦନ କଲ ଭରଚିତ ।

— ୦ —

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ସୁବିଶେଷ ବ୍ରହ୍ମକଣ୍ଠେ କୃଷ୍ଣକଠାରୁ ସାବିତ୍ରୀ ଓ କନ୍ଦର୍ପକର
ଜନ୍ମ ହବରଣେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଧ୍ୟାୟଃ

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ

ଦେବା ଦେବୀ ଓ ଭୂତ ପ୍ରେତାଦିଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି

ଶୁଣ ଯ ସାଧୁଜନେ ଦେଇ ମନକର୍ଣ୍ଣ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେଁ ମହାନ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଉ ଭକତିରେ ଯେ ଏହା ପଢ଼ିବ
ଅନିକାଳେ ଯାଇ ବସ୍ତୁ ଲେହେ ବସ୍ତୁମିବ ।
ନିନ୍ଦା କରିବେ ଏହାକୁ ଜାଣ ଯେଉଁଜନ
ନରକେ ନିବାସ ତାର ଅଟେ ତରଦନ ।
ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭ କଲରେ ହୋଇଥିଲ ଯାହା
ମୁନିଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ ସୌତି ବଖାଣିଲେ ତାହା ।
ପୁଣି ଗୌତମ ଧୃତ୍ତିଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଅନାଇ
ଆଉ ଏକ କଥା ମୋତେ କହନ୍ତୁ ଗୋସାଇଁ ।
ଗୋପୀ ଗୋପାଳ ଗୋବତ୍ସା ଆଦିଙ୍କର ଗିର
ଶୁଣାଇ ମନୁଁ ସନ୍ଦେହ ଦୁଷ୍ଟାସ ଆମ୍ଭର ।
କହିଲ ସେମାନେ ନିତ୍ୟ ବାସ କରିଥିଲେ
ଚରକାକ୍ତ କ ସେଠାରେ ସେହୁ ରହିଥିଲେ ।
କି ଅବା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ କଲେ ସରଜନ
ତାହା ଶୁଣାଇ ସନ୍ତୋଷ କର ଆମ୍ଭ ମନ ।
ସୌତି ବୋଇଲେ ପୁଣିଲ ଯାହା କୁମ୍ଭେମୋତେ
ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତୁ ତାହା ବଖାଣୁଛୁ ଏଥେଁ ।

ଯେତେବେଳେ ସୃଷ୍ଟି ସରଜଲେ ଭଗବାନ
ଆଦ୍ୟରୁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କଲେ ସରଜନ ।
ସୃଷ୍ଟି ଯେବେ କାଳବଳେ ପ୍ରଳୟ ହୁଅଇ
ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର କ୍ଷୟ ଯେ ନ ଯାଇ ।
ଯେଉଁ ସୃଷ୍ଟି ତାହା କୁମ୍ଭ ଅଗ୍ରତେ କହିଲ
ଜାଣ ହେ ତାହାକୁ ସେହୁ ଆଦ୍ୟସୃଷ୍ଟି ବୋଲି
ଆଦ୍ୟ ଜନମିଲେ ଯେଉଁ ନାରାୟଣ ଦର
ପ୍ରଳୟ କଲରେ ମୃତ୍ୟୁ ନ ହୁଏ ତାଙ୍କର ।
ଆବର ପ୍ରକୃତ ଦେବୀ ଅକ୍ଷୟ ଅଟନ୍ତି
ତାହାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିକ୍ଷୟ ନ ହୁଅଇ କ୍ଷତି ।
ଆଦ୍ୟରେ କହନ୍ତୁ ବ୍ରହ୍ମଲିଙ୍ଗ ମୁଁ ବିପ୍ରାରି
ଆମ କଳ୍ପ ଗାଥାମାନ ଶୁଣ କର୍ଣ୍ଣଭେରି ।
ବ୍ରହ୍ମ ବରଦା ଯେ ପଦ୍ମ ଏହିପରି ତନ
ଜନ୍ମ ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ ଜାୟ ଆଦେ ମୁନି ।
ସେ ପ୍ରକାର ବୁଦ୍ଧିମେଷ୍ଟ ଯୁଗ ହୁଏ ତହିଁ
ସତ୍ୟ ସେବା ଦାସର ଯେ କଳି ନାମ ବହି ।
ଭିନିଶ ପାଠି ଏ ଯୁଗ ଭୋଗ ହୁଏ ଯେବେ
ବୋଲିବ ସେ ଏକ ହବ୍ୟ ଯୁଗ ବେଲି ତେବେ ।

ବାସୁକୀ ଯୁଗେ ଏକ ମନ୍ଦୁକର ହୁଏ
 ଚକ୍ରଦଣ୍ଡ ମନ୍ତ୍ର ଯେବେ ଗତ ହୋଇଯାଏ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସେହିକାଳେ ହୁଏ ଏକ ଦିନ
 ଚକ୍ରସ ଧାଠିଏ ଦିନ ହୋଇଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
 ଗୋଟିଏ ବରଷ ଭୋଗ କରେ ପ୍ରଜାପତି
 ଶତେ ଆଠ ବର୍ଷ ସେହି ପରାୟା ବଞ୍ଚନ୍ତି ।
 ତାହାଙ୍କ ଶାବନ କାଳ ହୁଅଇଟି ସେହି
 ଏକ କଳ୍ପ ବୋଲି ତାକୁ ପୁରାଣରେ କହି ।
 ଅତଏବ ଆୟୁଶେଷ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର
 କଳ୍ପ ଅବସାନ ହୁଏ ଜାଣିବେ ସୁଧୀର ।
 ସେହି କଳ୍ପ ବୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ନିମିଷେ ହୁଅଇ
 ଶୁଣ ଆହେ ସନ୍ତାନନ ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ।
 ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ମେଦରେ ପୃଥ୍ବୀ ହୋଇଲ ଗଠନ
 ପୃଷ୍ଠା କହିଲୁ ଏହା ଏ ସବୁ ସୁକେଶ ।
 ସଲିଳ ଉତ୍ତରୁ ସୁଧା ହୋଇଲକ ଜାତ
 ବରାହ ରୂପେ ଆଣିଲେ ତାକୁ ଜଗତନାଥ ।
 ପ୍ରକାଶ ବାଗହ ମୁଖି ଧରିଣ ଶ୍ଵାହର
 ଧର ଧାରଣ କରିଲେ ଯେ ଲୋକ୍ୟ ବହାସ ।
 ବରାହ କଳ୍ପରେ ଅଛି ଏହି ବବରଣ
 ପଦ୍ମକଳ୍ପ କଥା ଶୁଣ କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ଏଇ କଲ୍ପେ ମହାକଣ୍ଠ ସଲିଳ ଉପରେ
 ଶାସିଣ ଭ୍ରମଣ କଲେ ସାରା ଜଗତରେ ।
 ତାଙ୍କ ନାଭି ଶତଦଳେ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ
 ଜନମ ଧାରଣ କଲେ ଶୁଣ ମୁନଜନ ।
 ଏଇରୂପେ ନମେ ' ବଶ୍ଵ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ
 ସଂକ୍ଷେପେ କୁନ୍ଦ ଅଗ୍ରତେ କହିଲୁ ଗୋସାଇଁ ।
 ସୌତକ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଅପୂର୍ବ ଭାରତୀ
 ସାଦରେ ପୁଛୁଲେ ପୁଣ ସେ ଶୌନକ ଯତ ।
 କୁହ କୁହ ତାହାପରେ ଆହେ ମହାମତ
 କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲେ ଦେବ ଅଗତର ଗତ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଶିବ ଆଦି ସର୍ବ କରିଣ ସୁଜନ
 କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲେ ଶେଷେ ଦେବ ସନାତନ
 ବସ୍ତ୍ରର କରିଣ କୁହ ଆହେ ମହାମତ
 ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ବଳଅଛି ଅତି ।
 ରୂପମାନଙ୍କର ବାକ୍ୟ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
 କୌତୁହଳ ହୋଇ ସୌତ କହିଲେ ତକ୍ଷଣ ।

ହେ ତାପସ ଗଣ ମୋରେ ସୁଜ୍ଞାନ ଯେ ଗୀର
 କହିବ ସେ ସର୍ବକଥା କରିଣ ବହାର ।
 ଜଗତ ଆଧାର ହରି ଗୋଲକ ନଗରେ
 ରାସ ମଞ୍ଚ ଆରମ୍ଭିଲେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
 ଅତି ମନୋହର ରାସ ମଞ୍ଚ ସେ ଅଟଇ
 ବର୍ଣ୍ଣନ ମାତ୍ରକେ ତନୁ ମନ ପୁଲକଇ ।
 ଛାନେ ' କଳ୍ପତରୁ କରିଲେ ଶେପଣ
 ଭୁବନ ମୋହନ ଶୋଭା ଚିତ୍ର ବନୋଦନ ।
 ଅପୂର୍ବ ମେ ରାସ ମଞ୍ଚ ଶୋଭାର ଆଧାର
 ରଚନେ ମଣ୍ଡିତ ସେହୁ ଅତି ତମଜାର ।
 ଶ୍ରୀରାମାନ ଯେତେ ଖଞ୍ଜା ହୋଇଛୁ ତହିଁରେ
 ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷ ନାହିଁ କାରେ ।
 ସେହିଦିଗେ ନେତ୍ରମେଲି କର ଦରଶନ
 ନବତୃଣ ନବଦୁର୍ବା ଅତି ସୁଶୋଭନ ।
 ନବ ନବ ଧାନ୍ୟ ମାନ ତହିଁ ଶୋଭାପାଏ
 ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିକଲେ ଭୁଲନା ନ ଯାଏ ।
 ପଞ୍ଚ ସୁରମ୍ୟ ବସନେ ବେଷ୍ଟିତ କରିଲେ
 ମଙ୍ଗଳ କଦଳୀ ତରୁ ଚୌପାଶେ ଶେପିଲେ ।
 ତନୁକୋଟି ରାସମଞ୍ଚ ହୋଇଲ ନିର୍ମାଣ
 ସୁନାର ପ୍ରସାସମାନ ଜଳେ ମଣ୍ଡପେଶ ।
 ମନୁଷ୍ୟର କଥା ଗୁଡ଼ି ଦେବତାଙ୍କ ମନ
 ଶୋଭା ଦେଖି ଭୁଲିଗଲେ ଶୁଣ ତପୋଧନ ।
 ସୌରର ଆମୋଦ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଲକ ନଗର
 ଦେଖିଣ ଗୋଲକ ବାସୀ ଆନନ୍ଦ ଅପାର ।
 ଅବଶେଷେ ନିରଞ୍ଜନ ଗୋଲକ ବହାସ ।
 ବସିଲେ ମଣ୍ଡପପରେ ଆନନ୍ଦେ ଆବୋସ ।
 ମଞ୍ଚ ଉପରେ ବସିଲେ ଯହୁଁ ନାଗପୁଣ
 ଏକ ମନୋହର ନାଗ ଜନ୍ମିଲ ତକ୍ଷଣ ।
 ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ସେହୁ ନାଗ ଜନମିଲ
 ଭୁବନ ମୋହିନୀ ବାମୁଁ ଉପବିତ୍ତି ହୋଇଲ ।
 ଅପୂର୍ବ ମୁରୁଖ ତାର ସର୍ବ ପରେ ସାର
 ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଯୋଗୀ ହୋଇବେ ଅଧୀର
 ଭୁଲନା ନାହିଁ ତା ସଙ୍ଗେ ଏ କଳ୍ପରେ କେହି
 ରୂପ ଦେଖି ପୂର୍ଣ୍ଣଶରୀ ଯିବେ ଲଜ ପାଇ ।
 ତାର ଭଲପଟେ ଶୋଭେ କମଳ ନୟନ
 ପରିଧାନ ମନୋହର ସୁମଳ ବସନ ।

ନଗନ ପୁରୁଷ ଧନୀ ପୁରୁଷ ଅଧରେ
 ରକ୍ତସମ ବୁଡ଼ିଅଛି ରୂପର ସାଗରେ ।
 ଭୁବନ ମଧ୍ୟରେ ନାହିଁ ତା ରୂପ ଭୁଲନ
 ଲଳଣେ ସିନ୍ଦୂର ବନ୍ଧୁ ଅତି ଶୋଭାବନ ।
 ମନୋହର ଅନକାର ସଦାଜେ ଶୋଭର
 ମଳୟର ମଳ କଣ୍ଠ ଚଟରେ ଲମ୍ବନ ।
 ତପ୍ତ କାଞ୍ଚନ ସମାନ ଅଙ୍ଗର ବରନ
 ମୁକ୍ତ ମାଳା ବସ୍ତ୍ରଧରେ ଦିଶେ ଶୋଭାବନ ।
 ଚନ୍ଦନେ ଭୂଷିତ ହୋଇଅଛି କଳେବର
 ସୌରରେ ଆମୋଦ କରେ ଲକ୍ଷେ ତମ୍ବୁର ।
 ତାହାଙ୍କ ନାମ ଗୁପ୍ତା ଜଗତ ମୋହିନୀ !
 କୃଷ୍ଣ ମତି କୃଷ୍ଣ ଧନୀ କୃଷ୍ଣ ସନାତନା ।
 ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ରହି କୃତାଞ୍ଜଳୀ କରେ
 ନମସ୍କାର କଲେ ଆର୍ଦ୍ର ଦେଇ ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମରେ ।
 ତାପରେ ବାମେ ବସିଲେ ଆସନ ଉପରେ
 ସତେଜ ଠୁଲ ହୋଇଛି ରୂପର ସାଗରେ ।
 ପତିଙ୍କୁ ପାଇଣ ଧନୀ ଆନନ୍ଦେ ମଗନ
 ଘନ ଘନ ପତି ମୁଖ କଲେ ନିଶ୍ଚୟଣ ।
 ତାହାପର ଲେମ ମୁକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଗୁପ୍ତାଙ୍କର
 ଲକ୍ଷ କୋଟି ଗୋପୀ ଜନ୍ମ ହୋଇଲେ ସେଠାର
 ପରମ ପୁରୁଷ ସବେ ନଗନ ଯୌବନୀ
 ଧରତଲେ ନାହିଁ କେହି ରୂପର ଭୁଲନା ।
 ସମୁଦ୍ରର କୂଳରେ ସବେ ମନଗତ
 ଶୋଭଣୀ ରୂପସୀ ସବେ ଅପୂର୍ବ ମୁରଖ ।
 ଗୋପୀକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଲେ ଗୋଲକ ନଗର
 ତାହା ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଲେ ମୁରଖ ।
 ଶୁଣ ୨ ତାହାପରେ ଆହେ ତପୋଧନ
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଘଟଣା ଯେତେ ହୋଇଲ ଘଟନ ।
 କଳକାନ ଲକ୍ଷେ କୋଟି ଗୋପୀଳ ନନ୍ଦର
 କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଲେମ ମୁକ୍ତ ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ତାଙ୍କକରେ ଗୋପୀକାଙ୍କୁ କୃଷ୍ଣ ଅରପିଲେ
 ଗୋପୀଙ୍କୁ ପାଇ ଗୋପାଳେ ଉନ୍ନତ ହେଲେ
 ଆନନ୍ଦେ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମଜ୍ଜିଲେ ସରସ
 ବାସକଲେ ଗୋପୀ ଆଉ ଗୋପାଳ ନନ୍ଦର ।
 ଅବଶେଷେ କାମଧେନୁ ଜନମ ହୋଇଲ
 ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଅକ୍ଷୟ ସେହୁ ଜାତ ହେଲ ।

କୃଷ୍ଣ ଆଉ ବସ୍ତ୍ରାସନ ଲଭିଲେ ଜନମ
 ମହାବଳ ଶାଳୀ କୃଷ୍ଣ ବିଦିତ ଭୁବନ ।
 ସେ କୃଷ୍ଣର ନେଇ ହରି ଦେବ ପ୍ରସାଦନେ
 ବାହନ ନମନ୍ତେ ଦେଲେ ହରପିତ ମନେ ।
 ତଦପରେ ସିଂହ ୩ ଜନମ ଦେଇଲ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦକ୍ଷକର୍ଣ୍ଣ ସେହୁ ବାହାରିଲ ।
 ମହାବଳ ସିଂହ ସେହି ଖ୍ୟାତ ତରତର
 ବଳିଷ୍ଠ ଦେଖିଲେ ଯହୁଁ ତାହାକୁ ଶ୍ରୀଧର ।
 ବାହନ ନମନ୍ତେ ତାହା ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ଅର୍ପିଲେ
 ସିଂହ ଲଭି ଦୁର୍ଗା ଦେଖି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
 ପାଞ୍ଚଟି ବିଦ୍ୟ ବିମାନ ହୋଇଲ ତାପର
 କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଦେଲ ଶୁଣ ମୁନିବର ।
 ଉତ୍ତମେ ଶକିତ ସେହୁ ଅତି ମନୋରମ
 ଉନ୍ନତ କାହାର ଶତ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ।
 ସେହି ପରକାର ପ୍ରସ୍ତ ଅଟଇ ତାହାର
 ଏକ ଲକ୍ଷ ରଥ ତତ ସଦୃଶରେ ସାର ।
 ତାର ମଧ୍ୟେ ଲକ୍ଷେ ଗୁହ ଶୋଭାର ଆକାର
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଛାପ ତହିଁ ଜଳୁଛି ଅପାର ।
 ତଳ ୨ ଜ୍ୟୋତି ତାର ଅତି ତମ୍ବୁର
 ନୟନ ଝଲସି ଉଠେ ଦେଖିଲେ ଆବର ।
 ଅସଂଖ୍ୟ କୁରଙ୍ଗ ଯୋଗୁ ହୋଇଛି ବିମାନେ
 ଶକ୍ତ ହୋନ୍ତି ମହାଦେବ ଦେଖିଣ ନୟନେ ।
 ଶୁଣି ନାନା ଧୂଳୀ ଶୋହେ ରଥର ଉପରେ
 ପବନରେ ନାଚ ଦିଶେ ଅତି ଶୋଭାଦୂରେ ।
 କାଞ୍ଚନ ମୁକୁର କେତେ କଳନା ନ ଯାଏ
 ମନୁଷ୍ୟର କଥା ଶୁଣି ପୁରମନ ମୋହେ ।
 ସେ ମନୋହର ବିମାନ କରି ଦରଶନ
 ପୁଷ୍ପକ ତାହାର ନାମ ଦେଲେ ଭଗବାନ ।
 ଯେତେ ଯେତେ ଶାନ୍ତ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ରହିଛି ବିମାନେ
 ଭୁଲନା କରବା ପାଇଁ ନାହିଁ ସିଦ୍ଧିବନ ।
 ମଣି ମାଣିକ୍ୟ ଅପାର ଶକ୍ତି ଯହିଁରେ
 ଅର୍ପଣ କଲେ ତାହାକୁ ଶ୍ରୀଧରାଙ୍କ କରେ ।
 ଆଉ ଏକ ରଥ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ
 ଅପାର ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେକ ମନେ ମନ ।
 ତାହାପରେ ଅନଗାଥା ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ଅବଶେଷେ ଗୁହ୍ୟକ ସେ ଜନମିଲ ତହିଁ ।

କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୁହ୍ୟ ଦେଖି ହୋଇବାରୁ ଜାତ
 ଗୁହ୍ୟକ ବୋଲି ତାଙ୍କର ନାମ ହେଲା ଶ୍ୟାତ ।
 ପିତାଙ୍କ ବରନ ସବେ ଅତି ମନୋହର
 ଏକ ସୁବା ତାହା ମଧ୍ୟେ ଅଗ୍ରବ ପୁର ।
 କୁବେର ତାହାର ନାମ ରଖିଲେକ ହରି
 ସେ କୁବେର ବାମୁଁ ଏକ ଜନମିଲ ନାହିଁ ।
 ପରମ ସୁଦୟ ନାହିଁ ଭୁବନ ମୋହନ
 ରୂପ ଦେଖି ଭୁଲି ଯାଏ ମଦନର ମନ ।
 ସେ ରମଣୀ ହେଲ ଶେଷେ କୁବେର ବରଣୀ
 ମୁରଜା ତାହାର ନାମ ଦେଲେ କମ୍ପୁପାଣୀ ।
 ଧର୍ମ ନିଷ୍ଠା ପତିବ୍ରତା ମୁରଜା ସୁଦୟ
 ଆନନ୍ଦ ଲଭିଲ ହୋଇ କୁବେରର ନାହିଁ ।
 କୁବେର ବାମ ଶଗରେ ଯାଇ ଉଦ୍‌ଦେଲ
 ଦେଖିଣ ପତିକୁ ଅତି ହରଷ ହୋଇଲ ।
 ଭନପୁରେ ବେନ କର ଯୋଡ଼ଣ ସୁଦୟ
 ଗୋଲକ ଶିଖରେ ପ୍ରବ କଲ ସୁକୁମାରୀ ।
 ବୋଇଲ ହେ ଜଗନ୍ନାଥ ଜଗତ ଜୀବନ
 କ'ଣ ବା ଜାଣିବ ତବ ତତ୍ତ୍ୱ ସି ଭୁବନ ।
 କୁମେ ପ୍ରଭୁ କୃପାମୟ ବଶ୍ବର ଶିଖର
 ଅନାଦି ଅନନ୍ତ କୁମେ ବସାର ସାଗର ।
 ନରକର ବ୍ରହ୍ମ କୁମେ ଆହେ ସନାତନ
 ଜୀବ ଉଦ୍ଧାରଣେ ହେଲ ସାକାର ଏକଶ ।
 ନାହିଁ ପାଦ ନାହିଁ ପାଣି ହେ ପ୍ରଭୁ କୁମର
 ତଥାପି ଉଦ୍ଧା ହୋଇଛ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟର ।
 କୁମଠାରୁ ଗୁଣ ସୟ ହୋଇଛ ସ୍ବଜନ
 ସଗୁଣ ନିର୍ଗୁଣ କୁମେ ଆହେ ସନାତନ ।
 ସେ ତ୍ରିଗୁଣ ମଧ୍ୟ କୁମେ ଅଗତ ହେ ସାଇଁ
 ବେଦରେ ତବ ମହିମା ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛଇ ।
 କୁମଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି କୁମଠାରୁ ଲୟ
 ସଲଳ ମାତ୍ରକେ କରି ପାର ଯେ ପ୍ରଜୟ ।
 ଏତିକି ବନତି କରୁଅଛି ଶ୍ରୀପୟରେ
 ସଦା ମେର ମତି ରହି ଅଛି କୁମଠାରେ ।
 ଅନ୍ତର୍ଜାଲେ ପାଏ ଯେହ୍ନେ ସେ ପଦ୍ମଚରଣ
 ଏହି ମାଗୁଣି ଅଟଇ ଆହେ ସନାତନ ।
 ପ୍ରବ ଶୁଣି କୃଷ୍ଣହୋଇ ଗୋଲକ ଶିଖର
 ବସିବା ପାଇଁ ଆସନ ଦେଲେ ତତପର ।

ଆଦେଶ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ମୁରଜା ସୁଦୟ
 ବସିଲେକ ପତି ସହ ଭୋଷ ହୋଇବରି ।
 ତାହାପରେ ଯାହା ଦେଲ ଶୁଣ ମୁନବର
 ଏ ଗୁରୁ ଶ୍ରବଣ ଯେନରେ ସର୍ବ ତର ।
 ଶେଷେ ଦେବେ ମୁନ ଗଣ ଜନମ ହୋଇଲେ
 ହରିଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ସୃଷ୍ଟି ଦେଲ ସେହିକାଳେ ।
 ଭୂତ ସ୍ତେତ ପିଣ୍ଡାଦି ଲଭିଲେ ଜନମ
 ଶିବଙ୍କ କରେ ଅର୍ପିଲେ ତାଙ୍କୁ ଭଗବାନ ।
 ଦେବ ଯୋମା ପାଇ ଶିବ ହୋଇଲେ ଆନନ୍ଦ
 ବଦନ କମଳ ତାଙ୍କ ଯେହ୍ନେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ।
 ତାହାପରେ ଆନଗାଥା ଶୁଣି ସୁଜନନ
 ଅବଶେଷେ ଜନମିଲେ ଯେ ବୈଷ୍ଣବଗଣ ।
 ତେଣୁ ସେ ବୈଷ୍ଣବଦଶ ହରିଙ୍କ ଚରଣେ
 ଭଜନ କରନ୍ତି ଦିବାନିଶି ଅନୁଷ୍ଠଣେ ।
 ସେହି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପୟରେ ପଶ ହେ ଶରଣ
 ସକଳ ପାପରୁ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇବ ମୋଚନ ।
 ଶଙ୍କ ଚନ୍ଦ ଗଦା ପଦ୍ମ ଶୋଭିତ ଶ୍ରୀକରେ
 ସୁଶୋଭନ ବିଶେ ପୀତବସ୍ତ୍ର ଯେ କଟିରେ ।
 ରତ୍ନ ଶତତ କିରୀଟ ମସ୍ତକେ ଶୋଭିତ
 ହରି ୨ ବୋଲ ସବେ ହୋଇ ଆନନ୍ଦିତ ।
 କୁଳସୀର ମାନମାନ ବିଦ୍ୟା କରେ ଶୋହେ
 କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ପରି ପ୍ରଭା ଜନମନ ମୋହେ ।
 ଶଶାଙ୍କ ବବନେ ପୁମଧୁର ହାସ୍ୟ ଶୋଭ
 ବିଷ୍ଣୁବ ମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ଚନ୍ଦ୍ରମା ।
 ସେ ବିଷ୍ଣୁବ ଗଣେ ଗୁଣ୍ଡି ଜଗତ ଶିଖର
 ନାରାୟଣେ ସମର୍ପଣ କଲେ ଗଦାଧର ।
 ବୈଷ୍ଣବ ଜନଙ୍କୁ ଲଭି ଦେବ ନାରାୟଣ
 ଆନନ୍ଦ ଜଳୟ ମଧ୍ୟେ ହୋଇଲେ ମଗନ ।
 ଶେଷେ ଭୈରବ ଜନ୍ମିଲେ ଆହେ ରବିଗଣ
 ହରିଙ୍କ ଦଶ ଚକ୍ରରୁ ହୋଇଲ ଉଦ୍‌ବନ ।
 ଉଦ୍‌ବକର ଦଳ ତାର ଶ୍ଵାସଣ ମୁରତି
 ଶିରେ ଶୋହେ ଘର୍ଘଟା ଅଭୂତ ଆକୃତି ।
 ଶ୍ଵାସଣ ନୟନ ତାର ଅତି ଉଦ୍‌ବକର
 ଦେଖିଲ ମାତ୍ରେ ଉଦ୍‌ବରେ କର୍ମ ବି ଶରୀର ।
 ଭୈରବ ଜନମ ଲଭି ଭନୟ ବଚନେ
 ଉକ୍ତିରେ ପ୍ରବ କଲ କୃଷ୍ଣ ସନାତନେ ।

ବୋଇଲ ଜଗତନାଥ ସେନ ନମସ୍କର
ମୁକ୍ତିର କାରଣ କୁମେ ସବ ଶାବକର ।
କୁମ ଯୋଗେ ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତି ସଭିଙ୍କର ହୁଏ
କୁମ ଲଗି ଭକ୍ତି ଭବ ବନ୍ଧ ହୁଏ ଶୟେ ।
କୁମର ମାୟାରେ ଜୀବ ବିମୋହିତ ହୁଏ
କୁମ ମାୟା ଜାଲେ ପଡ଼ି ସେହୁ ଗୁରୁଆଏ ।
ନବେଦନ କରେ ପ୍ରଭୁ ତବ ଶ୍ରୀପଦରେ
କୃପା କରି ଯଦି ନାଥ ସ୍ମରଣେ ବାସରେ ।
ଏବ ଭକ୍ଷା ତବ ପାଦେ ଆଦେ ସନାତନ
ହୃଦ ପଦ୍ମେ ଲଭେ ଯେହ୍ନେ ଏ ରଜା ଚରଣ
ଆଉ ମୋ ହୃଦରେ କିନ୍ତୁ ମାସ ବାଞ୍ଛାନାହିଁ
ଏହି ଅନୁପ୍ରାସ କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଗୋସାଇଁ ।
ଭୈରବର ପ୍ରବ ଶୁଣି ଗୋଲକ ଶିଖର
ପରମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ତାହାର ଇପର ।
ବସିବା ପାଇଁ ଆସନ କରିଲେ ଅର୍ପଣ
ଆଦେଶ ପାଇ ଭୈରବ ବସିଲ ଚକ୍ରଣ ।
ତାହାପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାମ ଚକ୍ଷୁ ପର
ସେଷପାଳ ଜନ୍ମ ଧରେ ମହାଭୟଙ୍କର ।
ସିନେସ ଶୋଭିତ କବା ଅତି ତମଜାର
ଦିଗମ୍ବର ଶ୍ରୀମଦାୟ ଶୈବ ଅବତାର ।
ବିପ୍ରାରିତ ଜଟାଞ୍ଜର ଶୋହେ ଶିରପରେ
ଶୁଷ୍କ ସିଶୁଳ ଶୋଭେ ଭୟଙ୍କର କରେ ।

ଶିବଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ରୋଦ ତଳେ ମାନ ନାହିଁ
ଆନନ୍ଦେ ସ୍ମରଣେ ପ୍ରଣି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋସାଇଁ ।
ଶତ ଶତ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଡାକିନୀ ଯୋଗିନୀ
ଜନମ ଲଭିଲେ ଗଣି ନୁହେଁ ତାହା ପୁଣି ।
ଏହାକୁ ଜନମ କରି ଜଗତ ଶିଖର
ଶିବଙ୍କ ନରେ ଅର୍ପଣ କରିଲେ ସଭର ।
ଏମାନଙ୍କୁ ପାଇ ଶିବ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
ହରିଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ସାଦରେ ବସିଲେ ।
ଶିଖରଙ୍କ ଲଳା କବା ଶୁଣ ତପିବର
ତନ କୋଟି ବେଦ ଜନ୍ମ ହୋଇଲେ ସଭର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପୃଷ୍ଠ ଦେଖୁ ସକଳେ ଜନ୍ମିଲେ
ଏ ଜଗତେ ବେଦ ନାମେ ବିଷ୍ଣୁତ ହୋଇଲେ
ଶୁଣ ଆଦେ ସୁଜ୍ଞାନ ଦେଇ ମନକର୍ତ୍ତ
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଲଳା କେବା କରିବ କର୍ତ୍ତନ ।
ଭକ୍ତିଭରେ ଏହା ସେହୁ କରିବ ଶ୍ରବଣ
ଶୋକ ତାପ ଜଗଦ୍ୟାୟ ହୋଇବ ହରିଣ ।
ତାହାଙ୍କ ହୃଦରେ ହରି ଭକ୍ତି ଜନମିବ
ଅନୁକାଳେ କୃଷ୍ଣଲୋକେ ଯାଇ ବ୍ରହ୍ମମିବ ।
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ କରେ ନବେଦନ
କୃଷ୍ଣ ନାମ ଭଜ ସବେ ହୋଇବ ମୋଚନ ।

— — —

ଲକ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମଣ୍ଡେ ଦେବାଦେବୀ ଉତ୍ପତ୍ତି କଥାରେ ନାମ ଶଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟୋ

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ

ସୃଷ୍ଟି ସର୍ଜନା କରିବାକୁ ବିଧାତାଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେବା ଓ ଦେବତା
ମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ପତ୍ନୀ ପ୍ରତାନ

ଉଷିଗଣଙ୍କୁ ସମୋୟ ସୌତ ମହାମତି
ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ସବେ ଅପୁର ଶ୍ରୀରାଜା ।
ହରିଙ୍କ ସମସ୍ତ ଲଳା ଯେତେ ଶୁଣୁଥିବ
ଶ୍ରବଣ ମଧ୍ୟ ଅମୃତ ଦରଶା ହୋଇବ ।
ଅଜନ୍ମ ସକଳ ପ୍ରପ ହୋଇବ ମୋଚନ
ଦୟା କରିବେ ଶଶ୍ଵସ୍ତ କୃଷ୍ଣ ଭଗବାନ ।
ତାହାଙ୍କୁ ସଦ୍ୟପି ସଦାକାଳେ ଲଭୁଥିବ
ଜପ ତପ କରିବାକୁ ଆଉ ନ ଲଗିବ ।

ଏତନ ଜଗତେ ଏକା ହରିନାମ ସାର
ହରିଧନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କେହି ନାହିଁ ଦେବକର ।
ଯେଉଁ ଜନ ରଖେ ଭକ୍ତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପଦରେ
ଅନୁମେ-ସେଜନ ଯାଏ ବୈକୁଣ୍ଠ ନଗରେ ।
ଲହଲହେକେ ବହୁ ପୁଣ ଲଭଇ ସେ ସେହି
ବିକାଶିତ ହୃଦେ ବାସ କରେ ସବୁଠାଇଁ ।
ସୁରଗଣମାନେ ତାକୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରନ୍ତୁ
ସଦାହୁତେ ତାହା ପାଶେ ପଶି ନ ପାରନ୍ତୁ ।

ସେ ନାମ ସତତ ମୁଖେ ଗାନ୍ତୁ ପଞ୍ଚାନନ
 ଯେଉଁ ନାମ ଗାଇ ଶିବ ବିମୋହତ ମନ ।
 ସେ ନାମକୁ ଯେଉଁଠି ମୁଖରେ ନ ଗାଏ
 ତାହାକାରୁ ପାର୍ଥୀ ନାହିଁ ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ ମୟେ ।
 ସେହି ନରକ ଅଧମ ଅତି ଦୁର୍ଗୁରୁ
 ଅନ୍ତମେ ନରକେ ଦାସ ଅଟଇ ତାହାର ।
 ଅତିଏକ ଶୁଣ ଶୁଣ ଆହେ ତପୋଧନ
 ଜଗତରେ ସାର ମାତ୍ର ଏକା କୃଷ୍ଣ ଧନ ।
 ଏଇରୂପେ ଦେବ ଦେବୀ କରଣ ସୁଜନ
 ଯଥା ଯୋଗ୍ୟ ନାଶ କଲେ ସରକୁ ଅର୍ପଣ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ଦେଲେ ନାରାୟଣ କରେ
 ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ରତ୍ନବାକୁ ବଇକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କଲେ ସାବିତ୍ରୀ ସୁଦତ୍ତ
 ଧର୍ମକୁ କରଲେ ଦାନ ମୁର୍ତ୍ତିମାନ ନାଶ ।
 କନ୍ଦର୍ପ କରେ ରତ୍ନକୁ କରଲେ ପ୍ରଦାନ
 ମନେରମାକୁ ଲଭିଲେ ଯେ ଯଶ ରଜନ ।
 ଯାହା ବାମ ଗର୍ଭୁ ଜନ୍ମିଥିଲା ଯେଉଁ ନାଶ
 ତାହାକୁ ଅର୍ପିଲେ ତାରେ ଦେବ ଦେବ ଦରି
 ଏଇରୂପେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କରଣ ଅର୍ପଣ
 ଶିବଙ୍କୁ ସମ୍ପ୍ରାପ୍ତରେ କହିଲେ ବଚନ ।
 ଆମ୍ଭର ବଚନ ରଖ ଆହେ ଦଶମୁର
 ଦୁର୍ଗାଦେବୀ ଭଗବତୀ ରୂପର ଆକାର ।
 ତାଙ୍କପରି ଲାଳାରହ ନାହିଁ ନେଉଁଠାରେ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୁ ସୁଦତ୍ତ ସେହୁ ଅଟନ୍ତି ଶି ପୁରେ ।
 ପର୍ବରୂପେ କର ତୁମ୍ଭେ ତାହାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ
 ତାହାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଦେବ ପଞ୍ଚାନନ ।
 ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ପ୍ରଭୁ ବଚନ ମୋହର
 ରମଣୀରେ କବା କାର୍ଯ୍ୟ ଆହେ ଗୁଣାଧାର ।
 ଅଦର୍ଶିଣି ତବ ପାଦ କରଣ ଚନ୍ଦନ
 ଏକମାତ୍ର ହୃଦେ ମୋର ଅଟେ ଏ ବାସନ ।
 ସର୍ବଦା ଗାଇବ ତବ ଗୁଣ ପଞ୍ଚମୁଖ
 କରିବ ମୁରତି ଧ୍ୟାନ ମୁହିଁ ମନ ସୁଖେ ।
 ଭକତି ରଖିବ ସଦା ଚରଣେ ତୁମ୍ଭର
 ଏଇ ମାତ୍ର କାମନା ଆହେ ଗୁଣାଧାର ।
 ନିବେଦନ କରେ ପ୍ରଭୁ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
 ତବ ମୂର୍ତ୍ତି ଭଲ ଆନେ ନାହିଁ ତଳେମନ ।

ସୁଧାସମ ନାଶମୁଖି ମାଦୁଛ ମୁଁ ସତ୍ୟ
 କିନ୍ତୁ ଏକ କଥା ବୋଲେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥ ।
 ନୟନରେ ସୁଧାସମ ଦେଖୁଅଛୁ ମୁହିଁ
 ହୃଦରେ ଗରଳ ଆଇପାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ।
 ଜଗତକୁ ଭୁଲଇଛୁ ଏହି ନାଶ ରୂପ
 ଭକତି ପଥରେ ଅଟେ ଏ କଣା ସୁରୂପ ।
 ଧର୍ମର କଣକ ନାଶ ନାହିଁ ଯେ ସଂଶୟ
 ଭକ୍ତିର ପରମ ବିଦ୍ ଆହେ ଦୟାମୟ ।
 କାଳ ଭୁକ୍ତିମା ସମ ନାଶୀ ଅଟନ୍ତି
 ସମୟେ ଦଂଶନ କରି ପରାଣ ନିଅନ୍ତି ।
 କାମିନୀ ପାପିନୀ ତଥା ଆହେ ନରଜନ
 ଭକ୍ତିର କଣକ ନାଶ ପିଣାଗୀ ସମାନ ।
 ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ବାଞ୍ଛା ଅନ୍ତରେ ଜନ୍ମିଲ
 ନାଶମାନଙ୍କର ପ୍ରଣେ ତାହା ନାଶ ଯାଇ ।
 ନାଶ ଲାଗି ଆତ୍ମାଟ୍ଟୁ ପରମତତ୍ତ୍ୱ ଯାଏ
 ବିପ୍ଳବ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ରମଣୀ ବୁଲିବ ।
 ହୃଦୟେ ସତତ ଆଶା ଅଟେ ଏହି ମୋର
 ତବ ଚିନ୍ତାଦିନା ନାହିଁ ଆନେ ପ୍ରତିକାର ।
 ବିବସ ରଜନୀ କରି ତବ ପାଦେ ଧ୍ୟାନ
 ବିଚାରିବ କାଳ ଦୟାକର ସନାତନ ।
 ଦୟାମୟ ନାମ ତବ ବିଦିତ ସଂସାରେ
 ତେବେ କମ୍ପା ଦୟାନାହିଁ ମୋହର ଉପରେ ।
 ତପସ୍ୟାରେ ବିଦ୍ ଯେହୁ ଘଟାଇବ ମୋର
 କମ୍ପା ସେ ଆଦେଶ କରୁଅଛୁ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ।
 ନାଶ ସଦ୍‌ବାସେ ମୋର ନାହିଁ ଯେ ବାସନା
 ମହାବିଦ୍ୟୁତର ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ଲଳନା ।
 ସଦା ଯେହ୍ନେ ମତି ରହେ ତବ ଶ୍ରିଚରଣେ
 ମୁକ୍ତି ଯେହ୍ନେ ଲଭି ପୁଣି ଆସିବ ଏ ସ୍ଥାନେ ।
 କବା ଜପ କବା ତପ ଫର୍ଥ ଦରଶନ
 ତବ ପାଦ ସମ ନୋହେ ଆହେ ନରଜନ ।
 ଭକ୍ତିଯୋଗେ ଭକ୍ତିମାନେ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପାଆନ୍ତି
 ଭକ୍ତିର ଧନ ତୁମେ ହେ ଜଗତ ପତି ।
 ନାଶ ସଦ୍‌ବାସେ ଅଜ୍ଞାନ କଲେ ମୋରେ
 ଏହି ଭିକ୍ଷା ମାଗୁଅଛୁ ତବ ଶ୍ରେୟସ୍ରେ ।
 ଶିବଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ତର ପାଇ ଦୟାମୟ
 ଦରହସି ସୁ ମଧୁରେ ଦେଲେକ ଅଭୟ ।

ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭର ଗୀର ଶୁଣ ପ୍ରସାନ୍ନନ
 ସଂସାରରେ ଭକ୍ତନାହିଁ କେ ତବ ସମାନ ।
 ବୈଷ୍ଣବ ସମ ନୋହିବେ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ତୁମେ ଅଟ ସବପରେ ।
 ସଦା ରହିବୁ ଆମ୍ଭେ ଅନ୍ତରେ ତୁମ୍ଭର
 ମହାପୁଣି ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ତନି ବୁଝାଣି ।
 ଶତକୋଟି କଳ୍ପ ତପ କର ଆଚରଣ
 ବିଦ୍ୟାଜ୍ଞାନ ଲଭିବଟି ଆଦେ ପ୍ରସାନ୍ନନ ।
 ସମନ ଭୟ ତୁମ୍ଭର ଦୂର ହୋଇଯିବ
 ମୃତ୍ୟୁକୁ ଜୟ କରିଣ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ଦେବ ।
 ତେ ଶତ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇବେ ପତନ
 ତଥାପି ତୁମ୍ଭର ନାଶ ନ ହୋଇବ ଜାଣ ।
 ତବ ସମ ବିଷ୍ଣୁଭକ୍ତ କେହି ନ ହୋଇବେ
 ମୋର ପ୍ରିୟତମ ଦେବ ଏହି ତନି ଭବେ ।
 ଧରାଧାମେ ଯେ କରିବ ତୁମ୍ଭକୁ ନନ୍ଦନ
 ବିମୁଖ ହୋଇବୁ ଆମ୍ଭେ ତାହାପରେ ଜାଣ ।
 କୃଷ୍ଣଦୃଷ୍ଟି ନ ରହିବ ତା ପ୍ରତି ଆମ୍ଭର
 ସେ ଜନ ଅନ୍ତମେ ପିବେ ନରକ ଗନ୍ଧର ।
 ଯାକିତ ଧରାରେ ତନ୍ତ୍ର ବିକାକର ଥିବେ
 ତାବତ ଜ୍ଞାନ ନରକ ସେ ଜନ ଭୋଗିବେ ।
 ଏକାକୀ ଆମ୍ଭର ବାକ୍ୟ କରି ହେ ଶ୍ରବଣ
 ତୁମ୍ଭର ନିମନ୍ତେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କର ଭକ୍ତପନ ।
 ଶତକୋଟି କଳ୍ପ ଯେହୁ ତପସ୍ୟା କରଇ
 ରମଣୀ ଭାବେ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ କେ କରେ ଧରଇ ।
 ତବ ସମ ଭାଗ୍ୟବାନ ନାହିଁ ଆନ ଜନ
 ଯେ ହେତୁ ତୁମ୍ଭ ଉପରେ ଦୁର୍ଗା ସୁପ୍ରସନ୍ନ ।
 ଉପାପତ ତବ ନାମ ରଟିବେ ସଂସାର
 ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କହିଲି ମୁଁ ତବ ଅଗତର ।
 ପାଦପଦ୍ମ ସହ ତବ ହୋଇବ ମିଳନ
 ଅପର ଆନନ୍ଦ ପାଇବ ହେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
 କେବଳ ତପସ୍ବୀ ତୁମେ ନୁହଁ ମହେଶ୍ୱର
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ଆବର ଯେ ଯୋଗୀବର ।
 କେତେବେଳେ କହିବ ଯେ ଗୁହରେ ବସିଛି
 କେତେବେଳେ ବନମଧ୍ୟେ ଭ୍ରମିବ ସଂସ୍ମୃତି ।
 ଶାର୍ପବାସୀ ଦେବ କେଉଁ ଆଦେ ପ୍ରସାନ୍ନନ
 ତବ ଚକ୍ଷୁ ନ ବୁଝିବେ ସାଧାରଣ ଜନ ।

ପତିବ୍ରତା ସଖା ଥିବ ଯାହା ମଙ୍ଗଳରେ
 ତାର ସମ ଦୁଃଖି କେବି ଅଛି ଅବନରେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ଦୁଃଖୀଳ ପତି ଭାଗ୍ୟବଶେ ହୁଏ
 ପତିବ୍ରତା ତାରେ ଉଚିତ ତଥାପି ଓ ରହେ ।
 କୁଳଟା ରମଣୀ ଯେହୁ ଅବନ ମଧ୍ୟରେ
 ପତି ଭକ୍ତ ମୁଖେ ମାତ ଗଲେ ଅନ୍ତରେ ।
 ପତିବ୍ରତା ନାଶ ଅଟେ ରମଣୀ ପ୍ରସାନ୍ନ
 ଜଗତେ ନାହିଁ କେ ସମ ସଙ୍ଗର ସମାନ ।
 ସଖା ସହ ସମିଳନ ହୁଏ ଯେଉଁ ଜନ
 ଅପାର ଆନନ୍ଦେ ଯେହୁ ହୁଏ ନିମଗ୍ନ ।
 ଭଗବତ୍ତା ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ ସଖାଙ୍କ ପ୍ରସାନ୍ନ
 ବୈଷ୍ଣବ ପ୍ରସାନ୍ନ ସେହୁ ଆଦେ ପ୍ରସାନ୍ନନ ।
 ତାହାଙ୍କ ମିଳନେ ଦେବ ମହା ସୁଖୋଦୟ
 ଅବସର ଶୁଣ ମନେ ନକରି ସଂଶୟ ।
 ଅଜ୍ଞ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୂପେ ତାରେ ଘେନ ଶ ଲପାଣି
 ପାଇବ ପରମ ସୁଖ ଅନ୍ତରରେ ଜାଣି ।
 ଯେଉଁ ଜନ ଭକ୍ତ ନର ଏକାକ ଅନ୍ତରେ
 ତୁମ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ପ ଜିବେ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ।
 ଦେବ ଅନ୍ତେ ସେଇ ଜନ ଲଭିବେ ସୁଖ
 ସୁରସରେ ମହାନନ୍ଦେ କହିବେ ବସନ୍ତି ।
 ଅପୁର କଳପ ସେହୁ ରହିବେ ପୁରୀରେ
 ଜଗୁଜ୍ଞାନା ହୋଇ ଧୂଶ ଆସିବେ ସଂସାରେ ।
 ଧନେ ଧନବାନ ହୋଇ ସେହି ସାଧୁଜନ
 ପୁଣି ପ୍ରୌଢୀ ଘେନ ସୁଖେ ବତାଇବେ ଦିନ ।
 ଅବନା ମଧ୍ୟରେ ବଡ଼ ମାନ ସେ ପାଇବେ
 ବଡ଼ ବଡ଼ା ପତି ଶ ପତିତ ବୋଲାଇବେ ।
 ଶୁଣାନେ ଏକାକେ କିବା ବିଜନ କାନନେ
 ଯେ ଜନ ପ୍ରଜିବେ ତୁମ୍ଭ ଦ୍ରଷ୍ଟେ ଏକମନେ ।
 ମହାସାଧୁ ସେହିଜନ ଜାଣିବେ ଧରାରେ
 ପବନ ତାହାର ନାମ କହିଲୁ ତୁମ୍ଭରେ ।
 ତାହାର ପବନ ନାମ ଯେଉଁଜନ ସ୍ମରେ
 ପାପବଣି ନ ରହଇ ତାହାର ଅନ୍ତରେ ।
 ବିଶ୍ୟାତ ତୁମ୍ଭର ଭକ୍ତ ସେଇ ସାଧୁଗଣ
 ଯେ ଜନ ସାବରେ ନିଏ ତୁମ୍ଭର ଶରଣ ।
 ଦେହଅନ୍ତେ ସେଇଜନ ପୁରସ୍ବରେ ଯାଏ
 ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କଥା ଏହା ନ କର ସଂଶୟେ ।

ତାହା ପୁଣ୍ୟ କଥା କେହି ବଞ୍ଚି ନ ପାରଇ
 ପାତକ ତଳେହେଁ ତାର ଅଙ୍ଗେ ନ ରହଇ ।
 ଶୁଣ ଯାହୁଁ ବାକ୍ୟ ଆହେ ମହାନନ
 ତବ ନାମ ଯେଉଁ ଜନ କରେ ଉତ୍ସରଣ ।
 ତାହାର ପୁଣ୍ୟର ଗାଥା କହି ନ ହୁଅଇ
 ଅନନ୍ତ ଅନନ୍ତ ମୁଖେ ବଞ୍ଚି ନ ପାରଇ ।
 ନେତ୍ରତ୍ୟାଗ କାଳେ ଶିବ ନାମକୁ ସ୍ମରଲେ
 ସେ ଜନ ବୈକୁଣ୍ଠେ ଯାଇ ବସେ ଆନନ୍ଦରେ
 ଏତେକ କହିଣ ହରି ଦେବ ମହେଶ୍ୱରେ
 ମଧୁର ବଚନ ଶୁଣି କହିଲେ ଦୁର୍ଗାରେ ।
 କହିବନ ରୁଦ୍ର ଦେବୀ ଗୋଲକ ଆଳୟ
 ତାପରେ ଲଭ କରବ ଶିବ ଦୟାମୟ ।
 ଶିବଙ୍କ କାମରେ ଶେଷେ ବସିବ ସୁଦଶ
 ଲଳନା ରତନ କୁମେ ପରମ ଶରଣ ।
 ପତିରତା ପତିବତା କୁମେ ଭଗବତୀ
 ସତୀ ଶିବେମଣି କୁମେ ଶିବ ପ୍ରିୟବତୀ ।
 କୁମ୍ଭର ଉପମା ନାହିଁ ଏ ତନୁ ଭୁବନେ
 ହର କଣ୍ଠହାର ହେବ ନିଶ୍ଚୟ ରଖ ମନେ ।
 ଯାବତ କୁମକୁ ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି ଶିଶୁର
 ତାବତ କାଳ ଏଠାରେ ସୁଖେ କାଷ କର ।
 କୁମ ଛଟାରେ ଗୋଲକ ଉଜ୍ଜଳ ହୋଇବ
 ଆଦିମା ପ୍ରକୃତ କୁମେ ରମଣୀ ଉତ୍ତମ ।
 ତବ ଶକତି ଦେଖିଣ ଦେବ ପ୍ରଜାନନ
 ଲଜ୍ଜାବଶେ ନେବେ ସେନୁହେ କର ଆଲିଙ୍ଗନ
 କଳ୍ପ ଶେଷେ ସନୟୁଣ ହୋଇଲେ ଉଦୟ
 ଦକ୍ଷଙ୍କ ଆନୟେ କୁମ୍ଭେ ଜନ୍ମିବ ନିଶ୍ଚୟ ।
 ସେବେଲେ ହୋଇବ କୁମେ ଦକ୍ଷର ନନ୍ଦନା
 କୁମ୍ଭରେ କରବେ ଶ୍ରୀଯ୍ୟା ଶଶିଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ।
 ନି ଭୁବନେ ଧନ୍ୟହେବ କୁମେ ରୂପବତୀ
 ହର ପ୍ରସଂସିତା ହେବ ଆହେ ମହାସତୀ ।
 ଯଜ୍ଞ ଆୟେ ଜନ ଦକ୍ଷ ସେ ଦେଲେ କରବେ
 ଶିବକୁ ସେକାଳେ ନିମନ୍ତଣ ନ କରବେ ।
 ତାହାଙ୍କ ନନ୍ଦା କରବେ ଦକ୍ଷ ନରାୟଣ
 ସେ ସବୁ ଶ୍ରବଣ କର ମନ କରି ଅପ୍ତ ।
 ଯେତେବେଳେ ଦକ୍ଷ ଯଜ୍ଞେ ଶିବେ ନ ବରବେ
 ନାନା ପରକାର ଅପମାନ ତାଙ୍କୁ ଦେବେ ।

ତାହା ସତ୍ୟ ନ କରଣ କୁମେ ମହାସତୀ
 ପତି ନନ୍ଦା ଶୁଣି ତହିଁ ମିଳିବ ଚିତ୍ତ ।
 ଦେଖିବ ସକଳେ ଛନ୍ଦ୍ର ତବ ପତି ନାହିଁ
 ମୋଧେ ଜୁଳନ୍ ଅନଳେ ପଡ଼ିବ ସେ ଡେଇଁ ।
 ତାହ ପରେ ଶ୍ରୀମାଳୟେ ଜନମ ଲଭିବ
 ମେନଳା ଦେବୀ କୁମ୍ଭର ଜନନୀ ହୋଇବ ।
 ସେ ଜନ୍ମେ ପଦାତୀ ନାମ ହୋଇବ କୁମ୍ଭର
 ବବାହ ହେବେ କୁମ୍ଭକୁ ପୁଣି ଦେବ ହର ।
 ହରକୁ ପାଇଣ କୁମେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇବ
 ପତିପତ୍ନୀ ବେନଜନେ ସୁଖେ ବହଇବ ।
 କହିଲୁ କୁମ୍ଭର ଆଗେ ଏ ଆଗତ ଗିର
 ତଳେ ମତ୍ର ମିଥ୍ୟାମାହିଁ ଜାଣ ସ୍ୱା ମଧ୍ୟର ।
 ସୁନଃ ସୁନଃ ଯେତେ ବାର ଜନମ ଲଭିବ
 ପ୍ରତିଥର ପତିରୂପେ ଶିବକୁ ପାଇବ ।
 ସକଳ ଜନେ ପୂଜିବେ କୁମ୍ଭର ଚରଣ
 ଯକ୍ଷ ରକ୍ଷ ନାଶ ସୁର ଆଉ ନରରଣ ।
 ଏତେ କହି ହରି ତାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ମନରେ
 ଦଶାକ୍ଷ ମନ୍ତ୍ର ଅର୍ପଣ କରିଲେ ସାଦରେ ।
 ପ୍ରୟୁକ୍ତ ବଦନେ ଶେଷେ ହୋଇ ହୃଷ୍ଟମନ
 ଶିବକୁ କରିଲେ ମହାମନ୍ତ୍ର ସମର୍ପଣ ।
 ସୟୋଦଶାକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ର ଦେଲେକ ତାହାଙ୍କୁ
 ମନ୍ତ୍ର ପାଇ ତୋଷ ହେଲ ଶିବଙ୍କର ବୁକୁ ।
 ଅବଶେଷେ ଦେବ ଦେବ କୃଷ୍ଣ ସନାତନ
 ଅପର ସଭୁଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ର କରିଲେ ପ୍ରଦାନ ।
 ଧର୍ମ ବାୟୁ ଅଗ୍ନି କାମ ଥିଲେ ଯେତେ ଜନ
 ସଭୁଙ୍କୁ ଅର୍ପିଲେ ମନ୍ତ୍ର ଜଗତ ଜୀବନ ।
 ଶେଷରେ ଡଳାଇ ଛତୁ ଦେବ ପଦ୍ମାସନେ
 ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ସେହିସ୍ଥାନେ
 ବୋଇଲେ ବିରଞ୍ଚ ନାମ ହୋଇବ କୁମ୍ଭର
 ତପସ୍ୟାରେ ରତ ହୁଅ କହିଲୁ ସଭୁର ।
 ସହସ୍ର ଦରସ ତପ କରି ଅନୁଷ୍ଠାନ
 ଜୀବଙ୍କୁ ସର୍ଜନା କର ଆହେ ମତିମାନ ।
 ଏତେ ବୋଲି ନିଜ ମାଳା ଦେଇଣ ସାଦରେ
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଗଳାରେ ଦେଲେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
 କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ
 ପ୍ରଣମି କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗେ କରିଲେ ଗମନ ।

ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଦେବା ଯେତେ କୃଷ୍ଣ ଆଦେଶରେ ଏକମନେ ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର କରେ ଅଧ୍ୟୟନ
 ତଳିଲେ ସକଳେ ନିଜ କର୍ମ ଅନୁସାରେ । ଘେରି ନ ପାରଇ ତାକୁ ଏ ଭବ ବନ୍ଧନ ।
 ଗୋପ ଗୋପାଙ୍ଗନା ସଦୃଶ ଦେବ ନରଞ୍ଜନ । ପୁରାଣେ ହରିଜ ଗାଥା ଅତି ସୁଧାମୟ
 ଗୋକୁଳର ଦୂତାବନେ କଲେ ବିତରଣ । ଶୁଣିଲ ମନେ ହୋଇବ ଭବ ବନ୍ଧ ଶୟ ।
 ଏ ବ୍ରହ୍ମଦେବର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ ସୁଧାମୟ । ଜେଣୁ ବୋଲେ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ଆଦେ ସାଧୁଗଣ
 ଶୁଣିବ ପଢ଼ିବ ଯେହୁ ତରବ ନିଶ୍ଚୟ । ଭକ୍ତିରେ ହୃଦପଠେ କୃଷ୍ଣେ କର ଧ୍ୟାନ ।
 ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମଦେବର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମସାମୁଦ୍ର ଶିବ ପାଦପଦ୍ମ ଦୟା କର୍ମନେ ନାମ ସପ୍ତମଂସାୟ ।

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ

ସ୍ୱର୍ଗ ପାତାଳ ଓ ସାଗର ଆଦିଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ବିବରଣ

ନୈମିଷାଶ୍ରମରେ ସର୍ବ ଚର୍ଯାକୁ ଅନାଇଁ ସେ ସପ୍ତ ସାଗର ନାମ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
 ବୋଇଲେକ ପୌରାଣିକ ପୋତ ତୋଷହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ପରିମାଣ କରିବ କର୍ମନ ।
 ଆଦେ ତପୋଧନମାନେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ପୁରାସର୍ପ ଦଧି ଦୁର୍ଗଧ ଲବଣ ସାଗର
 କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆଦେଶେ ତପ କଲେ ପତ୍ନୀସନ ଇଷ୍ଟୁ ଜଳ ଯେ ସପ୍ତ ଆଦେ ମୁନିବର ।
 ନିର୍ଜନ କାନନେ ବସି ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ ଏରୁପେ ସପ୍ତ ସିନ୍ଧୁ ବ୍ୟାତା ପୂଜିଲେ
 ଆରାଧନା କଲେ ସେହୁ ସ୍ୱପ ଦିବସରେ । ଲବଣ ସାଗର ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନ ରଖିଲେ ।
 ସହସ୍ର ବରଷ ତପ କରି ଆଚରଣ ତାହାର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଇଷ୍ଟୁ ସିନ୍ଧୁ ପରିମାଣ
 ସିଦ୍ଧିଲଭ କଲେ ଦେବ ସାବଧାନ ରମଣ । ଇଷ୍ଟୁର ଦ୍ୱିଗୁଣ ସୁଧା ଆଦେ ମୁନିଗଣ ।
 କୃଷ୍ଣପାଦେ ମତ ରଖି ଦେବ ପତ୍ନୀସନ ପୁରର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଲକ୍ଷ ଘୃତର ସାଗର
 ସୃଷ୍ଟି ସରଜନ କାର୍ଯ୍ୟେ ଆଦେ ଦେଲେ ମନ ତାହାର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଅଟେ ଦଧି ଯେ ଆବର ।
 ମଧୁ କୈଠଲକ ମେଦ କରି ସେ ଗ୍ରହଣ ଦଧିଠାରୁ ଦୁର୍ଗଧ ସିନ୍ଧୁ ଅଟେ ଦୁଇଗୁଣ
 ପ୍ରଥମେ କରିଲେ ଦେବ ବସୁଧା ଗଠନ । ଦୁର୍ଗଧର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଲକ୍ଷ ଅପୂର୍ବତନ ଜାଣ ।
 ଅଷ୍ଟଗିରିବର ସରଜିଲେ ତାହାପର ଏରୁପେ ସାଗର ସୃଷ୍ଟି କରି ପତ୍ନୀସନ
 ଅଗାଧ ସଦୃଶ୍ୟ କବା ଅତି ମନୋହର । ଅସ୍ତଙ୍ଗ ତରୁଲତା ଯେ କରିଲେ ନିର୍ମାଣ ।
 ସ୍ତୁତ୍ର ୨ ବହୁ ଗିରି କରିଲେ ସୂଜନ ବନ ଉପବନ ଯେତେ କଲେ ସେ ଉଦ୍ଭୀର
 କେବା ତାର ସଂଖ୍ୟା କହି ପାରିବ ମୁଖେଣ । ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ ଶକ୍ତି ନାହିଁ କାର ।
 ଅଷ୍ଟଗିରିଙ୍କ ଉପରେ ଅଟେ ଯେ ପ୍ରଧାନ ତାହାପରେ ସପ୍ତ ଉପଦ୍ୱୀପ ନିର୍ମାଣିଲେ
 ତାହାନାମ କହୁଅଛି ଶୁଣ ଦେଇ ମନ । ଧରଣୀ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ସ୍ଥାପନ କରିଲେ
 ସୁମେନ୍ତୁ କୈଳାସ ହିମାଳୟ ବିନ୍ଧ୍ୟାଚଳ ଶାକ ଜନ୍ତୁ କୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ମୋକ୍ଷ ଓ ପୁଷ୍କର
 ଗନ୍ଧମାରଦନ ଅସ୍ତ୍ର ମଳୟ ସୁବଳ । ପୁତ୍ରୋଧ ସହଚେ ସପ୍ତ ଦ୍ୱୀପ ଅଟେ ସାର ।
 ଏଇ ଅଷ୍ଟ ଗିରିବର ବଦନ୍ତ ଭୁବନେ ନାନାରୂପ ସୃଷ୍ଟି କରି ଦେବ ପତ୍ନୀସନ
 ସୃଜିଲେକ ପତ୍ନୀସନ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ । ଅଷ୍ଟଗୁଣିଲେ ଅଷ୍ଟପୁଣ୍ଡ କରିଲେକ ସୂଜନ ।
 ସପତ ସମୁଦ୍ର ସୃଷ୍ଟି କଲେ ତାହାପର ମନୋହର ଧୂସ୍ର ଦେଲ ଗିରିଗୁଣା ପରେ
 କେତେ ନଦ ନଦୀ କୃଷ୍ଣ ଗ୍ରାମାଦି ନଗର । ଲେଖିପାଳ ହେବୁ ଦଧି ସୂଜିଲେ ତାହାରେ

ଶିଶୁତଳେ ଶତସସ୍ତ୍ର ରଖିଲେ ନଗର
 ପୁଣିକେତେ ସସ୍ତ୍ରାମକଲେ ଯେ ତପ୍ତାର ।
 ତତ୍ତାପରେ ସସ୍ତ୍ର ସ୍ବର୍ଗ କଲେ ସେ ସର୍ଜନ
 ମନୋହର ପ୍ଳାନ୍ ଏହା ଚିତ୍ତ ଦନୋଦନ ।
 ସେଠି ନାହିଁ ରୋଗ ଶୋକ ଜଗ ମୃତ୍ୟୁଭୟ
 ଅନନ୍ତ ସୁଖର ପ୍ଳାନ୍ ସଦାନନ୍ଦ ମୟ ।
 ସସ୍ତ୍ର ସ୍ବର୍ଗ ନାମ ସବେ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
 ଭୁଲେକ ଦୁର୍ଲ୍ଲେକ ଜନଲେକ ଏ ପ୍ରମଣ ।
 ତପଃ ସତ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମ ଧ୍ରୁବ ଲୋକ ଭାର ପର
 ଧ୍ରୁବ ଲୋକ ସବପରେ ଅଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତର ।
 ସସ୍ତ୍ର ସ୍ବର୍ଗ ନାମ ଆମ୍ଭେ କରୁଛୁ ବର୍ଣ୍ଣନ
 ପାତାଳ ପୁଷ୍କର କଥା କରତେ ଶ୍ରବଣ ।
 ଅତଳ ବିତଳ ତଳାତଳ ମହାତଳ
 ଅଧିକ ପାତାଳ ଆଦି ସପ୍ତରସାତଳ ।
 ବଧୂର ସର୍ଜନା ଏହା ଜାଣିବେ ସମସ୍ତ
 ଏରୂପେ ହୋଇଲ ସ୍ବର୍ଗ ରସାତଳ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ।
 ଏ ସମସ୍ତ ମିଳିହେଲ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗଠନ
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସର୍ଜନା ଏହା ଆହେ ମତିମାନ ।
 ଯାବତ ସଂସାର ରହେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭବରେ
 ବଧୂ ଅଧିକୃତ ସର୍ବ ଜାଣିବେ ଅନ୍ତରେ ।

ମହାବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଲେମ୍ପ ଅଙ୍ଗେ ଯେତେ ଜାଣ
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସଂଖ୍ୟା ତେତେ ଆହେ ତପୋଧନ ।
 କିବା ଶିବ କିବା ବିଷ୍ଣୁ କିବା ଦେବଗଣ
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ସବେଛନ୍ତି ଅନୁକ୍ଷଣ ।
 ବାରିବନ୍ଧୁ ବନଶୂର ଅଟଇ ଯେମନ୍ତ
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତେମନ୍ତ ଅଟେ ଆହେ ତପୋଧନ ।
 ସମୟେ ସମସ୍ତ ପୁଣି କ୍ଷୟ ହୋଇଯାଏ
 ଦ୍ବିପଦ ଦେଖିଲ ପରି କହିବି ନ ରହେ ।
 କୈଳାସ ଗୋଲକ ଆଉ ବୌକୁଣ୍ଠ ଆଳୟ
 ଗର ନିଷ୍ୟ ଏକ ତିନି ଜାଣିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।
 ଆତ୍ମା ଓ ଆକାଶ ସମ ଜାଣିବେ ଏମାନ
 କଦାପି ନୁହଁନ୍ତି ଏହି ବ୍ରହ୍ମାର ଅଧୀନ ।
 ଏ ତିନି ମଧ୍ୟରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଆବର୍ତ୍ତ ତ୍ବର
 ପ୍ରକାଶ କରିଲି ତବ ଆଗେ ତପୀରାଏ ।
 ଗାନ ଝୁନ କ୍ଷେସବାସୀ କରେ ନିବେଦନ
 ତତ୍ତ୍ବବାକୁ ଚାହିଁ ଯହ ସଂସାର ବନ୍ଧନ ।
 ଭେଦଭବ ହୃଦ ମଧୁ କର ପରିହାର
 ଲଭ କରବ ଅକ୍ଳେଶେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପଦ୍ମର ।

—*—

ଭଜ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀୟ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଧାତାଙ୍କ ଦ୍ବାରା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ରଚନେ
 ନାମ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ

ବେଦଶାସ୍ତ୍ର, ଯୁଗ ଓ ସମୟ ଆଦିର ଉପତ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ନାରଦଙ୍କ ପ୍ରତି

ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଅଭିଶାପ ପ୍ରଦାନ

ସୌନବିଆଦି ସକଳ ରୁଷିଙ୍କୁ ଅନାଇଁ
 ବୋଇଲେକ ସୌତ ସବେ ଶୁଣ ମନଦେନ ।
 ଏହାପରେ ଆନଯାତ୍ରା କରିବି ଗାୟନ
 ଶ୍ରବଣେ ପବନ ହେବ ତବ ତନୁ ମନ ।
 ବିଶ୍ବର ସର୍ଜନ କରି ଦେବ ପ୍ରଜାପତି
 ସାବଧି ସହିତ କଲେ ରଞ୍ଜୟସେ ଭଜ ।
 କାମୁକ ବିହରେ ଯଥା କାମୁକ ସଙ୍ଗରେ
 ପଥାବଧୂ କେଳ କଲେ ପତ୍ନୀ ସହିତରେ ।

ତାଙ୍କ ସହବାସେ ଗର୍ଭ ହୋଇଲେ ସାବଧୀ
 ବିଦ୍ୟା ତେ ବର୍ଷ ସମାନରେ ଗଲ ବିତ ।
 ତାହାପରେ ଶୁଣିବେକ ଜନମ ହୋଇଲେ
 ପୁଣି ନାନାବିଧ ଶାସ୍ତ୍ର ତତ୍ତ୍ବ ଜନମିଲେ ।
 ଛନ୍ଦି ଶା ରଗିଣୀ ଜନ୍ମ ହୋଇଲେ ତାପର
 ପ୍ରସବ କରିଲେ ଦେବୀ ଯେତେ ଯୁଗବର ।
 ଦଣ୍ଡ କ୍ଷଣ ବର୍ଷ ମାସ ତଥା ସଂଖ୍ୟା ବାର
 ଦ୍ବଦାସଦି ପୁଣି ଯୋଗ ଆଦି ସହିତର ।

ତାହାପରେ କଳ୍ପସବୁ ଲଭିଲେ ଜନମ
 ସାବଣୀଠାରୁ ଜନ୍ମିଲେ ସବ୍ ବ୍ୟାଧିଗଣ ।
 ଯେତେ ପୁଅ ଯେତେ କନ୍ୟା ଜନମ ଲଭିଲେ
 ତାହା ଦେଖି ବେଦବର ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।
 ପୁନରପି ସୃଷ୍ଟିକଲେ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ
 ତାହାଙ୍କ ମାନସୁ ସବେ ହୋଇଲେ ଜନମ ।
 ପୃଷ୍ଠ ଦେଶରୁ ଅଧର୍ମ ଜନମ ହୋଇଲେ
 ତା ବାମ ପାଶୁ ଅଲକ୍ଷ୍ମୀ ଉତପନ୍ନ ହେଲେ ।
 ମହାଶିଳ୍ପୀ ବିଶ୍ଵକର୍ମା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ଚିତ୍ତେ
 ବଧୂଙ୍କ ନାଭି କମଳୁଁ ଜାତ ହେଲେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ
 ପୁଣି ଅଷ୍ଟବସୁ ତାହାପରେ ଜନମିଲେ
 ସେଇ ଆଠଜଣ ମହା ପରାକର୍ମୀ ହେଲେ ।
 ବଧୂର ମାନସୁଁ ହେଲେ ଶୁଭେଚ୍ଛା କୁମର
 ବ୍ରହ୍ମତେଜେ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ଵଳିତ ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଆକାର ।
 ତାହାଙ୍କ ନାମ କହୁଛି କରହେ ଶ୍ରବଣ
 ସନକ ସାନନ୍ଦ ପରେ ଜନ୍ମେ ସନାତନ ।
 ତତ୍ପୁତ୍ର ବ୍ୟାକୁର ନାମ ସନତ କୁମାର
 ଶୁଣିଜଣ ମହାତେଜା ଜ୍ଞାନର ଆଧାର ।
 ସ୍ଵାପ୍ନମୁକ୍ତ ଜନ୍ମେ ଶେଷେ ବ୍ରହ୍ମାର ବଚନେ
 ଜନମିଲେ ପତ୍ନୀସହ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ମନେ ।
 ଶତ ରୂପା ନାମେ ନାସ୍ତ ବିବିଧ ଭୁବନ
 ଶ୍ରୀପୁ କୁଳର ସାଜ ସ୍ଵାପ୍ନମୁକ୍ତ ଜାଣ ।
 ଅବଶେଷେ ପୁଷ୍ପଗଣେ ତାଙ୍କ ପଦ୍ମାସନ
 ପୃଷ୍ଠ କରଣାର୍ଥେ ଆଜ୍ଞା କଲେକ ପ୍ରଦାନ ।
 କିନ୍ତୁ ପୁଷ୍ପଗଣେ ତାହା ନ କଲେ ସ୍ଵୀକାର
 ମହାହୋଧ ହେଲେ ତାଙ୍କ ପରେ ବେଦବର ।
 ସେଇ ହୋଧୁ ଏକାଦଶ ରୁଦ୍ରଙ୍କର ଜାତ
 ବିବିଧ ମସ୍ତକ ତାଙ୍କ ଭୁବନ ବିବିଧ ।
 କାଳଅଗ୍ନି ନାମେ ଯେଉଁ ରୁଦ୍ଧ ଜନମିଲେ
 ସଂସାରର ଦର୍ଶି ରୂପେ ପରିଚୟ ହେଲେ ।
 ତମୋଗୁଣ ଅବଲମ୍ବୀ ସେ ରୁଦ୍ଧ ଅଟନ୍ତୁ
 ଭଜଗୁଣ ଅବଲମ୍ବୀ ସାବଣୀଙ୍କ ପତି ।
 ଶିବ ବିଷ୍ଣୁ ଦୁଇଜଣ ସତ୍ତ୍ଵ ଗୁଣ ଧାତ୍ଵ
 ପ୍ରକୃତି ଅଞ୍ଜିତ ଦେବ ଗୋଲକ ବହାସ ।
 ଶ୍ଵାକୃଷ୍ଣ ନିର୍ଗୁଣ ଏହା ଜାଣିବେ ଅନ୍ତରେ
 ଆତ୍ମାତ୍ମ ବୋଲି ସେହୁ ବିବିଧ ସଂସାରେ ।

ପଞ୍ଚ ନନ ସଦାହେଲେ ଦର ପରପୁଣ୍ୟ
 ତମୋଗୁଣୀ ବୋଲୁଥାନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ମୁର୍ଖଗଣ ।
 ସୌତ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ତାପସ ଶେଖର
 ପିତାମହ ଯେଉଁ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ତାହାପର ।
 ସୁଲସ୍ତ ସୁଲହ ଜନ୍ମେ ଦକ୍ଷ ବାମ କାଳେ
 ଜନମ ଲଭିଲେ ଅସି ଦକ୍ଷିଣ ନୟନେ ।
 ବାମ ନୟନରୁ ହେଲେ ନକୁଳର ଜାଣ
 ଅରଣି ଜନମ ହେଲେ ସେ ନାସା ଅଶ୍ରେଣ ।
 ଅଜିତ ଜନମ ହେଲେ ବଦନ୍ତ ଚାକର
 ଭଗ୍ନଦେବ ବାମପାଶୁ ଜନ୍ମିଲେ ତାପର ।
 ଦକ୍ଷିଣ ପାଶୁରୁ ହେଲେ ଦକ୍ଷଙ୍କ ସର୍ଜନ
 ଗୁପ୍ତାରୁ କର୍ତ୍ତମ ଜାତ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ଵେଣ ।
 ପଞ୍ଚ ଜଣ ଜନମିଲେ ବଧୂ ନାଭି ଦେଶେ
 ଗରୁଡ଼ ଜନମ ହେଲେ ହୃଦୟ ପ୍ରଦେଶେ ।
 କଣ୍ଠ ଦେଶରୁ ନାରଦ ମୁନି ହେଲେ ଜାଣ
 ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ନୃତ୍ୟମଣି ମି ସ୍ଵରେ ବିଖ୍ୟାତ ।
 ସ୍ଵର ଦେଶରୁ ମାରିତ ହେଲେ ଉତପନ୍ନ
 ଗଳାରୁ ଜନମ ହେଲେ ଅପାଳ ରତନ ।
 ଭାଙ୍କ ରସନାରୁ ହେଲେ ବଶିଷ୍ଠ ଉଦ୍ଭବ
 ପ୍ରଚେତା ଅଧର ମଧୁ ଲଭିଲେ ଜନମ ।
 ବାମ କାଶରୁ ହଂସର ହୋଇଲେ ଉପୃଷ୍ଠି
 ଦକ୍ଷିଣ କାଶରୁ ଯଦୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଅନ୍ତୁ ।
 ଏକରୂପେ ପୁଷ୍ପଗଣେ ସର୍ଜି ପ୍ରତାପକ
 ବୋଇଲେ ସଭାକୁ ବୃକ୍ଷ ମଧୁର ଭରଣ ।
 ସକଳେ ଅମ୍ଳ ଆଦେଶ କରଣ ପାଳନ
 ସୃଷ୍ଟି ହେତୁ ଅମ୍ଳାନ କର ନିବୋଦନ ।
 ପିତାଙ୍କ ବଚନ ପୁତ୍ରେ ଶ୍ରବଣ କରଣ
 ନାରଦ ବିନୟ ଭାବେ ବୋଇଲେ ବଚନ ।
 କ୍ଷମାକର ଆଦେ ପିତା ପତ୍ନୁଛି ତରଣେ
 ସକ୍ଷମ ନୁହଁଇ ମୁହିଁ ଆଦେଶ ପାଳଣେ ।
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସକ୍ତାନ ଗଣେ କରନ୍ତୁ ଆଦେଶ
 ଶୁଣି ତରଣେ ନବେଦି ବୋଇଲେକ ଭାଷ ।
 ସଦାକା କରନ୍ତୁ ଧ୍ୟାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ତରଣ
 କୃଷ୍ଣ ଗୁଣମାନ ହୃଦେ କରନ୍ତୁ ଧାରଣ ।
 ସେ ନମ ଜପିଲେ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ନର
 ସେ ନମ ଗାଇବ ସଦା ଶୁଣ ହେ ପିଅର ।

ରମଣୀ ଭୁଜଙ୍ଗୀ ସମ ଏ ବିଶ୍ୱ ସଂସାରେ
ତାକୁ ଭଜିଲେ ପଡ଼ିବ ଭବ କରୁ ପ ଘୋରେ ।
ସେଥିରେ ମୋ ମନ ନାହିଁ ଶୁଣନ୍ତୁ ଗୋସାଇଁ
କ୍ଷମାକର ଏହି ଭକ୍ଷା ତରଣେ ମାଗଇ ।
ନାରଦଙ୍କ ଏହିବାକ୍ୟ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
ଭେଷେ ଘନଘନ କର୍ମି ଲୋକ ପଦ୍ମାସନ ।
ଅବଶେଷେ ଅଭିଶାପ ଦେଲେକ ନାରଦେ
ଲଭିଲୁ ମୋହର ବାକ୍ୟ ଶୁଣ କୁହୁ ହାଦେ ।
ଏହାର ଭଗତ ଫଳ ନିଶ୍ଚୟ ଲଭିବୁ
ଚରଣ କୁଳରେ କୁହୁ ଜନମ ହୋଇବୁ ।
ଉପବରହଣ ନାମ ହୋଇବ ତୋହର
ପ୍ରାଣ ରମଣୀ ନେଇ କରିବୁ ବହାର ।
ତେଜୋନ ନ ରହିବ କଦାପି ଅନ୍ତରେ
କାମୁକ ସମ ହୋଇବୁ ଅବନୀ ମଧ୍ୟରେ ।
ଲକ୍ଷେ ଯୁଗ ଏହିପରି କରିଣ ଯାସନ
ବାସୀକୁଳେ ତାହାପରେ ଲଭିବୁ ଜନମ ।
ଶେଷରେ ବୈଷ୍ଣବ ସଙ୍ଗେ ହୋଇବୁ ମିଳନ
ତାହାଙ୍କ ଉଚ୍ଚିଷ୍ଠ କୁହୁ କରିବୁ ଭୋଜନ ।
ତାପରେ ପୁଣି ମୋର ଆତ୍ମଜ ରୂପରେ
ଜନମ ଲଭିବୁ ବସୁ ବିଘ୍ନର ମନରେ ।
ସେ ବେଳେ କୁମରୁ ପୁଣି ଦେବ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ
ଏତେବୋଲି ଅଭିଶାପ କରିଲେ ପ୍ରତାନ ।
ମଳୀନ ବଦନେ ପିତାଙ୍କର ପାଦ ତଳେ
ପଡ଼ି ନାରଦ ବୋଇଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକଳେ ।
ଯେତେକ ଜନମ ମୋର ହୋଇବ ଧରାରେ
ଏଇ ଭକ୍ଷା ମାଗେ ପିତାଚରଣ ତଳରେ ।

ହରି ଭକ୍ତ ଯେହ୍ନେ ମୋର ହୃଦୁ ନ ଗୁଡ଼ିକ
ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରଭାବେ ଭବବନ୍ଧ ନାଶିଯିବ ।
ଆଉଏକ କଥା ପିତା କରେ ନିବେଦନ
ବିନାଦୋଷେ ମୋରେ ଶାପ କରିଲେ ଅର୍ପଣ
ପ୍ରତିଶ୍ରାବ ଦେବ ମୁହିଁ ନ ହେବ ଲଘନ
ମୋହର ବନନ ମିଥ୍ୟା ନୋହେ କଦାଚନ ।
ତନ୍ମ ମନ୍ତ୍ର କବରୁଦି ଯେତେକ କୁମର
କଲୁ ପ୍ର ହୋଇବ ସବୁ ଅବନୀ ମଧ୍ୟର ।
ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଣ ଚିନ୍ତକଲୁ ଯେ ରହିବ
ତହାପରେ ପୁଣି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପୂଜାହେବ ।
ଯଜ୍ଞାଦିରେ ତବ ଗ୍ରାଣ ନେବେ ଦେବତା ଏ
ନାମମାତ୍ର ପୂଜାହେବେ ଭୁମୁକ୍ତ ସର୍ବିଏ ।
ନାରଦ ଏତେକ କହୁ ନରଦ ରହିଲେ
ଶେବ ଉପୁଜିଲ ଧାତା ହୃଦୟ କମଳେ ।
ପିତାଙ୍କର ଅଭିଶାପ ପାଇଣ ନାରଦ
ଚେଷ୍ଟ ବେଶେ ଧରୁକୁ ବଢ଼ାଇଲେ ପାଦ ।
ଦାସୀ ସୁଚକ୍ରାବେ ପରେ ଜନମ ହୋଇଲେ
ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶେଷେ ଆତ୍ମିଶ ମିଳିଲେ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରସଦେ ସେହୁ ଶାପ ମୁକ୍ତ ହୋଇ
ଧାତାଙ୍କ ନିକଟେ ପୁଣି ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।
ହୃଦୟ ଦେଖିଣ ଧାତା ଆନନ୍ଦ ହୋଇଣ
ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ତାହାକୁ ସେ କରିଲେ ପ୍ରଦାନ ।
ସେ ସବୁ ଚିନ୍ତାରି ପରେ କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ
ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ଶୁଣ ସବୁ ତପୋଧନ ।
କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ କହଇ ଆହେ ମୁକ୍ତ ନର
ହରି ନାମ ଏକମାତ୍ର ଅଟଇ ଯେ ସାର ।

ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ନାରଦ ପ୍ରତି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଅଭିଶାପ

ବିଧାନେ ନାମ ନବୋପୋଦ୍ୟାୟ ।

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ

ବଶ୍ୟପଥାଦି ରକ୍ଷି ମାନବର ଜନ୍ମ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଶାପ ପ୍ରାପ୍ତି କଥନ

ଶୁଣ ଯ ପୁଞ୍ଜଜନେ ଦେଇ ମନକର୍ଣ୍ଣ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ମହାନ ।
ତାହାପରେ ବେଦବର ବ୍ରହ୍ମା ପଦ୍ମାସନ
ହୃଦୟରେ ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ପୃଷ୍ଠର କାରଣ ।

ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇ ସକଳ ନନ୍ଦନ
ସୃଷ୍ଟି ସର୍ଜନା ନିମନ୍ତେ ବଳାଇଲେ ମନ ।
ନାରଦ ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ସର୍ବେ ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭିଲେ
ମାଣ୍ଡବ ମାନସ ପୁତ୍ର କଣ୍ୟାପ ହୋଇଲେ ।

ଅସୀ ନେତ୍ର ମଳମୟ ଶିଶୁବଦ ସାଗରେ
 ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲ ସୃଷ୍ଟି ଶୁଣ ଚର୍ଚ୍ଚାବରେ ।
 ପ୍ରତେଜାଙ୍କ ମନମୟ ଗୌରମ ଜନ୍ମିଲେ
 ତାହାପର ଚର୍ଚ୍ଚାଗଣମାନେ ଶୁଣ ଦେଲେ ।
 ପୁଲସ୍ୟ ମହର୍ଷି ମୈତ୍ରୀ ବରୁଣଙ୍କୁ ମନ
 ମଧ୍ୟରୁ ସେ ସେହିକ୍ଷଣି କଲେ ଉଚ୍ଚପନ ।
 ଶତରୂପାଠରେ ମନୁ ଚିନ୍ତାଗୋଷ୍ଠି କନ୍ୟା
 ଜାତ କଲେ ରୂପଗୁଣେ ଅଟନ୍ତି ସେ ଧନ୍ୟ ।
 ଆକୃତ ସେ ଦେବଦୃତ ପ୍ରସୂତ ଆଦର
 ନାମ ହୋଇଥିଲା ସେହି ଚିନ୍ତା କନ୍ୟାଙ୍କର ।
 ଦୁଇଗୋଟି ପୁଅ ଜାତ କଲେ ତାଙ୍କପରେ
 କନ୍ଦର୍ପ ସମାନ ଦିଶୁଥିଲେ ସେ ଚେଜରେ ।
 ପ୍ରିୟବ୍ରତ ଉତ୍ତନ ପାଦ ସେ ତାଙ୍କ ନାମ
 ସକଳ ଗୁଣରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦେ ଦୁହିଙ୍କର ସମ ।
 ଉତ୍ତନ ପାଦଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଧ୍ରୁବ ଦେଲେ ଜାତ
 ଅଟନ୍ତି ସେ ଧର୍ମବନ୍ତ ସବୁବ ଚରିତ ।
 ଜ୍ୟୋତିଷ ରୂପରେ ସାଇ ଆକାଶ ମଣ୍ଡଳେ
 ପରକାଶି ତେଜୋପୁଞ୍ଜ ରହିଲେ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ଆକୃତ କନ୍ୟାକୁ ନେଇ ରୁଚି ପାଶେ ଦେଲେ
 ପ୍ରସୂତିନାକୁ ଦକ୍ଷକୁ ସମର୍ପଣ କଲେ ।
 ସେହିପରି କର୍ଦ୍ଦମକୁ ତାଙ୍କ ପାଶେ ସମର୍ପିଲେ ।
 ଦେବଦୃତ କନ୍ୟା ତାଙ୍କ ପାଶେ ସମର୍ପିଲେ ।
 କପିଳ ମହର୍ଷି ସେହି ଦେବଦୃତଙ୍କର
 ଗରଭୁ ଜାତ ହୋଇଲେ ଶୁଣ ମୁନିବର ।
 ବକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କର ଶାସ୍ତ୍ରୀ ସଂଯୋଗରୁ
 ଜନ୍ମିଲେ ସାଠିଏ କନ୍ୟା ପ୍ରସୂତ ଉଦରୁ ।
 ତହିଁରୁ ଆଠୋଟି କଲେ ଧର୍ମକୁ ପ୍ରଦାନ
 ଏକାଦଶ ରୁଦ୍ରକୁ ସେ ଏଗାରଟି ପୁଣ ।
 ସପ୍ତ ନାମେ ପତିବ୍ରତା ତନୟାକୁ ନେଇ
 ଶିବଙ୍କ ପାଶରେ ଦେଲେ ମହାଦୋଷ ବହୁ ।
 କଶ୍ୟପ ମୁନିଙ୍କୁ କରି ସାଦରେ ବରଣ
 ତେରଗୋଟି କନ୍ୟା ପାଦେ କରିଲେ ଅର୍ପଣ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପୁଣି ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
 ସମର୍ପିଲେ ତାଙ୍କୁ ସପ୍ତ ବଂଶତ ଦୁହିଣୀ ।
 ସେହିମାନେ ଧର୍ମଙ୍କର ଶ୍ରାବଣା ହୋଇଲେ
 ତାଙ୍କ ନାମ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ସବେ ଦେଲେ ।

ଶାନ୍ତପୁଷ୍ପ ଧୃବକୁଷ୍ଠ ଶମ୍ଭୁ ଶ୍ରୀମତ
 ସୂକ୍ତ ସହିତରେ ଏହି ଅଷ୍ଟ ମହାସଖା ।
 ଧର୍ମ ଦେବତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମାତ୍ର କାମରସେ
 ସମସ୍ତ ସନ୍ତାନ ଜାତ କଲେ ଅବଶେଷେ ।
 ଶାନ୍ତ ଦେବଠାରୁ ସେହି ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିଲ
 ସନ୍ତୋଷ ବୋଲଣ ତାର ନାମ ଖ୍ୟାତ ଦେଲ
 ପୃଷ୍ଠର ତନୟ ନାମ ହୋଇଲ ମହାନ
 ଧର୍ମୀୟ ନାମ ବହୁଲ ଧୃତର ସନ୍ତାନ ।
 ତାହାପରେ ଆନନ୍ଦାଧୀ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ
 କୁଷ୍ଠ ଦେବୀ ଦୁଇ ପୁଅ ଜନ୍ମ କଲେ ତହିଁ ।
 ଦକ୍ଷ ଦର୍ପ ଦୁଇଭାଇ ଖ୍ୟାତ ଚରଚର
 ଶାନ୍ତଗର୍ଭ ନନ୍ଦେ ଶେଷେ ଏକ ପୁଅବର ।
 ସହିଷ୍ଠ ପଣରେ ସେହି ବଦନ୍ତ ଭୁବନ
 ଧର୍ମଙ୍କ ନାମରେ ଦେଲ ଶ୍ରୀର ନନ୍ଦନ ।
 ଜ୍ଞାନନାମେ ପୁଅ ଜନ୍ମେ ମତର ଉଦରେ
 ଜାତସ୍ବର ନାମେ ସୂକ୍ତ ସୂକ୍ତର ଜଠରେ ।
 ଧର୍ମର ସେ ଆଠ ପତ୍ନୀ କରୁଛୁ ବର୍ଣ୍ଣନ
 ତାହା ସନ୍ତାନଙ୍କ କଥା କରିଲେ ଶ୍ରବଣ ।
 ଏହା ଭିନ୍ନ ମୁଖି ନାମ୍ନୀ ଧର୍ମ ପତ୍ନୀ ଥିଲ
 ତାହାର ଜଠରେ ଦୁଇ ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିଲ ।
 ସେମାନେ ବିଖ୍ୟାତ ଦେଲେ ନରନାରାୟଣ
 ଦୁଇଜଣେ ଧର୍ମନିଷ୍ଠ ଧର୍ମ ପରାୟଣ ।
 ରୁଦ୍ରର ଏଗାର ପତ୍ନୀ କରୁଛୁ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ତାହାଙ୍କ ଗର୍ଭରେ ଦେଲେ ଅନେକ ନନ୍ଦନ ।
 ସେ ସବୁ ପୁଅେ ରହିଲେ ଶିବଙ୍କ ଗୋଚରେ
 ଶିବ ପାରିତପ ପଣେ ବିଖ୍ୟାତ ସଂସାରେ ।
 ସପ୍ତ ଦେବୀ ଦତ୍ତ ଦେଲେ ମହେଶ୍ବର କରେ
 ଏ କଥା ପୂର୍ବ କହିଛୁ ସତ୍ତ୍ବ ଗୋଚରେ ।
 ବକ୍ଷ ଯଜ୍ଞେ ପତି ନନ୍ଦା କରିଣ ଶ୍ରବଣ
 ସପ୍ତ ଦେବୀ ନିଜ ଦେହ କରି ଦସଜନ ।
 ମେନଳା ଉଦରେ ଜନ୍ମ ହିମାଳୟ ଘରେ
 ଉମାରୁପେ ଶିବଙ୍କ ନାଭି କଲେ ପୁଣି ଅରେ ।
 ଏକାଦଶ ଅପ୍ସରା କଥା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
 କଶ୍ୟପଙ୍କ ବଂଶ ଗାଥା କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ସତ୍ତ୍ବଦଶ ପତ୍ନୀ ତାଙ୍କ କରିଛୁ ଶ୍ରବଣ
 ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଏବେ କରିବ ବର୍ଣ୍ଣନ ।

ତାହାଙ୍କର ଗର୍ଭେ ଯେତୁ ଜନମ ଲଭିଲେ
 ସେଇ କଥା ବସ୍ତାରିଣ କହିବ ଏଠାରେ ।
 ଅବଶ୍ୟ ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲେ ଅମର ନିତୟ
 ବିଷ ଉଦରେ ଜନ୍ମିଲେ ସେ ଅସୁର ମୟ ।
 କହୁ ହୋଇଲେ ସେ ସର୍ପକୁଳର ଜନମ
 ବିନତା ବିହଙ୍ଗଗଣ ପ୍ରସବ କାରିଣୀ ।
 ଗୋ ମହୁଷ ଆଦି ଜନ୍ମେ ପୁରୁଷ ଜଠରେ
 କୁକୁରବି ଜନ୍ମହେଲେ ସରମା ଉଦରେ ।
 ମରୁର ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲେ ଦାନବ ନିକର
 ଏ ରୂପେ କଣ୍ୟା ଲଭ କରଲେ କୁମର ।
 ଦ୍ରାବଣ ଆଦିତ୍ୟ ଲଭୁ ଉପେନ୍ଦ୍ରାଦି ସବେ
 ଅବଶ୍ୟ ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲେ ବଧୂ ସୁଷ୍ଟି ଲବେ ।
 ଶର ଗର୍ଭେ ଲଭୁ ଠାକୁ ଜନ୍ମିଲେ ସନ୍ତାନ
 ନିଦ୍ରା ତାହାର ନାମ ସବୁ ଶୁଣବାନ ।
 ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଲଭିଲେକ ସବର୍ଣ୍ଣ ଆଶ୍ୟାନ
 ତାହା ଉଦରେ ଜନ୍ମିଲେ ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନ ।
 ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ଔରସରେ ଜନ୍ମ ଦୁହିଙ୍କର
 ଶନି ଆଉ ଯମ ନାମ ବନ୍ୟାତ ସଂସାର ।
 ଏହା ଭିନ୍ନ ଜନ୍ମା ଜନ୍ମେ ସବର୍ଣ୍ଣ ଉଦରେ
 କାଳିନ୍ଦୀ ତାହାର ନାମ ଖ୍ୟାତ ଚରଚରେ ।
 ଉପେନ୍ଦ୍ର ଔରସେ ଶେଷେ ଜନମେ ମଙ୍ଗଳ
 ଧାରର ଉଦରୁ ଜନ୍ମି ଖ୍ୟାତ ଧରତଳ ।
 ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ସୌନବ ଧ୍ୱମାନ
 ସୌତରେ ସମୋୟ ଧରେ କହିଲେ ବଚନ ।
 ବସୁଧାର ଗର୍ଭେ ଆଉ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଔରସେ
 କରୁଅ ଜନ୍ମିଲ କୁଳ କୁହନ୍ତୁ ବଶେଷେ ।
 ସୌତ ବୋଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ତପୋଧନଗଣ
 ବସ୍ତାର କରିଣ ତାହା କରନ୍ତୁ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ଏକଦା ଉପେନ୍ଦ୍ର ଗଲେ ମଳୟ ଅତଳେ
 ଚନ୍ଦ୍ର ଲେପନ ଶୋଭା ଦିବ୍ୟ କଳେବରେ ।
 ଭୂଷଣେ ଭୂଷିତ ଶୋଭା ଅତି ମନୋହର
 ଭ୍ରମର କରଇ ସେହୁ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନର ।
 ତାହାର ସ୍ୱରୂପ ଦେଖି ବସୁଧା ତକ୍ଷଣ
 କାମବଶେ ହେଲେ ଦେଖା ଆକୁଳିତ ମନ ।
 ଅପୂର୍ବ ରମଣୀ ବେଶ ଧରଣ କରିଣ
 ହସି ହସି ମିଳିଲେକ ଉପେନ୍ଦ୍ର ପାଶେଣ ।

ସେ ବେଳେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଥିଲ ସେ ଶୟନ କରି
 ସଦାସ୍ୟ ବଚନେ ମିଳି ସେ ଧରା ସୁନ୍ଦର ।
 ମୋହନ ମାଳତୀ ମାଳ ଗଳାରେ ଲମ୍ବାଇ
 କାମ ଦ୍ରାବଣବ ତହିଁ ଦେଖାଇଲେ ସେହି ।
 ଧରର ଭିନ୍ନ ଦେଖି ଦେବ ନରଞ୍ଜନ
 ରସିରସେ ତାଙ୍କ ସହ ରସିଲେ ତକ୍ଷଣ ।
 କାମବଶେ ଧରଦେବୀ ମୁକ୍ତିତା ହୋଇଲେ
 ଉପେନ୍ଦ୍ର ସେ ସ୍ଥାନ ତେଜ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସେ ହେଲେ
 ମୁକ୍ତିତ କି ଅବା ମୁକ୍ତ ହୋଇଛୁ ଧରଣୀ
 ସେ କାଳରେ ତାହା ସେହୁ ନ ପାରିଲେ ଜାଣି ।
 ସେ ମୀନନୟନା ଗୁରୁଦାସୀ ପୀନପ୍ରମା
 ବିସ୍ମୟ ନିତୟା ଶାଣ ମଧ୍ୟମା ସୁଶେଣୀ ।
 ଭଲଗୁଣ ଶ୍ରବରେ ମାତ୍ର ରଣରଙ୍ଗ ରସେ
 ପଡ଼ିଥିଲେ ସେ ସ୍ଥାନରେ ସୁନ୍ଦର ବେହୋସେ ।
 ଏ ସମୟେ ସେହିବାଟେ ଉଦ୍‌ଗୀ ଅପ୍‌ସରା
 ଗମନ କରୁଣ ଥିଲ ଗୁରୁ ବିନ୍ଦାଧର ।
 ପୃଥୁ ଦେବାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ନୟନରେ
 ମିଳିଲ ତାହାଙ୍କ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ସଭାରେ ।
 ଦେଖିଲ ଶିରଣ କୋମଳାଙ୍ଗୀ ପିତାପାର
 ପଡ଼ି ରହିଅଛୁ ଶରୀରରେ ତେଜନାହିଁ ।
 ତାହାପରେ ମୁଖେ ଜଳସିଂହ ସୁଦାସିନୀ
 ତେଜା କରାଇଲ ପୃଥ୍ୱୀ ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କୁ ଧନ ।
 ତହୁଁ କାରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣିମ କରି ପ୍ରକୋପନା
 କହିଲେ ସକଳ କଥା ବସୁଧା ସୁମନା ।
 ରତନର ଶ୍ରମେ ହୋଇଥିଲେ ସେ ଦୁର୍ବଳ
 ବସିଲେ କହି ସମୟ ହୋଇଣ ନିଶ୍ଚଳ ।
 ଉପେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଗର୍ଭେ ଧରି ନ ପାରିଲେ
 ପ୍ରକାଳ ତଳରେ ବେଗେ ତେଜ୍ୟା କରିଦେଲେ
 ସେହି ପ୍ରକାଳ ଗହଳେ ପଡ଼ିବାରୁ ରେତ
 କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ଜନମିଲ ଏକ ସୁତ ।
 କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ ତେଜ ଅଟଇ ତାହାର
 ତାନାମ ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହ ଶୁଣ ମୁନବର ।
 ରୋମା ନାମେ ଏକନାଥ ପତିବ୍ରତା ସଖା
 ସେ ହେଲ ମଙ୍ଗଳଙ୍କର ପ୍ରାଣ ପ୍ରିୟବନ୍ଧ ।
 ତାହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗରୁ ଯେଉଁ ସୁତ ଜନମିଲ
 ବଶେଶ୍ୱର ନାମ ମହା ପରାମର୍ଶୀ ହେଲ ।

ବ୍ରହ୍ମାତା ଜଗତରେ ଅଟଇ ସେ ସେହି
 ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଭେଦେ ଯେଉଁ ନର ବ୍ରହ୍ମ ମୁକ୍ତହୋଇ ।
 ଏଥିଅନ୍ତେ ପାତାହେଲ ଶୁଣ ନୃପବର
 ଦତ୍ତକ ଉଦରୁ ଜାତ ହେଲେ ଦି କୁମର ।
 ବସୁଙ୍କ ସମାନ ସେହୁ ମହା ତେଜବାନ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳିଷ୍ଠ ବସୁ ସୁନ୍ଦର ଗଠନ ।
 ହିରଣ୍ୟ କଶିପୁ ଆଉ ହିରଣ୍ୟ ନାମ
 ବହୁଥିଲେ ସେ କୁମର ଶୁଣ ନରେନ୍ଦ୍ରମ ।
 ଆବର ଜନ୍ମିଲ ଏକ ଅପୂର୍ବ କୁମାରୀ
 ସିଂହକା ବୋଲିଣ ନାମ ଅଟଇ ତାହାର ।
 ନିର୍ଭୂତ ସେ କନ୍ୟା ଭଲେ ବଦାଧ ହୋଇଲେ
 ତାହାଙ୍କ ଔରସେ ସେହୁ ପୁତ୍ର ପ୍ରସବିଲେ ।
 ସେହି କୁମରର ନାମ ରାହୁ ସେ ଅଟଇ
 ନେତ୍ରର ନାମ ତାହାର ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ସିଂହକା ତନୟ ହେତୁ ସେହି ହେବେ ବୋଲି
 ତାର ନାମ ହୋଇଅଛି କହିଦେଲି ଶୋଲି ।
 ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷ୍ୟ ମହାବୀର ଅପୂର୍ବ କି ଥିଲ
 ବରହରୂପୀ ବସୁଙ୍କ ହସ୍ତେ ନାଶ ହେଲ ।
 ହିରଣ୍ୟ କଶିପୁଥିଲ ତାହାର ପ୍ରଗଟ
 ମହା ପ୍ରବନ୍ଧମଣ୍ଡଳ ଅଟେ ଅତି ତେଜ ।
 ପ୍ରଭାବ ନାମରେ ପୁତ୍ର ହୋଇଲ ତାହାର
 ବସୁଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ଭକ୍ତ ତନୟରେ ସାର ।
 ତା ସମାନ ଭକ୍ତକେହି ଜଗତରେ ନାହିଁ
 ବିବେଚନ ତାର ସୁତ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ସେହି ବିବେଚନଠାରୁ ବଳହେଲ ଜାତ
 ବଳ ସୁତ ବାଣୀପୁର ଜାଣନ୍ତି ଜଗତ ।
 ଅତି ପ୍ରବନ୍ଧମୀ ଶିବ ଭକ୍ତ ସେ ଅଟଇ
 ଦାନବ ଭୁଲରେ କେହି ତାରସମ ନାହିଁ ।
 ଦତ୍ତକର ବଂଶାବଳୀ ଶୁଣିଲ ତ ତୁମ୍ଭେ
 କହୁଙ୍କର ବଂଶ କଥା ବଂଶାଣିବା ଏବେ ।
 ଗୋଟି ୨ କରି ତାହା କହିବ ବସ୍ତାସ
 ମନ କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ଶୁଣ ଆହେ ତପସ୍ବୀ ।
 ଅନନ୍ତ ବାସୁକୀ ଆଉ ତପକ କାଳୀପୁ
 କର୍କୋଟକ ଶାବକ ପଦ୍ମ ଧନଞ୍ଜୟ ।
 ମହାପଦ୍ମ ସମ୍ବରଣ ଦୁର୍ଭରସ ଶଙ୍ଖ
 ଶଙ୍କୁ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ବଳ ଦୁର୍ଭୟ ଦୁର୍ମୁଖ ॥

ଗୋଷ୍ଠ ଗୋକା ମୁନ ବରୁପାଶ ଆଦର
 ଯେତେକ ସର୍ପ ଅଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପୂର ।
 ସେ ସମସ୍ତ ଅଟନ୍ତି ସେ କହୁଙ୍କର ବଂଶ
 ମହାବଳ ଭୁଜଙ୍ଗମ ପୂର ଅଛି ବସ ।
 ତାହାଭଳ କନ୍ୟାଟିଏ ହୋଇଲ ଜନମ
 ମନସା ତାହାର ନାମ ରମଣୀ ଭଞ୍ଜମ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଅଂଶ ମଧୁକାତ ହୋଇବାରୁ
 ପରମା ସୁନ୍ଦର ସେହୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବନ୍ଧୁ ।
 ମହାତେଜସ୍ବୀ ପୁଣି ମହା ତପସ୍ବୀ
 ସଜଳ ଲକ୍ଷଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ତନ୍ମାନମା ।
 ଜରକାରୁ ମୁକ୍ତକର ହେଲେ ପ୍ରିୟବନ୍ଧ
 ସେ ମୁନ ବସୁ ଅଂଶରେ ଜନ୍ମି ଥିଲେ ଶିଖ ।
 ଆସ୍ତ୍ର କି ସେ ତପିକର ଅଟନ୍ତି କୁମର
 ବସୁଙ୍କୁ ତେଜଃଶୀଳ ତପସ୍ବୀ ଶେଖର ।
 ଆସ୍ତ୍ର କଙ୍କ ନାମ ସେହୁ ସୁମରଣୀ କରେ
 ସର୍ପମାନେ ନ ଆସନ୍ତି ପଶକୁ ତାହାରେ ।
 ଆବର ଭକ୍ତ ବସ ମାନ ନ ରହଇ
 ଅଗରେ କାମନା ତାର ପରଶ ହୁଅଇ ।
 ଆହେ ମୁନମ ନେ କହୁ ବଂଶର ଚରିତ
 କହିଲି ଆଦ୍ୟତ୍ ପ୍ରାକ୍ତ ଯାଏ ମୁଁ ସମସ୍ତ ।
 ଆନ କଥାମାନ ଶୁଣ ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ
 ବନତାଙ୍କ ଠାରୁ ଜନ୍ମ ହେଲେ ସୁତ ଦୁଇ ।
 ବସୁଙ୍କୁ ବଳ ପ୍ରବନ୍ଧମ ସେ ବହିଲେ
 ଅରୁଣ ଗରୁଡ଼ ନାମ ସେ ଦୁହେଁ ହୋଇଲେ ।
 ଅରୁଣ ସାରଥୀ ହେଲ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବଙ୍କର
 ଗରୁଡ଼ ହୋଇଲ ବାହାନ ସେ ବସୁଙ୍କର ।
 ଯେତେ ପକ୍ଷୀ ରହିଅଛି ଏହି ଜଗତରେ
 ଏ ବେନ ବଡ଼ ଅଟନ୍ତି ସବୁଙ୍କ ଉପରେ ।
 ତାଙ୍କଠାରୁ ନାନାବ୍ୟ ଭଞ୍ଜ ପକ୍ଷୀଗଣ
 ଜନ୍ମହୋଇ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ଗଗନ ମଣ୍ଡଳ ।
 ସୁରାଷାଙ୍କଠାରୁ ଗୋରୁ ମନ୍ତ୍ରଣ ଜନ୍ମିଲେ
 ସମେ ୨ ସାର ଜଗତରେ ବ୍ୟାପିଗଲେ ।
 ସରମାଙ୍କ ଉଦରରୁ ସାରମେସ୍ବ ଜାତ
 ଜାତ ହେଲେ ଆହେ ସଉନକ ମହାମତ ।
 ଦାନବେ ଅଟନ୍ତି ଜନ୍ମକର ବଂଶଧର
 ଅନ୍ୟ ନାଶଠାରୁ ହେଲେ ଆନ ସେ ସଞ୍ଚାର ।

ଏହିରୂପେ କର୍ମାପକ ନିମନ୍ତେ ଜଗତ
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲ ନାନା ଶାବ ଜନ୍ମରେ ସମସ୍ତ ।
 ଆବର ଶ୍ରବଣ କର ଚନ୍ଦ୍ରକ ଚରିତ
 ବ୍ୟାସଦେବ ଯାହା କର ଅଛନ୍ତି ବ୍ୟକତ ।
 ଯେଉଁ ସତାଇଣ କନ୍ୟା ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
 ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ ମନେ ହୋଇ ପ୍ରୀତି ।
 ସେହି କନ୍ୟାଗଣଙ୍କର ନାମ ମାନ ଶୁଣ
 ଅଶ୍ୱିନୀ ଦ୍ୱିଜା କୃତ୍ତିକା ସ୍ୱେତଶ୍ରୀ ଯେ ପୁଣି ।
 ମୃଗଶିରା ଆରଦ୍ରା ଯେ ପୁନଶ୍ଚ ପୁଣି
 ଆବର ପୁଷ୍ୟ ଅଶ୍ଳେଷା ଦିବ୍ୟ ତାରାପତି ।
 ପୂର୍ବା ଫାଲ୍ଗୁନା ପୁଣି ଉତ୍ତର ଫାଲ୍ଗୁନା
 ହସ୍ତା ଚିତ୍ରା ସ୍ୱାତୀ ବିଶାଖାକୁ ଦେଖ ।
 ଅନୁରାଧା ଜ୍ୟେଷ୍ଠା ମୂଳା ପୂର୍ବାଷାଢ଼ାବାଳା
 ଉତ୍ତରାଷାଢ଼ା ଶ୍ରବଣା ପୁଷ୍କର କୃତ୍ତିକା ।
 ଧନିଷ୍ଠା ଆବର ପୂର୍ବାଷାଢ଼ ସହିତରେ
 ଉତ୍ତର ଶ୍ରାବଣ ରେବତୀ ମିଶି ଏ ପ୍ରକାରେ ।
 ସତେଇଶ ଗୋଟି କନ୍ୟା ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଘରଣୀ
 ସୁନ୍ଦରୀ ମସ୍ତକଭୂଷା ସଜ୍ଜା ଶିଶୋମଣି ।
 ସ୍ୱେତଶ୍ରୀ ସତ୍ତ୍ୱକପଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ଯେ ଅଟନ୍ତି
 ସକଳ ବୁଣରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତି ।
 କାମକଳା ବଧୂ ସେ ଜାଣନ୍ତି ଭଲକରି
 ହସାଇ ରସାଇ ଚନ୍ଦ୍ର ମନ ନ୍ୟନ୍ତୁ ହରି ।
 ତାହାଙ୍କ ବଶରେ ରହି ନଶା ଅଧିଶ୍ୱର
 ପ୍ରୀତି ନ ହୋଇଲେ ଅନ୍ୟ ନାଶଙ୍କ ଉପର ।
 ସ୍ୱେତଶ୍ରୀଙ୍କ ଘର କେତେ ଦେଖଇ ନ ଗୁଡ଼ିଲ
 ଦାସ ପରି ତ କ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରଇଲ ।
 ନିଶିଦିନ କାମରୂପ ବୁଡ଼ାଇ ମାନସ
 ତାହାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗରେ ହୋଇଲେ ସନ୍ତୋଷ ।
 ଆନ ପତ୍ନୀମାନେ ତାହା ଯେବେଲେ ଜାଣିଲେ
 ନ ସହି ପାରି ପିତାଙ୍କ ଗୃହକୁ ଚଳିଲେ ।
 ଦେଖି ଦକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ କରିଲେ ଆଦର
 କହିଲେ କନ୍ୟାଏ ତାଙ୍କୁ ସର୍ବ ସମାବୁର ।
 ବୋଇଲେ ସ୍ୱେପିତା ଆମ୍ଭ ପ୍ରତି କଲନଧି
 କରଇଛନ୍ତି ଆମ୍ଭଠାରେ ପସପାତ ବୁଦ୍ଧି ।
 ସର୍ବଦା ରହୁଅଛନ୍ତି ସ୍ୱେତଶ୍ରୀ ପାଶରେ
 ଶରଣ ନାହାନ୍ତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସେ ଥରେ ।

ଲଗିନା ଆମ୍ଭର ସଜକୁଣୀ ବାଦ ଧାଧୁ
 ଏତେ ଦୁଃଖ ଦେଉଅଛି ଦକ୍ଷ ତାରେବଧୁ ।
 ଏହା ଶୁଣି ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି କୋପ କଲେ
 ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଅନାଇଁ ସେହିକ୍ଷଣି ଶାପ ଦେଲେ ।
 ବୋଇଲେ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ମୋର ବିବାହ ହୋଇକରି
 ଦୁଃଖ ଦେଉଅଛି ଆଜ ପଛ ନ ବରୁଣ ।
 ସେହି ଦୋଷେ ତବ ଅଙ୍ଗେ କ୍ଷୟ ରୋଗ ହେଉ
 ଆମ୍ଭର ବଚନ କେତେ ଅନ୍ୟଥା ନ ହେଉ ।
 ଏହିରୂପେ ଶାପ ଯଦୁଁ ଦେଲେ ପ୍ରଜାପତି
 ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଶରୀରେ ରୋଗ ଘୋଷିଲ ଝଟିତ ।
 ଦେଖୁଁ ତାଙ୍କ ଦେହ ଶ୍ରୀଣ ହୋଇଗଲ
 ତା ଜାଣି ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମନ ବରଷ ହୋଇଲ ।
 ଭୟ ପାଇ ଆପଣାର ପୁର ଗୁଡ଼ିଦେଇ
 ଶରଣ ପଶିଲେ ଶିବଙ୍କର ପାଦେ ଯାଇ ।
 ଜଣାଇ ସମସ୍ତ କଥା କଲେ ବହୁ ହୃଦ
 ତାହାଙ୍କର କଷ୍ଟ ଦେଖି ସଖାଙ୍କର ପତି ।
 ଦୟାପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ
 କରିଦାରୁ କ୍ଷୟ ରୋଗ ହୋଇଲ ନିଧନ ।
 ଧୂଳି ଶୁଳପାଣି ଚନ୍ଦ୍ରପରେ ଦୟାଦହ
 ଆପଣା ମସ୍ତକ ପରେ ଦସାଇଲେ ନେଇ ।
 ଅମର ନିର୍ଜର ହୋଇ ସେଠାରେ ଶଶାଙ୍କ
 ବାସ କଲେ ମାନସରୁ ଗୁଡ଼ି ସର୍ବଦଳ ।
 ସେ ଦିନୁ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଶିରେ ବଢ଼ିବାରୁ ହର
 ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ନାମ ହୋଇଛି ତାଙ୍କର ।
 ଶିବଙ୍କ ସମୀପ କେହି ଶରଣ ପଞ୍ଜିର
 ନଥିବେ ଏ ତ୍ରିଜଗତେ ଆଦେ ମୁନିବର ।
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ଆନ ସମାବୁର
 ବିସଦ ଶବେ ବୁଝାଇ କହିବା ସଭର ।
 ଚନ୍ଦ୍ରମାତ ଶିବଙ୍କର ମସ୍ତକେ ରହିଲେ
 ଦକ୍ଷ କନ୍ୟାମାନେ ଏଣେ ହତାଶ ହୋଇଲେ ।
 କାନ୍ଦି ସର୍ବ ଉଚ୍ଛ୍ୱସର ଶିରେ ତାଡ଼ିକର
 ପତିଳି ସୁମରି ତଳ ପଡ଼ିଲେ ମହର ।
 ପୁଣି ଚେତାପାଇ ସର୍ବେ ଏକଚିତ ହୋଇ
 ଆଉ ଥରେ ଗଲେ ପିତା ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଧାଇଁ ।
 ଫୁଲ କରୁଡ଼ି ଅତି ବ୍ୟାକୁଳିତ ଚିତ୍ତେ
 ଦକ୍ଷଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ଦୁହିତା ସମସ୍ତେ ।

ବୋଲିଲେ ହେ ପିତା ଆମ୍ଭେ ପତି ପାରିବାକୁ
 ଆସିଲୁ ସକଳେ ସିନା କୁନ୍ଦର ପାଶକୁ ।
 ଏବେ ସ୍ଵାମୀ ଲଭି କରବାର କଥା ଆଉ
 ଶୁଣି ପଳାଇଲେ ସ୍ଵାମୀ ନ ଆସିଲେ ଆଉ ।
 କୁନ୍ଦ ଗାପ ପଳିବାରୁ କ୍ଷୟ ସେନ ଆସି
 ଆମ୍ଭ ପତିଙ୍କ ଶରୀର ପଳାଇଲ ଗ୍ରାସି ।
 ସେ ସଜାଣୁ ପ୍ରିୟ ହୋଇ ରହି ନ ପାରିଲେ
 ଶକରକ ପାଦତଳେ ଶରଣ ପଶିଲେ ।
 ଦୟାଳୁ ସାଗର ଦେବଦେବ ସିଲେତନ
 ରୋଗ ଶୂନ୍ୟ କରି ତାଙ୍କ ପୁରେ ଦେଲେ ସ୍ଥାନ
 ତାହାଙ୍କ ଠାରୁ ଆବର ପାଇ ପ୍ରାଣନାଥ
 ଆଉ ନ ଆସନ୍ତି ଆମ୍ଭ ପାଶକୁ କେତେକାଳ ।
 ଦେଖ ଆମ୍ଭ ତକ୍ଷ୍ମ ଆଉ ଜଗତ ଅନ୍ଧାର
 କିଛି ଦିଶୁନାହିଁ ତଳେ ମାତ୍ର ହେ ପିଅର ।
 ପତିବ୍ରତା ନାଶକର ପତି ସେ ନୟନ
 ପତିବ୍ରତା ଗତିମୁକ୍ତି ସରସ୍ଵତୀ ଧନ ।
 ପରଶଠାରୁ ସେ ଜାଣ ଅଧିକ ଅନ୍ଧ
 ତାହାଙ୍କ ଦିନେ ନାଶର ନାହିଁ ଆନ ଗତି ।
 ଗତି ଏକା ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ହେବୁ
 ସଂସାର ସାଗର ପାର ହୋଇବାର ସେବୁ ।
 ରମଣୀ ମାନଙ୍କ ପତି ସ୍ଵପ୍ନ ନାବପୁଣ
 ଏହା ଭଲ ମୁଖ୍ୟବ୍ରତ ଦେବ ସନାତନ ।
 ପତି ବନ୍ଧୁକ ହୁଅନ୍ତୁ ସେହି ନାଶଠାର
 ପବୁ ଧର୍ମ ସବୁକର୍ମ ବୃଥା ସେ ତାହାର ।
 ସକଳ ଶୀର୍ଷେ ଯଦ୍ୟପି କରିଥିବ ସ୍ଥାନ
 ନାନା ଯାଗ ଯଜ୍ଞ କରି ଦେଇ ଥିବ ଦାନ ।
 ଅଶେଷ ପ୍ରକାର ବ୍ରତ ନୟନ ପାଳକ
 ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୋକ୍ଷେ ପୁଣ୍ୟ ଲଭ ହେବ ।
 ସେ ସମସ୍ତ ସୁକୁଳକୁ ଏକଠାବେ ଥୋଇ
 ତୁଳନା କରିଲେ ପତି ସେବାସଙ୍ଗେ ନେଇ ।
 ଶୋହଳ ଶଗଡ଼ ତାର ଏକ ଭାଗ ମାତ୍ର
 ସମାନ ନୋହିବ ଏହା କହୁଅଛୁ ଶାସ୍ତ୍ର ।
 ବାପରାଜ ବନ୍ଧୁ ଠାରୁ ଜାତ କଲ ସୁତ
 ଅଧିକ ବୋଲି ରମଣ ବସୁରନ୍ତ ଗତି ।
 ଏହାର କାରଣ ଅଟେ ସ୍ଵାମୀ ଔରସରେ
 ଜାତ ହୋଇଅଛୁ ସେହି ସନ୍ତାନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ।

କିନ୍ତୁ ସେହିପରି ଶତେଶ୍ଵର ଠାରେ କେତେ
 ସେହି ଏକା ପତିଠାରେ ନାଶର ସେ ସେତେ
 ସେହି ଅବସ୍ଥା ରମଣୀ ପତି ନିନ୍ଦାକର
 ତର ଗୁଣ୍ଡା ହେଲ ସେହି ପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।
 ଆବର କରଇ ହିଂସା ଦେବ ନାନାମତେ
 ପର ପୁରୁଷରେ ମନ ରଖଇ ମନ୍ତ୍ରଣେ ।
 ସେ ଅବଳା ବହୁ ପାପ ବହୁ ନିଳ ମୁଣ୍ଡ
 ଅନ୍ତନାଲେ ପଡ଼ି ଯାଇ ଗଭରବ କୁଣ୍ଡେ ।
 ପତିଙ୍କ କୁଳନ ଅବା ନିରୋଗୀ ବା ରୋଗୀ
 ଦୟାଳୁ ଅଥବା ଦେବ ଧନଧାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀ ।
 ସୁନ୍ଦର ସୁରୂପବନ୍ତ ଗୁଣବନ୍ତ ସୁଖୀ
 ନାଶୁଣ ବହୁପ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ଅବା ।
 ଆପଣା ପତିକୁ ଶୁଣି ସଖା ପ୍ରାଣନ
 ଆନାଦକୁ ପଦାପାଇଁ ନ ବଳାଏ ମନ ।
 ନ ଜାଣିବା ପଣରେ ବା ସେବଣ କାମିନୀ
 କେତେକ୍ତି ପତିର ପାଶ ଲେଉ ମୋହସେନ ।
 ସେ ନାସିକା ସଦାକାଳେ ନରକରେ ପଡ଼ି
 ତନ୍ତ୍ର ସୁଧ୍ୟ ଥିବାସାଧ୍ୟ ମରୁଥାଏ ଶତ୍ରି ।
 ସୁତୀ ମୁଖା ଗତିଗଣ ଦିବ୍ୟ ନିଶାରେ
 କାଟନ୍ତୁ ତାର ଅଙ୍ଗକୁ କଦର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ ।
 ସେତେବେଳେ ଶୂନ୍ୟ ଭୃଷା ଲଗଇ ତାହାକୁ
 ପର ଶବ ମାଂସ ଖାଇ ପିଅନ୍ତୁ ମୁତୁକୁ ।
 ଯଦ୍ୟପି ସେ ଘୋର ନରକରୁ ମୁକ୍ତି ହୋନ୍ତି
 କୋଟିଏ ଜନମ ଯାଏ ଗୁପ୍ତପଣା ହୋନ୍ତି ।
 ତାହାପରେ ଶତେ ଜନ୍ମ ଧୂଳର ହୁଅଇ
 କୁକୁର ହୁଅଇ ଶତେ ଜନ୍ମଯାଏ ସେହି ।
 ଏବେକ୍ତି ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ପଳେ ମାନବ ପୋଷରେ
 ଜନ୍ମ ହୁଏ ବନ୍ଧୁ ନାଶ କରେ ସୁଅମରେ ।
 ତଦନ୍ତରେ ପଣା ଗ୍ରୋହ କରିଥିବା ବେଳ
 ଏନଫୁନା ହେଲ ହୁଏ ଦୟା ବେଶଣୀ ।
 ଏ ସଜାଣୁ ଆମ୍ଭ ତାତ ନିହତୁଁ କୁନ୍ଦକୁ
 ପତି ବରଦେବ ନିଶ୍ଚେ ତେଜକୁ ଖାବୁ ।
 ପ୍ରଜାପତିଙ୍କର କୁନ୍ଦେ ଅଟଇ କୁନ୍ଦର
 ତାହାଙ୍କ ସର୍ବତ୍ର ସୃଷ୍ଟି ସରଜନା କର ।
 ତବ ପାଦତଳେ ପତି କହୁଛୁ ବନନୀ
 ଅଶାଳ ଦିଅ ପାଶକୁ ଆମ୍ଭ ପ୍ରାଣପତି ।

ଏହିପରି ସୁତାଙ୍କର ବଚନକୁ ଶୁଣି
 ଆପଣା ମନରେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି ଶୁଣି ।
 ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇ ପରବେଶ ହେଲେ
 ଶୁଣିବକୁ ଦେଖି ଶିବ ଆସନୁଁ ଉଠିଲେ ।
 ଇନ୍ଦ୍ରଭରେ ପାଦ ବନ୍ଦ କରି ନମସ୍କାର
 ଆସନ ଦେଇ ପୁଞ୍ଜିଲେ ଶୁଭ ସମାବୁର ।
 ଶିବଙ୍କ ବନପୁ ଦେଖି ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
 ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ ତୋଷକର ସେହୁମତି ।
 ତଦନ୍ତରେ ପଥଶ୍ରୀ କରି ନିକାରଣ
 କହିଲେ ଅତି କୋମଳ ମଧୁର ବଚନ ।
 ବୋଇଲେ ମୋହର ଗିର ଶୁଣ ସଦାଶିବ
 ତନ୍ତ୍ର ଯେ ଅଟନ୍ତି ମୋର ସୁତାଙ୍କର ଧବ ।
 ତାଙ୍କଠାରେ ମୋର ସୁତାମାନେ ଦିବାରାତ୍ରି
 କରନ୍ତି ଆପଣା ପ୍ରାଣଠାରୁ ବଳ ଭକ୍ତି ।
 ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ସେ ତନ୍ତ୍ରକୁ ରଖି ମନ୍ତ୍ରକରେ
 ବିଚରଣ କରୁଅଛ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
 ତେଣୁ ମୋର କନ୍ୟାମାନେ ବୁଦ୍ଧି ହଜାଇଣ
 ବାଲ ପ୍ରାୟ ବୁଲୁଛନ୍ତି ପତିକୁ ଚନ୍ଦ୍ରଣ ।
 ଦିବସ ରଜନୀ ବସି କରନ୍ତି ହିନ୍ଦନ
 ପତିମୁଖ ନ ଦେଖିଲେ ଭେଜିବେ ଶାବନ ।
 ଏ ନିମନ୍ତେ ତବ ପାଶେ ଆସିଅଛୁ ମୁହିଁ
 ତନ୍ତ୍ରକୁ ବଦନ ଦିଅ ଯିବ ସଙ୍ଗେ ନେଇ ।
 ତୁମେତ ସହଜେ ଅଟ ଜାମାତା ମୋହର
 ମୁଁ ଯାହା ବୋଲୁଛି ତାହା ତୁମ୍ଭେ ରକ୍ଷାକର
 ନୋହିଲେ ଦାରୁଣ ଶାପ ତୁମ୍ଭକୁ ମୁଁ ଦେବ
 ନିକାରିଣ କରି ନ ପାରିବେ ତା କଦାପି ।
 ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶୁଣି ଦକ୍ଷ ପତିଙ୍କର
 କହିଲେ ତାହାକୁ ଶିବ ସୁମଧୁର ଗିର ।
 କରୁଣା ସାଗର ସେତ ଶରଣ ସୋଦର
 ପ୍ରୀୟୁଷ ଧାବ ସମାନ ପ୍ରକାଶିଣ ଗିର ।
 ବୋଇଲେ ଶୁଣୁର ବାରେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
 ଆପଣଙ୍କ କଥାରେ ମୋ ନ ମାନଇ ମନ ।
 ତନ୍ତ୍ର ଆସି ମୋହପାଦେ ଶରଣ ପଶିଲେ
 ତାହାକୁ ଅଭୟ ଦେଇ ରଖିଅଛୁ ହେଲେ ।
 ଶରଣୀ ଦେବା ଜନକୁ ଘଉଡ଼ି ଦେବାର
 ଦୁହଁଇ କଦାପି ପ୍ରଭୁ ଭବିତ ଦେହର ।

ରଖିବ ବୋଲଣ କରୁଅଛୁ ବାକ୍ୟଦାନ
 ସେକଥା କଦାପି ମୋର ନହୋଇବ ଆନ ।
 ତେଣୁ ବୋଲୁଅଛୁ ପିତା ଶାପ ଦେଇକରି
 ଦିଅନ୍ତୁ ପଛକେ ମୋତେ ପଶୁଣୁ ସହାୟ ।
 କି ଅବା ମୋ ପ୍ରଭୁପଣ ନିଅନ୍ତୁ ଛଡ଼ାଇ
 କଦାପି ତନ୍ତ୍ରକୁ ପାଶୁଁ ଛାଡ଼ି ନ ପାରିବ ।
 ଶିବଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ଦକ୍ଷ କଲେ କୋପ
 ହସ୍ତରେ ଧରିଲେ ତଳ ଦେବା ପାଇଁ ଶାପ ।
 ଦେଖିଣ ତାହାଙ୍କ ଶ୍ଵେତ ଦେବ ମହେଶ୍ଵର
 ଗୋବନ୍ଦକୁ ଚିତ୍ତାକଲେ ଅନ୍ତର ମଧର ।
 ବୋଇଲେ ବିପଦ ଶାଣକର୍ତ୍ତା ତୁମେ ହରି
 ଏ ବିପଦ ଦେଲେ ମୋତେ ରକ୍ଷା ଆସିକରି ।
 ଶିବଙ୍କ କାତର ବାଣୀ ଶୁଣି ନାରାୟଣ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଦୁଃଖ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶେଣ ।
 ତାହାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦକ୍ଷ ଶିବ ଦୁଇ
 ଭକ୍ତିଭରେ ପାଦତଳେ ପ୍ରଣମିଲେ ତହିଁ ।
 ଶୁଭ ଆଶୀର୍ବାଦ ବାକ୍ୟ ଉତ୍ତର ଗୋବନ୍ଦ
 ବସିଲେ ଆସନପରେ ହୋଇଣ ଆନନ୍ଦ ।
 ବ୍ୟାକୁଳ ହେବାର ଦେଖି ଶିବଙ୍କର ଗଉ
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୁରୁପଧାରୀ ସଇଲେକ୍ୟ ନାଥ ।
 ଅଶେଷ ପ୍ରକାର ମୋହ ନାଶର କାରଣ
 କହିଲେ ତାହାକୁ ଧୀରେ ଲଳିତ ବଚନ ।
 ବୋଇଲେ ମୋହର ଗିର ଶୁଣ ହେ ଶଙ୍କର
 ଯେତେ ଜୀବ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ଜଗତର ।
 ଆପଣା ମଙ୍ଗଳ ବାଞ୍ଛା ସମସ୍ତେ କରନ୍ତୁ
 ଅଧିକ ଦୁହଁଇ ନିଜଠାରୁ ବନ୍ଧୁ ଜାତି ।
 ବେଦ ଥିବାଯାଏ ସବକଥା ରହିଥାଏ
 ବିନାଶ ମାତ୍ରେ ତାର ସଙ୍ଗେ ସବୁ ଯାଏ ।
 ଏ ନିମନ୍ତେ କହୁଅଛୁ ଆହେ ସୁରେଶ୍ଵର
 ଦକ୍ଷକରେ ତନ୍ତ୍ର ଅର୍ପି ଆମ୍ଭ ରକ୍ଷାକର ।
 ତୁମେତ ତପସ୍ଵୀ ଗଣ ମଧ୍ୟରେ ଭବିଷ୍ୟ
 ନଥିବ ବୈଷ୍ଣବଗଣ ମଧ୍ୟେ ତୁମ୍ଭସମ ।
 ହିଂସା ଯୋଧ ଲୋଭ ମୋହ ବିକର୍ମିତ କରି
 ସବୁ ପ୍ରାଣୀଠାରେ ସମ ଘାବ ଅଛୁ ଧରି ।
 ଏଇସ୍ଥ ଲଗି ତୁମ୍ଭକୁ କହୁଅଛୁ ମୁହିଁ
 ଦେଶ କାଳ ଘାବ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ମନେ ଧାଇ ।

ଧାତାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ଏହି ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
ମହା ତେଜୋବନ୍ଧୁ ମହାଦେବ ଦୁଷ୍ଟମତି ।
ତନ୍ତ୍ରମାତ୍ର କୁମାରୀ ନ ପାଇବେ ଯେବେ
ଏହିକ୍ଷଣି ଶାସ୍ତ୍ର ଦେଇ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବେ ।
ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକଠାରୁ ସାଧୁଜନଙ୍କର ଭୟ
ହୋଇଥାଏ ଜାଣ ମନୁ କାଳରେ ଭୟ ।
କିନ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟେ ସାଧୁକୁ ଯେ ଭୟ ନ ନରନ୍ତି
ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥାଅ ମହାପତି ।
ଏଣୁ ମୋହ କଥାମାନ ଦିଅ ଦେ ତନ୍ତ୍ରକୁ
ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ଦକ୍ଷ ସାଥୀରୁ ପୁରକୁ ।
ଏହିପରି ନାୟେଶଙ୍କର ବାକ୍ୟ ଶୁଣି
ହସିଣ ଶଙ୍କର ତଙ୍କୁ ବୋଇଲେନି କାଣି ।
ଶୁଣ ଆହେ ଦ୍ଵିଜବର ଜନ୍ମା ନେଇ ମୁଣି ।
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ ଆଦି ସବୁ ଦେଇ ଯେ ପାଇଲ ।
ସକଳ ସମ୍ପଦ ତୁଲେ ପରଶକୁ ମଧ୍ୟ
ଦେବାକଥା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳ ଦୁଃଖାଧୀ ।
ମାତ୍ର ଯେ ଶରଣାଗତ ହୋଇଥିବ ଆସି
ତାହାକୁ ମୁଁ କେଉଁଠେଲେ ନପାରେ ବିନାଶି
ଲୋଭରେ କିବା ଭୟରେ ଯେବଣ ମୁକ୍ତଶ
ଶରଣାଗତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନ ରଖଇ ପାଶ ।
ରଖେ ପୁଣି ଆନନ୍ଦପ୍ରେ ସମର୍ପଣ କରେ
ତାହାକୁ ତେଜଇ ଧର୍ମ ସକଳ ପ୍ରକାରେ ।
ପୁଣି ତାରେ ନିଦାରଣ ଶାସ୍ତ୍ର ଦେଇଯାଏ
ଅଧରମ ତାର ଅଙ୍ଗେ ଆସିଣ ଯେ ରହେ ।
ସକଳ ବିଷୟ ତେଜ ପାରେ ମୁଁ କହିବେ
ତେଜ ନ ପାଇଲ ନିଜ ଧର୍ମ କଦାଚିତେ ।
ଆପଣା ଧର୍ମକୁ ଯେଉଁ ଜନ ଚ୍ୟାଗକରେ
ଅଟଇ ଜାଣ ସେ ଜନ ଜଗତ ବାହାରେ ।
କିନ୍ତୁ ନିଜ ଧର୍ମ ଯେହୁ ଯତନରେ ରଖେ
ଧର୍ମ ତାକୁ ସାହା ହୁଏ ରହି ପାଶେ ପାଶେ ।
କୁମ୍ଭେତ ଧର୍ମ ସ୍ଵରୂପ ଆହେ ଦେବଶ୍ରୀ
ମାୟାରେ କମ୍ପାଇ ମୋହୁଅଛ ମୋ ମାନସ ।
ଜଗତର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ଗୁପ୍ତ ସମ୍ଭାର କରତା
ଅଟି ତୁମ୍ଭେ ସବମୟ ବ୍ୟାପାର ଧାତା ।
କୁମ୍ଭ ପାବେ ଦୃଢ଼ ଭକ୍ତି କରିଇ ଯେ ନର
କାହାଠାରେ ଆଉ ଭୟ ରହିବ ତାହାର ।

ଏହିରୂପେ କହି କୁମ୍ଭ ହେଲେ ଶୁଲପାଣି
ଶୁକ୍ଳସ୍ଥ ଶୁଣିଣ ତାହା ଭାବି ସେହିକ୍ଷଣି ।
ଶିବଙ୍କ ମୁଖ ଦେଖୁଁ ତନ୍ତ୍ରକୁ ଆସିଲେ
କଳାଟିଏ କାଢ଼ି ନିଜ ପାଶରେ ରଖିଲେ ।
ପରବର୍ତ୍ତି କଳା ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି କରେ
ଅର୍ପଣ ବୋଇଲେ କୁମ୍ଭେ ଯାଅ ନିଜପୁରେ ।
ରଖିଥିବା କଳାଟିକୁ ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ବେଲ
ବୋଇଲେ ମୋଠାରୁ ଶୁଣ ସଖାଦେବୀ ସାଇଁ ।
କୁମ୍ଭର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ
କଳାଏକ ଦେଲି ଏବଂ ନିଅ ତୋଷଣତ୍ଵେ ।
ଶୁଣିଣ ଶଙ୍କର ତାହା ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
ସେ କଳାକୁ ନେଇ ପୁଣି ମୁଦ୍ରା ପ୍ରାପ୍ତିଲେ ।
ତାଙ୍କନାମ ତହୁଁ ଦେଲି ଯେ ତନ୍ତ୍ରଶେଖର
ଶୁଣ ଆହେ ମଉନନ ମୁନିଙ୍କ ପ୍ରବର ।
ବ୍ୟାଧି ଜଗ ଶୂନ୍ୟ ସେହି କଳା ଯେ ଅଟଇ,
ଶିବଙ୍କ ଶରଭୁଷଣ ରୂପେ ଗୋଷ୍ଠପାଇ ।
ଆନ କଳାମାନ ନେଇ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତି
ଦେଖିଲେ ତାହାଙ୍କ ଦେହ ଶାଣ ଦିଶେ ଅତି ।
ଗ୍ରାସିବାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟାଗେନ ଦିଶୁଛି ବଦନ୍ତ
ସେ ଘେନି ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ଆପଣାର ମନ ।
ଶୁକ୍ଳସ୍ଥଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମେ ବହୁ ସୁଖ କଲେ
ତାହାଦେଖି ନାଗପୁଣ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ ।
ବୋଇଲେ ଦେ ପ୍ରଜାପତି ଚିନ୍ତା ପରିହର
ତବ ଜାମତାକୁ ଆମ୍ଭେ ଦେଉଅଛୁ ବର ।
ଆଜିଠାରୁ ଏକପକ୍ଷ ସବୁ ଦେଉଥିବେ
ଏକ ପକ୍ଷ ଦୁଷ୍ଟ ହୋଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବେ ।
ହେରୂପେ କହି ପ୍ରଭୁ ନିଜ ପୁରେ ଗଲେ
ତନ୍ତ୍ରକୁ ସଙ୍ଗତେ ଦକ୍ଷ ଘେନିଣ ଆସିଲେ ।
କନ୍ୟାମାନଙ୍କର ପାଶେ କଲେ ସମର୍ପଣ
ଦେଖି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ସେହି ଯୁବାଗଣ ।
ଆପଣା ପତ୍ନୀମାନଙ୍କୁ ପାଇ ଶଶଧର
ଭବରସେ ମାତ୍ର ସୁଖ କଲେନି ବାହାର ।
ସମାନ ଭାବେ ସବୁକୁ ଆଦର କରଲେ
ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କୁ ସେ ଭୟଙ୍କର ହେଲେ ।
ଧୂସର ଶୀର୍ଷରେ ମୁଣି ତପସ୍ଵୀ ସଭାରେ
ଶୁକ୍ଳ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ଥିଲି ଯା ସେଠାରେ ।

ତାହାସବୁ ବସ୍ତାବିକ କୁମୁକୁ କହିଲ
ସୂକ୍ଷ୍ମର କଷ୍ଟକ ସମ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଲା ।

ମୁନିମାନଙ୍କ ଚରଣେ ଜଣାଇ ପ୍ରଣେ
ଏବଂ ସ୍ଥାନ ସେମବାସୀ ବରଣଲ ଗୀତ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ କଣ୍ଠପଞ୍ଚାଦ ଉପିମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ
ବିବରଣ ନାମ ଦଶମୋଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଉଷି ବର୍ଗ ଓ କୁବେରଙ୍କ ଜନ୍ମ ବିବରଣ

ଶୁଣନ୍ତୁ ବହୁଧ ଜନେ ମନ କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହା ଦେଲ କହୁଅଛି ମୁହିଁ ।
ଭରୁକ ଔରସେ ଜାତ ଦୁଇଟି କୁମର
ତ୍ୟକନ ଓ ଶୁକ ଜଣି ଜ୍ଞାନଙ୍କ ପ୍ରବର ।
ସବୁକ ଔରସେ ଆଉ ଟିପ୍ପାର ଉଦରେ
ବାଳଶିଳ୍ୟା ଉଷିଗଣନ୍ତେଲେ ସଭାରେ ।
ଅଙ୍ଗିରାଜ ତନୁପୁତ୍ର ବିଦିତ ଭୁବନ
ଉଚ୍ୟ ସମ୍ବର ବୃହସ୍ପତି ତନିଜଣ ।
ବଶିଷ୍ଠ ଔରସ ସେଉଁ ପୁତ୍ର ଜନମିଲ
ଶକ୍ତିବୋଲି ତାହାଙ୍କର ନାମ ଖ୍ୟାତଦେଲ ।
ସେହି ଶକ୍ତିଙ୍କର ପୁତ୍ର ଦେଲେ ପରଶର
ଅତ୍ୟନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ସେହୁ ଜ୍ଞାନଙ୍କ ପ୍ରବର ।
ପରଶରଙ୍କର ପୁତ୍ର କୃଷ୍ଣ ଦ୍ଵେପାୟନ
ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସେହୁ ଅଟନ୍ତି ନିପୁଣ ।
ତାହାଙ୍କ ସମାନ କେହି ନାହିଁ ଜଗତର
ମହାମୁନି ବ୍ୟାସବେବ ନାମ ତାହାଙ୍କର ।
ଯେହୁ ବ୍ୟାସ ସେହି କୃଷ୍ଣ ଦ୍ଵେପାୟନ ଜାଣ
ସେହି ବ୍ୟାସଙ୍କ ଔରସୁ ଜନମିଲେ ପୁଣ ।
ତାହାଙ୍କର ନାମ ଶୁକ ଦେବ ଯେ ଅଟଇ
ଜ୍ଞାନ ଗଣ ମାନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ଜାଣସେହି ।
ପ୍ରୌଳଞ୍ଚ୍ୟ ମହର୍ଷିଙ୍କର ଦେଲେ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର
ବଶିଷ୍ଠ ନାମ ତାଙ୍କର ଶୁଣ ତପୋବନ୍ଧୁ ।
ସେ ବଶିଷ୍ଠ ଔରସରୁ ଜନ୍ମିଲେ କୁବେର
ତାଙ୍କ ସମ ଧନଶାଳୀ ନାହିଁ କେ ତ୍ରୀପୁର ।
ପୌନକ ଏମାନ ଶୁଣି ବସୁଧୁ ଅନ୍ତରେ
ଶୁଣି ପରାଜିଲେ ଯୌତି ମୁନିଙ୍କୁ ପାଦରେ ।
ଆଦି ପ୍ରୋତ୍ସାହିକ ଯୌତି ଶୁଣ ମୋ ବଚନ
ତବ କଥା ଶୁଣି ଲଗେ ସନ୍ଦେହ ମୋ ମନ ।

ପୁରୁଷ କହିଲେ କୁବେରଙ୍କ ଜନ୍ମଗିର
ପରମ-ଶିଶୁର ପିତା ଅଟନ୍ତି ତାଙ୍କର ।
ପୁଣି ବର୍ଣ୍ଣମାନ କହୁଛନ୍ତି ଆନଗାଆ
ବଶିଷ୍ଠା ଉଷି ଅଟନ୍ତି ସେ କୁବେର ପିତା ।
ଏହା ଶୁଣି ଯୌତି ତାଙ୍କୁ ଦେଲେକ ଉତ୍ତର
ଯାହା କହିଅଛି ତାହା ଅଟେ ସତ୍ୟଗିର ।
କୁବେର ଜନମିଥୁଷକ ଶିବଙ୍କ ବାସ୍ୟରେ
ବ୍ରହ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ନାଶଦେଲ ସେ ଦେହ ମନ୍ତ୍ରରେ
ତାପରେ ବଶିଷ୍ଠା ଅଂଶେ ଦେଲେ ଯେଉଁପୁର ।
ଶୁଣିଣ ଜ୍ଞାନୀୟ କର ସନ୍ଦେହ ମୋତନ ।
ଗୁରୁ ଦକ୍ଷଣା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ କେଉଁକାଳେ
ଉଚ୍ୟ ମହର୍ଷିଗଲେ କୁବେରଙ୍କ ଆଲେ ।
ତାହାଙ୍କ ପାଶରେ ମିଳି ମଣିଲେକ ସେହି
କୋଟି ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ମୁଦ୍ରା ଆଜି ମୋ ଲେଡ଼ା ଅଟଇ ।
ତାହାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଇଲେ କୁବେର
ନିଶ୍ଚୟ ଦେବର୍ଷି ଧନ ଅପେକ୍ଷା ଯେ କର ।
କିନ୍ତୁ ଏହା କହି ମନେ ଭାବିଲେ କୁବେର
ଏକାବେଳେ ଏତେଧନ ବେଦ କି ପ୍ରକାର ।
ଏତେ କହି କୁବେର ଯେ ବରଷ ମନରେ
ବସିଲେ ମୁଖ ଶୁଣାଇ କରଦେଇ ଶିରେ ।
ତାହାଙ୍କ ମୁଖର ଭାବ କର ନିଶ୍ଚୟଣ
ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୋଷେଣ ।
ସେଇ ଶାପେ ପୁନଃ ଜନ୍ମ ହେଲେଲେ କୁବେର
କହିଲି ନିରୁଡ଼ ତରୁ ଶୁଣ ତପିବର ।
କୁବେର ବ୍ୟାଘାତ ଆଉ ତନୋଟି ନନ୍ଦନ
ବିଶ୍ଵଶିବାଙ୍କ ଔରସୁ ଦେଲେ ଉଚ୍ଚପନ୍ନ ।
ଶ୍ରବଣ ନାମରେ ଏକ ଜଣ ଦେଲ ଖ୍ୟାତ
ତାହାପରେ କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ଜାଣନ୍ତି ସମସ୍ତ ।

ବିଭିଷଣ ତାହା ପରେ ଜନମ ହୋଇଲେ
 ଧର୍ମିକଙ୍କ ତୃତୀୟ ଚକ୍ରକୁ ଭଜିଲେ ।
 ଏ ତନୁ ଗୋଟି କୁମର ରାଜି ଔରସରେ
 ଜନମ ଲଭିଲେ ଏକ ଦାନବା ଗର୍ଭରେ ।
 ତାହାର ନାମ ନିକଷା ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ
 ଦେବା କି ଗାନ୍ଧାରୀ କେହି ନୁହେଁ ସମସର ।
 ଆବର ରୁଚିରଙ୍କର ହେଲେ ଯେ କୁମର
 ଶାଶୁ ଲା ତାହାଙ୍କ ନାମ ବିଦିତ ସଂସାର ।
 ସୁଲକ୍ଷ୍ମ ମୂଳଙ୍କ ପୁତ୍ର ବାସୁଧା ମହାମୂଳ
 ଏହିତନ ଜଗତରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ଜ୍ଞାନୀ ।
 ଗୌତମ ଔରସେ ହେଲେ ସାବର୍ଣ୍ଣି ଉତ୍ପନ୍ନ
 କାଶ୍ୟପଠରୁ କଶ୍ୟପଙ୍କର ବିଦ୍ୟମାନ ।
 ଭରଦ୍ବାଜ ହେଲେ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ତନୟ
 ଏହି ପାଞ୍ଚ ହେଲେ ପାଞ୍ଚ ଗୋତ୍ରର ନିର୍ଣ୍ଣୟ
 ଏହା ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ବହୁ ବିପ୍ରଗଣ
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବଦନ ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମିଲେ ତକ୍ଷଣ ।
 ଏହିମାନଙ୍କର ଗାଥା ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ନାନା ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଭ୍ରମୁଥାନ୍ତି ସେହି ।
 ଜାତି ଆଉ ଗୋତ୍ର ବୋଲି ନାହିଁ କିଛିମାତ୍ର
 ଭିନ୍ନ ୨ ଗୋତ୍ରରେ ଅଟନ୍ତି ଅବସ୍ଥିତ ।
 ଯେମେ ଯେମେ ଏହାଙ୍କର ବଂଶ ଯେ ବଢ଼ିଲି
 କାହାର କେବଣ ଯୋଗ ବାରି ନ ହୋଇଲି
 ଗୋତ୍ର ବିବର୍ଜିତ ହୋଇ ସକଳ ସ୍ଥାନରେ
 ପରିଚିତ ହେଲେ ସେହିମାନେ ନିରନ୍ତରେ ।
 ଆହେ ସଉନକ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ମନୁଙ୍କର
 ତେଜରୁ ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ସ୍ୱ ହୋଇଲେ ବାହାର ।
 ତାଙ୍କର ପ୍ରବର ଏହି ତନୁରେ ଅଟନ୍ତି
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବାହା ମୂଳରୁ ଯାତ ହେଲେ ଶକ୍ତି ।
 ସେମାନେ ପ୍ରବର ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଣ ରହିଲେ
 ବ୍ୟାତାଙ୍କର ଉଚ୍ଛ୍ରୁତ ବିପ୍ର ଜନମିଲେ ।
 ପାଦ ଦେଶରୁ ଜନମ ହେଲେ ଶୁଦ୍ର ଜାତି
 ଏହିପରି ଗୃହପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଅବସ୍ଥିତି ।
 ପରପର ତାହାଙ୍କର ମିଶ୍ରଣ ହେବାରେ
 ବର୍ଣ୍ଣ ଶଙ୍କର ଜାତି ଯେ ହେଲେ ତା ଅନ୍ତରେ
 ଗୋପାଳ ବଞ୍ଚିବ ବୈଶ୍ୟ ଶୁଣିଅ କମାର
 କୁବେର ତାମ୍ବେଳ କୃଷିକାର ସୂର୍ଯ୍ୟକାର ।

ଏହି ପରକାରେ ଯେତେଗୋଟି ଜାତିଅଛି
 ଉତ୍ତମ ଶୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଗଣନା ହୁଅନ୍ତି ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ଧି ସୁ ଆଉ ବୈଶ୍ୟ ଶୁଣିକାତ
 ଜଳପୁର୍ଣ୍ଣ ଜାତିମଧ୍ୟେ ଗଣନା ଅଟନ୍ତି ।
 ଶୁଦ୍ରନାଶ ଗର୍ଭେ ବୈଶ୍ୟ ସୁରୁଷର ରେତ
 ପଡ଼ିବାରୁ ଯେଉଁ ପୁଅ ହୋଇଲେକ ଜାତ ।
 କରଣ ନାମରେ ଖ୍ୟାତ ହେଲେ ସେ ସଂସାରେ
 ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ବାପି ପଡ଼ି ବୈଶ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଗର୍ଭରେ ।
 ଅମ୍ବଷ୍ଟ ନାମରେ ପୁଅ ହୋଇଲେକ ଜାତ
 ଏ ଅନ୍ତରେ ଆନ ଗାଥା ଶୁଣ ତପୋବନ ।
 ଦିନେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଯାଇଁ ବିନୟ ଶବ୍ଦରେ !
 ଶୁଦ୍ର ସୁବର୍ତ୍ତାକୁ ରକ୍ତ ମାଗିଲେ ସ୍ନେହରେ ।
 ତାହାଶୁଣି ସନମତ କରିଲେ ସେ ବାଳା
 ସେହିଠାରେ ଦୁହିଙ୍କର ସଙ୍ଗମ ହୋଇଲ ।
 ତାହାଗର୍ଭେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଦେଲେ ବାପିଧାର
 ତା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିନ ଜନମ ହେଲେ ନଅଟି କୁମର ।
 ସକଳେ ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାରେ ହୋଇଲେ ନିପୁଣ
 ଶୁଣ କହୁଅଛି ତାହାଙ୍କର ବିବରଣ ।
 ଶଙ୍ଖାଶ୍ୱ ମାଳ ଆବର କମ୍ବାର ଯେ ତନ୍ତ୍ରୀ
 କୁମ୍ବାର କଂସାର ମିଶ୍ରି ଉଅଟି ସନ୍ତତ ।
 ଶିଳ୍ପକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲଇଲେ
 ସନ୍ତସ୍ତ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ମାନ ପାଇଲେ ।
 ସୁତ୍ରଧାର ଚିତ୍ରକାର ସୂର୍ଯ୍ୟକାର ତନୁ
 ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଲେ ବିପ୍ର ଶାପରେ ଅବନୀ ।
 ଆବର ବର୍ଣ୍ଣ ଶଙ୍କର ଯେହୁ ବୋଲଇଲେ
 ଲେହିହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦର ନ କଲେ ।
 ଏହାଶୁଣି ସଉନକ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
 ସଉତ ମୂଳକୁ ପୂଜା କଲେ ସେ ଠାବଇଁ ।
 ଆହେ ଗୌରୀକ ସୌତି କୁହନ୍ତୁ ଆମ୍ଭରେ
 ବିଶ୍ୱକର୍ମା ମହାମତି ବିଦିତ ସଂସାରେ
 ସେ କମ୍ପା କଲେ ଏପରି ଘୋର ଅନ୍ୟାୟର
 ବାପିଧାନ କଲେ ପୁଣି ଶୁଦ୍ରାଣୀ ଜଠର ।
 କି ହେବୁ ପତିତ ହେଲେ ତିନୋଟି ନନ୍ଦନ
 ଏହା ବିସ୍ତାର କରଣ କହ ତପୋଧନ ।
 ସନ୍ଦେହ ଜନ୍ମିଛି ହୃଦେ ଆହେ ଶଙ୍କର
 ବିସ୍ତାର କରଣ କୁହ ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତର ।

ପୁରାଣେ କହୁ ଅଭିଜ୍ଞ ଅଟ ମହାମତ
ସଦେହ ବିନାଶ କର କହିଣ ଭାରଣ ।

ପୁରାଣର ସାର ଗାଥା ଏ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ
ଅଧମ କ୍ଷେଷ ମୋହନ ବରଣଲ ଗୀତ ।

ରଚି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ରବିବର୍ମା ଓ କୃବେରକର ଜନ୍ମ
ବିବରଣେ ନାମ ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଘଟାଚାରୀ ଉପାଖ୍ୟାନ

ସୌନବ ଆଦି ମୁନିଙ୍କ ବିନୟ ବଚନ
ଶୁଣି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସୌତ ଉପୋଧନ ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନିଗଣେ ପରବ୍ରହ୍ମ ଯାହା
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗହନ କଥା ଅଟଇ ଯେ ତାହା ।
ଘଟାଚାରୀ ସ୍ଵରଗ ବେଶ୍ୟା ବଦନ ଭୁବନେ
କାମବେଶେ ରମ୍ୟବେଶେ ହୋଇ ଏକଦିନେ ।
ପୁଷ୍କର ଡର୍ପକୁ ସେହୁ କରଇ ଗମନ
ବିଶୁକର୍ମା ପଥ ମଧ୍ୟେ କରି ବରନେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକକୁ ଯେ ବିଶୁକର୍ମା ଆସିଥିଲେ
ଯୁବକକୁ ନିଶ୍ଚୟଣ କରିଣ ଦେଖିଲେ ।
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନେ ଯାଇ ଯୁବକର ପାଶ
ଆପଣା ମନର ଭାବ କରଇ ପ୍ରକାଶ ।
କାମବେଶେ ବିଶୁକର୍ମା ହତଗତ ହୋଇ
ଶୃଙ୍ଗାର ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ତା ପାଶରେ ଯାଇ ।
ମନୋହର ରୂପ ଦେଖି ହୋଇ କାମେ ମଉ
ବିଶୁକର୍ମା ଭୁଲଗଲେ ସ୍ଥାନ କାଳପାତ ।
ସୁସଜ୍ଜନା ଭୂଷଣରେ ସଦାଞ୍ଜ ସୁନ୍ଦର
ସମ୍ପନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଉଡ଼ିଯାଏ ବାତେ ଫରଫର ।
ଷୋଡ଼ଶୀ ବସିଯା ପନା ନୟନା ଯୁବକ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶଧର ସମ ବବନର କାନ୍ତି ।
ଅଧରେ ମଧୁର ହାସ ଅତି ଶୋଭାପାଏ
ପଦ୍ମବନ୍ଧୁ ସମ ଓଷ୍ଠ ଯି ଭୁବନ ମୋହେ ।
କନକ କୁଣ୍ଡଳ ଶୋହେ ଶ୍ରବଣ ଯୁଗଳେ
କଟାକ୍ଷ ତାହାର ବଙ୍କା ଧନୁ-ସମ ଖେଳେ ।
ରୂପ ଦେଖି ବିଶୁକର୍ମା ହୋଇଲେ ମୋହିତ
ଘଟାଚାରୀ ନିକଟେ ଯାଇ ହେଲେ ଉପଗତ ।
ହସି ୨ ବୋଇଲେକ ଶୁଣରେ ସୁନ୍ଦର
କାମବେଶେ ବେଶ ମୋର ଅଙ୍ଗ ହୁଏ ଘାରି ।

ତୁମର ନିମନ୍ତେ ମୁହିଁ ବୁଲେ ଜନେକନେ
ରଚି ଶିକ୍ଷା ମାଗି ରାତ୍ରେ ରହବ ଏ ସ୍ଥାନେ ।
ସାମାନ୍ୟ ବୋଲଣ ମୋତେ ନ ଭାବ ସୁନ୍ଦର
କାମ ପାଶୁଁ ଅଛି ମୁହିଁ ରଚି ଶିକ୍ଷା କରି ।
ଅଗ୍ନିଦେବ ତୋଷ ହୋଇ ମୋହର ଉପରେ
ବିଦ୍ୟାବସ୍ତ୍ର ଦେଇଛନ୍ତି ଶୁଣ ନାଶବରେ ।
ବରୁଣ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ରତନର ମାଳା
ଶିବଙ୍କ ଦୟାରୁ ନାହିଁ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ଜ୍ଵାଳା ।
କୃବେରକୁ ପରାଜୟ କରି ବବନନେ
ଅମୂଲ୍ୟ ରତନ କେତେ ଆଣିଛୁ ଭବନେ ।
ତୁମର ନିମନ୍ତେ ସବୁ ରଖିଅଛି ଘରେ
ଏବେ ମୋର କଥା ରକ୍ଷାକର ନାଶବରେ ।
ଦେଶ ନିକୁଞ୍ଜ କାନନ କେଡ଼େ ଶୋଭାପାଏ
ଗୁଲ ରଚି ରଙ୍ଗେ ବହରବା ଆମ୍ଭେ ହସେ ।
ପରମ ରୂପସୀ ତୁମେ ଅବନୀ ମଧ୍ୟରେ
ମୁହିଁ ପଣ୍ଡିତ ଅଟଇ ଯେ କାମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ।
ଏହା ଶୁଣି ବାରମାସ କହଇ ବଚନ
ଯା କହିଲେ ସତ୍ୟ ଅଟେ ଆହେ ମତମାନ ।
କିନ୍ତୁ ଏକ କଥା କହେ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
ବାସଙ୍ଗନା ମୁହିଁ ସତ୍ୟ ଆହେ ମହାମୁନ ।
ତଥାପି ନିୟମ ଅଛି ଆତ୍ମମାନଙ୍କର
ଯେ ଦିନ ଯାହା ପାଶକୁ ହୋଇଛୁ ବାହାର ।
ସେଦିନ ସେ ଜନ ହୁଏ ଆତ୍ମର ଯେ ପତି
ଅତିଏକ କ୍ଷମାକର ଆହେ ମହାମତ ।
କାମ ନିକଟକୁ ମୁହିଁ କରୁଛୁ ଗମନ
ଆଜି ମୋର ପତି ସେହୁ ଆହେ ମହାମୁନ ।
ଆବର କହୁଛୁ ତୁମେ ଶୁଣ ମୋର ଗୀର
ଶିକ୍ଷା ଗୁରୁ କାମଦେବ ଅଟନ୍ତି ତୁମର ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୁରୁପତ୍ନୀ କୁମ୍ଭର ସେ ମୁଣ୍ଡି
 ଗୁରୁଦାସ ମାତୃବତ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ଯେଉଁ ଜନ ଗୁରୁପତ୍ନୀ କରଇ ହରଣ
 ତାହାର ସମାନ ପାଣି ନାହିଁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ।
 ଦାରୁଣେ ନରକେ ଅନ୍ତେ ପଡ଼ଇଟି ସେହି
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଜି ମୋତେ ଗୁଡ଼ ଦୟାବଦ୍ଧ ।
 ବଳକାରେ ମୋ ସଙ୍ଗରେ କଲେ ରତନସ
 ଲଭିବଟି ଗୁରୁଦାସ ପଦୋଦାସ ଦୋଷ ।
 ବ୍ୟାଧିଦାତା ମନ୍ଦଦାତା ଅଟନ୍ତି ସେ ଗୁରୁ
 ଜନ୍ମକଳ ପକା ମଧ୍ୟ ନ୍ୟୁନ ତାଙ୍କଠାରୁ ।
 ଆବର ଗୁରୁପତ୍ନୀ ସେ ମାତାହୁଁ ଅଧିକ
 ବନ୍ଧୁର କରନ୍ତି ଏହା ଖଟାଇ ବନେକ ।
 ଜତେରେ ପୂଜ୍ୟ ପିତାମାତା ଦୁହେଁ ଯାକ
 ପିତାଠାରୁ ମାତା ବଡ଼ ଗୃହରେ ଅଧିକ ।
 ସେହିପରି ଗୁରୁଠାରୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରେୟା
 ଅଧିକ ଶତେ ଗୁଣରେ ପାଇବାକୁ ପୂଜା ।
 ବେଦ ଆଦିରେ ଏ ସବୁ ପ୍ରମାଣ ଅଛଇଁ
 ଆହେ ବିଶ୍ୱକର୍ମା କୁନ୍ତେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ଧାର୍ମିକ ମହର୍ଷିମାନେ ଧରମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ
 ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି ଯାହା ଶୁଣ ଏବେ ବାରେ ।
 ମାତା ସହ ପୁଅ ଯେବେ ଶୁଣାଇ କରଇ
 ସେ ଦୋଷରୁ ଯେଉଁ ମହାପାପ ଉତ୍ତୁଳକ ।
 ତହିଁରୁ ଲକ୍ଷେ ପୁଣରେ ଅଧିକଟି ଜାଣ
 ପାପ ହୁଏ ଗୁରୁପତ୍ନୀ କରେ ସେ ହରଣ ।
 ମାତା ବୋଲି ଥରେ ଯେଉଁ ନାଶକୁ ଡାକିବ
 ଅଥବା ମାତା ବୋଲିଣ ଅନ୍ତରେ ଶ୍ରବଣ ।
 ଜନ୍ମ କରିବା ମାତାର ସମ ସେ ଅଟଇ
 ସାକ୍ଷାତରେ ଧର୍ମଦେବ ସାକ୍ଷୀ ଆଏ ରହି ।
 ଜ୍ଞାନରେ ବା ଅଜ୍ଞାନରେ ସେ ରମଣୀ ସହ
 ଶଙ୍ଖାର କରିଲେ ନକ' ଶ୍ରେଣିକ ନିଶ୍ଚୟ ।
 ପୁଣି କାଳସୁଦ ପାଶେ ବନ୍ଧା ହୋଇକରି
 କୁସ୍ତିତ କର୍ମରେ ପଡ଼ି ହେଉଥାଏ ଘର ।
 ତତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତବାସାଏ ପୁଣି ୨ ଯାଇ
 ମହାଦୋର କୁମ୍ଭୀନକେ ଦୁଃଖ ହେଉଥାଇ ।
 ମ କୃତରଣରେ ତହିଁ ଦୁଃଖରୁଣ ଦୋଷ
 ହୁଏ ବୋଲି ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର କରିଛି ଛକାଣ ।

ତାହାର ଶତସହସ୍ର ଗୁଣରେଟି ଜାଣ
 ଦୋଷ ହୁଏ ଗୁରୁପତ୍ନୀ କରିଲେ ହରଣ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଯେତେ ସୁଗ ଅଟଇ ବସୁଧା
 ତେତେଯୁଗ ନରକରେ କରେ ସେ ନିବାସ ।
 ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ବା ବେଦରେ ଏ ମହାପାପର
 ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଲେଖା ହୋଇନାହିଁ କେଉଁଠାର
 କୁମ୍ଭକାର ତକ ଗାନ୍ଧ୍ୟାଧାର ଖଣ୍ଡ୍ୟ ସମ
 ସେ କୁମ୍ଭୀ ନରକ ଅଟେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଷମ ।
 ଆବର ତହିଁରେ ମଳମୁତ ମାଂସ ମେଦ
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବାରୁ ଜାତ ହୁଅଇ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ।
 ଶୂଳକୂଳ ଗାନ୍ଧ୍ୟାମୁଖ କୁର୍ମଗଣ ପୂରି
 ବିଚରଣ କରୁଥାନ୍ତି ଜଳ ଜଳୁ ପରି ।
 ପୁଣି ଆଏ ସବୁବେଳେ ଟକ ମକ ହୋଇ
 ଅନଳ ଜ୍ୱାଳା ସମ ଯେ ତପତ ଲଗଇ ।
 ମହାପାପୀ ମାନଙ୍କର ଅଟଇ ସେ ସ୍ଥାନ
 ଶ୍ରେୟ ସେ କରନ୍ତି ତହିଁ ପାପ ପ୍ରକାଶନ ।
 ଗୁରୁପତ୍ନୀ ସଙ୍ଗମରେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଯେତେ
 ପାତକ ହୁଅଇ ଜାଣ ଆହେ ମହାମତେ ।
 ସେହିପରି ଗୁରୁପତ୍ନୀ ତାଙ୍କ ଠାରେ ଯେବେ
 କାମୁକ ହୁଅଇ ପାପ ଶ୍ରେୟ କରେ ତେବେ ।
 ଆଜି ମୁଁ କୁସ ଗୁରୁ କାମ ଦେବଙ୍କର
 ଶ୍ରେୟା ହୋଇଣ ଯାଉଅଛୁ ତାଙ୍କ ଘର ।
 ଏ ସକାଶୁଁ ପରସ୍ପରେ ହେବାର ଆସକ୍ତ
 ଆଜି ଆମ୍ଭ ଦୁହିଁଙ୍କର ନୂହଁଇ ଉଚିତ ।
 ଯେବେ କୁନ୍ତେ ମୋର ଅଙ୍ଗଦଳ ଅଭିଳାଷ
 କରିଅଛ ମନେ ତେବେ ନ ହୁଅ ନିରାସ ।
 ଆଉ ଦିନକରେ ବେଶଭୂଷା ହୋଇ ମୁଣ୍ଡି
 ଆସିବ ନିଶ୍ଚୟ ତବ ମାନସ ରଞ୍ଜାଇ ।
 ଏହିପରି ବ୍ରାତୀର ହତାଶ ବନନ
 ଶୁଣି ବିଶ୍ୱକର୍ମା ହୋଇ ଅତ ନୋଷମନ ।
 ବୋଇଲେ ପ୍ରାମଣ୍ୟ ଯାହା ମୋହର ଦିନପୁ
 ନ ଭେଦ ବସ୍ତ୍ରତ ମୋତେ କଲୁ ଅତିଶୟ ।
 ସେ ସକାଶୁଁ ମୋର ଶାପେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଯାଇ
 ରହିବୁ ଶୁଦ୍ରପୋକରେ ଜନମ ସେ ପାଇ ।
 ଏହିମନ୍ତ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଶାପ ଦେବା ଶୁଣି
 ଦୋଷରେ ତାହାକୁ ଶାପ ଦେଲସେ ତରୁଣୀ ।

ବୋଇଲ କାମରେ କୁହେ ହୋଇଣ ଶୀଘ୍ର
 ଗୁରୁପତ୍ନୀ ଦରିଦ୍ରରେ ବଳାଇଲ ଗହ୍ନ ।
 ଧର୍ମସ୍ତ୍ର ବଚନ ଯେ କହିବାରୁ ମୁହିଁ
 ନ ଭୟର ମୋତେ ଶାପ ଦେଲେ ଶୋଧ ବନ୍ଧୁ
 ଏ ଶେଷ ବୋଲୁଛି ଆଜି ସ୍ବର୍ଗେ ଶୁଷ୍କ ହୁଅ
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ମାନବ ରୂପେ ରହି ଦିନ ନିଅ ।
 ଏହିରୂପେ ଶାପ ଦେଇ ଘୃତାଚୀ ପୁରଣ
 ଗଲ କାମଦେବ ପାତେ ଲୁଗା ହୋଇକରି ।
 ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ରହି ରସରେ ମାତଲ
 ମହାପୁଣେ ଦିବାସକୁ ଚର୍ଚ୍ଚି କତାଇଲ ।
 ଏ ଅନ୍ତେ ସମସ୍ତ କଥା ତାହାଙ୍କ ଆଗରେ
 କହିଲ ଆତ୍ମଳ ଚଳ ବସି ସଗରରେ ।
 ଶୁଣିଣ ବସିବୁ ତ ହୋଇ ମେର ଅଭାଗ
 କହିଲେ ସେ ପୁରଣକୁ ପ୍ରକାଶନା କରି ।
 ଶୁଣ ଆଗୋ ଗୁରୁଦାସୀ ପ୍ରସାଦ ନଗରେ
 ଜନମିବ କୁହେ ଗୋପେ ମଦନଙ୍କ ଘରେ ।
 ସ୍ବ ଗ ଜନ୍ମକଥା ଥିବ କୁମର ସୁରଣ
 କରିବ ବାଳୁତ କାଳୁ ତପ ଆଚରଣ ।
 ଏହିପରି କେତେ ଦିନେ ଶାପୁ ମୁକ୍ତହୋଇ
 ଚଳିବ ସ୍ବର୍ଗକୁ କୁହେ ଆରେ ଗୁରୁମୁହିଁ ।

ଆହେ ସଉନକ ସେହି ସ୍ବର୍ଗ ବାର ନାଶ
 ମଦନ ଗୋପାଳ ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭ ଅବତର ।
 ଜାତିସ୍ବର ହୋଇ ବାଲକାଳୁଁ ତପ କଲ
 ସଂସାର ବନ୍ଧସ୍ବ ଗୋରୁ ଦୁରରେ ରହିଲ ।
 ନହୁଁ ତଳେହେଁ ଆନ ଧୁରୁଷର କର
 ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷଣରେ ହେଲ ତତପର ।
 ବରନ ତାହାର ଅଟେ ତପ୍ର ସ୍ବର୍ଣ୍ଣପର
 ଦଶିଲ ତପସ୍ୟାବଳେ ତୋରାସେ ଆଦୁର ।
 ପବିତ୍ର ଜାନ୍ନାଣୀ ଗାରେ ଦିବ୍ୟ ସମୁଦ୍ର
 ହୋଇଲ ଶତେକ ଏହି ପ୍ରକାରେ ଅନ୍ତର ।
 ସମୟରେ ବିଶ୍ବକର୍ମା ତାର ପତି ହେଲେ
 ନବଗୋଟି ସୁତ ତାଙ୍କଠାରୁ ଜାତ ହେଲେ ।
 ସେତେବେଳେ ଶାପରୁ ସେ ଲଭିଣ ମୁକତି
 ପୂର୍ବରୂପ ପାଇ କଲ ସୁରପୁରେ ଗତି ।
 ଶୁଣିଲତ ମୁନିଗଣ ଏ ସମସ୍ତ ଗିର
 ପରୁ ମନେ ସଂଶୟ ଥିଲେ ହେ କୁମର ।
 ଏହାକହି ସୌତି ମୁନି ହୋଇଲେ ପ୍ରସନ୍ନ
 ଗୀତଛନ୍ଦେ ବିରଚିଲ ଶ୍ରୀ ସେତ୍ର ମୋହନ ।

— ୦ —

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ଘୃତାଚୀ ଉପାଖ୍ୟାନେ ନାମ ଦ୍ବାବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ

ତ୍ରୟୋଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅଭି ଶାପ ପାଇ ଘୃତାଚୀ ଓ ବିଶ୍ବକର୍ମାଙ୍କର ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଉପୂର୍ତ୍ତି
 ଏବଂ ଶିଳ୍ପିଙ୍କର ମାନଙ୍କ ଜନ୍ମ ବିବରଣ ।

ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହାହେଲ ଶୁଣ ବେଇମନ
 ସୌତିଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛିଲେ ସଉନକ ତଥୋପନ ।
 ବୋଇଲେ ହେ ବ୍ରହ୍ମବର୍ଣ୍ଣ ତପୀଙ୍କ ଶେଷର
 କୁମର ବାକ୍ୟେ ସନ୍ଦେହ ଲଗେ ମୋ ମନର ।
 ଘୃତାଚୀ ଓ ବିଶ୍ବକର୍ମା ଶାପତ ପାଇଲେ
 କିଏ କେଉଁ ପରକାରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜନମିଲେ ।
 ପୁଣି ଜନମ ଲଭିଲେ କିପା କେଉଁଠାରେ
 ପରିତପ୍ତ ହେଲେ କିଏ ପୁଣି କି ଜାତିରେ ।
 କେଉଁ ପରକାରେ ତାଙ୍କ ମିଳନ ହୋଇଲା
 କେଉଁପରି ନବ ଗୋଟି ସୁତ ଜନମିଲ ।

ତାହା ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ
 ବୁଝାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ଆହେ ପାଣ୍ଡବୀକ ବରେ ।
 ଏହାଶୁଣି ସୌତି ମୁଖ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
 ବୋଇଲେ ସକଳ ତପୀଙ୍କର ମୁଖ ଗୁହିଁ ।
 ଆହେ ମହାଜ୍ଞାନୀ ମାନଙ୍କର ଶିବେମଣି
 ଯେବେ ଶୁଣିବାକୁ ଆଉ ମନ ବଳିଲାଣି ।
 ତାହେଲେ ବିସ୍ତାର ଶ୍ରାବେ କହୁଅଛି ଶୁଣ
 ବିଶ୍ବକର୍ମା ଘୃତାଚୀର ଶାପକୁ ଶୁଣିଣ ।
 ବିଷୟ ବୋଧରେ ଅତି ଦୁଃଖିତ ସେ ହୋଇ
 ବିଧାତାଙ୍କ ସନ୍ଧିଧରେ ପ୍ରବେଶିଲେ ଯାଇ ।

ତାହାଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ଯୋଡ଼ି ବେନି କର
 କହିଲେ ସମସ୍ତ ଶୋକେ ହୋଇଣ ଅସ୍ଥିର ।
 ଏହାଶୁଣି ବ୍ରହ୍ମାକ୍ଷଣେ ନରକ ହୋଇଲେ
 ତାପରେ କୋମଳ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ
 ବୋଇଲେ ହେ ବସୁ ତୁମ୍ଭେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଂଶରେ
 ଜନମ ହୋଇବ ଯାଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ ।
 କିନ୍ତୁ ଦିନ ଗତ ପରେ ଦୃତାର୍ତ୍ତୀ ସନ୍ଧିତ
 ଏକସେ କରିଲେ ବାସ ହୋଇବ ମୁକତ ।
 ଏମନ୍ତ ଆଦେଶ ଯହୁଁ ଦେଲେ ବେଦବର
 ବଶିଷ୍ଠମୁନି ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଫେଲ ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁମର ।
 ଜାତି ସ୍ବର ହୋଇବାରୁ ପୂର୍ବ କଥାମାନ
 ସଦୃଶ ମନ ପାତଳ ମନରେ ଆସନ ।
 ନିପୁଣ ହୋଇଲେ ଶିଳ୍ପ ବିଦ୍ୟାରେ ସମସ୍ତ
 ଶିଳ୍ପୀକାର ଦ୍ବିଜରୂପେ ହୋଇଲେ ସେ ଖ୍ୟାତ
 ରାଜ ପ୍ରାସାଦରେ କବା ଧନ ବ୍ୟକ୍ତି ଘରେ
 ନାନାବିଧ ଶିଳ୍ପୀକାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ନିରନ୍ତରେ ।
 ଆଦର ଯାହାର ଯେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଲେଖାହେଲ
 ଏହାଙ୍କ ହାତରେ ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲ ।
 ତାହାଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ଶୁଭ୍ର ସେଖି ନୟନରେ
 ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହି ନ ପାରନ୍ତି ଧରେ ।
 ଏହିପରି ବହୁକାଳ ଗତ ହେଲ ପରେ
 ଦିନେ ସେ ମିଳିଲେ ଯାଇ ପ୍ରୟାଗ ଶୀର୍ଷରେ ।
 ତହିଁ ରାଜାଙ୍କର ଶିଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ସାର
 ସ୍ଥାନାର୍ଥେ ମିଳିଲେ ଗଙ୍ଗା କୂଳେ ଯାଇକରି ।
 ଦେଖିଲେ ସେଠାରେ ଏଇ ଅପୂର୍ବ କାମିନୀ
 ସୁଖ ଶ୍ରେଣ ଗୁଡ଼ି ହୋଇଅଛି ତପସ୍ବୀନୀ ।
 ଜାତି ସ୍ବର ହୋଇ ସେତ ଜନ୍ମ ପାଇଥିଲେ
 ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦୃତାର୍ତ୍ତୀ ବୋଲି ସେ ଜାଣିଲେ
 ଦୃତାର୍ତ୍ତୀତ ହୋଇଥିଲ ମଧ୍ୟ ଜାତି ସ୍ବର
 ଚିହ୍ନିଲ ବଶିଷ୍ଠମୁନି ନହୋଇ ପାଷାଣ ।
 ଏହିରୂପେ ଦୁଇଜଣେ ଚିହ୍ନାଚିହ୍ନି ହେଲେ
 ଯୁବକ ରୂପରେ ଦ୍ବିଜ ଜ୍ଞାନ ହସ୍ତଲେ ।
 କାମତ ତାହାଙ୍କୁ ବେଇଥିଲ ଅତି ପୀଡ଼ା
 ଲଜାଗ୍ରସ୍ତ ତପସ୍ବୀକ ଆଗେ ହେଲ ଛୁଡ଼ା ।
 ମଧୁର କୋମଳ କରି ବଚନ କହିଲେ
 କାହିଁକି ତପସ୍ୟା କରୁଅଛୁ ତୁ ବୋଇଲେ ।

ଦୃତାର୍ତ୍ତୀ ଅପ୍ସସ କୁହ ଅଟୁ ଗୋ ସୁନ୍ଦର
 ଚିହ୍ନି ସରି ଗୋଷ୍ଠ ପୂର୍ବକଥାମାନ ସ୍ବର ।
 ମୁଁ ଅଟଇ ବଶିଷ୍ଠମୁନି ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁଳରେ
 ଜନମ ଲଭିଛି ପ୍ରିୟେ ଦୋହରି ଶାପରେ ।
 ତେ କଥା ସୁମରଣା କର ଆଗୋ ବାଳା
 ମୋଠାରେ ପୀରତି କର ନ କରିଣ ହେଲା ।
 ଲୋଚେ ଯେଉଁ ଶାପ ମୁହିଁ ଦେଇଅଛି ସ୍ବର୍ଗେ
 ଉଦ୍ଧାର ଲଭିବା ପାଇଁ ତହିଁରୁଟି ଏବେ ।
 ଆସିଅଛି ମୋତେ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଦାନକର
 ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀର ତେଜ ଯାଅ ଧୂରଂସୁର ।
 ତୋ ନିମନ୍ତେ କାମାନଳେ ହୁଅଇ ମୁଁ ଦହି
 ବହନ ଉଠ ବଳମ୍ବ ନ କରିରେ ସଞ୍ଚା ।
 ଏହିରୂପେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ବଚନକୁ ଶୁଣି
 କଷ୍ଟତେ ବିରାଡ଼ି ଚିତ୍ତେ ସେ ଗୋପ ଚରଣୀ ।
 ସୁମଧୁର ମାତମୟ ବଚନ କହିଲା
 ଆହେ ଦ୍ବିଜବର ଶୁଣ ମୋଠାରୁ ବୋଇଲା ।
 ମୁହିଁ ମଧ୍ୟ ଜାତି ସ୍ବର ହୋଇ ଜନମିଛି
 ତୁମେ ଅଟ ବଶିଷ୍ଠମୁନି ମୋତେ ଜଣାଅଛି ।
 କିନ୍ତୁ ଯାହା କହୁଅଛି ମନଦେଲ ଶୁଣ
 ମୋହଠାରେ ଶୋଧ ଆଉ ନ କରିବ ପୁଣି ।
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁଁ ଯେଉଁ ଦିନ ବାଟରେ ଦେଖିଲି
 ସେଦିନ ମଦନ ଦେବ ପତ୍ନୀ ହୋଇଥିଲି ।
 ସେନିମନ୍ତେ ଯେତେ ତୁମେ କହିଲେହୋମୋରେ
 ଶୁଭାର ପ୍ରଦାନ ନ କରଇ ଯେ ଉପରେ ।
 ଏବେତ ଜାହାନ୍ନା ଉରେ କରୁଛି ତପସ୍ୟା
 କରୁପେ ରମିବ ତବସଙ୍ଗେ ନମଇଛି ।
 ଶ୍ରବତବର୍ଷରେ ଗଙ୍ଗାନଦୀ ପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର
 ଏଥେଁ ସ୍ଥାନକରି ଜନେ ହୁଅନ୍ତି ପବିତ୍ର ।
 ଯେଉଁ ୨ କର୍ମ କରାଯାଏ ଏହିଠାରେ
 ତାର ଫଳ ଶ୍ରେଣକରେ ଅଗର ଜନ୍ମରେ ।
 ଧାର୍ମିକ ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରସେ ତପସ୍ୟାକେ
 ଜନ୍ମ ହୋଇଥାନ୍ତି ମୋକ୍ଷଲଗି ମଞ୍ଜୁତଳେ ।
 ଦୁର୍ଗା ମୋହନ ହୋଇଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମାୟାରେ
 କରୁଥାନ୍ତି ନାନ କର୍ମମାନ ସେଠାବରେ ।
 ଯାହାକୁ ସେ ବସୁ ମାୟା ସୁଦୟା କରଇ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକାଠାରେ ତାର ରସ ଉପୁଜଇ ।

ଆଭିଷେଧ ଦଶସ୍ତ ଆଶକ୍ତି ଯେ ନର
 ଚନ୍ଦ୍ର ଲଭି କରିଥାନ୍ତି ମହା ମଣ୍ଡଳର ।
 ସେମାନେ ଜଗତକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ
 ମନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଆଦି ସବୁ କରି ବଢ଼ନ୍ତି ।
 ମାୟାମୋହ ଜାଲେ ପଡ଼ି ଶାଶ୍ଵତ ହେଇଥାନ୍ତି
 ଶୁଣି ଶୁଭ ଭଲମନ୍ତ୍ର କହି ନ ଯାଶନ୍ତି ।
 ପ୍ରବେଶ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ଗୁଣେ ହୃଦରେ ମୋହର
 ଜାଣିଛି ସକଳ କଥା ଆହେ ଦିନବର ।
 ଶୂନ୍ୟତା ନାମରେ ପ୍ରବେଶ ପ୍ରବେଶ ବାରମ୍ବାର
 ହୋଇଥିଲା ଏବେ କୁହ ଶାସ୍ତ୍ର ପାଇକର ।
 ଗୋପାଳ ବାଳିକା ହୋଇ ଯନମ ଲଭିଛି
 ଏଥିରେ କହିବା ପାଇଁ କଥା ନାହିଁ କହି ।
 ଏ ଗୋର ଜଞ୍ଜିତ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ଆଶାରେ
 ତପସ୍ୟା କରୁଛି ବସି ପ୍ରଣୟ ନଗରରେ ।
 ଜାଣିଛି କୁହ ସତରେ କଲେ ରଚିରସ
 ହୋଇବ ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଶାସ୍ତ୍ର ତପ ନାଶ ।
 କହ ଏ ପଦ୍ମ, ଭୂମି ଦୁହେଁ ଶୀତାସ୍ଥାନ
 ଶୁଣ ଆହେ ଶିଳ୍ପକାର ବାରେଦେଇ ମନ ।
 ଯେତେ ପାପ ଆନନ୍ଦରେ କରଥାଏ ନର
 ଏ ନଗରେ ସ୍ଥାନକଲେ ହୋଇଯାଏ ଦୂର ।
 ଏ ସ୍ଥାନରେ ପାପ ଯେବେ କରଇଟି କେହି
 ଲକ୍ଷେଗୁଣ ହୋଇତାର ସେ ପାପ ବଡ଼ର ।
 ନାଶପୁଣ୍ୟ ଶୀର୍ଷେ ତପ ନକରଇ ଯେବେ
 ଏ ମହାପାପରୁ ମୁକ୍ତି ନ ମିଳଇ ତେବେ ।
 ଏଣୁ ବୋଲଇଛୁ ମୁହିଁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନେ ଯାଇ
 କରିବା ଅନନ୍ତ ଶୀତା ମନକୁ ରଖାଇ ।
 ସେ ଶୂନ୍ୟତା ମୁଖ୍ୟ ଏହା ହୃଦରେ ବାହାର
 ସେହିପରି ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଜ୍ଞାନଙ୍କର ବର ।
 ତାହାକୁ ସତରେ ଘେନି ମନସ୍ତ୍ର ବନରେ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
 ବିଶାଳ ଚନ୍ଦ୍ରନକ୍ଷତ୍ର ଗଣରେ ସେ ବନ
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବୁ ଶୋଭେ ଯେହ୍ନେ ନନ୍ଦନ କାନନ
 ସୁବିଧା କୁସୁମ ବାସ ବହି ପରବ୍ରହ୍ମ
 ସୁଲକ୍ଷଣ କରୁଅଛି ଦେଖାଇ ଦେହ ।
 ଏମନ୍ତ ସୁରମ୍ୟ ବନ ଦେଖି ବେଳଜନ
 ଭୟ ତେଜି ଗଲେ ସେହି ନିର୍ଜନ କାନନ ।

ସେଠାରେ ସୁନ୍ଦର ପୁଷ୍ପ ତଳପ ଉପରେ
 କଥାବାଣୀ ଦେଲେ ବସି ଦୁହେଁ ଆନନ୍ଦରେ ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ କାମପୁଣ୍ୟ ସୋହାଗରେ ମାତ
 ନ ଜାଣିଲେ କେତେବେଳେ ସେ ଦିବସଗତ ।
 ଦେଖ ୨ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲ ଦ୍ଵାଦଶ ବରଷ
 ଗ୍ରହଣେ ସେ କ୍ଷଣେ ଅବା ହୋଇନାହିଁ ଶେଷ ।
 ପୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୁରପୀ ବିଶ୍ଵକର୍ମାଙ୍କର
 ସଙ୍ଗମରେ ଗର୍ଭବତ୍ସ ହେଲ ନାଶବର ।
 ଯଥାକାଳେ ପ୍ରସବ ସେ କରିଲେ ସୁନ୍ଦର
 ନଅଗୋଟି ପୁତ୍ର ହୋଇ ଅସ୍ତ୍ର ଚାହାରି ।
 ପ୍ରଥମାନଙ୍କର ଜାତ ସଂସ୍କାର ଦଧାନ
 ସେହିଠାରେ ବିଶ୍ଵକର୍ମା କଲେ ସମାପନ ।
 ଲଳନ ପାଳନ କରି ଶୂନ୍ୟତା ସୁନ୍ଦର
 ବଢ଼ାଇଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କାଶେ କୋଳେ ଧରି ।
 ସମୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖଡ଼ି କୁଆଁଲେ
 ନାନାଦି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଜ୍ଞାନ ସକଳେ ପାଇଲେ ।
 ଅଷ୍ଟମ ତ ନିଜ ପିତା ଶିଳ୍ପ ବଦ୍ୟା ଗୁରୁ
 ଶିକ୍ଷା କଲେ ସବୁ ବ୍ୟାପାର ତାଙ୍କଠାରୁ ।
 ପ୍ରକୃତ ସିଦ୍ଧି ବଳରେ ସବେ ବଳିପ୍ରାଣ
 ବିଚକ୍ଷଣ ହୋଇଲେ ସେ ଶୁଣ ତପୋଧନ ।
 ମାତାକାର କର୍ମକାର କଂସେଇ ଶଙ୍ଖାର
 କୁନ୍ଦଳିକ କୁନ୍ଦଳାର ପୁଣି ସୁସଧାର ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟକାର ଚନ୍ଦ୍ରକାର ଏ ନବ ପୁଷ୍ପକୁ
 କେଶି ପିତା ମାତା ତୋଷ ହୋଇଲେ ତାହାକୁ
 ଅପଣାଇଛୁ ମୁତାସ ବରଦାନ କଲେ
 ଦେଶରେ ତାହାକୁ ନେଇ ରଖାଇଣ ଦେଲେ
 ଶାସ୍ତ୍ର ମୁକତ ପାଇ ନିଜ ୨ ଘରେ
 ମାନବ ଶସ୍ତ୍ରର ତେଜି କଲେ ସେ ଅନ୍ତରେ ।
 ଯେ ଯାହାର ବ୍ୟବସାୟ କଲେ ଲଗ୍ନମତେ
 ଆଗରୁ ଶିଳ୍ପ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ପୁଣି
 ସୂର୍ଯ୍ୟକାର ସୁବର୍ଣ୍ଣରେ ଅଳଙ୍କାର ମାନ
 ନାନା ପରକାରେ ସେହୁ କରିଲେ ଗମନ ।
 ତେଣୁ ସବୁ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରିୟ ସେହୁ ହେଲ
 ଦିନେ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣର ସୁନା ଶ୍ଵେତଲଳ ।
 ତାହାଜାଣି କୋପଇରେ ବୋଇଲ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ଆହେ ସୂର୍ଯ୍ୟକାର ଶ୍ଵେତଲଳ ଆମ୍ଭଧନ ।

ଏଣୁ କୁ ପଡ଼ିତ ହୋଇ ରହ ଏ ସ୍ଵାରେ
ଆଜିଠାରୁ କେନ୍ଦ୍ର ନ ମିଶିବେ ତୋ ସଙ୍ଗରେ
ଏହିରୂପେ ଶାପ ଦେଇ ଗଲେ ଦି ଜବର
ଗରିବ ହୋଇଲ ଉଡ଼ି ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣକାର ।
ଶୁଣ ଆହେ ସଉନକ ମୁଖ ମହାଶଗ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ମିଳିତ ହୋଇ କରୁଥିଲେ ଯାଗ ।
ଯାଇଥିଲା କାଷ୍ଠ ହାଣିବାକୁ ସୁଧଧର
ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦେଲ ବହୁତ ଉଡ଼ୁର ।
ସେ ନମନ୍ତେ ବିପ୍ରଗଣ ମହାନ୍ଦୋଧ କଲେ
ପଡ଼ିତ ହୁଅ କୁ ବୋଲି ଶାପ ତାକୁ ଦେଲେ ।
ସୁର୍ଣ୍ଣକାର ପରି ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିତ ସେ ଦେଲ
ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କଠାରେ ଯହୁଁ ଗ୍ରୋହ ଅରଜିଲା ।
ଚିତ୍ରକାର ନିଜକର୍ମ ବିପଶ୍ୟତ କରି
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାପେ ପଡ଼ିତ ହୋଇଲା ସେପରି ।
ବୋଧରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଏ ତନିଜଣଙ୍କୁ
ପଡ଼ିତ କରାଇ ବେଳେ ବେଳେ ଶାପକୁ ।
ବଣିକ ସୁବର୍ଣ୍ଣକାର ସହିତରେ ମିଶି
ବ୍ୟବହାର କରୁଥାଏ ରହି ଦିବା ନିଶି ।
ସେ ସକାଶୁଁ ତାହାଠାରେ ସୁର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଧ
ଥିବାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାପ ଦେଲେ ବଡ଼ି ଶେଷ ।
ସେ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିତ ହୋଇ ରହିଲା ମହାବର
ଶୁଣ କହୁଅଛୁ ଯାହା ଦେଲ ଏ ଅନରେ ।
ବେଶ୍ୟା ହୋଇଥିଲା ଏକ ଶୂଦ୍ରାଣୀ ସୁବଞ୍ଚ
ଚିତ୍ରକାର ଯାଇଁ କଲେ କଲା ତାକୁ ରତି ।
ତାହାଠାରୁ ଯେଉଁ ସୁତ ଜନମ ହୋଇଲା
ଅଟାଳିକାକାର ହୋଇ ଜାଣ ସେ ରହିଲା ।
ଜାରଜାତ ହେବାରୁଟି ସେ ଅଟେ ପଡ଼ିତ
ତା ବର୍ଯ୍ୟରେ କୁମ୍ଭକାର ପ୍ରସିଦ୍ଧଠାରେ ଜାତ
ଦେଲା ଯେଉଁ ସୁତ ସେହୁ ବୋଲ ଏ କୋଟକ
ତା ଚରିତ ଶୁଣ ଆହେ ଦି ଜ ଶଉନକ ।
ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ ଗୃହକାର ସେ ହୋଇଲା
ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିବା ବୁଦ୍ଧି ଆଶ୍ରେକଲା ।
କୋଟକ ସୁବଞ୍ଚ ପାଶେ କୁମ୍ଭକାର ଯାଇ
ପୀରତିରେ ରତିକଲା ନାନାସବେ କହି ।
ତାଙ୍କଠାରୁ ତେଲକାର ହୋଇଲା ସମ୍ଭବ
କୁଟିଳ ପ୍ରକୃତ ହେବୁ ଦେଲା ସେ ପଡ଼ିତ ।

ଗଜକୁଳ ସୁବଞ୍ଚକ ଅନ୍ୟ ଗଜସୁତ
ବଳାଜ୍ଞାରେ ଧରି ନେଇ କରନ୍ତେ ସୁରତ ।
ଶବର ଜନମ ଦେଲା ତାହାର ଗର୍ଭରୁ
ପଡ଼ିତ ହୋଇଲା ସୁଣି ଜାତେ ଦେଖନ୍ତୁ ।
ସେ ଶବର ତେଲକାର ପ୍ର ସପାଶେ ଗଲା
ରୂପବଣ ଦେଖି ତାକୁ ରତି ଆରମ୍ଭିଲା ।
ତାହାର ଉଦରୁ ଜାତ ଦେଲା ସେ ତନୟ
ପାଇଲା ଜଗତେ ଲେଟ ନାମେ ପରିଚୟ ।
ସବୁବେଳେ ଗୌରବୁଦ୍ଧି କଲା ସେ ଚଣ୍ଡାଳ
ଏଥୁଅନନ୍ତରେ କଥା ଶୁଣ ପେଶୀଲ ।
ଶବର କନ୍ୟାକୁ ଆଣି ଲେଟ ଶ୍ରେଣକଲା
ତାଠାରୁ ଛଅଟି ସୁତ ଜାତ କରାଇଲା ।
ତାହାଙ୍କର ନାମମାନ ଶୁଣ ମନଦେଇ
ମଣା ମଞ୍ଜ ମାତାର ଯେ ଉଡ଼ି କୋଳ କହି ।
କଳନ୍ଦର ଏହିପରି ରୂପ ନାମେ ଖ୍ୟାତ
ହୋଇଲେ ଯେ ସେ ସମସ୍ତ ଅଟନ୍ତି ପଡ଼ିତ ।
କାମୁଳା ବ୍ରାହ୍ମଣୀଠାରୁ ଶୂଦ୍ର ବିର୍ଯ୍ୟେ ଜନ୍ମ
ହୋଇଲା ଯେବଣ ସୁତ ପଡ଼ିତ ସେ ଜାଣ ।
ଚଣ୍ଡାଳ ସେ ବୋଲାଇଲା ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ
ଅଶୁଚି ଅସୁଖୀ ହୋଇ ରହିଲା ଲୋକରେ ।
ଚଣ୍ଡାଳ ସୁବଞ୍ଚ ସଙ୍ଗ କରନ୍ତେ ଶବର
ତାହାର ଗର୍ଭରୁ ଜାତ ଦେଲା ଚର୍ମକାର ।
ଚଣ୍ଡାଳ ସୁବଚ ଚର୍ମକାର କନ୍ୟା ମିଶି
ସୁରତ ରସରେ ଶେଷ କଲେ ଦିବାନିଶି ।
ତାଙ୍କଠାରୁ ଜାତଦେଲା ଯେବଣ କୁମର
ମାଂସଛେଦୀ ଅଟଇଟି ସେହି ମନେକର ।
ଶବର ସେ ମାଂସଛେଦୀ କନ୍ୟାଟିଏ ନେଲା
ଶୂର୍ଯ୍ୟକଣି ତାହାଠାରୁ ଦୁଇ ଜାତ କଲା ।
କୋଷ୍ଠ ଗୋରେଖା ନାମରେ ସେ ସୁତ ବିଶ୍ୟାତ
ଦେଲା ମହାମଣ୍ଡଳରେ ଆହେ ମୁନିବ୍ରତ ।
ଗୋରେଖ ସୁବଞ୍ଚ ଗୋଟି କେବଣି ହରିଲା
କର୍ତ୍ତାର ନାମକ ସୁତ ତାହାଠାରୁ ଦେଲା ।
ଚଣ୍ଡାଳ କନ୍ୟାକୁ ଲେଟ କରନ୍ତେ ରମଣ
ତା ଗର୍ଭ ଜନମ ଦେଲେ ଦୁଇଟି ନନ୍ଦନ ।
ସେ ଦୁଇ ତନୟେ ବୋଲାଇଲେ ହାଡ଼ ଜମ
ଦୁଷ୍ଟ ନଷ୍ଟ ପଣରେ କେ ନୁହଁ ତାଙ୍କ ସମ ।

ଦ୍ଵାଦଶ ଯୁବକ ଘେନ ଚଣ୍ଡାକ ପୁରୁଷ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣିକ ରତ୍ନରସେ ବଳାଇ ମାନସ ।
 କ୍ଷମରେ ସେ ପ୍ରିୟଠାରୁ ପାଞ୍ଚପୁର ହେଲେ
 ଦୁଷ୍ଟପଣ କରି ବନ ମଧ୍ୟରେ ରହଲେ ।
 ଗଙ୍ଗାନଦୀରେ ଦିନେ ଶବର କନ୍ୟାକା
 କାହାକୁ ନ ନେଇ ସଙ୍ଗେ ବୁଲୁଥିଲ ଏକା ।
 ବଳବେ ସେଠାରେ ଭେଟ ପ୍ରବରଣ ହୋଇଲ
 ବଳେ ଧରଣୀ ତାକୁ ଉପସ୍ଥେଗ କଲ ।
 ତାହାଠାରୁ ଯେଉଁ ପୁର ନୋରଲ ଉତ୍ପନ୍ନ
 ଗଙ୍ଗାପୁର ବୋଲି ତାର ନାମ ହେଲ ଜାଣ ।
 ବେଶ୍ୟାସ କନ୍ୟାଠାରେ ଗଙ୍ଗାପୁର ଏକ
 ପୁର ଜାତକଲ ଆଦେ ମୁନିଙ୍କ ଭଳକ ।
 ଶୁଣି ବୋଲିକରି ନାମ ସେ ପୁର ପାଇଲ
 ଶୁଣ ମନଦେଇ ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଯାହାହେଲ ।
 ଆବର କମଳାଠାରେ ବୈଶ୍ୟ ଗର୍ବ୍ୟେ ଜାତ
 ହେବାର ତନୟ ଶୁଣି ନାମେ ହେଲ ଖ୍ୟାତ
 ଏହିପରି ଶୁଣି କନ୍ୟାଠାରୁ ଯେ ଜନ୍ମିଲ
 ପୌଣ୍ଡ୍ରକ ବୋଲଣ ସେହୁ ନାମକୁ ପାଇଲ ।
 କ୍ଷତ୍ରୀୟ ରମଣ କଲ କରଣ ଯୁବକ
 ତାହାଠାରୁ ଗଜପୁରେ ହେଲେ ଉତପତ୍ତି ।
 ଗଜପୁତ୍ର ତନୟାର ଗରୁରୁପ ଦେଖି
 କରଣ ଗ୍ରହଣ କଲ ହୋଇ ମହାପୁରୀ ।
 ତାହାଙ୍କର ସମିଶ୍ରଣେ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ହେଲ
 ଆଜଣ୍ୟ ବୋଲଣ ନାମ ତାହାର ହୋଇଲ ।
 କୈବର୍ତ୍ତ ନାମରେ ଯେଉଁ ଜାତିଟି ଅଛଇ
 କ୍ଷତ୍ରୀୟବୈଶ୍ୟ ବୈଶ୍ୟପ୍ରିୟଠାରୁ ହେଲସେହି ।
 କଳିଯୁଗେ ଶବରଙ୍କ ସ୍ଵସର୍ଗ ହେତୁରେ
 ଧୀବର ପତିତ ହେଲ ଜାଣ ଜଗତରେ ।
 ଶବର ରମଣୀ ପୁଣି ଧୀବର ପାଇତ
 କରକେ ତାଠାରୁ ହେଲ ରଜନ ଉତ୍ପତ୍ତି ।
 ଶୁଣ ଆଦେ ଶଉନଳ ମୁନିଙ୍କ ପ୍ରବର
 ରଜନ ସଙ୍ଗେ ରମଣ କରିଲ ଚୀବର ।
 ତାହାର ଗୋଟିଏ ପୁର ଜନମ ହୋଇଲ
 କୋଦାଳି ବୋଲି ତାହାର ନାମ ଯେ ହୋଇଲ
 ଯୁବକ ନାପିତ ସଙ୍ଗେ ଗୋପିକା ସୁନ୍ଦରୀ
 ଶୀତ୍ଳା କଲ ନିଜ କୁଳଧର୍ମକୁ ପାଶୋଷ ।

କାଳେ ଏକ ପୁତ୍ର ତାର ଗର୍ଭୁ ହେଲ ଜାତ
 ସବୁଦିନ ନାମରେ ନାମ ହେଲ ତାର ଖ୍ୟାତ ।
 କ୍ଷତ୍ରୀୟ ସବୁଦିନ ନାମରୁଃପ ମୁଖ୍ୟ ହୋଇ
 ଉତ୍ତମ ସନ୍ତାନ ଏକ ଜନ୍ମ କଲ ତହିଁ ।
 ସେ ପୁର ବଳିଷ୍ଠ ପୁଣି ହିଂସକ ହୋଇଲ
 ଜୀବ ବଧ କରିବାରୁ ବ୍ୟାଧି ବୋଲଇଲ ।
 ଶୁଣି କନ୍ୟାକୁ ଚୀବର ଉପସ୍ଥେଗ କରି
 ସାତୋଟି ନନ୍ଦନ ଜାତ କଲ ସେହୁନାଶ ।
 ଦ୍ଵାଦ୍ଵା ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ହୋଇଣ ସେ ମିତ୍ର
 ଶ୍ଵେତକଲେ କଳିଯୁଗେ ଜାଣ ଦିବାସତ୍ର ।
 ବେଶୁ ସେ ଦସ୍ୟୁ ନାମରେ ହୋଇଲ ଦଶ୍ୟାତ
 ନଥିବେ ସଂସାରେ ତାଙ୍କଠାରୁ କେ କୁପ୍ରିତ ।
 ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଆନଗାଆ ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ହେଲା ଯେ ବଚତ୍ର ଲାଳା ତାହା କହିବଇଁ ।
 ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯୁବତୀ ଥିଲ ଉତ୍ତମତୀ
 କରୁଥିଲ ଜଳପାଇଁ ସେହୁ ମନ୍ଦଗତ ।
 ପ୍ରଥମ ଦିବସ ମାତ୍ର ସେହି ଦିନ ତାର
 ନଥିଲେ ଭାସଙ୍ଗେ ଜଣେମାତ୍ର ଆପଣାର ।
 ଦଇବେ ସେ ଦିନ ଜଣେ ତାପସ କୁମର
 ମୋହିତ ହୋଇଣ ଗୁହଁ ତାରୁପ ସୁନ୍ଦର ।
 ବହୁ ଅନୁନୟ କଲ ସମ୍ପୃକ୍ତକୁ ଯାଇ
 ତା କଥା ଶୁଣିଣ ସେ ଯୁବତୀ କଲ ନାହିଁ ।
 ବଳେଧରି ଉପସ୍ଥେଗ କଲ ରୁଷିପୁତ୍ର
 ସେ ରମଣୀସାଥେ ସାଥେ ହେଲ ଗର୍ଭଗତ ।
 ସେହିଠାରେ ପୁତ୍ର ଏକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଲ
 କୁନ୍ଦେର ତାହାର ନାମ ଜଗତେ ବ୍ୟାପିଲ ।
 ମାତ୍ର ସ୍ଵସର୍ଗ ଦେଶରୁ ଅଧମ ଶ୍ରେଣୀରେ
 ଗଣନାୟ ହେଲ ସେହିପୁତ୍ର ନରକରେ ।
 ବୈଶ୍ୟ କାମିନୀର ରୁଦ୍ଧ ପ୍ରଥମ ଦିବସେ
 ବାୟ୍ୟଦାନକଲ ଯାଇ କ୍ଷତ୍ରୀୟ ତା ପାଶେ ।
 ତାଠାରୁ ଜନମ ହେଲ ଯେବଣ କୁମର
 ଅତି ବଳବାନ ବସ୍ୟ ନାମ ଅଟେ ତାର ।
 କ୍ଷତ୍ରୀୟ ମାନଙ୍କ କଥା ସେ ଅମାନ୍ୟ କଲ
 ନାନା ଉତପାତ ଚଉଦିଗେ ଘଟାଇଲ ।
 ସେ ଘେନି ତା ଜାତି ବାଗତିକୀ ଯେ ଅଟଇ
 ଶୁଣ ଅଦେ ମୁନିଗଣ ମନକଣ୍ଠ ହେଲ ।

ଶତ୍ରୁ ପୁ ଧୃତ୍ୟୁ କଲେ ଯେନି ଶୁଦ୍ଧିଲାଗି
 ସମୋମ କରନ୍ତେ ରକ୍ତକାଳ ନ ଦିଶୁଛି ।
 ମେଘ ଜାତିରେ ତା ସୁତ ଗଣନାଟି ଜାଣି
 କେବଳ ରକ୍ତ ଦୋଷକୁ ଏମନ୍ତ ବଢ଼ଣ ।
 ମହା ବଳବନ୍ତ ଦୁଷ୍ଟ ଦୁର୍ଜୟେ ଫେଲେ
 ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଶବ୍ଦରେ ଖାବେ ହିଂସା ଆତରଲେ ।
 କେବେ ତ ହାକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ ହୁଅଇ
 ଶୌର ଶୂର ଧର୍ମ ଘନ ଅଟନ୍ତି ସେ ସେହି ।
 ଯୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ଜୟ ସବୁଠାରେ ସେହିମାନେ
 ଶୀର ଶୂର ନାହିଁ କେହି ତାହାଙ୍କ ସମାନେ ।
 ମେଘ କଲ କୁବନ୍ଦର କନ୍ୟା ସହବାସ
 ତାଙ୍କଠାରୁ ଜୋରଜାତି ହୋଇଲ ପ୍ରକାଶ ।
 କୁବନ୍ଦ କନ୍ୟା ଜୋର ଦୁହିତ ରକ୍ତରେ
 ଶରୀର ଜାତ ବିଶ୍ୟାତ ହେଲ ଜଗତରେ ।
 ଏହି ଅନୁରୂପେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ବୋଧକୁ
 ବହୁତ ଜାତି ହୋଇଲେ ପରସ୍ପର ଠାରୁ ।
 ତାହାଙ୍କର ନାମ ସଖ୍ୟା କେ ପାରିବ କହି
 ଆହେ ମୁନିଗଣ କିଛି କହିଲେ ମୁହିଁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ରମଣୀଠାରେ ଅଶ୍ୱିମାକୁମାର
 ରେତ ବାନକର ଜାତ କଲେ ସେ କୁମାର ।
 ବୈଦ୍ୟ ବୋଲକର ଲୋକେ ବୋଲନ୍ତି ତାହାକୁ
 ସେ ବୈଦ୍ୟ ସମୋଗକର ଶୁଦ୍ଧ କାମିନୀକୁ ।
 ତାଠାରୁ ବହୁତ ସୁତ ଜାତ କରାଇଲେ
 ସେମାନେ ସକଳସ୍ଥାନେ ଚଳିଥିଲେ ହେଲେ ।
 ମନ୍ତ୍ର ଅଭିଷେ ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନରେ ନିପୁଣ
 ଏକକୁ ଆରେକ ବଳ ଅଟନ୍ତି ସେ ପୁଣ ।
 ସେହି ଚଳିଥିଲେ ବାସ୍ୟ ସଂଯୋଗରେ
 ଜନମିଲେ ଯେତେ ସୁତ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରଂଷଠାରେ ।
 ବ୍ୟାଳଗ୍ରାସ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ମୁନିଗଣ
 ତାଙ୍କଠାରେ ଆସ ବିଷ ଚଳିଥିଲେ ଶୁଣ ।
 ସାପୁଆ ଜାତିଟି ସେହି ସାପ ଧରିବାରେ
 କୁଶଳ ଅଟନ୍ତି ସବୁକାଳେ ସବୁଠାରେ ।
 ସରଳ ମୁନିଙ୍କ ମୁଖୁ ଏମନ୍ତ ବଚନ
 ଶୁଣି ତାଙ୍କୁ ଶରଣ ନ ପରାଣେ ପୁଣ ।
 ବୋଇଲେ ହେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଚପିଗଣ ବର
 କରୁଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀଠାରେ ଅଶ୍ୱିମାକୁମାର ।

କେବଳ କାରଣେ ଥାଏ ବାସ୍ୟ ବାଳ କଲେ
 ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ମନ ହେଉଅଛି ଭଲେ ।
 ଆମ୍ଭେ କହିଣ କହ ସମସ୍ତ ଚରଣ
 ତାହା ଶୁଣି କହି ଆରମ୍ଭଲେ ଧୃତ୍ୟୁତ ।
 ବୋଇଲେ ହେ ଶରଣ ନ ପରାଣେ ଯାହା
 ମନବେଳ କର ଶୁଣ କହୁଅଛି ତାହା ।
 ଦିନେ ଏକ ଦୂର ପ୍ରାଣ ଚାପିଯାତ । ପାଇଁ
 ଉଦ୍ୟାନ ମାର୍ଗରେ ଯାଉଥିଲେ ଏକାହୋଇ ।
 ରମ୍ଭା ଭଲୋଭିମା ଆଦି ଯେତେ ଅପସରା
 ସୁନ୍ଦରୀ ପଣରେ କେହି ନୋହିବେ ତା ସରି ।
 ସେ ସମୟେ ଧୃତ୍ୟୁତ ଅଶ୍ୱିମାକୁମାର
 ଆପଣା ବାସ୍ୟରେ ଯାଉଥିଲେ ସେ ମାର୍ଗରେ ।
 ସେ ଯୁବକ ବ୍ରାହ୍ମଣୀକ ନୟନେ ଦେଖିଲେ
 କାମରେ ପୀଡ଼ା ପାଇ ତା ପାଶକୁ ଗଲେ ।
 ତାର ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଇଚ୍ଛା କରିବା କାଳରେ
 ସେ ନାହିଁ କରନ୍ତେ ଯାଇ ଥରଲେ ବଳରେ ।
 କୋମଳ କୁସୁମ ତଳେ କରି ଉପଶୋଗ
 ସେହିପରି ତା ଗର୍ଭରେ ବାସ୍ୟ କଲେ ଗାଗ ।
 ତହୁଁ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରାଣ ଗର୍ଭରେ ହୋଇଲ
 ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏକ ପୁତ୍ର ପ୍ରସବଲ ।
 ତପନ କାଞ୍ଚନ ପରି ଦିଶୁଛି ତା ଭବୁ
 ତେଜରେ ନିୟା କରଇ ଦିନସନ୍ଧ୍ୟେ ଶୁଭ ।
 ତାହା ଦେଖିଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ମହାଲଜ କରି
 ଘରକୁ ପଳାଇଗଲ କୁମରକୁ ଧରି ।
 ସ୍ୱାମୀପାଶେ ଯାଇକରି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ
 ସମସ୍ତ ବଢ଼ଣା ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ତା ଶୁଣିକରି ଯୋଧରେ ଜଳିଲେ ।
 ଧୃତ୍ୟୁତଲେ ଶାସ୍ତ୍ରଯାତ୍ର ପରାଧୀନ କଲେ ।
 ତହୁଁ ଯାଇଁ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଯୋଗ ଆସନରେ
 ବସି ନୟନରେ ଦେଖିଲ ସେ କାଳରେ ।
 ଗୋଦାବରୀ ନାମ ତାର ହୋଇଲ ବିଶ୍ୟାତ
 ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁଣ ଆହେ ମୁନିବ୍ରାତ ।
 ଧୃତ୍ୟୁ ଜନମକାଳେ ଅଶ୍ୱିମାକୁମାର
 ଶିଷା ଦେଇଥିଲେ ବୈଦ୍ୟଶାସ୍ତ୍ର ବାରମ୍ବାର ।
 ଏ ବାହାରେ ନାନାଶିଳୁ ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର ଯେତେ
 ଯତନରେ ଶିଷା ଦେଇଥିଲେ ସେ ସଙ୍ଗତେ ।

ସେ ଦେବ ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ର ଯୋଗ୍ୟ ସେହୁହେଲ
 ଶାସ୍ତ୍ରା ଶବ୍ଦ ଉଲ୍ଲସରେ ଜାଣିଲ ।
 ବେକସାଠ ଅଧ୍ୟାୟନ ତେଜ ବସ୍ତବର
 ଜ୍ୟୋତିଷ ଶଶିନାପାଠେ ହେଲେ ତତପର ।
 ତେଣୁସେ ଗଣକ ନାମ ପାଇଁ ମହାତଳେ
 ବେତନ ଆଶାରେ ନାନାସ୍ଥାନରେ ଭ୍ରମିଲେ ।
 ଅର୍ଥଲେଖ ଦିନ କେକେତ ଶୁଦ୍ଧାନକର
 ଦାନ ପରିଗ୍ରହ କଲେ ନ କରି ବରୁର ।
 ମୃତ୍ୟୁବେଳେ ଗ୍ରହରେ ଲପସ୍ଥିତ ହୋଇ
 ଅଗ୍ରବାମ ବୋଲିଲେ ଆଶିବାରୁ ସେହି ।
 ଆଉ ଏକ କଥା ତୁମେ ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ଧାତା ପଞ୍ଚ କରୁଥିଲେ ସୃଷ୍ଟିଯୋଗେ ତହିଁ ।
 ସେ ପଞ୍ଚ କୁଣ୍ଡରୁ ଏକ ପୁରୁଷ ପ୍ରବର
 ବାହାର ହୋଇଲେ ଭେଜ ଦିଶେ ମନୋହର ।
 ଅତିଧର୍ମ ପରପୁଣ ତାଙ୍କ ନାମ ସୁତ
 ଆମ୍ଭର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଆହେ ତପୋବନ୍ଧ ।
 ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଧାତା ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
 ନିକଟେ ବସାଇ ବହୁ ଶାସ୍ତ୍ର ବୁଝାଇଲେ ।
 ସେ ଦିନୁ ପୁରୁଷ ବକ୍ତା ହୋଇସବୁଠାରେ
 ଶ୍ୟାମ ଅରଜିଲେ ଏହି ଭରତ ଭୂମିରେ ।
 କିନ୍ତୁ ତାହାର ଭିରସେ ବେଶ୍ୟାଗର୍ଭୁ ଏକ
 ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିଲ ତାର ନାମ ବୈତାଳିକ ।
 ବେଦ ବିଦ୍ୟାରେ ସେ ସୁତ ଅଟେ ଧୂରନ୍ଧର
 ଦେଖିଣ ଗଜନ ତାକୁ କରଲେ ଆଦର ।
 ପଣ୍ଡିତ ପଣରେ ଗଜ ସଭାରେ ରଖିଲେ
 ଗଜାଙ୍କୁ ସେ ବହୁ ଉପଦେଶମାନ ଦେଲେ ।
 ଜାତର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏହିପରି ଜଗତରେ
 କହିଲୁ ବିସ୍ତାରି ତାହା ଶୁଣ ତପୋବରେ ।
 ବର୍ଣ୍ଣବଳର ଦୋଷରୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର
 ଜାତ ରହିଛନ୍ତି ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟର ।
 ସମସ୍ତ ଜାତରେ ଯେଉଁ ପରି ପରସ୍ପରେ
 ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଛି ତାହା ଶୁଣେ ସଭାରେ ।
 ଧାତାଙ୍କ ମୁଖରୁ ବେଦେ ହୋଇଛି କଥିତ
 ତାହା କହୁଅଛି କର ଶ୍ରବଣେ ସମସ୍ତ ।
 ଜନମ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜନକ ବୋଲନ୍ତି
 ତାତ ପିତର ବୋଲିଣ ନାମକୁ ବହୁନ୍ତି ।

ଦଶମାସ ଗର୍ଭେ ଧରେ ଯେହୁ ସନ୍ତାନକୁ
 ଜନମା ବା ମାତା ପ୍ରସୁ କହନ୍ତି ତାହାକୁ
 ପିତୃ ପିତା ପିତାମହ ନାମରେ ବଖ୍ୟାତ
 ପ୍ରପିତାମହ ବୋଲନ୍ତି ତାହାଙ୍କର ତାତ ।
 ଆଉ ଯେତେ ସୁ ଗୋସରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି
 ଶ୍ଵାତ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତେ ବୋଲନ୍ତି ।
 ତାହାଙ୍କ ଜନକ ମାତାମହ ସେ ବୋଲନ୍ତି
 ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ବଂଶ ଗାଆ ଶୁଣ ଡେରି ଶୁଭ ।
 ପ୍ରମାତା ମହ ଅଟନ୍ତି ମାତ ମହ ପିତା
 ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରମାତା ମହ ସେ ତାହାଙ୍କର ପିତା
 ପିତାଙ୍କ ଜନମା ନାମ ପିତାମହ ଜାଣ
 ପ୍ରପିତା ମହ ତାହାଙ୍କ ଶୁଣୁ ଅଟେ ପୁଣ ।
 ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରପିତା ମହାଙ୍କୁ ପ୍ରପିତା ମହାର
 ଶୁଣୁ ବୋଲିକରି ଜାଣ ବୋଲନ୍ତି ସଂସାର ।
 ମାତାମହ ବୋଲବନ୍ତି ଜନମାଙ୍କ ମାତା
 ଜନମା ସମାନ ସେହୁ ଅଟନ୍ତି ପୁରୁଷ ।
 ପ୍ରମାତା ମହଙ୍କ ଧର୍ମ ପତ୍ନୀଙ୍କର ନାମ
 ପ୍ରମାତାମହ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ ନରୋତ୍ତମ ।
 ଧର୍ମ ପତ୍ନୀ ତାହାଙ୍କର ଶ୍ଵଶୁର ଅଟନ୍ତି
 ବୃଦ୍ଧ ପ୍ରମାତା ମହାଟି ସେହି ବୋଲବନ୍ତି ।
 ପିତାମହ ଭ୍ରାତାମାନ ପିତୃବ୍ୟ ହୁଅଇ
 ଜନମାଙ୍କ ଅନୁଜଙ୍କୁ ମାତୂଳ ସେ କହି ।
 ପିତୃସି ବୋଲନ୍ତି ପିତାଙ୍କର ଭଗିନୀକୁ
 ମାତୃସୀ ବୋଲି କହନ୍ତି ମାତାର ଭଗିନୀକୁ ।
 ଆମ୍ଭର ଭନୟ ସନ୍ତାନ ଦାୟାବ ସେ ସୁତ ।
 ଧନଗ୍ରାଣୀ ଭନୁଜନ୍ତା ପୁତ୍ର ବାପ୍ୟ ଜାତ ।
 ନିଜବାପ୍ୟ ଜନମିବା ଶିଶୁର ଏ ନାମ
 ଅଟଇ ଦେ ମୁନିଗଣ ମାନଙ୍କ ଉତ୍ତମ ।
 ଆପଣା ଭିରସେ ଯେଉଁ ବାଳିକା ଜନ୍ମଇ
 ତା ନାମ ଦୁହିତା କିବା ଆମ୍ଭର ଅଟଇ ।
 ବଧୂ ବୋଲି ଭନୟାର ଶ୍ରୀମାତାକୁ କହନ୍ତି
 ଜାମାତା ନାମକୁ ବହେ ଦୁହିତାର ପତି ।
 ବିବାହିତା ରମଣୀକୁ ଭାରିଯା ତାହାର
 ପତି, ପ୍ରିୟ, ଭର୍ତ୍ତା, ନାଥ ବୋଲନ୍ତି ସବୁର ।
 ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ସାନ ଭାଇଙ୍କୁ କହନ୍ତି ଦେବର,
 ବଡ଼ଭାଇ ନାମ ପୁଣି ଅଟେ ଦେବଶୁର ।

ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଭଉଣୀ ନାମ ନଶୟ ଅଟଇ
 ଶୁଣୁର ବୋଲି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଜନକକୁ କହି ।
 ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଜନମା ନାମ ଶାଶୁ ବୋଲିକରି
 ବେଦରେ ହୋଇଛି ଏହା ଲେଖା ତପସ୍ବୀ ।
 ଭାସିଯାଆନ୍ତା ପ୍ରିୟା କାନ୍ତା ଯିଏ ଯେ ଆବର
 ଦାସ ଦାସୀ ଏହି ନାମ ଅଟଇ ପଦ୍ମର ।
 ଭାରିଯାର ଭାଇ ସେ ତ ଶୁଣୁରଙ୍କ ସୁତ
 ଗଲାବୋଲି ତାର ନାମ ଜଗତେ ବିଖ୍ୟାତ ।
 ତାର ଭଗିନୀକୁ ଖାଲୀ ବୋଲନ୍ତି ସକଳେ
 ଅନ୍ୟ ନାମ ମାନ ଶୁଣ ଆହେ ଚପଣୀକେ
 ପଦ୍ମର ମାତାକୁ ଶାଶୁ ବୋଲିକରି ଜାଣ
 ଶୁଣୁର ଅଟଇ ପଦ୍ମ ପିତାଙ୍କର ନାମ ।
 ବୋଲଏ ଆପଣା ଭାଇ ସଗର୍ବ ସୋଦର
 ସଗର୍ବ ଭଗିନୀ ନାମ ଅଟେ ଭଉଣୀର ।
 ତାହାର ଭଉଣୀ ଯେଉଁ ସୁସ ଜନମର
 ଭଣିଆ ବୋଲି ନାମକୁ ସେହିଟି ବଦଳ ।
 ସେ ପୁଅର ଭଗିନୀକୁ ଭାଣିଣା କହନ୍ତି
 ଭ୍ରାତୃଜ ବୋଲଏ ନିଜ ଭାଇଙ୍କ ସନ୍ତତି
 ଭଉଣୀର ପତିକ ସେ ବୋଲନ୍ତି ଭଣୋଇ ।
 ଶ୍ୟାଳବୋଲି ମଧ୍ୟ କହୁଥାନ୍ତି କେହି କେହି ।
 ସାଳୀର ପତି ଅଟଇ ଧରମରେ ଭାଇ
 ଦୁହିଙ୍କ ଶୁଣୁର ଏକ ଥିବାନ୍ତି ହୋଇ ।
 ଜନମ କରବା ପିତା ସମାନ ଶୁଣୁର
 ଯେଣୁ ତାଙ୍କ ସୁତା ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଙ୍ଗ ଆପଣାର ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ପଞ୍ଚପିତାଙ୍କର ନାମ ଶୁଣ
 ଅନ୍ୟଦାନ କରି ରକ୍ଷାକରନ୍ତି ସେ ପ୍ରାଣ
 ଆପଦୁଁ ଭୟରୁ ଯେବା ଭୟାର କରନ୍ତି
 ପ୍ରେମଲତା ପଦ୍ମର ଯେ ଜନକ ଅଟନ୍ତି ।
 ଜନ୍ମ ଯେ କରନ୍ତି ବଦ୍ୟା ପଡ଼ାଅନ୍ତି ଯେହି
 ଏ ପାଞ୍ଚ ବୋଲନ୍ତି ପିତା ଶାସ୍ତ୍ର ଏହା କହି ।
 ଅନ୍ୟଦାନା ପଦ୍ମୀ ଗୁରୁ ଭାଣିଆ ଭଗିନୀ
 ମାତା କନ୍ୟା ବଧୂ ମାତାଙ୍କର ସପତଣୀ ।
 ମାତାମଣ୍ଡ ପିତାମଣ୍ଡ ଶାଶୁ ଯେ ମାଉସୀ
 ପିତୃବ୍ୟ ମାମୁଁଙ୍କ ଭାସିଆ ଆବର ପିଉସୀ ।
 ସାକ୍ଷାତେ ଅଟନ୍ତି ମାତା ଏହି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ
 ଶୁଣିତାରେ ହୋଇ କଲଲେକ ଯାଏ ନାଶ ।

ଧୂଅଇ ତନୟ ହେଲେ ପ୍ରୋସ ମେ ବୋଲଏ
 ତା ସୁତ ପ୍ରୋସ ନାମେ ଅନ୍ୟତ୍ର ହୁଏ ।
 କେଣିକ ବଂଶରେ ନାଚ ହୁଅନ୍ତି ଯେତେ
 କୁଳଜ ବୋଲଣ ତାକୁ ବୋଲନ୍ତି ପଣ୍ଡିତେ ।
 ଝିଅର ତନୟ ନାମ ବୋହିସ ଅଟଇ
 ତାର ପୁଣ୍ୟଦୟା ବନ୍ଧୁ ବୋଲିକରି କହି ।
 ଭାଣିତାର ସୁତ ଆଦି ଯେତେକ ପୁରୁଷ
 ବାନ୍ଧବ ଅଟନ୍ତି ସେହି ଆହେ ମୁନିଭଣ ।
 ଭ୍ରାତୃଧୂମଠାରୁ ଯେଉଁ କୁଳ ଭ୍ରାତୃଜ
 ନାଚ ବୋଲି ତାହା ନାମ ହୁଏ କହୁଥାଉ ।
 ଗୁରୁଜର ଥିବେ ଯେବା ଭାଇ ପୁଷ୍ପଗଣ
 ପରା ବାନ୍ଧବ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଜାଣ ।
 ନିଜସୁତ ପରି ସେହି ପାଳନାର ଯୋଗ୍ୟ
 ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କିଛି ନାହିଁ ମହାଶୟ ।
 ସେହିପରି ଭ୍ରାତୃମୁତା ଗୁରୁଜର ସେହି
 ମାତାଙ୍କ ସମାନ ମନ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ସେହି ।
 ପୁଅର ଯେ ଗୁରୁ ଭାଇ ସେ ଭ୍ରାତୃଜ ବନ୍ଧୁ
 ପ୍ରୋସିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଗୁରୁ ଦେବଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ।
 ଭାଇ ସମାନ ଅଟନ୍ତି ସୁତର ଶୁଣୁର
 ଦେବ ହିଁ ବନ୍ଧବ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ତାକୁ ମନେକର ।
 ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧଟା କନ୍ୟା ଶୁଣୁରଙ୍କଠାରେ
 ପ୍ରକୃତ ହୁଅଇ ଜାଣ ମୋର କହିବାରେ ।
 ଦୁହିତାର ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଭ୍ରାତୃଜ ସମାନ
 ସେହିପରି ବନ୍ଧୁ ସେହି ମନରେ ଯେ ଭେନ ।
 ଶୁଣୁର ଭାଇଙ୍କ ଗୁରୁ ନିଜ ଗୁରୁକୁଳ
 ଏ କଥାରେ କିଛି ଦେଲେ ନାହିଁ ଜାଣ ଭୁଲ
 ଯାହାସଙ୍ଗେ ସାମାନ୍ୟରେ ହୁଏ ବନ୍ଧୁପଣ
 ତାହାକୁ ମିତ୍ର ବୋଲନ୍ତି ଜାଣିବାର ଗଣ ।
 ମିତ୍ର ହୋଇ ଯେଉଁ ଲୋକ ଅହିତ ଆତରେ
 ଗଣନା ହୁଅଇ ସେହି ଶତ୍ରୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ।
 ବରବେ ବାନ୍ଧବ ଯେବେ ଦୁଃଖକୁ ହୁଅଇ
 ସମ୍ବନ୍ଧ ତାର ଥିଲେହେଁ ପର ସେ ବୋଲଇ ।
 ଆହେ ବନ୍ଧବର ଏହି ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ
 ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଛି ଶୁଣି ତନ ପରକାରେ ।
 ବନ୍ୟାରେ ଜନ୍ମରେ ପୁଣି ପ୍ରୀତି କରିବାରେ
 ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖନ୍ତୁ ଲୋକ ପରପର ଠାରେ ।

ପ୍ରାଚୀନ ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ତା ନାମ ମିଳିବ
 ସବୁରପକ୍ଷେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅଟଇ ସେ କଥା ।
 ମିଳିବ ଜନନୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମାତାଙ୍କ ସମାନ
 ଶାସ୍ତ୍ରେ ନରୂପିତ ହୋଇଅଛି ସେ ବ୍ୟାଧାନ ।
 ଆପଣା ଶରୀର ସମ ମିଳିବର ଶର
 ସେହିପରି ମିଳିବିତା ପିତୃକୁଳ ହୋଇ ।
 ଦୁଇ ଜଣଙ୍କର ନାମ ସମାନ ହୋଇଲେ
 ନକୃତ ସମ୍ବନ୍ଧ ତାକୁ ବୋଲନ୍ତି ଭଲେ ।
 ବେଦ ପୁରାଣରେ ଏହା କମଳ ଆସନ
 ନିଶ୍ଚୟ କରି ଅଛନ୍ତି ଆଦେ ମୁନିଗଣ ।
 ସମ୍ଭୋଗ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଠାରେ ଉତ୍ତପତ ଯାର
 ଦେହ ଏହିପରି ନାମ ହୁଏ ବ୍ୟବହାର ।
 ନୂତନ ପ୍ରେମୁଧୀ ଚିତ୍ତ ହାରିଣୀ ନାମରେ
 କେମାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଇ ଉପପତ୍ନୀ ଠାରେ ।
 ପକେ ସମାନ ଯ ର ପୁରୁଷ ଅଟଇ
 ଉପପତ୍ନୀ ଗୃହିଣୀର କୁଳ ଗଣ୍ୟହୋଇ ।

ଏହିପରି ରହିଅଛି ନାନାଦି ସମ୍ବନ୍ଧ
 ମାତ୍ର ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ଅଛି ମତଭେଦ ।
 ଯେବଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେଉଁ ଦେଶେ ପ୍ରଚଳିତ
 ତାର ବ୍ୟବହାର ହେଲେ ଅଟଇ ଗର୍ବିତ ।
 ନିହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆଦି ବେଦେ ଲେଖା ନାହିଁ
 ଆପଣା ଜଞ୍ଜାରେ ବିଶ୍ୱାସିତ ଛନ୍ଦୁ ଖୋଇ ।
 ପୁଣି ଦେଶଭେଦେ ତାହା ସଞ୍ଚାର କରିଇ
 ଯୋଗ୍ୟଲେକ ମଧ୍ୟ ଗୁଡ଼ି ନ ପାରନ୍ତି ରହି ।
 ତହିଁରୁ ପୁରୁଷଙ୍କର ହୁଏ ଅପକର୍ଷି
 ଦୃଷ୍ଟିତ ହୁଅନ୍ତି କୁଳ କାମିନୀଏ ଅତି ।
 ତପସ୍ୟା ଦଳରେ ଯେଉଁମାନେ ପାପପଣି
 ନାଶ କରିଥାନ୍ତି ତାକୁ ସେ କଳ୍ପସ ଗ୍ରାସି ।
 ନପାରଇ କଦାଚନ ଆଦେ ତପୀବର
 ଏହା କହି ତୁମ୍ଭ ହେଲେ ସୁତଙ୍କ କୁମର ।
 ଅମୃତମୟ ଅଟଇ ଏ ବ୍ରହ୍ମକେବର୍ତ୍ତୀ
 ଅଧମ ସେବ ମୋହନ ଶ୍ରବଣଲେଖେ ଗୀତ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମକେବର୍ତ୍ତୀ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ଘଟାଚୀ ଓ ବିଶ୍ୱକର୍ମାଆଦି
 ଉପାଖ୍ୟାନେ ନାମତ୍ର ଯୋଗଶ୍ୟାୟ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିପ୍ରପତ୍ନୀ ହରଣ ଏବଂ ବୈଦ୍ୟ, ଗଣକ,

ଅଗ୍ରଦାନୀ, ସୁତ ଓ ଭୀଷମାନଙ୍କର ଉପତ୍ତ୍ୱି ।

ମୁନିମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧି ସୌତି ବିଜ୍ଞବର
 ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋହର ଉଦ୍ଧର ।
 ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଜଠରେ
 ଜନମିଲ ବୈଦ୍ୟ ଜାତି ଜାଣିବେ ଅନ୍ତରେ ।
 ବୈଦ୍ୟ ଆଉ ଶୂଦ୍ରାଣୀଛୁ ହେଲ ବହୁଜନ
 ମନ୍ଦାଦି ଜାଣନ୍ତି ସେହୁ ବିବିତ ଭୁବନ ।
 ତାହାଙ୍କ ଭିତସେ ପୁଣି ଶୂଦ୍ରାଣୀ ଜଠରେ
 ବହୁସୁତ ଜନମିଲେ ଅବନୀ ମଧ୍ୟରେ ।
 ସାପୁଆ କେଳା ନାମେ ବଞ୍ଚ୍ୟାତ ଭୁବନ
 ସର୍ବବିଦ୍ୟା ସର୍ବମନ୍ତ୍ରେ ଅତି ବିରକ୍ଷଣ ।
 ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ସୌନକ ସୁମତ
 ଦୁଃଖଲେ ଶୁଣ ପୁଣି ଆଦେ ମହାମତ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ହରିଲେ କମ୍ପା ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର
 ସେଇ ସର୍ବ କଥା କୁହ କରିଣ ବିପ୍ରାର ।
 ସୌତି ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ଶୁଣ ତପୋବନ୍ତ
 କହିବା ବିପ୍ରାର ତବ ଅଗ୍ରତେ ସମସ୍ତ ।
 ଶୈବାକା ଲଗି ଏକ ବିପ୍ରର ରମଣୀ
 ପଦବୁଜେ ଯାଉଥିଲ ଶୁଣ ମହାମୁନ ।
 ପଥଗ୍ରମେ କୁଳ ହୋଇ ଦେଖିଲ ନୟନ
 ଅଗ୍ରତେ ଦିଶଇ ଏକ ନିର୍ଜନ କାନନ ।
 ବିଶ୍ରାମ ନିମନ୍ତେ ସଖ ପାଞ୍ଚଣ ମାନସ
 ବସିଲ ସେଠାରେ ମନ ହୋଇଣ ସନ୍ତୋଷ ।
 ସେଇ ସମୟେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କ ସୁତ
 ଯାଉଥିଲ ରମଣୀକୁ ବେଶିଲ ସେ ନେତ୍ର ।

ନାସର ମୋହନ ରୂପ କରିଣ ଦର୍ଶନ
କାମବଶେ ଧରିବାକୁ କରିଲ ଗମନ ।
ତାହାଦେଖି ବିପ୍ରନାଥ ନିଷେଧ କରିଲ
ନାନା ପରକାର ଭୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଲ ।
କିନ୍ତୁ ସେ କଥାରେ ନ କରିଣ କର୍ଣ୍ଣପାତ
ମନସାଧ ମେଣ୍ଟାଇଲେ କରି ବଳ୍ଲଭକୁତ ।
ବଲ୍ଲବ ଲିଭନ କେବେ କରିପାରେ ଆନ
ପ୍ରସବ କଲ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଏକଲ ନନ୍ଦନ ।
ସେ ପୁଅକୁ କୋଳେ ଧରି ବିପ୍ରବର ନାଥ
ପତି ଗୃହରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲ ଆସିକରି ।
ଶୁଣି ଶେଷେ ସେହି ବିପ୍ର ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ହୋଇ
ବର୍ଜନ କରିଲ ପୁଅ ସହ ନାଥକୁହିଁ ।
ପତ୍ନୀକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯହୁଁ ବର୍ଜନ କରିଲ
ସେ ନାୟିକା ଯୋଗକରି ପ୍ରାଣ ବିନାଶିଲ ।
ଗୋଦାବରୀ ନଦୀ ନାମ ଅଟଇ ତାହାର
ଆଉ ଏକ କଥା ଶୁଣ ମନ କରି ଧ୍ବିର ।
ନଦୀରୂପେ ସେ ନାୟିକା ତହିଁ ରହିଥିଲ
ପୁଅ ଖୋଜ ଅଶ୍ୱିନୀଙ୍କ ସୁତ ଯାଇଥିଲ ।

ଚନ୍ଦ୍ରବିଗେ ନିଷ୍ପତ୍ତ୍ୟ କରି ଯତନରେ
ପାଇଣ ପୁଅକୁ ସେହୁ ନେଲେ ଯେ ସଙ୍ଗରେ ।
ତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର ଚଳସାରି ଦିଦ୍ୟା ଶିଖାଇଲେ
ନାନାରୂପେ ଶିଳ୍ପଦିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରିଲେ ।
ପିତା ଯହେ ଧୂସ ନମେ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଲ
ଚନ୍ଦ୍ରବିଗେ ନାମ ତାର ବିଚ୍ଛୁରିତ ହେଲ ।
ତାହାଙ୍କ ବଂଶରେ ଜନ୍ମି ଆଉ କେତେ ଜନ
ବେଦବିଦ୍ୟା କାର୍ଯ୍ୟ ସବୁ କରିଲେ ବର୍ଜନ ।
ଲେଉଟବଶେ ସେ ସକଳେ ବେଳନ ନେଇଣ
ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ର ଆବେଚନା କଲେ ଆନନ୍ଦେଣ
ସେହି ଜ୍ୟୋତିଷ ନାମରେ ହେଲେ ପରିଚିତ
ଆଦର ଗଣକ ନାମେ ହୋଇଛୁ ଲିଖିତ ।
କେହି ୨ ଲେଉଟବଶେ ଶାସ୍ତ୍ରଦାନ ନେଲେ
ଅଗ୍ରାବାନ ନେଇ ସେହୁ ଆଦ୍ୟନ୍ଦିୟା କଲେ
ଅଗ୍ରବାନ ନାମରେ ସେ ହେଲେ ପରିଚିତ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଘଟଣା ମାନ କରିବା ବ୍ୟକତ ।
ଏହାକହି ସୁତମୁନ ହରଷିତ ହେଲେ
ଦାନସ୍ଥାନ ସେବକାସୀ ଗୀତରେ ଭଣିଲେ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବିବର୍ଣ୍ଣ ସ୍ତୋତ୍ରୋପାଖ୍ୟେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ବିପ୍ରପତ୍ନୀ
ହରଣଆଦି ବିଧାନେ ନାମୋ ଚକ୍ରଦିବ୍ୟାୟାୟ ।

ପଞ୍ଚଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଶାପ ଓ ପୁନରାୟ ଶାପ ମୋଚନ

ସୌନବ ବୋଲିଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ଦୁର୍ଜବର
କ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲେ ଶେଷେ ମହର୍ଷି ପ୍ରବର ।
ନିଜ ଗୁହ୍ୟଶାସ୍ତ୍ର ରଖି କରିଣ ବର୍ଜନ
ତାହାପର କବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଲେ ସଂଧନ ।
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର କାହା ବଂଶେ ଜାତ ହେଲେ
ଆମ୍ଭ ଅଗ୍ରତରେ ତାହା ବଖାଣୁ ଇଲେ ।
ସୌନବ ବଚନ ଶୁଣି ଗୌରୀଶଙ୍କ ପୁତ୍ର
ବୋଲିଲେ ଶ୍ରବଣ କର ଏ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ଚକ୍ର ।
ରମଣୀର ପତି ସେହି ସୁତପା ଆଖ୍ୟାନ
ଭରଦ୍ୱାଜ ପୁତ୍ର ଅଟେ ଆଦେ ତପୋଧନ ।
ତୋଷକବଶେ ରମଣୀକୁ କରିଣ ବର୍ଜନ
ହୁମାଳୟକୁ ତଳିଲେ ତପସ୍ୟା କାରଣ ।

ଏକମନେ ଧାନେ ତହିଁ ରହି ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷ
କୃଷ୍ଣ ଆରାଧନା କଲେ ମୁନିଙ୍କର ଭିଷ ।
ଲକ୍ଷେ ବର୍ଷ ଏଇରୂପେ କରିଣ ଯାନେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜ୍ୟୋତିରୂପ ଦେଖିଣ ନୟନ ।
ବର ମାଗିଲେ ଯେ ରକ୍ଷିବର ତତକ୍ଷଣ
ତତପରେ ସଦା ମନ ରହିବ ମୋ ଜାଣ ।
ଭକ୍ଷଣେ ଆକାଶୁଁ ବାଣୀ ହେଲ ନରକର
ଦାରପ୍ରାୟ ଜରସୁଂଖ ଛୁଡ଼ ନିଜ ଘର ।
କ୍ଷେତ୍ରାନ୍ତେ ଏକାନ୍ତ ଭକ୍ତି ଅର୍ପିବୁ କୁମରେ
ଏତେ ଶୁଣି ତପିଗଣ ଗଲେ ନିରାଶରେ ।
ପିତୃଲୋକ ମାନଙ୍କର ମାନସୀ ନନ୍ଦନ
ତାହାରେ ବିବାହ କଲେ ସେହି ମହାମୁନ ।

କଳାଶ ମିତ୍ରକ ଜନ୍ମ ତ ହାର ଉଦରେ
ତାହାଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧ ନାମ ଯେଉଁ ଜନ ସ୍ମରେ ।
ବଳୁ ଉପୁ ନ ରହଇ କେତେବେଳେ ତାର
ମିତ୍ର ବରଦ କଦାପି ନରହେ ତାହାର ।
ଏକଦା ସୁତପା ରୁଷି ବଶେଷ କାରଣେ
ରମଣୀରେ ପରିତ୍ୟାଗ କଲେ ଶୋଧମନେ ।
ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ପରେ ପୃଷ୍ଣୀ ଥିଲ ଶେଷ
ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ରୁଷି ଶୋଭଣ ଅଶେଷ ।
ଯଜ୍ଞ ହବି ଭାଗ କେହି କୁମୁକୁ ନ ଦେବେ
ବ୍ୟାଧି ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ସଦା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବେ ।
ଏତେ ବୋଲି ଅଭିଶାପ କରିଣ ପ୍ରବନ
କଳାଶ ମିତ୍ରକ ସାଥେ ତଳଲେ ସଦନ ।
ବ୍ୟାଧି ସୁକ୍ତ ବେଶି ପରେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରେ
ଉଷମାତ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ମୁନିର ଗୋଚରେ ।
ନାନାରୂପେ ସ୍ତୁତି କଲେ ଦେବ ଦିବାକର
ପ୍ରବେ କୁଷ୍ଠ ହୋଇ ପରେ ସେହି ବସବର

କୁଷ୍ଠ ହୋଇ ଦିବାକର ବୋଇଲେ ବଚନ
କୁମ ସୁବରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲ ମୋର ମନ ।
ଗେରୁ ମୁକ୍ତ କଲି ମୁହିଁ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରେ
ଫଳସ୍ୱାଦ ପାଇବେ ମୋ କହିଲୁ କୁମରେ ।
ବରପାଇ ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବ ସନ୍ତାନକୁ ନେଇ
ତଳଲେକ ନିଜସ୍ଥାନେ ହରଷିତ ହୋଇ ।
ଦୁର୍ଗାଣେ ପ୍ରଥମ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣ
ଦେଉଁଜନ ଶୁଣେ ସେହି ମହାପୁରାଣକାନ ।
ଏକମନେ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ଯେ କରଇ ଶ୍ରବଣ
ଅନ୍ତମେ ସେ ଯାଇ ବସେ ବେକୁଣ୍ଡ ଭୁବନ ।
ପୁନଃ ନ ଆସଇ ସେହୁ ଇବ କାଶୀରେ
ବିଷୟ ଦାସନା ନ ଲଗଇ ତ ଅଙ୍ଗରେ ।
ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ ମୋହନ କହେ ଯୋଡ଼ିକର
ଏକ ମନେ ହରି ପଦ ଗନ୍ତ ସର୍ବନର ।

— * —

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଗଣ୍ଡେ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରେ ଶାପ ଓ ପୁନରାୟ

ଶାପ ମୋତନେ ନାମ ପଞ୍ଚବଶୋଧାୟଃ ॥

ପଞ୍ଚବଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ବିଧାତାଙ୍କର ଶାପରେ ନାରଦଙ୍କର ଗନ୍ଧର୍ବ କୁଳରେ ଜନ୍ମ

ସୌନବ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆତ୍ମ ମହାମତ
ଶୁଣିଲୁ କୁମର ମୁଖୁଁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଭରଣ ।
ଆହୁରି ଏକଇ କଥା କୁହ ତପୋଧନ
ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶେ ଯଜ୍ଞ କରେ କେଉଁଜନ ।
କେଉଁ ୨ ଜନ ଗଲେ ଯୋଗ ସାଧନାରେ
ନାରଦଙ୍କର କି ହେଲ କୁହନ୍ତୁ ସତ୍ୟରେ ।
ବିରୋଧ କରିଣ ପିତୃ ଦେବଙ୍କ ସହିତ
ନାରଦ କି କଲେ ତାହା କରନ୍ତୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ।
ପୁରାଣେ ବିଧାତାର କି ହୋଇଲ ଗତି
ବସ୍ତ୍ରାର କରିଣ ବାରେ କୁହ ମହାମତ ।
ସୌତି ବୋଲେ ଶୁଣ ୨ ତପୋଧନଗଣ
କେଉଁମାନେ ପିତୃ ଆଜ୍ଞା ନ କଲେ ପାଳନ ।
ହଂସୀ ଯତି ଅଗ୍ରଣୀ ଯେ ବେଢ଼ୁ ପଞ୍ଚଶିଖ
ସନକାଦି ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ହେ ଶୌନବ ।
ଏହାଉଲ୍ଲ ଅନ୍ୟ ୨ ଜନପୁ ନକର
ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟଲେ ପରସ୍ପର ।

ନାରଦଙ୍କ ଅଭିଶାପେ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ
ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଣ ରହେ ଏ ତନି ଭୁବନ ।
ଗନ୍ଧର୍ବ କୁଳ ନାରଦ ଜନମ ଲଭିଲେ
ବସ୍ତ୍ରାର କହୁଛି ତାହା ଶୁଣନ୍ତୁ ସକଳେ ।
ଗନ୍ଧର୍ବଙ୍କ ରଜାଥିଲେ ଅତି ମହାମତ
ମହାଧନୀ ଅଟନ୍ତି ସେ ବବେକ ସୁମତ ।
କହିଲୁଁ ଅଗ୍ରବ ତଳେ ନଥିଲ ତାଙ୍କର
କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟ ଦୋଷେ ପୁଣି ନ ହେଲ ତାଙ୍କର ।
ବଶିଷ୍ଠ ମୁନିଙ୍କ ପାଶେ ସେହୁ ବନୟରେ
ବୋଇଲେ କି ରୂପେ ପୁଣି ହୋଇବ ମୋହରେ ।
ତା ଶୁଣି ବଶିଷ୍ଠ ତାହା ପ୍ରତି ଦୟାକଲେ
ଶିବଙ୍କ କବଚ ପ୍ରୋଥ ଆଦି ତାରେ ଦେଲେ ।
ଆବର ବୋଇଲେ କୁମ୍ଭେ ପୁଣିର ଶାପରେ
ଶିବଙ୍କୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କର ମୋର ଆଦେଶରେ ।
ଶୁଣିଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ରଜ ସେହିପରି ଯାଇ
ପୁଣ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟର ଶାପରେ ପରବେଶ ହୋଇ ।

ଭକ୍ତିଭରେ ସେହିପ୍ରାଣେ ହୋଇ ଏକମନ
 ଦିବା ନିଶି ଭବଲୋକ ଶିବଙ୍କ ଚରଣ ।
 କବଚ ପ୍ରୋସାଦି ମନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାଦଶ ଅକ୍ଷର
 ବର୍ଣ୍ଣବୃକ୍ତ ଠାରୁ ପାଇଥିଲେ ସେ ଯଭର ।
 ଜପ ତପ ପ୍ରବ କରେ ଐକାନ୍ତକ ମନେ
 ଦିବ୍ୟ ଗତି ବର୍ଣ୍ଣ ଗତି ହେଲେ ମନେ ମନେ ।
 ତାପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଦେବ ପ୍ରଜାନନ
 ଆଦର୍ଶ ଦେଲେ ବ୍ରହ୍ମ ତେଜ ପ୍ରକାଶଣ ।
 ସିଂହାଳ ପଶୁ ଶିଖରେ ଦିଶେ ଶୋଭାବନ
 ବୃତ୍ତେ ବାହନେ ବିଜେ ଦେବ ପ୍ରଜାନନ ।
 ସୁଧରୁ ଦ୍ଵାସ୍ୟ ଶୋଭେ ବବନ କମଳେ
 ପୁଟିକର ସମ ଶୋଭା ଦିବ୍ୟ କଳେବରେ ।
 ଶିରେ ଶୋହେ ଜଟାଜାଲ ମହା ଧନ୍ୟମୟ
 ଗଳା ଦେଶେ ନାଗ ମାଳ ଶୋଭାର ଆଳୟ ।
 ମହେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ନିରେଖି ଗନ୍ଧର୍ବ ନୃପତି
 ପ୍ରଣାମ କରିଣ ଭକ୍ତିଭରେ କଲେ ଯୁକ୍ତି ।
 ପ୍ରବେ ବ୍ରହ୍ମ ହୋଇ ଦେବ ଦେବ ପ୍ରଜାନନ
 ବରମାଗ କହିଲେକ ମଧୁର ବଚନ ।
 ବେନକର ଯୋଡ଼ି କହେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଭୂପତି
 ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ଶୁଣ ଆହେ ମହାମତି ।
 ବର ଦେବେ ଯଦି ପ୍ରଭୁ ନିବେଦି ଚରଣେ
 ହରି ଭକ୍ତି ପାଏ ଯେହ୍ନେ ସଦା ମୁହିଁ ପ୍ରାଣେ ।
 ଆଉ ଏକ ଇଷା ମୋର ଆହେ ପ୍ରଜାନନ
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ପୁଅ ଦିଅ ଏକ ଜଣ ।
 ଏହାଶୁଣି ବୋଇଲେକ ଦେବ ପଶୁପତି
 ଶୁଣ ୨ ମୋର ବାକ୍ୟ ଗନ୍ଧର୍ବ ଭୂପତି ।
 ଏବ ବର ମାଗ ତୁମ୍ଭେ ଯାହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ତବ
 ଦୁଇ ବର ମାଗିବା ଯେ ଦୁହଁଇ ସମ୍ଭବ ।
 ବିଶେଷି କହୁଛୁ ଯାହା କରନ୍ତି ଶ୍ରବଣ
 ହରି ଭକ୍ତି ଦେଇ ନ ପାଇବ କଦାଚନ ।
 ବ୍ରହ୍ମର ଇନ୍ଦ୍ରରେ କିବା ଯାହା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୁଏ
 ଏକଶୀ ଅର୍ପିବ ତାହା ଶୁଣ ମହାଶୟେ ।
 ଅମୂଲ୍ୟ ହୃଦୟ ଧନ ଶ୍ରୀହରି ଭକତି
 ତାହା ବେଇ ନ ପାଇବ ଆହେ ମହାମତି ।

ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ସେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଶୟ
 ନିବେଦି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ଦୟାମୟ ।
 ଆଉ ମୋର ଆନ ବରେ ଅଭିଳାଷ ନାହିଁ
 ହରି ଭକ୍ତି ଆଉ ପୁଅ ଏ ଦୁଇ ମାଗଇ ।
 କେ ଏମନ୍ତ ମୂର୍ଖ ଅଛି ଅବମା ମଧ୍ୟରେ
 ହରି ଭକ୍ତି ତେଜ ଅନ୍ୟ ବରେ ବାଞ୍ଛାକରେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ବାସନା ମୋ ନ କରିବେ ପରଶ
 ଆପଣଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରକ କହିବି କର୍ତ୍ତନ ।
 ଜନନ ଅନଳ ମଧ୍ୟେ ପକାଇବି ନେଇ
 ନିବେଦନ ଏହା ମୋର ଆହେ ଉପାଧାର ।
 ଏତେ ବୋଲି ଅଶ୍ରୁଜଳ କରିଲେ ମୁଖନ
 ପ୍ରବେଧ ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେବ ପ୍ରଜାନନ ।
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ପୁଅ ଗୋଟିଏ ପାଇବ
 ତାହା ଯୋଗେ ହରିଭକ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରାପ୍ତହେବ ।
 ସୁନ୍ଦର ସୁଠାମ ରୂପ ହେବ ନନ୍ଦନର
 ବିଚେନ୍ଦ୍ରୀୟ ହେବ ସେହୁ ଗୁଣର ଆକାର ।
 ଏତେବୋଲି ଅନୁରୂପ ହେଲେ ପ୍ରଜାନନ
 ଗନ୍ଧର୍ବ ସାନନ୍ଦେ କଲେ ପୁରକୁ ଗମନ ।
 ଏ ସବୁ ବୁଝନ୍ତ ଶୁଣି ଆତ୍ମୀୟ ସୁଜନ
 ଆନନ୍ଦ ଜଳୟ ମାରେ ହୋଇଲେ ମଗନ ।
 ଏଦିଗେ ପିତାଙ୍କ ଶାସେ ନାରାବ ଧୀମାନ
 ଦେହ ତେଜ ଧରତଲେ କରିଲେ ଗମନ ।
 ଗନ୍ଧର୍ବ ନୃପତି ଘରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
 ସେ ରାଜ୍ୟରେ ରାଣୀ ଗଉଁ ହେଲେ ତତକାଳେ
 ଯଥା ସମୟରେ ଏକ ଅପୂର୍ବ ନନ୍ଦନ
 ପ୍ରସବ କରିଲେ ରାଣୀ ହୋଇ ତୋଷମନ ।
 ପୁଅ ପ୍ରସବ ହେବାର ବାରତା ପାଇଣ
 ତାହାଙ୍କ ଗୁରୁ ବର୍ଣ୍ଣଷ୍ଟ ମିଳିଲେ ତକ୍ଷଣ ।
 ବୋଇଲେ ଧବଡ଼ ପୁରୁଷ ହେବ ଏ କୁମର
 ଉପବଦରଣ ନାମ ହୋଇଲ ତାହାର ।
 ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ନାରଦଙ୍କ କଥା
 ଶ୍ରବଣ ମାତ୍ରେ ଯାଏ ଭବ ଭୟ ବ୍ୟଥା ।
 କେ ଅବା ଜାଣିବ ଲଳା ଲଳାମୟଙ୍କର
 କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ବୋଇଲ ତାର ଦୁଃଖ ହର ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବହୁବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ଦ୍ଵିତୀୟାଂଶେ ନାରଦଙ୍କର ଗନ୍ଧର୍ବ

କୁଳରେ ଜନ୍ମ ହେବାରଣେ ନାମ ଶୋଭଣଅଧ୍ୟାୟ ।

ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଉପବହ୍ନୀର ପଞ୍ଚାଶତ ରମଣୀ ଗ୍ରହଣ ଓ ନୃତ୍ୟଗୀତ ଦର୍ଶନାଥେ
ପୁଷ୍କର ତୀର୍ଥକୁ ଗମନ, ଓ ପରେ ଦେହତ୍ୟାଗ ଏବଂ
ମାଳାବତୀର ବିଳାପ ।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ଆଦେଶ ଚପୋଷନ
ଏକରୂପେ ପୁଷ୍ପ ଲଭି ଗନ୍ଧବଂ ଗଜନ ।
ନମସ୍କ ହୋଇଣ ସେହୁ ଆନନ୍ଦ ସାଗରେ
ଦିନ ଦୁଃଖୀ ବରଦ୍ରୁକୁ ନାନା ଦାନକଲେ ।
ସେ କୁମାର ଦିନୁ ଦିନ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଲ
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶଶୀ ପ୍ରାୟତଃ ରୂପ ବଜାଣିଲ ।
ଯୌବନ ଅବସ୍ଥା ସମେ ଦୁଃଖନ୍ତେ ପ୍ରବେଶ
ନନ ବନ୍ଧ୍ୟା ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ନ ପ୍ରଶିଷ ।
ହରିମନ୍ତ ପାଇ ଶେଷେ ବଶିଷ୍ଠ ଦୟାରେ
ତପ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗମିଲେ ସଭାରେ ।
ଏକଦା ଗନ୍ଧକୁ ଘରେ ଉପବିଷ୍ଣୁ ହୋଇ
ହରିକୁ କହିଲେ ଧ୍ୟାନ ଏକାଗ୍ରରେ ସେହୁ ।
ସେହୁକାଳେ ପଞ୍ଚାଶତ ଗନ୍ଧବଂ ରମଣୀ
ସ୍ନାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆସିଲେ ତପଶି ।
ସେ ଗନ୍ଧବଂ ରୂପ ସେହୁ କରି ବରଣନ
କାମ ଅନଳରେ ସଂସ୍ପର୍ଶ ହୋଇଲେ ଦହନ ।
ତାହାପରେ ମୁକ୍ତାହୋଇ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଲେ
ଗନ୍ଧବଂ ରୂପକୁ ଚକ୍ର ପରିଣା ହାରିଲେ ।
ଚପରସ ଘରେ ଆସି ହୋଇଲେ ଜନମ
ଉପବହ୍ନୀଙ୍କୁ କଲେ ପଡ଼ିଲେ ବରଣ ।
ବରମାଲ୍ୟ ଗଲେ ବେଲ କରିଣ ଆଦର
ମନୋରଥ ସିଦ୍ଧକଲେ ବହୁଦିନ ପର ।
ଜପ ତପ ଆଦି ତେଜ ଗନ୍ଧବଂ ନନ୍ଦନ
ରମଣୀ ସଙ୍ଗରେ ହେଲେ ଆନନ୍ଦେ ମଗନ ।
ତନି ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ରହି ନିର୍ଜନ ପ୍ରଦେଶେ
ରତିରାଜ କଲେ ପୁଣେ ମଦନ ଅବେଶେ ।
ଅନନ୍ତର ସିଂହାସନେ କରି ଆରୋହଣ
କହିଦିନ ଗନ୍ଧ୍ୟ ପ୍ରଜା କହିଲେ ଶାସନ ।
ତାହାପରେ ଯାହା ଦେଲ ଶୁଣ ସୁଜ୍ଞାନ
ସେ ଉପବହ୍ନୀଙ୍କର କେମନ୍ତ ବିଧାନ ।

ଦିନେ ସେ ଉପବହ୍ନୀ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ପୁତ୍ରେ
ଯାଇଣ ହରିଙ୍କ ଗାଥା ଗାଇଲେ ସେଠାରେ ।
ସେ ସମୟେ ଅପସରାମାନେ ନାଚୁଥିଲେ
ତାହାଙ୍କୁ ଏକଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ରହିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ରମ୍ଭା ନାମରେ କାମିନୀ
ସଦାଞ୍ଜୟୁଦୟା ମୁନି ମାନସମୋହିନୀ ।
ତାର ମୁଖ ପାନପ୍ରାନ୍ତ ପୃଥୁଳ ନିର୍ଜୟ
ଦେଖି ତାହାଙ୍କର ମନେ ନ ରହିଲ ବନ୍ଧୁ ।
ସେହିକ୍ଷଣି ରେତ ଖସି ପଡ଼ିଲକ ତଳେ
ତା ସହ ନ ପାରି ଶୀଘ୍ର ମୁକ୍ତା ସେ ପାଇଲେ
ସଙ୍ଗୀତଗଣା ବାଦନ ଆଦି ସବୁକଥା
ତେଜଶ ପଡ଼ିଲେ ସକ୍ଷତକେ ମହାରଥା ।
ତା ଦେଖି ସକଳ ଦେବେ ଉତ୍ତରେ ହସିଲେ
ବ୍ରହ୍ମା ସେହି ଉପବହ୍ନୀକୁ ଶାପ ଦେଲେ ।
ବୋଇଲେ ରେ ମୁକ୍ତ କୁହ କାମିନୀଲକ୍ଷ୍ମୀ
ହୋଇ କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀଟରେ ନେଇ ଦିବ୍ୟନିଶି
ଏବେ ପୁଣି ସକ୍ଷ ମଧ୍ୟେ ଲଜ ଗ୍ରହକରି ।
ପଡ଼ିଅଛୁ ସାଧାରଣ ମୁଖଲେକ ପରି ।
ଏ ଘେନ ଆମ୍ଭର ଶାପେ ଯକ୍ଷଦେହ ତେଜ
ଶୁଦ୍ର ଯୋନିରେ ଜନମ ହୁଅ କୁହ ଆଜି ।
କେତେକାଳ ଗଲେ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ସଙ୍ଗ ପାଇ
ଆସିବୁ ମୋହର ପାଶେ ନିଜଦେହ ବଢ଼ି ।
ଆପଦ ଶ୍ରେଣ ନକଲେ କେଉଁ ପୁରୁଷର
ମହିମା ବଢ଼ଇ ନାହିଁ ମନରେ ବିଚାର ।
ପୁଣି ଦୁଃଖ ଦୁଇକଥା ସମେ ଶ୍ରେଣ ହୁଏ
ଏହି ପରକାରେ ସବୁଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ବ୍ରହ୍ମା ଦେବତାଙ୍କୁ ଘେନି
ଆପଣା ସ୍ଥାନକୁ ଗଲେ ଜାଣ ମହାମୁନି ।
ସେହିକ୍ଷଣି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବଚନ ପ୍ରମାଣେ
ସେ ଗନ୍ଧବଂପୁଷ୍ପ ରହିକରି ସେହି ସ୍ଥାନେ ।

ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେହ ପରିତ୍ୟାଗ କଲେ
 ସତ୍ତ୍ୱବତ୍ ଭେଦକର ବୁଦ୍ଧେ ଲୟ ବେଳେ ।
 ମୁକ୍ତାଧାର ସ୍ୱାଧିଷ୍ଠାନ ମଣିପୁର ପୁଣି
 ଅନାଦିତ ବିଶୁଦ୍ଧ ସେ ଜ୍ଞାନନାମ ଶେଷ ।
 ଏହି ସତ୍ତ୍ୱବତ୍ ଭେଦକର ସେ ଅନ୍ତରେ
 ଶୋଡ଼ିଶ ନାଡ଼ିକ ଭେଦକଲେ ସହଜରେ ।
 ସେ ନାଡ଼ିକ ନାମମାନ କହୁଅଛି ଶୁଣ
 ଲଭା ପୁଷ୍ପ ମା ପୁମେଧା ପିଙ୍ଗଳା ସେ ପୁଣି ।
 ପ୍ରାଣ ସହାରିଣୀ ସବଜ୍ଞାନ-ପ୍ରତାପିନୀ
 ମନ-ସଂପଦନା ଶୁଦ୍ଧା ନିରୁଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେନ ।
 ତେଜଃଶୁଷ୍କକାଶ୍ୟ ବଳପୁଷ୍ଟିବିଧାୟିନୀ
 ବୁଦ୍ଧି ଶୋଭିଣୀ ଜ୍ଞାନ ନିମ୍ନଶବ୍ଦରିଣୀ ।
 ସବପ୍ରାଣ ବିଦାତ୍ତମା ଜାତକକାରେଣୀ
 ଏମନ୍ତ ସେ ନାଡ଼ିକର ନାମମାନ ପୁଣି ।
 ସେ ଅନ୍ତେ ମନ ସନ୍ନିତ ପରମହଂସକୁ
 ଯୋଗ ପ୍ରସାଦରେ ନେଇ ବ୍ରହ୍ମରତ୍ନଠାକୁ ।
 ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତହିଁ କରାଇ ବିଶ୍ରାମ
 କଲେ ନେଇ ଅଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ରହ୍ମରେ ଯୋଗନ ।
 ଆହେ ଉଦନକ କାଟିପୁର ହୋଇ କରି
 ସ୍ୱକାରୁ ସେ ଯନ୍ତ୍ରଯୁକ୍ତ ବହୁପଥ କରି ।
 ନିଷ୍ପଳକ ବ୍ରହ୍ମମୟ ହୋଇଲେଟି ଜାଣ
 ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଯାହା ଦେଇ ଏବେ ଶୁଣ ।
 କୁଣ ତଳପରେ କରଥିଲେ ତ ଶ୍ୱେଦନ
 ପୂର୍ବକୁ ରଖିଣ ମୁଣ୍ଡ ପଶ୍ଚିମେ ତରଣ ।
 ଶିତନ୍ତା ସଖାକୁ ବାମସ୍ଥରେ ପକାଇ
 ଶୁଦ୍ଧପୁଷ୍ଟିକ ମଳାକୁ ଦକ୍ଷିଣରେ ଥୋଇ ।
 ବେଦସାର ପରଂବ୍ରହ୍ମ ମନ୍ତ୍ର ଜପକର
 ନିସ୍ତାର କାରଣ କୃଷ୍ଣନାମ କୁଣ୍ଡେ ଧରି ।
 ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ ଏ ଶୁଦ୍ଧିଅକ୍ଷର
 ପୁନଃପୁନଃ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଣ ସଭର ।
 ପରମ ବ୍ରହ୍ମକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ସେ ଯାଇ
 ରଜସଂଗଳ ତାହାକୁ ଦେଖି ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ।
 ଶୁଦ୍ଧିଯା ସନ୍ନିତେ ଯୋଗ ଆସନରେ ବସି
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀହରି ନାମ ମୁଖେ ଘୋଷି ଘୋଷି ।
 ଶରମବ୍ରହ୍ମରେ ଯାଇ ବିଲୀନ ହୋଇଲେ
 ଯା ବେଶି କାମିନୀଗଣ ମହାଚିନ୍ତା କଲେ ।

ବାରିବନ୍ତୁ ଘେନ ଅତିଶୟ ଶୋକକର
 କାନ୍ଦିଲେ ଉଚ୍ଚରେ ଯେହ୍ନେ ଚାନ୍ଦନ ବୁରସ ।
 ତାଙ୍କମଧ୍ୟେ ମାଳାବନ୍ଧ ପରମା ସୁଦୟ
 ସମଧିକ ପ୍ରହସିନୀ ଥିଲ ସେହି ନାୟ ।
 ବନ୍ଧେ କରୁଥାନ୍ତ ଧନୀ କରି ଘନଘନ
 ଧୂଳିରେ ଘେଟିଣ କରେ ସଂସନେ ଶେବନ ।
 ଦେନାଥ ଆତ୍ମକୁ ପେଲି ଦୁଃଖର ସାଗରେ
 କ ଦୋଷରେ ଶୁଲଗଲ ବ୍ରହ୍ମନ୍ତ ଆତ୍ମରେ ।
 କି କହିବ ଆହେ ନାଥ କୁନ୍ଦର ବହୁନେ
 ଚଉଦିଗ ଶୂନ୍ୟଲଗେ ଶୁଣିଲେ ନୟନେ ।
 ଶୟନେ ଶେବନେ ସୁପ୍ତେ କିବା ଜଗରଣେ
 ସତାତକ ରୂପନାଥ ପଡ଼ୁଅଛି ମନେ ।
 ଯେତେ ପରକାର ମୁଣ୍ଡି ତେଷ୍ଟା କରୁଅଛି
 କଦାପି ମୋହର ମନ ନାଥ ନ ବୁଝୁଛି ।
 ଏକରୂପେ ଶେବକର ମାଳାବନ୍ଧ ନାୟ
 ଧରରେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ସୁଦୟ ।
 ଭାବ ଭାବ ସେଇ ନିଶା ଅଗ୍ନିତ ହୋଇଲ
 ପକ୍ଷରେ ଗନଶ୍ଚ ତାର ତେଜନା ଜଳିଲ ।
 ତାପରେ ଉଠିଣ ଗେଶ୍ୱ କରଇ ବେବନ
 କେଶେ ଅଛି କୃଷ୍ଣ ଦୟାମୟ ଉତ୍ତବାନ ।
 ଜଗତର କର୍ତ୍ତା କୁମେ ଆହେ ନାରାୟଣ
 କି ହେବୁ ମୋପରେ ପ୍ରଭୁ ହେଲ ନିବାରଣ ।
 କାମିନୀମାନଙ୍କ ଗତି ଅଟେ ପତି ଧନ
 ସେ ଧନ ଦୃଷ୍ଟିକା କଲେ ପ୍ରଭୁ କି କାରଣ ।
 ଏ ଗୁରୁ ଜାତନେ ମୋର କିବା ପ୍ରୟୋଜନ
 ସେ ରୂପେ ଦେଇ ତେଜସ ଏ ପ୍ରାପ୍ତ ପରାଣ ।
 ଶୁଣ ୨ ଦୁର୍ଗମାନ ଯେତେ ସୁରବର
 ଧ୍ୟାନ କରିବ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତ କୁନ୍ଦମାନଙ୍କର ।
 ଶୁଣ ଆହେ ନାରାୟଣ ନିହୁଛି କୁନ୍ଦରେ
 ପ୍ରାଣକ ଜାତକ ଜର ମୋହର ପତିରେ ।
 ନକୁବା କୁମକୁ ମୁଣ୍ଡ ଦେବ ଅଭିଶାପ
 ଅଭିଶାପେ ପରିଣାମେ ହେବ ମନପ୍ରାପ ।
 ଶୁଣ ୨ ମୋର କାନ୍ୟ ଆହେ ପଦ୍ମାସନ
 ପୁଣି ଶାପେ କଟେ ନହିଁ କୁନ୍ଦର ପ୍ରଜନ ।
 ମୁଣ୍ଡି ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଶାପ ଅର୍ପିବ କୁନ୍ଦରେ
 ଅଧିକାର ରୁଦ୍ଧ ହେବ ଜାଣିବେ ଅନ୍ତରେ ।

କୁମ୍ଭର ଚ ଶାସ ବେଦ ଆଦି ପ୍ରଜ୍ଞାନନ
ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନ ଲାଭ କ୍ରମେ ଦେବ ତ୍ରିନୟନ ।
ଶୁଣ ଶୁଣ ଧର୍ମବେଦ ବଚନ ମୋହର
ଅଭିଶାପ ଧର୍ମଲେଖ ହୋଇବ କୁମ୍ଭର ।
କଷ୍ଟର ମୃତ୍ୟୁର କନ୍ୟା ପାପ ଆଚରଣୀ
ଅଭିଶାପ ବେଦ ତାରେ କହିଲ ଏକଶି ।

ଏତେ ବୋଲି ମାଳାବତୀ ମୃତ୍ୟୁ ପଥ ନେଇ
ବିକଳ ହୃଦେ ସେବନ କଲେ ଶୂନ୍ୟମୁଣ୍ଡି ।
କୌଣିଜ ନଦୀକୁ ଶେଷେ କହିଲ ଗମନ
ଅଭିଶାପ ବେଦାପାର୍ଶ୍ଵେ ବସୁନ୍ଧରୀ ମନ ।
କରେ ଜଳଧରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇଲ ଉଦ୍ୟତ
ଦାନଦାନ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ବରଗଲ ଗୀତ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି
କଳାପେ ନାମ ସପ୍ତବିଂଶତିପଞ୍ଚାଶି ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଶ୍ରୀଶ୍ଵେତ ସାଗରକୁ ହରିଜ ନମନ୍ତେ ଦେବଗଣଙ୍କର ଗମନ ଓ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର
ସ୍ତବ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵକର୍ତ୍ତୃକ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ ।

ଏ ଦିଗରେ ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବତା ନିକର
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସନ୍ନିଧେ ଗଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ଵେତ ସାଗର ।
ଶ୍ରୀରାମଦା ଶାରେ ସର୍ବେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ସୁନ କରସବେ ତହିଁ ଶୁଭ ପ୍ରଭ ହେଲେ
ସଖା ନାଶ ଅଭିଶାପ ହେବୁ ଉପ ପାଇ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ପୁତ୍ରକଲେ ଏକମନେ ତହିଁ ।
ସର୍ବାଗରେ ବେଦବର ବ୍ରହ୍ମା ଉଷା ହୋଇ
ପରମ ଆତ୍ମାକୁ ମନେ ଧ୍ୟାନ କଲେ ତହିଁ ।
ପୁତ୍ର ଆରମ୍ଭ କଲେ ସର୍ବ ଦେବ ଯାକ
ବୋଇଲେ ନମସ୍ତେ ବେଦ ଭୁବନ ପାଳକ ।
କୁମ୍ଭକୁ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଯୋଗୀକର ଧ୍ୟାନ
ସଂସାର କଳ୍ପସ ପାପୁ ହୁଅନ୍ତ ମୋତନ ।
ଶୟନ ସୁପନ ଜନ୍ମ ମରଣେ ଯେ ନର
ଉକ୍ତାନ୍ତକ ମନେ ରଖି କୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀ ପୟର ।
ସୁରଶ କରନ୍ତୁ ପୁଣି ଉପନ୍ତ ସର୍ବଦା
ତାହାକୁ କଳ୍ପସ ହୃଦ୍ ନ ପାରଇ କଦା ।
ଶରଣ ଜନ ରକ୍ଷଣ ପ୍ରଭୁ ବରଦାୟୀ
ସାବଧାନ ରୁଦ୍ର ପ୍ରଭୁ ଶେ ତପଧାରୀ ।
ତବ ଶ୍ରୀ ଚରଣ ତଳେ ପଶୁଛୁ ଶରଣ
ଉଦ୍ଧାର କର ଆତ୍ମକୁ ଜଗତ କାରଣ ।
ଧାତା ବୋଇଲେ ସନ୍ତାନ ଶାପରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ
ମୋର ପୁତ୍ର ନ ହୁଅଇ ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ।

ଏବେ ଦେଖ ଯଶ ଉପବନ୍ଧୁଙ୍କ ପତ୍ନୀ
ତା ପତ୍ର ମୃତ୍ୟୁରେ ହୋଇ ସେହୁ ଦୁଃଖୀ ଅତି
ମୋହ ସହିତରେ ସବୁ ଦେବତାଙ୍କୁ ଶାପ
ଦେବ ଆତ୍ମ ପ୍ରଭୁପଣ କରିବାକୁ ଲେପ ।
ସକଳପ କରି ବସିଛନ୍ତି ନିଜ ମନେ
କ ରୂପେ ଉଧାର ଏଥୁଁ ହେବୁ ଆନନ୍ଦମାନେ ।
ସେ କଥା ବରୁର କରି ଆଦେ ଜଗଦୀଶ
ରକ୍ଷାକର ସଖା ଶାପୁଁ ସକଳ ବିଦଶ ।
ତବ କୃପାବଳେ ସବୁ ଅଧିକାର ପାଇ
ଆନନ୍ଦମାନେ ପ୍ରଭୁ ବୋଲୁଛୁ ରମ୍ୟାପାର୍ଶ୍ଵ ।
ଏବେ ସେହି ପ୍ରଭୁପଣ ହେବାକୁ ବନାଶ
ବସିଅଛୁ କୁମ୍ଭେ ନ ରଖିଲେ ଯିବୁ ନାଶ ।
ଏହିରୂପେ କହି ଧାତା ନରବ ରହିଲେ
ଏଥୁଅନ୍ତେ ମହାଦେବ ଉଠି ପ୍ରବ କଲେ ।
ବୋଇଲେ ନମୋହେ ଦେବ ପରମ ଶରଣ
କୁମ୍ଭର ଦୟାରେ ଭଜି ଭୁବନ ଆବର ।
ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତଳାତଳ ହେଉଅଛୁ
କୁମ୍ଭଠାରୁ ଭଜୁ ହୋଇ ଆଉ ନାହିଁ କିଛି ।
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ପରମ ଗୁପ୍ତ ଯେଉଁ ଦୟାଜ୍ଞାନ
ମୋହର ଦୁଷ୍ଟର ତପ ପଳରୂପେ ପୁଣି ।
ପ୍ରବରେ ପୁଷ୍ଟର ଗର୍ଭ ସମର୍ପଣ କରି
ଜଗତେ ଅଧିକ ମୋତେ କରାଇଛ ହରି ।

ଯାଶ୍ରୟ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଧନ ବନ୍ଧ୍ୟା ଅବା ବଳ
 ଜ୍ଞାନର କଳାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସକଳ ।
 ଜ୍ଞାନ ଯୋଗେ ସବୁକଥା ଜଣାଯାଏ ସୁଖେ
 ଅସାଧ୍ୟ ହୋଇଣ କିଛି ନାହିଁ ଜ୍ଞାନପକ୍ଷେ ।
 ତେମନ୍ତ ସେ ଚକ୍ରଜ୍ଞାନ ଦେଇଛ ମୋଠାରେ
 ତାହାଲେପ ହେଉଅଛି ସଙ୍ଗର ଶ,ପରେ ।
 ପତିବ୍ରତା ତେଜଠାରୁ ଅନ୍ୟତେଜ ସବୁ
 ନିଉନ ଅଟଇ ଦେବ ଆଉ କି କହିବୁ ।
 ଯେଉଁ ତେଜ ପ୍ରସବରେ ମୋହପରା ଲେକ
 ଦଗ୍ଧ ହେବ ବୋଲି ଉପେ କରୁଅଛି ଶୋକ
 ତାହାର ମହିମା କିସ କହିବାକୁ ଅଛି
 ହେ ପ୍ରଭୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୁଁ ଏତେକ ମାଗୁଛି ।
 ଯେଉଁ ପ ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ପଡ଼ି ନହେବ ଦହନ
 ସେହି ପରକାରେ କର ତା ପ୍ରତି ବ୍ୟାଧାନ ।
 ଏହି ଅନ୍ତେ ଧର୍ମ ଦେବ ଯେଉଁ ବେନିକର
 ବୋଇଲେ ହେ ଦେବ ଦେବଗଣ ଅଧୀଶ୍ଵର
 ସମସ୍ତ ରହରେ ସାର ଧର୍ମ ରୂପ ରହ
 ଯାହା ରଖିଅଛି ମୁଁ କରି ଅତି ଯତ୍ନ ।
 ତାହା ପାଇଥିଲି ଆପଣଙ୍କ କୃପାବଳେ
 ଏବେ ତାହା ନାଶ ହୁଏ ସଖା ଶାସାନଳେ ।
 ଅନେକ ଉପେୟା କରି ମୁଁ କୁମ୍ଭାଠାରେ
 ପାଇଥିବା ପବାର୍ଥ ଯେ ନାଶ ଯାଏ ବାରେ ।
 ଏ ଦେନ ଅପହ୍ୟ ହେଉଅଛି ଆଦେ ନ,ଅ
 କୁମ୍ଭେ ନ ରଖିଲେ ନାଶ ହୋଇବ ସମସ୍ତ ।
 ଆନ ଆନ ଦେବଗଣ ଅତି ବ୍ୟକୁଳରେ
 ପୁତ୍ର ଆରମ୍ଭଲେ ପ୍ରଭୁ ରଖ ବପଦରେ ।
 କୁମ୍ଭର ବଳରେ ଆମ୍ଭେ ଅଟୁ ବଳୀୟାନ
 ଯଜ୍ଞଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜିଅଛି ହୋଇ ତୋଷମନ ।
 ସଖା ପ୍ରିୟ ଶାସେ ତାହା ହେଉଛି ବିନାଶ
 ରକ୍ଷାକର ଏତେଦେଲେ କମଳାଙ୍କ ଶିଖ ।
 ଏହା କହି ସବୁ ଦେବ ସଂଯତ ଭାବରେ
 ରହିଲେ ସେଠାରେ ଉପୁ କରଣ ମନରେ ।
 ଏହି ସମୟରେ ହେଲ ଅଗଷ୍ଟ୍ୟ ବାଣୀ
 ଆହୁ ବେବଗଣେ କୁମ୍ଭେ ଯାଅ ଏହିକ୍ଷଣି ।
 ଯେଉଁ ସ୍ଥାନେ ମାଳାବତୀ ଅଛି ତହିଁଯାଏ
 ମନରେ କୌଣସି ମତେ ଉପୁ ଯେ ନ ପାଅ ।

କୁମ୍ଭ ପରେ ପରେ ଯାଇ ବାହୁଣ ବେଶରେ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇବ ମୁଁ ଶୁଣ ମନସ୍ଥିରେ ।
 ତାହା ଶୁଣିଲ ମାତ୍ରକେ ସକଳ ଅମର
 ମନ ମଧ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଅସାର ।
 ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସକଳେ ଚଳିଲେ
 ମାଳାବତୀ ନାସ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ବେଶିଲେ ସେ ପତିବ୍ରତା ମାନଙ୍କ ଶଶ୍ଵତ୍ତ
 ଦଶୁଅଛି ସାକ୍ଷାତରେ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ପର ।
 ଭୂଷିତା ହୋଇଛି ନାନା ରତ୍ନ ଅଳଙ୍କାରେ
 ଦେଶାଯାଏ ଯେହ୍ନେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ସେଠାରେ
 ଅଗ୍ନି ପରିଷ୍କୃତ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରି
 ତେଜରେ କରୁଛି ନିନ୍ଦା ତମିଶ ଅଭୟ ।
 ମସ୍ତକରେ ଶୋହେ ରଜ ସିନ୍ଦୂରର ବନ୍ଧୁ
 ଶରୀର ଦଶୁଛି ଯେହ୍ନେ ରତ୍ନକାଳ ଇନ୍ଦ୍ର ।
 ଚରମାକୁଁ ପତିସେବା ଧର୍ମ ପ୍ରସବରେ
 ପ୍ରଜୁଳିତ ଅଗ୍ନି ସମ ଦଶେ କରଣରେ ।
 ପତିଙ୍କର ଶବ ନିଜ ବନ୍ଧଦେଶେ ଧରି
 ବସି ଅଛି ନିଶ୍ଚଳରେ ଯୋଗଧ୍ୟାନ କରି ।
 ଯେବଣ ରୁଚର ଯୋଗୀମନ କରି ସ୍ଵର
 ତପ କରୁଥାଏ ସେହିପରି ସ୍ଵାମୀକର ।
 ଏକାକୀ ବସିଅଛି ବୁଦ୍ଧି ପୂର୍ବ ହୋଇ
 ପତିଙ୍କର ଶାଖା ହସ୍ତେ ଧରିଅଛି ସେହି ।
 ଅକ୍ଷମାତା ଦୁଇ ଶୋଭା ପାଏ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିରେ
 କିଂ ପୁରୁଷ ମାଳା ଗୋଟି ଧରିଅଛି କରେ ।
 ପତିଠାରେସେ ଦରକ୍ତ ଥିବାରୁ ତାହାର
 ଯୋଗପୁତ୍ରା ଅନୁରୂପେ ଧରି ଦକ୍ଷକର ।
 ପରଶ କରଇ ସ୍ଵାମୀ ସକଳ ଶରୀର
 ଦେଶାଯାଏ କାନ୍ତିମଣି ପାଦେ ପ୍ରକାର ।
 ସୁନ୍ଦର ଚମ୍ପକ ସମ ତା ଅଙ୍ଗ ଶୋଭଇ
 ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ମୁଖ ମନ ସେ ମୋହଇ ।
 ପଦ୍ମବନ୍ଧୁ ପରି ଦଶେ ତାର ଓଷ୍ଠାଧାର
 ରଚନ ମାଳାର ବାଳା ଦଶଇ ରୁଚର ।
 ଅଳପ ବରଷ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାକୁ
 ଅଙ୍ଗର ଘୌବନ ଭାର ନିନ୍ଦଇ ରଖକୁ ।
 ସୁନ୍ଦର କଠିନ ଦଶେ ଉଚ୍ଚ କୁଚ ଦୁଇ
 ପୃଥୁଳ ନିତମ୍ବ ମନୋହର ସେ ଦଶଇ ।

ତମେ କଳ ପ୍ରସାଦେ ଅଳ୍ପ ନି ବସନେ
ଅଳ୍ପର ସୌରର କୋଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେଳ ଗଞ୍ଜେ
ସ୍ବାମୀର ଶବ୍ଦରେ ବାରମ୍ବାର ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ
ଭକ୍ତଆଦି ପ୍ରେମରସେ ମନକୁ ମଜାଇ ।
ଏମନ୍ତେ ତାହାକୁ ଦେଖି ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ବେବେ
ପ୍ରସାଦିତ ହୋଇ ରହି ରହିଲେକ ସବେ ।

ଦୟାରେ ତାହାଙ୍କ ଚିତ୍ତ ହେଲ ବଚଳିତ
କ୍ଷଣେ ମାତ୍ର ଶ୍ରିର କରି ନ ପାରିଲେ ଚିତ୍ତ ।
ବେଦ ଦେବକୁ ଯେ ସଦା ହୃଦ ଶକ୍ତେ ଧାଇ
ଅଜ୍ଞାନା କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ଏ ଗୀତ ରଚଇ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣ ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ଶ୍ରୀର ସାଗର ତଟରେ ଦେବତାଙ୍କୁ ବସ୍ତୁକର
ଅଭିପ୍ରେୟଦାନେ ନାମ ଅଷ୍ଟାବଶମଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଉନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ବସ୍ତୁକର ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ମାଳାବତୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗମନ ଓ ତାହା
ସ୍ବହୃତ କଥୋପକଥନ ।

ଏହାପରେ ଯାହା ହେଲ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
ଏ ଗୁରୁ ଶ୍ରବଣେ ପାପ ହୋଇବ ଦହନ ।
ଦେବତାଏ କ୍ଷଣେ ମାତ୍ର ରହିଣ ସେଠାରେ
ମାଳାବତୀ ନିକଟକୁ ଗଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ।
ମୃତସତକୁ ସୁନ୍ଦର ରଖି କହୁ ଦୂରେ
ବକ୍ଷେ କରାଯାତ କରି କାନ୍ଦେ ଉଚ୍ଛ୍ବସରେ ।
ସହସ୍ରା ସେ ବସ୍ତ୍ର ଶିଶୁ ଅତି ମନୋହର
ଭ୍ରମି ୨ ପ୍ରବେଶିଲ ଯାଇଣ ସେଠାର ।
ବସ୍ତ୍ର ଛସ ଶୋଭାକରେ ଅତି ମନୋହର
ଶୁକ୍ଳବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ ସହସ୍ରା ଅଧର ।
ଲଳଟ ପଟରେ ଶୋହେ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ତିଳକ
ଘର୍ବ ଗୋପୁ ଶୋହେ କରେ ମନୋହର ଭେକ
ପ୍ରଶାନ୍ତ ସୁନ୍ଦର କବା ଜନ ମନ ମୋହେ
ସବାଙ୍ଗେ ତନ୍ମନ ଲପ୍ତ ମଧୁପ ଗୋଡ଼ାଏ ।
ହରିଙ୍କ ଅପୂର୍ବ ଲୀଳା କେ ବୁଝି ପାରଇ
ମାୟାକର ଆସିଛନ୍ତି ଜଗତ ଗୋସାଇଁ ।
ସହସ୍ରା ପ୍ରବେଶି ତହିଁ ସେ ବସ୍ତ୍ର ନନ୍ଦନ
ବୋଇଲେ କି କର ଏଥୁ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ ।
ପୁଣି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ହର୍ତ୍ତା ଦେବ ମହେଶ୍ବର
କି ନିମନ୍ତେ ଆସିଛନ୍ତି ଏ ସ୍ଥାନେ ସଭର ।
ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେହୁ ସାକ୍ଷୀ ଜଗତରେ
ସେଇ ଧର୍ମକୁ ଦେଖି ହୁ ମୁହିଁ ଏ ସ୍ଥାନରେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ମୃତ୍ୟୁକନ୍ୟା ଦେବ ହୃତାଶନ
ଇତ୍ୟାଦି ସକଳ ଦେବ କରଣ ଦର୍ଶନ ।

ଏତେବୋଲି ମିଷ୍ଟକ୍ଷଣେ ଶ୍ରୀମଧୁ ସୁଦନ
ସଖାରେ ସମ୍ମୋଧୁ ଧରେ ବୋଇଲେ ବଚନ ।
ମୃତ ନର କୋଳେ ତବ ଏ କି ତମଜାର
ପତି ବୋଲି ମନେ ବୋଧ ହେଉଛି ମେହର ।
କି କାରଣେ ଏ ଭାବରେ କରୁଛ ରୋଦନ
ପ୍ରକାଶ କରିଣ ବୋଲି ମୋ ଆଗେ ବହନ ।
ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ବୋଲେ ମାଳାବତୀ
ତେଜ ଅଛନ୍ତି ପରଶ ମୋହର ଯେ ପତି ।
ମୋର ପିତା ଚିନ୍ତୟ ଅବଦିତ ହସାରେ
ପଞ୍ଚାଶ ତନୟା ତାର ଭାବିବେ ଚିତ୍ତରେ ।
ସଭାଙ୍କର ଏଇ ଏକମାତ୍ର ପତି ଜାଣ
ଏକେଇ ବିଦୁନେ ସବେ ଲଭନ୍ତି କଷଣ ।
ବ୍ରହ୍ମଗାୟେ ମୋର ପତି ତେଜିଲେ ଗାବନ
ଦେବତାଙ୍କୁ ଶାପ ଦେବ ଏ ସତ୍ୟ ବଚନ ।
କର୍ମ ଫଳ ଦାତା ଏହି ଦେବତା ଅଟନ୍ତି
ଅଧିକ କହିବି କିଏ ଆହେ ମହାମଣ୍ଡା ।
ସଖାର ବଚନ ଶୁଣି ଅର୍ଶୀଳର ପତି
କହିଲେକ ଶୁଣ ୨ ଆହେ ମାଳାବତୀ ।
କର୍ମଫଳେ ଗାବଣ ଫଳାଫଳ ପାନ୍ତି
ଏଇ ହେତୁ କହେ ସଖା ଶୁଣ ମୋ ଭାରଣୀ ।
କର୍ମଫଳ ଜଗତରେ କେ ଖଣ୍ଡି ନ ପାରେ
ମଉଅଛି ତବ ପତି କର୍ମ ଅନୁସାରେ ।
ଯେଉଁ ସାଧନା ଯାହାର ସେହି ଫଳ ଲଭେ
କାତର ନ ହୁଅ ସଖା କହୁଅଛି ଏବେ ।

ଛକ୍ରରେ ସେବାକରେ ଯେଉଁ ନାଶନାଶ
 ମନୋମତ ପ୍ରତି ଲଭେ ସେଇ ମହାସଖା ।
 ଯେଉଁ ନାଶ ନିରନ୍ତର ଶିବ ପରାୟଣ
 ଶିବ ବରେ ମନୋମତ ପାଏ ପତିଧନ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରେ ଯେହୁ ଭକ୍ତିଭରେ
 ଧନଲଭ ବଦ୍ୟାଲଭ ସେଇଜନ କରେ ।
 ଭକ୍ତିଭରେ ଯେଉଁ ଜନ ପୂଜେ ନାରାୟଣ
 ମୁକ୍ତିପଦ ପାଏ ସେହୁ ଶାସ୍ତ୍ରର ପ୍ରମାଣ ।
 ତାହାର କରଣ ଧରା ମଧ୍ୟରେ ରଚିଲ
 ଦିବ୍ୟରସେ ଚଢ଼ି ସେହୁ ବୈକୁଣ୍ଠେ ଗମଲ ।
 ସେଇଜନ ନିରନ୍ତର ବସ୍ତୁ ପରାୟଣ
 ଲାଭୁ ଭାବୁ ବ୍ରହ୍ମର ବ୍ରହ୍ମକରେ ସେନମନ ।

ସମନ ଭବୁ ନରହେ ତାହାର ଅନ୍ତରେ
 ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଚରଣ ଶବ୍ଦେ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ।
 ଜଳ ଯ କର୍ମପଳ ପାଏ ଶାବରଣ
 ବୃଥା ଗୋନ ନ କରଣ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
 ମନୋହର ମୁଗ୍ଧ କର ଏ ପୁରଣ ଗାଥା
 ଶ୍ରବଣ ମାସକେ କୁଟେ ଲବରସ ବ୍ୟଥା ।
 ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ପଡ଼େ ବା ଯେହୁ କରଇ ଶ୍ରବଣ
 ଅନୁକାଳେ ବଳକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ପାଏପ୍ରାଣ ।
 ତେଣୁ ପୁଞ୍ଜ ସାଧୁଙ୍କର ପଦରେ ନମଇ
 ଶ୍ରବଣ ପଠନ କର ଯେମବାସୀ କହ୍ନି ।

—*—

ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ବସ୍ତୁଙ୍କର ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ମାଳାବତୀ
 ନିକଟକୁ ଗମନେ ନାମ ଭନବଂଶୋଃପଥାୟଃ ।

—*—

ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଯମ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁକନ୍ୟା ମାନଙ୍କ ପ୍ରହୃତ ମାଳାବତୀର
 କଥୋପକଥନ ।

ଏହାପରେ ଯାହାହେଲ ଶୁଣ ଦେଇମନ
 ମାଳାବତୀଙ୍କୁ ସୃଜିଲେ ସେହୁ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 କୁହ କେଉଁ ରେଗେ ମଲେ କୁମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ପତି
 ଶୁଣିବା ପାଇଁକ ମୋର ବଳଅଛି ମତି ।
 ଚକସ୍ତକ ବୋଲି ମୋର ଭାବବେ ଅନ୍ତରେ
 ବିଶେଷ ସମର୍ଥ ମୁଣି ରେଗ ନାଶିବାରେ ।
 ମୃତ୍ୟୁର ସମାନ ରେଗ ହୁଅଇ ଯାହାର
 ଅସବା ମରଇ ଯେହୁ କାଳ କବଳର ।
 ଜ୍ଞାନବଳେ ତାହୁ ମୁଣି ଏକ ସତ୍ତାହରେ
 ଜୀବନ ନେଇଣ ପାରେ କହୁଛି କୁମ୍ଭରେ ।
 ସ୍ଥିର ହୁଅ ମାଳାବତୀ ନ କର ରେଗନ
 ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ କରପାରେ ଅଗାଧ ସାଧନ ।
 ନୟନ କରିଲେ କିଛି ମାତ୍ର ଆଉ ନାହିଁ
 ପ୍ରତିକାର ତନ୍ତ୍ରାକର ଆଗୋ ଗୁହମୁଣି ।
 ବ୍ୟାଧି ଯେଉଁପରି ପଶୁ କଣ୍ଠରେ ଦଉଡ଼ି
 ବାନ୍ଧି ଲକ୍ଷ୍ମ ଅନୁସାରେ ଆଣିପାରେ ଭକ୍ତି ।

ସେହିପରି ଜଗମୁଖୁ ଯମ କ'ଲଦଣ୍ଡ
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକସ୍ଥାନେ କରିପାରେ ରୁଣ୍ଡ ।
 ମୋହର ମନ୍ଥନା ଏବେ ଶୁଣ ଗୋ ସୁଦଣ୍ଡ
 ଦେବାଙ୍କ ଦେହରେ ରେଗ ନ ଦେବ ଯେପରି ।
 ତାହାର ଉପାୟ ମୁଣି ଜାଣେ ଲଳକରି
 ସାବଧାନେ ଶୁଣ ତାହା ମନେ ଦେହକରି ।
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ହୁଏ ଯେଉଁ ରେଗ
 ଯେତେକାଳ ରହି ଦେହେ ପୁଣି କରେ ରେଗ ।
 ସମସ୍ତ କଥାକୁ ବୁଝି ଚିନ୍ତିଅଛି ମୁଣି
 ସନ୍ଦେହ କରିବାପାଇଁ କିଛି ହେଲେ ନାହିଁ ।
 ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ସବୁ ନିତ୍ୟାନ କାରଣ
 ଯୋଗ ଆଦି କରି ବୁଝିଅଛଇ ମୁଁ ପୁଣି ।
 ଯେବେ କଷ୍ଟଯୋଗେ ପ୍ରାଣୀ ଜୀବହତ୍ୟା କରେ
 ଶାନ୍ତିବା ଉପାୟ ତାର ଯେବଣ ପ୍ରକାରେ ।
 ଦୋଇବ ଉଦ୍ଧମରୂପେ ସେ ସକଳ କଥା
 କହିବ ସେ ସମ୍ଭବରେ ନ ଭାବ ଅନ୍ୟଥା ।
 ଏମନ୍ତେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁତ୍ର ବଚନକୁ ଶୁଣି
 ଅଳ୍ପଦୃଷ୍ଟି ମାଳାବତୀ ସଖା ଶିରୋମଣି ।

ତାହାକ ମୁଖକୁ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଦେହିନି
 ଅଶ୍ରୁଯ୍ୟ କଥା ଶୁଣିଲି କୁମ୍ଭଠାରୁ ଆଜ ।
 ବସୁଧରେ ହୋଇଅଛି ନିତାକ ବାଳକ
 କହୁଅଛି ପୁଣି ସବୁ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରଦାକ ।
 କୁହେ ଯେ ପ୍ରଜ୍ଞେ କଲ ମୋହର କାଳକୁ
 ସମରଥ ଦେବ ବୋଲି ଖାସିଲି ଦେବାକୁ ।
 ଶେଷେ ବରୁଛୁଛୁ ନିଶ୍ଚେ ଖାଇବେ ମୋ ଧବ ।
 ମହତ ବଚନ କେବେ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିବ ।
 ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବାନ ଦେବାର ପୂର୍ବରେ
 କହିବ କେତେକ କଥା ମୋହର ଆଗରେ ।
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ବସୁଧରେ ହେଉଛି ସନ୍ଦେହ
 ପରାବର ତାହାସବୁ ଆହେ ମହାଶୟ ।
 ଯେତେବେଳେ ପତି ମୋର ଜୀବନ ପାଇବେ
 ଦେବଙ୍କ ସହଚେ ସବୁ ମଧ୍ୟରେ ବସିବେ ।
 ତାହାକ ପାଶରେ ମୁଣି ଉଣା ହୋଇକରି
 କୁମ୍ଭକୁ ଅନାଇ ନ ପାରିବଟି ପରାବର ।
 ଏବେ ଯେ ଅଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଆଦି ବେବେ
 ଅଶେଷ ଗୁଣ ଭୂଷିତ ଅଟନ୍ତି ସରବେ ।
 ଆପଣ ଯେ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରଗଣରେ ନିପୁଣ
 ମୋହର ଅଧ୍ୟୟ ହୋଇ କେହିନାହିଁ ଜାଣି ।
 ପତି ଯେବେ ଭାରିଯାକୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ
 ହୁଇବାକୁ ତାକୁ କେହି ସମର୍ଥ ନ ହୁଏ ।
 ଶାସ୍ତି ଦିଏ ଯେବେ ପତି ଆପଣା ପ୍ରିୟକୁ
 ସମର୍ଥ ହୁଏଲ କେହି ରଖିବାକୁ ତାକୁ ।
 ପତ୍ନୀ ପତି ଗହ୍ମହର ଯେତେ ଅଧିକାର
 ତାହା ନ ପାଇବେ ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ।
 ଏହିପରି ଅଟେ ପ୍ରିୟ ପୁରୁଷଙ୍କ ଭାବ
 କାମିନୀର ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ଅଟନ୍ତି ତି ଧବ ।
 ମୋକ୍ଷଣ ପାଳନକାରୀ ସବୁ ସୁବିଧାତା
 ଗତି ଏକା ରମଣୀର ଆହେ ଦେବଜାତା
 ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ପୂଜ୍ୟ ଅଛି ଇଷ୍ଟ ହୋଇକରି
 ଜଗତେ ନ ଥିବ କେହି ଆହେ ତପସ୍ୱୀ ।
 ଯେଉଁକନ୍ୟା ଭଦ୍ରକୁଳେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାଏ
 ସବୁବେଳେ ପିତାଙ୍କର ଅନୁଗତା ହୁଏ ।
 ସୁଭାବରେ ଦୁଷ୍ଟ ଯେହୁ ସେ ହୁଏ କୁଳଟା
 ପତିର ବୋଲକୁ ଭାଙ୍ଗେ କହି ସଟାବଟା ।

ପର ପୁରୁଷରେ ଇଚ୍ଛା ବଳାଇ ସେ ନିତି
 ସ୍ୱାମୀର ନିନ୍ଦାକଥାରେ ଦେଇଥାଏ ମତି ।
 ଆହେ ଦିନ ମୁଣି ଉପବର୍ତ୍ତଣଙ୍କ ଭାସିଆ
 ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଗନ୍ଧର୍ବଙ୍କ ଅଟଇ ତନ୍ତ୍ରା ।
 ପତିଙ୍କ ଚରଣସେବା ବନା ଅନ୍ୟକଥା
 ମୋହର ମନକୁ ହୁଇ ନଥାଏ ସବଦା ।
 କୁହେ ତ ବୋଲୁଛୁ ସବୁ ସୃଷ୍ଟିର ସହାର
 କରିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ଅଛଇ ମୋହର ।
 ଏ ସକାଶୁ ବୋଲୁଅଛି ମୋଠାରେ କରୁଣା
 କଷ୍ଟତେ କରିବାହେଉ ବିପ୍ର ମହାମନା ।
 କାଳଯମ ମୃତ୍ୟୁକନ୍ୟା ମୋହର ପାଶକୁ
 ଆସିବେ ଯେ ରୂପେ କର ତେମନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ
 ମାଳାବତୀ ବାଳ୍ୟ ଶୁଣି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣବର
 ଯମ ମୃତ୍ୟୁ ଆଦି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯେ ସରୁର ।
 ଆହ୍ୱାନ କରନ୍ତେ ସର୍ବେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ
 ଆସିଲେ ସବୁ ମଧ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ନ ରହି ।
 ମାଳାବତୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଅନାଇଲେ
 ସଭାଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ ମୃତ୍ୟୁ କନ୍ୟାକୁ ଦେଖିଲେ ।
 କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ଅବପୁବ ମହାଭୋର ରୂପ
 ଭୟଙ୍କର ମୁଖଦିଶେ ଯେହ୍ନେ କାଳସର୍ପ ।
 ବାମ ଆଉ ଦକ୍ଷିଣରେ ଶତଭୁଜ ସାଜେ
 ମହାଦାସ ଯୋଗେ ଦନ୍ତ କରଣ ବିରାଜେ ।
 ପିନ୍ଧିଅଛି ସେ କାମିନୀ ରଜତ ବସନ
 କଣ୍ଠଦେଶେ ଶୋଭାପାଏ ମନ୍ଦାର ସୁମନ ।
 ବସ୍ତ୍ରାବତୀ ଶାନ୍ତଭାବ ପତିବ୍ରତା ସଖା
 କାଳ ପୁରୁଷ ଯେ ଅଟେ ତାର ନିଜ ପତି ।
 ତାହାର ବାମ ଭାଗରେ ଚକ୍ରଃଷଷ୍ଠୀ ସୁତା ।
 ସଙ୍ଗତରେ ଘେନି ହୋଇଅଛି ଅବସ୍ଥିତା ।
 ତଦନ୍ତରେ କାଳପୁରୁଷକୁ ମାଳାବତୀ
 ନିଶ୍ଚକ୍ଷଣ କରି ପୁଣି ଦେଖିଲ ତା ମୁଣି ।
 ବସୁଙ୍କ ଅଂଶରେ ଜାତ ସେ କାଳ ପୁରୁଷ
 ମହା ଉଗ୍ରରୂପ ଯେହ୍ନେ ପ୍ରତପ୍ତ ହୁତାଶ ।
 ରୁଅ ଗୋଟି ମୁଖ ପୁଣି ଶେଳଗୋଟି ଭୁଜ
 ମଧ୍ୟାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପରି ଦିଶୁଅଛି ତେଜ ।
 ବିକଟ ବିକୃତ ମୁଖ ଅତି ଭୟଙ୍କର
 ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦେହ କର୍ମେ ଥରହର ।

ଉତ୍ପତ୍ତି ଶାବ୍ଦ ତାର ଚରଣଟି ନେବ
 ପ୍ରତିମୁଖ ଅଗ୍ନିକୁଳା ହୁଅଇ ନିର୍ଗତ ।
 ସକଳ ଜୀବର କାଳ ଅଟଇ ସେ ସେହି
 ଶୁଣ ଆହେ ସଉନକ ମନକର୍ତ୍ତୃ ଦେବ ।
 ଦେବଙ୍କର ଦେବତା ସେ ସନାତନ ବେବ
 ତନି ଭୁବନରେ ତାହାକୁଲ କେ ନଥିବ ।
 ଦେଉଅଛି ମନ୍ଦହାସ ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ
 ଅକ୍ଷି ମାଳରେ ସବାଜ ଦଶଇ ସୁବେଶ ।
 ପରମବ୍ରହ୍ମ ସେ ନିରାକାର ନିରାମୟ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବେବକ ଠାରେ ରଖିଅଛି ଲୟ ।
 ତାହାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରି ହୃଦଗତେ
 ଅନାଇ ରହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଥିଲେ ଯହିଁ ସେଥେଁ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ମାଳାବନ୍ଧ ବ୍ୟାଧିକୁ ଅନାଇ
 ଦେଖିଲେ ସବୁଠୁ ଅତି ବୃଦ୍ଧ ଦିଶେ ସେହି ।
 ତଥାପି ଆପଣା ମାତା ପ୍ରାଣ ମଧୁର୍ଷୀର
 ପିଉଛନ୍ତି ବ୍ୟାଧିମାନେ ହରଷ ଗଉର ।
 ତବନ୍ତରେ ସଖା ମାଳାବନ୍ଧ ଆଉଥରେ
 ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ଜନ୍ମପତିଙ୍କ ପାଖରେ ।
 ସୁଲପକ କୃଷ୍ଣଚର୍ଣ୍ଣ ଧର୍ମ ପରପୁଣ୍ୟ
 ଧ୍ୟାନ କରୁଛନ୍ତି ହୃଦେ କୃଷ୍ଣ ନାରାୟଣ ।
 ପୁଣି ବଳସ୍ତବ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରୁଛନ୍ତି
 ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ବିଚାର କରି ସେ ଅଟନ୍ତି ।
 ଅରଜିଲ କର୍ମ ପ୍ରାର୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଦିଅନ୍ତି
 ପାପ ପୁଣ୍ୟ ଆଦି ସେହୁ ଭୁଲନା କରନ୍ତି ।
 ଏହିପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି ମାଳାବନ୍ଧ
 ଯମଙ୍କ ପାଖକୁ ଆଣ ଯାଇ ମହାସଖା ।
 ପ୍ରହସ୍ତ ମନରେ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ବଚନ
 ବୋଇଲେ ହେ ଧର୍ମବନ୍ଧୁ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ ।
 ଧାର୍ମିକ ପଣରେ କେହି ନାହିଁ ତବସର
 ତୁମ୍ଭେ ପାପୀତାପି ମାନଙ୍କର ସାଣକାଷ ।
 ଅକାଳରେ କିମ୍ପା ନେଲେ ମୋର ପତିପ୍ରାଣ
 ମୋହର ଅଗ୍ରତେ ତାହା କରନ୍ତୁ ବଶାଣ ।
 ତାହାଶୁଣି ଯମରାଜା ବୋଇଲେ ଗୋ ଦେବୀ
 ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ସାବଧାନେ ଯାହା ମୁଁ କହିବି ।
 ଏ ଜଗତମଧ୍ୟେ କାର କାଳ ନ ପୁଣିଲେ
 ମରଣକୁ ନ ପାଇବ ଜାଣିଥାଅ ଭଲେ ।

ଶିଶୁରକ ଆଦେଶ ମୁଁ କଣିଶ ସାଳନ
 ସମୟ ହୁଅଇ ଯାର ନିଏ ତାର ପ୍ରାଣ ।
 କିନ୍ତୁ ଦିନେମାସ ଆୟୁ ରହିଥିବ ଯାର
 କହାପି ପ୍ରାଣ ନେଇ ନପାରଇ ତାର ।
 ଏମନ୍ତ ଆଦେଶ ମୋତେ ପ୍ରଭୁଚକ୍ରବେଳ
 ଯାର କାଳ ପୂରେ ତାକୁ ଶେଷ ନ ରଖଇ ।
 ଆୟୁଷ ଶେଷ ହେବାର ଜାଣି ମୃତ୍ୟୁବାଳା
 ଆଗସେହିଁ ଜନ୍ମରୁଟି ଗିପିଥାଏ ଗଳା ।
 ତାର ପଛେ ଯାଇ ମୁହିଁ ତାହାର ଜୀବନ
 ସହାର କରଇ ତାହା ଅଟଇ ବଧାନ ।
 ଏବେତେ ଭୁବ୍ବର ଆଗେ ରହିଛନ୍ତି ସେହି
 ପରାବ ଏମନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି କମ୍ପାଇ ।
 ଯମଙ୍କର ଏ ବଚନ କଣିଶ ଶ୍ରବଣ
 ମୃତ୍ୟୁର କନ୍ୟାକୁ ସଖା ପୁଚ୍ଛିଲେ ତକ୍ଷଣ ।
 ଶୁଣ ୨ ମୃତ୍ୟୁ କନ୍ୟା ବଚନ ମୋହର
 ଭ୍ରମେତ ଅବଳାଜାତି କହିବି କି ଗିର ।
 ସ୍ୱାମୀର ବରହେ ନାଶ ସେ ବେଦନା ଶାପ
 ଅନୁଭବେ ଜାଣିଥିବ ତୁମ୍ଭେତ ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ମୁହିଁ ବଞ୍ଚିଅଛ କମ୍ପା ତୁମ୍ଭେ ମୋ ପତିରେ
 ନେଇଗଲ ବୁଝାଇଣ ବୁଝ ମୋ ଆଗରେ ।
 ସଖାର ଏତେକ ବାକ୍ୟ କଣିଶ ଶ୍ରବଣ
 ମୃତ୍ୟୁ କନ୍ୟା ଧୀରେ ୨ ବୋଇଲେ ବଚନ ।
 ମୋର ତଳେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଶୁଣ ଗୋ ସୁଦୟା
 ବଧୂର ଆଦେଶେ ମୁହିଁ ସବ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ।
 ମୋହର ଉପରେ ସେହୁ ବେଇଛନ୍ତି ଭର
 କୁହ ଧନୀ ଏଥେଁ କେଉଁ ଦୋଷ ଅଛି ମୋର ।
 ମୃତ୍ୟୁ ଯଦି ହୁଏ ମୋର ତହିଁ ସୁଖ ଗଣି
 ଏ ସମସ୍ତ ଦେଖି ପୁଣି ନାଶ ସୁ ବଦନା ।
 ପତି ଧୂପ ଶ୍ରାଦ୍ଧେ ଯାହାଅ ଏ ତାହାହୁଏ
 ମୋହର ମରଣ ଶ୍ରେୟ ଜାଣୁଛି ହୃଦୟେ ।
 କାଳର ଆଦେଶେ ମୁହିଁ ସବକାର୍ଯ୍ୟ କରେ
 ପୁରଗଣେ ଭ୍ରମୁଛନ୍ତି ସେ କାଳ ଆଜ୍ଞାରେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ବିଶ୍ୱାସ ଏଥେଁ ନ ହୁଏ ତୁମ୍ଭର
 କାଳକୁ ପରାବ ବୁଝ ଏ ସକ୍ଷ ମଧ୍ୟର ।
 ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ମାଳାବନ୍ଧ ସଖା
 କାଳକୁ ସମ୍ମୋଧ ଧରେ ବୋଇଲେ ଭରଣ ।

ବୋଇଲେ ମୋ ନମସ୍କାର କୁହେ ଶେନାକର
 କୁହେ ଦୟାମୟ ଅତି ନାମ ଅବତାର ।
 କବେଚନ କରେ ଦେବ କୁହର ଚରଣେ
 ମୋ ପଛକୁ ନେଲେ କଥା ଅଛି ମୁଁ ପଦମେ
 ସଗର ବଚନ କର୍ଣ୍ଣେ କରଣ ଶ୍ରବଣ
 ଉତ୍ତରେ ବୋଇଲେ କାଳ ମଧୁର ବଚନ ।
 କବା ମୁହିଁ କବା ଯମ କବା ବ୍ୟାଧିଗଣ
 କବା ମୃତ୍ୟୁ ଜନ୍ୟ ଆଦି ଯେତେ ୨ ଜନ ।
 କହୁ ହିଁ ସମତା ନାହିଁ ଜାଣିବେ କାହାର
 ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ଅଟନ୍ତି ସବୁ ମୂଳାଧାର ।
 ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶ ସବେ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ
 ନରକରେ ଭ୍ରମୁଥାଇ ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ ।
 ମନ୍ତ୍ରଅଛି ତବ ପତି କେବଣ କାରଣେ
 ଆମକୁ ମା ଦ୍ରୁ ଅଛି ନ ଜାଣେ କେ ଜଣେ
 ପତିର ଜୀବନ କୁହେ ମୋଠାରୁ ବହୁତ
 ଏଥିରେ କୌଣସି ଫଳ ନାହିଁ ମନେ ମାତ୍ର ।
 ଯାହାଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ସବେ ହୋଇ ଆତଜାତ
 ଯାହାଙ୍କ ଛୋରେ ତନି ଭୁବନ ଗୁଳତ ।
 ଯାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ବାୟୁ ମୟ ୨ ବଡ଼େ
 ଯାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ଅଗ୍ନି ଯି ଜଗତ ବଡ଼େ ।
 ଯାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ବ୍ରହ୍ମା ସୃଷ୍ଟି ସରଜର
 ଯାହାଙ୍କ ଆଦେଶ ମତେ ସାଗର ବହୁଳ ।
 ଯାହାଙ୍କ ଆଦେଶେ ବସୁ ବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀ ପାଳନ୍ତି
 ଯାହା ଆଜ୍ଞାରେ ଶଙ୍କର ସବୁ ସଂହାରନ୍ତି ।
 ଯା ଆଜ୍ଞାରେ ଶଶିଚନ୍ଦ୍ର ସଦା ଭ୍ରମୁଥାଇ
 ଯାହାର ଆଜ୍ଞାରେ ଲହରୀ ବରଷା କରଇ ।
 ଯାହାର ମାୟାରେ ମୃତ୍ୟୁ ସବୁ ଜୀବଗଣ
 ପ୍ରକୃତ ସତତ ଶ୍ଵାସ ଯାହାର କାରଣ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବସୁ ନରନର ଯା ନାମ ଗାଆନ୍ତି
 ମୂଳାଧାର ଏକମାତ୍ର ସେ ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ।
 ସେହି ବୟାମୟ କୁପାନ୍ତର ନିଜେନ
 ତାହାଙ୍କ ଚରଣେ ନିଅ ଏକାନ୍ତ ଶରଣ ।
 ତାହାଙ୍କ କରୁଣା ବଶେ ତବ ପତି ସତୀ
 ଅବଶ୍ୟ ଜୀବତ ହେବେ କହୁଲୁ ଶରଣ ।
 ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶେ ମୁହିଁ ଭ୍ରମେ ଅନୁଷ୍ଠାନ
 ମୋହର ସମତା ତଳେନାହିଁ ବେଶଜାଣ ।

ଏତେକନ୍ତ ମହାକାଳ ବରତ ହୋଇଲେ
 ବସୁରୁପୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ତକ୍ଷଣେ ବୋଇଲେ ।
 ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଗାଥା ଅତି ମନୋହର
 ଶୁଣିଲେ ସେ ଜନ ତରେ ଏ ଭବ ସାଗର ।
 ହରିଙ୍କ ଯାବତ ଲୀଳା କିଏ ବୁଝିପାରେ
 ମାୟାବଳେ ମୁଖ୍ୟ କରି ଅଛନ୍ତି ସଂସାରେ ।
 ମାୟାଜାଲ କାଟିପାରେ ସଂସାରେ ଯେ ଜନ
 ସେ ଜନ ପରମ ଭକ୍ତ ଲଭେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ।
 ପୁଣ୍ୟଫଳେ ହରିଭକ୍ତ ଜନମେ ଅନ୍ତରେ
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ହୋଇ ସେହିଫଳେ ନରେ ।
 ସହଜେ ଲଭ ନ ହୁଏ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ଭକ୍ତି
 ଜାଣିବେ ତାପସଗଣ ମନେ ଏହା ଚିନ୍ତ ।
 କଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ଜନଙ୍କ ଭିତରେ
 ଦୈବବଳେ ଜଣେ କେହି ଭକ୍ତ ଲଭ କରେ
 ହିଁସାବାଦ ପାଶୋରିଣ ରହେ ଶୁଦ୍ଧମନେ
 ହରିଙ୍କ ଚରଣେ ମନରଖି ନିଶ୍ଚିନ୍ତନେ ।
 ସବୁ କର୍ମେ ଅନାଦର ଯେଉଁ ଜନକରେ
 ଭାଗ୍ୟବଶେ ସେହୁ ହରି ଭକ୍ତ ଲଭକରେ ।
 ସେଇଏକା କୃଷ୍ଣଭକ୍ତ ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ
 ତାହାକୁ ଦେଖିଲେ ପୁଣ୍ୟ ହୃଦରେ ସଞ୍ଚରେ ।
 ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତ ପାପ ହୃଦର ଖଣ୍ଡନ
 ଅନ୍ତର ପବନ ହୁଏ ଶାନ୍ତର ବଚନ ।
 ବୈଷ୍ଣବ ଜନର ଯଦି ବରଣନ ହୁଏ
 ଭକ୍ତିଭାବେ ତା ପସୁର ବଦିବେ ନିଶ୍ଚୟେ ।
 ହରିସମ ଜ୍ଞାନ ସେହୁ ଲଭିବେ ଅନ୍ତରେ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବନ ହୁଏ ହୋଇବ ତାହାରେ ।
 ପୁରଣେ ରହିଛି ବେଶ ନାନା ଉପାଖ୍ୟାନ
 ମୂଳ ଅଟେ ହରିଭକ୍ତ ଆତ୍ମେ ମତିମାନ ।
 ହରିଭକ୍ତ ଏ ଜଗତେ ଅଟେ ମୂଳ ମାତ୍ର
 ଭଜିଲେ ସକଳ ପାପ ହୋଇବ ଦୁରିତ ।
 ପ୍ରାଣ ଯିବା ସମୟରେ ଯେବେ କେହିଅରେ
 ଶ୍ରୀ ହରିଙ୍କ ନାମ ମୁଖେ ଧରି ପ୍ରାଣହାରେ ।
 ତାହା ପୁଣ୍ୟ କବା ମୁହିଁ କରିବ ଗୟନ
 ସ୍ଵୟଂ ବେଦବର କରି ନ ପାରେ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ଯମଦୂତମାନେ ତାର ପାଶ ନ ଯାଆନ୍ତି
 ବିମାନେ ବସାଇ ବସୁଲେକେ ଶେନାହାନ୍ତି ।

ବେକୁଣ୍ଡ ଭୁବନେ ସେହୁ ଲଭନ୍ତି ଆଶ୍ରୟେ
ଲଭନ୍ତି ଅନନ୍ତ ସୁଖ ମୁଖେ କହିବୁହେ ।

ସେ ହରି ଇନ୍ଦ୍ରଜ ପାଦେ ରହୁ ମୋର ମନ
ଗୀତ ଛନ୍ଦେ ବିରଚିଲ ଅଧମ ମୋହନ ।

ଲକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର୍ଥ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ଯମ ଓ ମୃତ୍ୟୁ କନ୍ୟାମାନଙ୍କ ସହ ମାଳାବତୀର
କଥୋପ କଥନେ ନାମ ବଂଶୋଦ୍ୟାୟଃ

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶି ହରି ମାଳାବତୀ ସହିତ ରୋଗ ବୃଣ୍ତ କଥୋପ କଥନ

ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ମାଳାବତୀ ମୁଖରୁ ଅନାଇଁ
ବସ୍ରବେଶି ନାଗପୁଣ ବୋଲିଲେକ ତହିଁ ।
କାଳଯମ ମୃତ୍ୟୁକନ୍ୟା ଆଉ ବ୍ୟାଧିଗଣ
ସାକ୍ଷାତେ ଦେଖିଲେ ସଖା ଆସଣା ନୟନ ।
ଆଉ ଯଦି ଇଚ୍ଛାଥାଏ କିଛି ପୁଣିବାରେ
ନିର୍ଭୟ ଚିତ୍ତରେ କୁମ୍ଭେ ପରୁର ଠାରେ ।
ଏତେକ ବଚନ ଶୁଣି ମାଳାବତୀ କହେ
ଶୁଣ ୨ ମୋର ବାକ୍ୟ ଆହେ ବିହରାୟେ ।
କେଉଁ କାରଣରୁ ବ୍ୟାଧି ପ୍ରାଣୀକୁ ନାଶଲ
କେଉଁ ପରକାରେ ଜୀବଗଣେ ହାଣ ପାଲ ।
ଏହି ସମସ୍ତ ବିପ୍ରାରି କୁହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ
ଯାହା ମନକୁ ପାଇଲ ପରାରିଲ ଏଥେ ।
ସହଜେ ଅବଳା ମୁଁ ତ ନାହିଁ ମୋର ଜ୍ଞାନ
ବିପ୍ରାରି ସକଳ ଗାଥା କରେ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
ମାଳାବତୀ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି
ଆସୁର ବଚନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଶୁଣ ଦେବୁ କରି ।
ଯେଉଁଜନ ଚାରିବେଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି
ଇନ୍ଦ୍ରଭରେ ତାର ପାଦତଳେ କରେ ପୂଜ ।
ପ୍ରଥମେତ ପ୍ରଜାପତି ଛନ୍ତି ସମ୍ମୁଖରେ
ବୁଝି ଯଦି ଚାରିବେଦ ଶୁଣ ଏ ଠାବରେ ।
ଚାରି ବେଦ ଅର୍ଥ ତିନା କରି ପଦ୍ମାସନ
କରିଲେକ ଶେଷେ ଆୟୁବେଦର ସୂଜନ ।
ସାଦରେ ଅଗ୍ନିଲେ ତାହା ଶ୍ଵେତରାଜ କରେ
ପଢ଼ିଲେ ଶ୍ଵେତ ତାହା ସାଦର ଅନୁରେ ।
ତାହାଦେଖି କରିଲେ ସେ ସହୃଦା ନିର୍ମାଣ
ଶିଷ୍ୟଗଣ ହାତେ ତାହା କରିଲେ ପ୍ରଦାନ ।
ଧନୁନ୍ତରୀୟାଦି କରି ଶିଷ୍ୟ ଶୋଳଜଣ
ସାବରେ ସହୃଦା ସେ କରିଲେ ଅଧ୍ୟୟନ ।

ଶୋଳ ଜଣ ଶୋଳ ଖଣ୍ଡି ଗ୍ରନ୍ଥ ବିରଚିଲେ
ତାହାଙ୍କ ନାମ ଶ୍ରବଣ କର ସବେ ଦେଲେ ।
ଆଦ୍ୟ ଧନୁନ୍ତରୀୟ କଲେ ଚକସ୍ତ୍ରା ସଗ୍ରହ
ସଂସାର ବିଜ୍ଞାନ ବିରଚିଲେ ମହାତ୍ମୟ ।
ଯେତେ ଆୟୁବେଦ ଗ୍ରନ୍ଥ ନଜରେ ପଡ଼ିଲ
ସେହି ସମସ୍ତର ମୂଳ ଧନୁନ୍ତରୀୟ ହୋଇ ।
ପରମ ଧାର୍ମିକ ସେହୁ ମହା ମହମାନ
ଚକସ୍ତ୍ରା ବିଷୟ ତାହାଙ୍କର ବହୁ ଜ୍ଞାନ ।
ବ୍ୟାଧିର ବିନାଶ ବୈଦ୍ୟ ସେ କରି ପାରନ୍ତି
ମୃତ ଲୋକେ ଜୀବ ଦେବାନାହିଁ ତାଙ୍କ ଶକ୍ତି ।
ଯେତେ ପରକାର ବ୍ୟାଧି ବିଧର ସୂଜନ
ଜ୍ଞର ଦେଉଛି ତା ମଧ୍ୟେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ଵାସଣ ।
ଶିବ ଇନ୍ଦ୍ର ମହା ଯେଉଁ ନାମ ଶିବଜ୍ଞର
ନିଷ୍ଠୁର ନିର୍ଭୟ ସେହୁ ଅତି ଉପକାର ।
ତନ ପାଦ ତନମୁଣ୍ଡ ପୁଣି ଛଅ ହାତ
ନଅ ଚକ୍ଷୁ ଉପବର୍ଣ୍ଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିକୃତ ।
ପୁରୋଗ ପାଇଲେ ସେହୁ କେଉଁ ନ ଛାଡ଼ିଲ
କାଳାକ୍ରମ ଯମ ସମ ଦେହେଁ ଆଶ୍ରମଇ ।
ବାୟୁପିତ କଫ ଦୁର୍ଗା ମହାଶି ଜନମେ
ମହାଶି ହୋଇଲେ ଜ୍ଞର ଜଣିବେକ ମନେ ।
ତତ୍ତ୍ଵବିଧ ଜ୍ଞର ସେହୁ ବିଦିତ ସଂସାର
ବାତ ପିତ କଫ ଜାତ ସିଦ୍ଧୋଷ ଆବର ।
ଏହା ଭିନ୍ନ ପାଣ୍ଡୁ ଆଦି କରି ବ୍ୟାଧିଗଣ
ତତ୍ତ୍ଵ ଶରୀ ସଖ୍ୟା ତାର ଶାସ୍ତ୍ରର ବଚନ ।
ମୃତ୍ୟୁ କନ୍ୟା ଏ ସଭାଙ୍କ ଜନମା ଅଟଇ
ଆଉଏକ ଜ୍ଞର ସହୋଦର ନାମ ହୋଇ ।

ସତୋଦର ଗଣସଙ୍ଗେ ମିଳି ନରନର
 ଭ୍ରମଣ କରେ ସେ ନୂର ସଂସାର ଭିତର ।
 ସୁଯୋଗ ପାଇବା ମତେ ସେହୁ ନ ଗୁଡ଼ିଲ
 ଶ୍ରେୟ ଉପରେ ଆଶ୍ରମଣ ସେ ବସଇ ।
 ନେତ୍ର କର୍ଣ୍ଣ ପାଦ ଆଉ ମୟୁକ୍ତ ଉପରେ
 ଚଳଇ ଲଭାଏ ସେହୁ ଅତି ଜନନରେ ।
 ବସନ୍ତେ ଭ୍ରମଣ କରେ ବହ୍ନିର ସେ ବନ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସଜ୍ଜିତ କିମ୍ବା ସେ କରେ ରମଣ ।
 ଶୀତଳ ଜଳରେ ସ୍ନାନ ଯେଉଁଜନ କରେ
 ତଦନ ଲେପଇ ସେହୁ ଆପଣା ଶରୀରେ ।
 ଗ୍ରୀଷ୍ମ ନାଳେ ଅପରାହ୍ଣେ କରଣ ଭ୍ରମଣ
 ଶୀତଳ ବାୟୁ ଆନନ୍ଦେ କରେ ଆହରଣ ।
 ବର୍ଷାକାଳେ ଉଷ୍ଣୋଦକେ ସେହୁ କରେ ସ୍ନାନ
 ସର୍ବଦା ଶ୍ରେୟନ କରେ ସମାନ ସମାନ ।
 ଶରତ୍ କାଳେ ତାପରେ ସେ ନକରେ ଭ୍ରମଣ
 ଦିନ କାଟେ ଉଷ୍ମ ଅନ୍ନ କରଣ ଶ୍ରେୟନ ।
 ଶିଶିର କାଳରେ ବହୁ ତାଙ୍କେ କଳେବର
 ସର୍ବୋପାୟ ନବୀନାନ୍ନ ଖାଏ ଯେଉଁ ନର ।
 ପ୍ରବେଶ ସେହୁ ଘୃତ ଦୁଗ୍ଧ ପାନ କରେ
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ କାମିନୀ ସହ ସମୟେ ବହରେ ।
 ଶୁଧା କାଳେ ଉତ୍ତମାନ୍ନ ସେ କରେ ଆହାର
 ତାମ୍ବୁଳେ ଆସକ୍ତ ସଦା ମାନସ ଯାହାର ।
 ପ୍ରତିଦିନ ନବମାତ୍ର କରଣ ଶ୍ରେୟନ
 ଲଭିବୁ ନିରାହ ସଦା କରେ ସେବନ ।
 ନୂର ବ୍ୟାଧି ସେ ଜନଙ୍କୁ କଦାପି ନ ଦେରେ
 କହିଲୁ ନିଗୁଡ଼ ତରୁ କୁଣ୍ଡ ଅଗ୍ରତରେ ।
 ଯେଉଁ ଜନ ରତ ହୁଏ ବୃଦ୍ଧା ରମଣୀରେ
 ଅତିଶୟ ରତ ହୁଏ ସେ ବାସି ଦଧିରେ ।
 ରଜମାରେ ଦଧି ଖାଏ ଯେଉଁ ମୁଖ ନର
 ବେଶ୍ୟାଲୟକୁ ଗମନ କରେ ବାର ବାର ।
 ରଜସୁକା ନାଶସହ ସେ ବହାର କରେ
 ବେଶ୍ୟା ଘରେ ଅନ୍ନ ଭୁଞ୍ଜେ ସେହୁ ଆନନ୍ଦରେ ।
 ଜଗ ଆଉ ବ୍ୟାଧି ଆସି ତାହାକୁ ଘେରଇ
 କୁଣ୍ଡର ସକଳେ ଏହା କହିଲୁ ବୁଝାଇ ।

ଯେଉଁଥିରେ ପାପ କର୍ମ ହୁଏ ଆଚରଣ
 ତା ଦେହେ ଏ ବ୍ୟାଧି ଜନ୍ମେ ଶାସ୍ତ୍ରର ବଚନ ।
 କନ୍ତ ହରିନାମ ସେହୁ କୁଣ୍ଡରେ ଭଜଇ
 ଗୁରୁ ଆଉ ଅତିଥିକୁ ସେ ସେବା କରଇ ।
 ଗରୁଡ଼ ବର୍ଗନେ ଯଥା ଭୁଞ୍ଜଇ ପଳାଏ
 ଯେଜନ ନିକଟେ ବ୍ୟାଧି ନ ପଶଇ ଉପେ ।
 ସେ ମହାତ୍ମା ଅଙ୍ଗେ ବ୍ୟାଧି ପଶି ନ ପାରଇ
 ସକଳ ରୋଗର ମୂଳ ନୂର ସେ ଅଟଇ ।
 ପୀତ କଫ ଆଉ ବାୟୁମାନ ବୃଦ୍ଧ ହେଲେ
 ନୂରର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୁଏ ଜାଣିବେ ସକଳେ ।
 ପୀତ କଫ ବାୟୁ ସେହୁ ଦମନ କରଇ
 ଆପଣା ଶରୀର ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥାଇ ।
 ଏମନ୍ତ ଅଟଇ ରୋଗମାନଙ୍କ କାରଣ
 ତାଙ୍କୁ ଦୋଷ ଦେବା ଦେବା ଅଟେ ଅକାରଣ ।
 ଆବର ଏକଇ କଥା ଶୁଣ ବେଲ ମନ
 ଯେବଣ ରୋଗେ ମଉଛୁ ତବ ପ୍ରାଣଧନ ।
 ତାହା ବିପ୍ରାରିଣ ମୁହିଁ କହୁଛୁ ବୁଝାଇ
 ମନକର୍ତ୍ତବ୍ୟେ କାରେ ଶୁଣ ବୁଝମୁହିଁ ।
 ଯେଉଁଥିରେ ତବ ପତି ପାଇବ ଜୀବନ
 ତାହାର ଉପାୟ ଆମ୍ଭେ କହିବା ଏକଥା ।
 ତକ୍ଷଣ ଆନନ୍ଦେ ମାଳାବତୀ ବୋଲେ ଗିର
 ଆହେ ଦୟାମୟ ବିପ୍ର ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର ।
 ମୋର ପତି ଯାଇଥିଲେ ଅମର ସକଳୁ
 ଅପ୍ସରଙ୍କ ରୂପଦେଖି ଲୋଭନରେ ତାଙ୍କୁ ।
 ଦେଖି ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ତାହାଙ୍କୁ ବ୍ୟାତା ।
 ସେହି ଯୋଗେ ପ୍ରାଣ ବିନାଶିଲେ ମୋର ଭଣ୍ଡା
 ଭାଗ୍ୟବଶେ ଲଭିଲି ମୁଁ ତବ ଦରଶନ ।
 ବଞ୍ଚାଅ ପତିଙ୍କୁ ମୋର ଧନ୍ତୁଛୁ ତରଣ ।
 ସତ୍ତାର ଏତେକ ବାକ୍ୟ କରଣ ଶ୍ରବଣ
 ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଶେ ଗଲେ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
 କ୍ଷେପ ମୋଦନ କହଇ ଶୁଣ ସୁଜନର
 ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କ ଲାଳା ଅଟେ ଅତି ତମଜାର ।

ଲଭି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମକେବର୍ତ୍ତୀ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ମାଳାବତୀସହଚର ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣବେଶି ହରିଙ୍କର କଥୋପ କଥନେ ନାମ ଏକବିଂଶୋପଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଉପବହ୍ନି ଶର ପୁନର୍ଜୀବନ ପ୍ରତୀକାର୍ଥେ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଶୁଣି କୁଣ୍ଡଳର ଆଦେଶ

ସୌତ ବୋଲିଲେକ ଶୁଣ ୨ ତପୋଧନ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅତିର୍ହି ମହାନ ।
ଶ୍ରୀ ଆଉ ଭକତରେ ଯେ ଜନ ପଡ଼ଇ
ଅନ୍ତକାଳେ ଯାଇ ବଇକୁଣ୍ଠରେ ବସଇ ।
ଏହାପରେ ଆନଗାଥା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
ଯେମନ୍ତ ଭିଆଣ କଲେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ।
ବସୁରୁପୀ ନାରାୟଣ ମାୟା ଭିଆଇଲେ
ତାହାଙ୍କୁ ବେଦତା ମାନେ ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲେ
ଅବଶେଷେ ଦେବଗଣେ କରି ସମ୍ବୋଧନ
କହିଲେକ ବସୁରୁପୀ ବେଦ ନାରାୟଣ ।
ଶୁଣ ୨ ଦେବଗଣେ ମୋହର ବଚନ
ଉପବହ୍ନି ଶରୀରକୁ ଦେଖନ୍ତୁ ନୟନ ।
ପତି ଶୋକେ କାନ୍ଦେ ଚିତ୍ତରଥର କୁମାର
ପତି ଭିକ୍ଷା ମାଗେ ଅତି ଆତୁଳରେ ଗୋଷ୍ଠ ।
ସମୟେ ଉଚିତ ଯାହା କରନ୍ତୁ ସକଳେ
ପତି ଶୋକେ କାନ୍ଦେ ସଖା ଅନ୍ତର ବ୍ୟକୁଳେ ।
ଅବଳମ୍ବେ ଅଭିଶାପ କରବେ ଅର୍ପଣ
ତୁମ ହୃଦ ହେତୁ ମୋର ଅଟେ ଆଗମନ ।
ପତି ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରବୋଧ ବଚନେ
ଶାନ୍ତ ନା କରି ରଖିବୁ ତାଙ୍କୁ ଏହିପ୍ରାଣେ ।
ଏଥୁ ପୂର୍ବେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ସର୍ବ ଦେବେ
ହରିଙ୍କ ସଦନେ ଯାଇଥିଲେ ଏଥୁ ପୂର୍ବେ ।
ପ୍ରଭୁ ଆସିବାକୁ କହିଥିଲେ ଶୂନ୍ୟବାଣୀ
କମ୍ପା ନ ଆସିଲେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କମ୍ପୁପାଣୀ ।
ଏତେ ବୋଲି ମୌନଭାବ ଧରିଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ତାହାଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧି ବୋଲିଲେକ ପଦ୍ମାସନ ।
ଶୁଣ ୨ ଆହେ ବସୁ ବଚନ ଆସୁର
ମମ ପୁତ୍ର ଅଟେ ଏହି ଗରବ କୁମାର ।
ଅଭିଶାପେ ଜନମିତ୍ତ ଗରବ ଭବନେ
ଅଭିଶାପେ ମହିଷକୁ ଯୋଗବଳ ସୁନେ ।
ନିରୁପିତ କାଳ ହୋଇନାହିଁ ଯେ ପୂରଣ
ସହସ୍ରେ ବରଷ ପୁର ରହିଅଛି ପ୍ରାଣ ।

ହରିଙ୍କ ପ୍ରସାଦେ ଏହିକ୍ଷଣି ଏ ପୁତ୍ରକୁ
ବଞ୍ଚାଇଣ ଦେବ ତପ୍ତ କହିଲି କୁମ୍ଭକୁ ।
ଏବେ ଏକ କଥାକୁ ହେ କରନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
ସକଳ ଘଟରେ ବିଜେ ଜଗତ କାରଣ ।
ସ୍ଵେଚ୍ଛାମୟ ପରମାତ୍ମା ସେହୁ ସନାତନ
ମୁଣି ନାହିଁ ତାହାଙ୍କର ଶୁଣ ଦେଇ ମନ ।
ଭକ୍ତ ଉପରେ କରନ୍ତି କରୁଣା ପ୍ରକାଶ
ଶରୀର ଧରିନ୍ତି ସମୟରେ ଜଗତାଶ ।
ସର୍ବବ୍ୟାପି ହୋଇ ରହିଅଛନ୍ତି ଭୁବନେ
ଏଇ ହେତୁ ବିଷ୍ଣୁ ବୋଲି ତାଙ୍କେ ସର୍ବଜନେ ।
ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶେ ମୁଣି କରଇ ସୃଜନ
ବିନାଶ କରନ୍ତି ପୁଣି ଦେବ ପଞ୍ଚାନନ ।
ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶ ଶିରେ କରିଣ ଧାରଣ
ଧର୍ମସାକ୍ଷୀ ଧର୍ମ ଦେବ କରନ୍ତି ଶାସନ ।
ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶେ କାଳ ସମୟ ଅନ୍ତରେ
ଦିବାନିଶି କରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଏ ତନି ସଂସାରେ ।
ଏତେ ବୋଲି ମୌନ ହେଲେ ଦେବ ପଦ୍ମାସନ
ବସୁଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧି ପୁଣି କହେ ପଞ୍ଚାନନ ।
ଶୁଣ ୨ ଆହେ ଶିଶୁ ବସୁର ତନୟ
କା ନାମ କାହାର ପିତା ଦିଅ ପରିଚୟ ।
କାହାର ବଂଶରେ ତୁମ୍ଭେ ଧରିଛ ଜନମ
କାରେ ସାର ଶ୍ରବଣ କର ଅଧ୍ୟୟନ ।
ମୋହର ଶିଶୁର ସେହି କରି ଦୟାମୟ
ତାଙ୍କୁ ଉପହାସ କର ଏ ବଡ଼ ବିଧିୟ ।
ପରମାତ୍ମା ହରି ସେହି ସଭିଙ୍କ ଅନ୍ତରେ
ବିରାଜି କରନ୍ତି ସଦା କହିଲୁ କୁମ୍ଭରେ ।
ମନ ଜ୍ଞାନ ମେଧା ଆଦି ବୟା ଆଦିକରେ
ଯେତେ କିଛି ଶକ୍ତି ଅଛି ଶିଖର ମଧ୍ୟରେ ।
ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞାବଶ ସର୍ବ ଜାଣିବେ ନିଶ୍ଚୟ
ସେ ମଧ୍ୟ ଦେହ ତେଜନ୍ତି ଆହେ ମହାମୟ ।
ତକ୍ଷଣେ ସେ ସର୍ବ ଶକ୍ତି କରହେ ପ୍ରସ୍ଥାନ
ଅଧିକ ବୋଲିବ କବା ତବ ବ୍ୟାମାନ ।

କେତେକାଳ ଉପ ମୁଣ୍ଡ କରିଛୁ ସାଧନ
 କେତେ କାଳ ତପ କରିଛୁ ପଦ୍ମାସନ ।
 ତଥାପି ଆଶ୍ରମମାନେ ବଦେଚନା କରି
 ପରାସ୍ତା ହରିକ ଚିତ୍ତ ଯେ ବୁଝି ନ ପାରି ।
 ପଞ୍ଚମୁଖେ ହରିନାମ କରିଣ ଲଞ୍ଜନ
 ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ କରିଅଛୁ ବିପ୍ଳବ ନୟନ ।
 ହରିଗୁଣ ଗାଏ ଯେହୁ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ
 ମୃତ୍ୟୁ ଲୟ ନ ରହଇ ତାହାର ଶରୀରେ ।
 ଶୁଣ ୨ ବ୍ରହ୍ମଗଣ ଆମ୍ଭର ବଚନ
 ଗୋଲେକେ ବସିଲେ ସେହି ଦେବ ସନାତନ
 ଯେ ଜନ ବଦନ କରେ ବୈକୁଣ୍ଠ ନଗରେ
 ଶ୍ରେତ ଦ୍ଵୀପବାସୀ ସେହୁ ଜାଣିବେ ଅନ୍ତରେ ।
 ଏ ତନୁ ପ୍ରଭେଦ ଜ୍ଞାନ କିଛିମାତ୍ର ନାହିଁ
 ଏକାନ୍ତ ଶ୍ରବଣ କର କୁହେ ମନ ଦେଇ ।
 ଏକ ବ୍ରହ୍ମା ପତି ହୋଇ ଯେତେ ସଂଖ୍ୟଦିନେ
 ହରିକୁ ନିମିଷେ ହୁଏ ଶୁଣ ସର୍ବଜନେ ।
 ଆମ୍ଭ ସହିତରେ ଛନ୍ତି ଯେତେ ରୁଷିଗଣ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକର କଳାନ୍ତ ହୋଇଛୁ ଉତ୍ପନ ।
 ତାହାଙ୍କ ମହିମା କେବେ ନ ପାରୁଛୁ ଜାଣି
 ଏତେ ବୋଲି ମୌନ ହେଲେ ଦେବ ଶୁଲପାଣି
 ତାହାରେ ଧର୍ମ ବୋଇଲେ ଆତେ ବସବର
 ସର୍ବବ୍ୟାପି ଜଣି ବାକ୍ୟ ମନ ଅଗୋଚର ।
 ସର୍ବ ଆତ୍ମା ନିରଞ୍ଜନ ହୁଏ ଯେଉଁ ଜନ
 ତାଙ୍କୁ ଉପହାସ କରେ ପଡ଼ିଣ ଭ୍ରମେଣ ।
 ସାଧୁଗଣ କେଲେ ଆନେ ନିନ୍ଦା ନ କରନ୍ତି
 ତାହାଙ୍କୁ ନିନ୍ଦଇ ଯେହୁ ଲଭଇ ଦୁର୍ଗଣ ।
 ହରି ନିନ୍ଦାକରେ ଅବା ଶୁଣେ ଯେଉଁଜନ
 କୁମ୍ଭିପାତ ନରକେ ସେ କରଇ ଉପନ ।
 ଏତେ ବୋଲି ଧର୍ମ ଦେବ ମଉନ ହୋଇଲେ
 ବିପ୍ଳବୀ ହରି ବୋଇଲେକ କୁହୁହଲେ ।
 ଶୁଣ ୨ ବିପ୍ରଗଣ ଆମ୍ଭର ବଚନ
 ଅଳକ ବବାଦ କମ୍ପାକର ସର୍ବଜନ ।
 ହରିନିନ୍ଦା କବାହେଲ ବଚନେ ଆମ୍ଭର
 ଧର୍ମତଃ ଆମ୍ଭର ପ୍ରାଣେ କର ହେ ପ୍ରସ୍ତର ।
 କହିଲେ ଆପଣା ମୁଖେ କୁହେ ସର୍ବଜନ
 ସର୍ବବ୍ୟାପି ହରି ରହିଛନ୍ତି ସର୍ବସ୍ଥାନ ।

ତାହାଯଦି ସତ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଦେବଗଣ
 ଶ୍ରେତ ଦ୍ଵୀପେ ଯାଇଥିଲ କୁହ କି କାରଣ ।
 ଅଂଶେବା ଅଂଶୀତେ ଭେଦ କଳ୍ପମାତ୍ର ନାହିଁ
 ଏଇହେତୁ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 କଳାଅଂଶ ବ୍ୟାଗକର ମିଳଣ ସକଳେ
 ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ସମୀପକୁ କମ୍ପା ଯାଇଥିଲେ ।
 କବା ବିଷ୍ଣୁ କବା ବ୍ରହ୍ମା କବା ମହେଶ୍ଵର
 ଧର୍ମ ଦିଗପାଳ ପୁଣି ଯେତେ ଦିଗମ୍ବର ।
 କବା ଏଇ ଚରାଚର ଯେତେ ଭୂତଗଣ
 ପ୍ରତି ବିମ୍ବେ ବିରଜିତ ଛନ୍ତି ସର୍ବସ୍ଥଣ ।
 କେତେ ଶତ ଅଛି ପୁଣି ଏହି ଜଗତରେ
 କେତେ ବ୍ରହ୍ମାବିଷ୍ଣୁ ଛନ୍ତି କେତେ ଯେ ଅମରେ ।
 ବିଶ୍ଵର ଲୟତା କେହୁ କହି ନ ପାରଇ
 ସକଳ ଶରୀର କୃଷ୍ଣ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଭାଗେ ବୈକୁଣ୍ଠ ନଗର
 ଗୋଲକ ବିରଜେ ଜାଣ ତାହାର ଉପର ।
 ଚକ୍ରଭୂଜ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ବୈକୁଣ୍ଠର ପତି
 ପାଶେବ ତଥା ନନ୍ଦ ପୁନନ୍ଦ ଡରୁତି ।
 ଗୋଲକ ବିହାର ଜଣି ସଭିକ ଶରୀର
 ହି ଭୁଜ ରାଧିକା କାନ୍ତି ଶୁଣ ପରସ୍ପର ।
 ବେଷ୍ଟିତ ଅଛନ୍ତି ତହିଁ ଗୋପାଜନାଗଣେ
 ଗୋପ-ପରିଷଦ କେତେ ନ ହୁଏ ଗଣନେ ।
 ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ତାହାକୁହିଁ କହି
 ସର୍ବଜୀବ ଆତ୍ମାରୂପୀ ସ୍ଵେଚ୍ଛାମୟ ସାର୍ବ ।
 କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜଣି ତ୍ୟୋତିଃ ଅତି ତମଜ୍ଞାର
 ସେ ଜ୍ୟୋତିଃ ବିରଜକରେ ସବା ଗୋଲକାର ।
 ଯୋଗୀଗଣ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନେ ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ
 ନିରନ୍ତର ଧ୍ୟାନକରେ ସେଇ ଜ୍ୟୋତି କରେ ।
 ସେ ଜ୍ୟୋତି ଭିତରେ ରୂପ କରିଣ ଧାରଣ
 ସବା ଶୋଭାପାନ୍ତି କୃଷ୍ଣ ଅତି ବିମୋହନ ।
 ନବାନ ନରଦ ଶ୍ୟାମ ସେଇ କଳେବର
 ମୃଦୁ-ହାସ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କବା ଓଷ୍ଠାଧାର ।
 ପୀତବାସ ପରିଧାନ ବ୍ରହ୍ମ ପୂର୍ଣ୍ଣ-ତମ
 ଆପଣା ରୂପରେ କରେ ଆପଣି ରମଣ ।
 ବୈଷ୍ଣବ ଯେ ହୃଦପଦ୍ମେ ବସାଇଣ ତାରେ
 ଏକାନ୍ତ ଅନ୍ତରେ ଧ୍ୟାନ ଉପାସନା କରେ ।

ଏବେ ଏକ କଥା କୁହେ କହନ୍ତୁ ଶ୍ରବଣ
ମମ ପରାଧୀନ ବୁଦ୍ଧିଅଛି ସଦାଜନ ।
ସେ ସବୁ ଘଟଣା ମାନ ଶୁଣ ମନଦେଇ
ବଦାଦ ନାହିଁ କାର ପ୍ରସଂସାଜନ ନହିଁ ।
ଆଦ୍ୟେ ଲେଖକ କୁହନ୍ତୁ ପ୍ରଣ ଦାନକର
ଅନ୍ୟ ଅନ୍ୟ କଥା ପରେ କହିବେ ବରୁ ।

ଏବେ ବୋଲି ବସନ୍ତସୀ ଦେବ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ
ମୌନସ୍ତବ ଯଜ୍ଞଲେଖ ହୋଇ ବଦ୍ୟମାନ ।
ଏବେ ବୋଲି ଶେଷକାସୀ କହେ ଯୋଡ଼କର
ଶ୍ରୀହରିଙ୍କର ଚରଣେ ଭଜ ସବନର ।

—*—

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଧ୍ୟାନାଦି ବ୍ରହ୍ମଗଣେ ଉପବର୍ତ୍ତକର ଶାବନ ଦାନଲଗି ହରିଙ୍କର
ବେଦଗାଗଣେ ଅବେଶ ପ୍ରଦାନେ ନାମ ଦ୍ଵାବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।

ତ୍ରୟୋବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ଉପବର୍ତ୍ତକର ସୁନର୍ଜୀବନ ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ମାଳାବତୀଙ୍କର ସ୍ତବ

ସୌତ ବୋଲିଲେ ନ ଶୁଣ ଆହେ ତପୋଧନ
ହରିର ଅପୁତ୍ର ଲାଳା କର ଦରଶନ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ବସନ୍ତେ ମାୟାରେ
ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବସନ୍ତ ଗଲେ ଧରେ ଧରେ ।
ଉପନୀତ ହୋଇ ସବେ ସଖାର ଗୋଚରେ
କମଣ୍ଡଳୁ ଜଳ ବ୍ରହ୍ମା ଦେଲେ ଶବ ପରେ ।
ସଲିଳ ପ୍ରଶାଳ ସବୁ ଶରୀରେ ଯେସନ
ମନଃ ସଞ୍ଚାରିତ ହେଲ ଜାଣିବେ ତେସନ ।
ସୁନ୍ଦର ଶରୀର ହେଲ ଅତି ତମଜାର
ଜ୍ଞାନ ଦାନ କଲେ ତାର ଶିବ ବଶନ୍ତେ !
ଧର୍ମ ଦେଲେ ଧର୍ମଜ୍ଞାନ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରାଣଦାନ
ଜଠାଗ୍ନି ଦେଲେ ତାରେ ବନ୍ଧି ମର୍ତ୍ତ୍ୟମାନ ।
କାମ ଦରଶନେ ହେଲ କାମର ସଞ୍ଚାର
ନିଶ୍ଚାୟ ପ୍ରଶାୟ ଦେଲେ ବାୟୁ ଗୁଣାଧାର ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦଶନ ହେଲ ଦୃଷ୍ଟର ଶକତି
ବାକଗ୍ଧ୍ର ସମର୍ପିଲେ ଦେବା ସରସ୍ଵତୀ ।
କମଳା ବଶନ ତାର ହୋଇଲେ ଯେସନ
ଶରୀର ଶୋଭା ଧାରଣ କଲ ତତକ୍ଷଣ ।
ଏକରୂପେ ଶାବନ ସଦ୍ୟସି ପାଇଲ
ତଥାପି ଜଡ଼ ପଦ୍ମ ସେ ପଡ଼ି ରହଲ ।
ପରମାତ୍ମା ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୋହଲେ ସଞ୍ଚାର
ଉଠି ନ ପାଇଲ ଶକ୍ତି ନ ହେଲ ତାହାର ।
ଏହାଦେବୀ ମାଳାବତୀ ବ୍ୟାକୁଳତା ମନ
ପ୍ରବ ଆରମ୍ଭିଲ ସତୀ ନିଧି ନରଞ୍ଜନ ।
ବୋଇଲେ ଗୋଲନ ପତି ବୈକୁଣ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମା
କୁମେ ପଦ୍ମପୁର ଅଟ ସବୁ ଘଟ ଧୂଳି ।

ସକଳ କର୍ମରେ କୁମ୍ଭେ ସାହାଜ ହୋଇଲେ
ବର୍ତ୍ତନ ପାରଇ ଶାବ ଏ ଜଗତେ ତିଳେ ।
ନିର୍ଲୁପ୍ତ ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟେ କୁମ୍ଭେ ଆହେନାଥ
ସାକ୍ଷୀରୂପେ ବସନ କହିଛ ସଦନାଥ
ସଦା ସବୁ ପ୍ରାଣେ କୁମ୍ଭେ ଅଟ ବଦ୍ୟମାନ
କୁମ୍ଭର ଚରଣେ କରେ ସତତ ପ୍ରଣାମ ।
ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବଗଣେ ତବ ଆଜ୍ଞାବଦ୍ଧ
କୁମ୍ଭର ସର୍ଜନା ଅଟେ ଏ ଜଗତ ମୟ ।
ସବୁଠାରେ ଥାଇ କୁମ୍ଭେ ସବୁ ଲୋକଙ୍କରେ
ଦେଖା ଯାଉଅଛ ପ୍ରଭୁ ସବୁ ସମୟରେ ।
ସୈଲୋକ୍ୟ ଜନନୀ ଯେଉଁ ପ୍ରକୃତ ଶିଶୁ
ତାହାକୁ ଯେ କୁମ୍ଭେ ନିଜେ ଅଛ ଜିଜ୍ଞାସ ।
ସୃଷ୍ଟି କରା ପ୍ରଜାପତି ସେବାକର ନିତି
କୁମ୍ଭ ଗୁଣ ଜାନ କରୁଥାନ୍ତି ବଶିଷ୍ଠତି ।
ପାଳନ ସହାରଳାସ ବସ୍ତୁ ଗୁଣ ଧର୍ମ
ଆପଣଙ୍କୁ ଯାନ କରୁଥାନ୍ତି ଗୁଣ ଗୁଣ ।
ସକଳ ଦେବତା ଯଥା ଦାନବ କନ୍ଦର
ସକ୍ତ ସାଧ ଯୋଗୀ ମନ୍ତ୍ର ମାନବ ଆଦର ।
କୁମ୍ଭ ରୂପ ଚକ୍ରାକର ଆହେ ନାଭିପୁଣ
କରନ୍ତି ଅଶେଷ ଦୁଃଖ ପାତକ ହରଣ
ତପ ଫଳଦାତା ବରଦାତା କୁମ୍ଭେ ଅଟ
ହେଲେ ତବ ଦୟା ଦୂର ହୁଅଇ ସକଟ ।
ତପସ୍ୟା ସ୍ଵରୂପ ସବରୂପ ସବନାୟ
ସମସ୍ତ କର୍ମ ଆଧାର ସୃଷ୍ଟି ନରମୟ ।

ହୋଇଅଛି କୁମ୍ଭେ ଏକ ପ୍ରଭୁ ସମ୍ପାଦନ
 କରୁଥାଅ ଭକତର ମଙ୍ଗଳ ବ୍ୟାଧି ।
 କେତେ ମୁଖ ଉପିମାନେ ନିରାକାର ଭାବେ
 କୁମ୍ଭରୂପ ଚିନ୍ତାକରି ନିପ୍ରରନ୍ଧ୍ର ଭାବେ ।
 କୋଟିସୂର୍ଯ୍ୟ କୁଳ ତେଜସସ୍ତ୍ରୀ ଅଟ ଧର
 ମଣ୍ଡଳ ଆକାରେ ସବୁ ସ୍ଥାନ ଅଛି ପୂର୍ବ
 ସୁନ୍ଦର ମୁରତି କମଳସ୍ତ୍ରୀ କୁମ୍ଭ ରୂପ
 ଦରଶନ କଲେ କୁଳ ନ ପାରଇ ପାପ ।
 ନିବାନ-ମାର୍ଗ ପରି ଶ୍ୟାମଳ ବଦନ
 ଶରଦ-ପ୍ରକାଶକଳ ସମାନ ଲେଖନ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଦୁ କୁଳ ଶ୍ରୀମୁଖମଣ୍ଡଳ
 ମନ୍ଦହାସେ ବିଶୁଦ୍ଧାଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଞ୍ଜୁଳ ।
 କୋଟିଏ କନ୍ଦର୍ପ ନୁହେଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ସର
 ଲାଲାର ସ୍ଥାନ ଯେ କୁମ୍ଭେ ଅଟ ହେ ଶ୍ରୀହର ।
 ତନ୍ମନରେ ବଲେପିତ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଆବର
 ରବି ଅଳଙ୍କାରେ ବିଶୁଦ୍ଧାଏ ମନୋହର ।
 ବେନ ଭୃଙ୍ଗେ ସୁମଧୁର ମୁରଲୀ ବରଜେ
 କଟିତଟେ ଶୂନ ପୀତ ସୂକ୍ଷ୍ମବାସ ସାଜେ ।
 କିଶୋର ବୟସ ଶାନ୍ତ ସ୍ଵୟଂ ବଲ୍ଲଭ
 ଗୋଷାଙ୍ଗନାଗଣେ ବିରଜିତ ବାସୁଦେବ ।
 କେତେବେଳେ ବୃନ୍ଦାବନେ କରୁଛ ବହାର
 କେବେ ଅବା ସାଧନାତ୍ରୀ ମଧ୍ୟେ ସୁରେଶ୍ଵର
 ରାଧାଆଦି ରମଣୀକ ସେବାରେ ଭୃପତ
 ହୁଅ କେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ କରଅ ମୋହିତ ।
 ପୁଣି ଗୋପବାଳକଙ୍କ ମେଳେ ନୃପତିବେଳେ
 ରମ୍ୟ ଉପବନେ ଖେଳା କର ତରୁତଳେ ।
 ବସା ସହିତରେ ଗାୟନକର ରକ୍ଷଣ
 କରୁଅଛ କେତେ ଶିଶୁ ରୂପରେ ଭ୍ରମଣ ।
 ଗୋଲକରେ ପାରିଜାତ ବନକୁଞ୍ଜେ ଥାଇ
 ସୁରଙ୍ଗ ଅଧରେ ବିଦ୍ୟା ମୁରଲୀ ବଜାଇ ।
 ଗୋପୀମାନସ ମୋହନ କରି ଅନୁକ୍ଷଣେ
 ବହାର କରୁଛ ବେଦ ଆନନ୍ଦତ ମନ ।
 ବୌକୁଣ୍ଠରେ ତକୁଭୂଜ ଶଙ୍ଖ ତପଧାସ
 ବେଶାସାଏ ପ୍ରଭୁ ପାଶେ କମଳାଙ୍କୁ ଧରି ।
 ତକୁଭୂଜ ପାରିବଦଗଣରେ ବେଷ୍ଟ ତ
 ହୋଇଥାଏ ଆହେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ଜଗନ୍ନାଥ

ନେବଣ ସ୍ଥାନରେ ଅଂଶରୂପେ ଅବତରି
 ଦୁଷ୍ଟ ନାଶି ରକ୍ଷା କରୁଅଛ ବହୁବିଶା ।
 ଶ୍ଵେତଦ୍ଵୀପେ ବସୁରୂପେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ସହ
 ବିରଜିତ ହୋଇଅଛ ଆହେ ବିଶ୍ଵମୟ ।
 କେଉଁଠାରେ ଅଂଶକଳା ଦେନି ହୁଅ ଜାତ
 ବ୍ରହ୍ମରୂପେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ହୋଇଛ ବିଦିତ ।
 ଶଙ୍କର ସ୍ଵରୂପ କୁମ୍ଭେ ଅଟ ଶିବଲେକେ
 ଅଂଶମାତ୍ରେ ପୂର୍ବ ରହିଅଛ ମନ୍ତ୍ରପାତ୍ରେ ।
 ଆହେ ବିଶ୍ଵରୂପ କୁମ୍ଭ ଲେମ୍ବୁମୂଳେ ସ୍ଥାନ
 ଲଭିକରି ରହିଅଛ ନିଶିଳ ଭୂବନ ।
 ଏ ରୂପେ ଅଶେଷ ଲୋକ ପାଳନ ଅର୍ଥରେ
 ଅବତାର ଦେଉଅଛ ନାନା ପରକାରେ ।
 କେତେବେଳେ ଯୋଗୀଙ୍କର ହୃଦେ ବାସକରି
 କେତେବେଳେ ମାୟାବଳେ ତାଙ୍କ ମନହରି ।
 ଶାବରୂପ ସନାତନ ନିର୍ଗୁଣ ଯେ ବେଦ
 ତାହାଙ୍କୁ ମୋ ପ୍ରଭୁ କରା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବ ।
 ସହସ୍ର ମୁଖରେ କୁମ୍ଭ ଗୁଣକୁ ଅନନ୍ତ
 ବର୍ଣ୍ଣନା ନଲେହେଁ ପାଇ ନ ପାରିବେ ଅନ୍ତ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ରୁଦ୍ର ଗଣେଶ ମୟୁର ବାହନ
 କୁମ୍ଭକୁ ବର୍ଣ୍ଣିବା ପାଇଁ ନୁହନ୍ତି ଭଜନ ।
 ଜଗତମୋହିନି ମାୟା କୁମ୍ଭର ମାୟାରେ
 ମୋହିତ ହୋଇଣ ରହିଅଛ ନିରନ୍ତରେ ।
 କୁମ୍ଭ ସୁତ ଗାଇବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ଵତୀ
 ସମର୍ଥ ନୋହିଣ ଜଡ଼ ସ୍ରାବେ ରହିଥାନ୍ତି ।
 ପୁଣି ଯେଉଁ ବେଦ ଅଟେ ପୃଥ୍ଵୀରେ ସାର
 ତହିଁରେ ଯେ ଆଦିପତି ନ ମିଳେ କୁମ୍ଭର ।
 ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ମୁହିଁ ଅବଳାକାମିନୀ
 ବହୁଳା ହୋଇଛି ପୁଣି ପତିଗନ୍ତା ଦେନି ।
 ଶୋକରେ ଅଧୀର ହୋଇଅଛ ମୋର ମନ
 କି କରି ପାରିବି ପ୍ରଭୁ ବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ସବୁ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ନାଥ ଅଟ ଆହେ ହରି
 ମୋ ପତିଙ୍କୁ ଶାବଦାନ ଦିଅ ଦୟାକରି ।
 ଏତେବେଳି ମାଳାବତୀ ମରବୀ ହୋଇଲୁ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକଠାରେ ମନ ଦେଇଣ କାନ୍ଦଲୁ ।
 ସେ କଥାକୁ ଶୋଗବଳେ ଜାଣି ଜନାବନ
 ଭକ୍ତି ସହିତରେ କଲେ ଶବଦ୍ଵୟେ ସ୍ଥାନ ।

ଉପବର୍ତ୍ତଣ ଯେବେ ଉଠି ତତକାଳେ
 ବାଣ ବେଳ ପରବେଶ ହୋଇ ନୟନଲେ ।
 ବସନ ଧରିତ କରି ଦେବଙ୍କ ଚରଣେ
 ବନ୍ଦନା କରି ଦେଖିଲେ ଅନ୍ତରାତ୍ମା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ।
 ସେହିକ୍ଷଣି ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି
 ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗେ ଉଚ୍ଛ୍ୱେଦେଲେ କରଯୋଡ଼ି ।
 ତାହା ଦେଖି ଦେବଗଣ ଦୁଇଭୁ ବଜାଇ
 ପୁଷ୍ପ ବରଷଣ କଲେ ସେହିଠାରେ ନେଇ ।
 ସେ ପଡ଼ି ପତ୍ନୀକୁ ଶୁଭ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ
 ଆପଣା ପୁରକୁ ପୁଣେ ଯାଅ ହୋବୋଇଲେ ।
 ଦେବଙ୍କ ଆଗରେ ଉପବର୍ତ୍ତଣ କଲେ
 ନୃତ୍ୟ ଗାନ କଲେ ରହି ଦଣ୍ଡେକ ମତର ।
 ଦେବତାଙ୍କ ବରେ ପୁଣି ତାଙ୍କ ପିତାମାତା
 ଶାବନ ପାଇଲେ ସେହିକ୍ଷଣି ଗୁଡ଼ି ଚନ୍ଦ୍ରା ।
 ପିତା, ମାତା ପତ୍ନୀ ଦେଲେ ସେ ଉପବର୍ତ୍ତଣ
 ଯେବେ ନଚର ପ୍ରତି କଲେକ ଗମନ ।
 ଦେବତାଏ ଆପଣାର ଭବନକୁ ଗଲେ
 ବ୍ରାହ୍ମଣ କାଳକ ଚର୍ଚ୍ଚି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ ।
 ଆନନ୍ଦରେ ମାଳାବତୀ ଦିନକୁ ଡକାଇ
 ଦାନ କରାଦେଲେ ବହୁଧନ ରତ୍ନ ଗାଢ଼ି ।
 ଏ ବାହାରେ ନାନାବିଧ ଉନ୍ନତ ବ୍ରହ୍ମାମାନ
 ଶ୍ରେୟନ କରାଇ ଦେଲେ ଦକ୍ଷିଣାକୁ ଧୁଣି ।
 ଦେବତା ମନ୍ଦିରେ ବେଦପାଠ କରାଇଲେ
 ବିବିଧ ମଞ୍ଜୁଳ ଗୀତ ନୃତ୍ୟ ଆରମ୍ଭଲେ ।
 ପଞ୍ଚେ ଘେନିଣ ମହାପୁଣେ ନିଜ ଘରେ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ହରଷ ମନରେ ।
 ଆହେ ମୁନିମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରବ ମାଳାବତୀ
 ପାଠକଲେ ତାର ଫଳ ଶୁଣ ଦେଇ ମତି ।

ଦେବପୁରୀ ସମୟରେ ଏ ପ୍ରବକୁ ଯେବେ
 ପଢ଼ିବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତୋଷ ହୋଇବେଟି ତେବେ ।
 ବର ପାଇବା ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀନ
 ପଡ଼ଇ ତାହାକୁ ବର ଦ୍ୟୁତ ଉପବାନ ।
 ପୁଣି ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଏହି ଶୁଭ
 ଫଳ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ ଆହେ ତପସ୍ବୀ ।
 ବିଦ୍ୟା ଅଭିଳାଷୀ ହୋଇ ଯେ ଜନ ପଢ଼ିବ
 ତାହାକୁ ଅବଶ୍ୟ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରାପତ ହୋଇବ ।
 ଧନ ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ପଡ଼ିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳେ ଧନ
 ଭୃତ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥିଲେ ମିଳେ ରମଣୀ ରତନ ।
 ପୁରୀଥୀ ପଡ଼ିଲେ ହୁଏ ଉତ୍ତମ କୁମର
 ଧର୍ମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥିଲେ ଧର୍ମ ଲଭଇ ଅପର ।
 ଯଶ ଅଭିଳାଷୀ ପାଏ ବିଦ୍ୱଳ ଶରତ
 ଶାନ୍ତିଶ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଯେଉଁ ନରପତି ।
 ଏ ପ୍ରବ ପଢ଼ିଲେ ଶାନ୍ତି ମିଳଇ ତାହାକୁ
 ପ୍ରଜାହୀନ ହୋଇଥିଲେ ଲଭଇ ପ୍ରଜାକୁ ।
 ବିଶ୍ୱାସେ ପଢ଼ିଲେ ଶେଷୀ ଶେଷମୁକ୍ତ ହୁଏ
 ବନ୍ଦନେ ପଡ଼ିବା ଲୋକ ଉଦ୍ଧାରକୁ ପାଏ ।
 ଶତ୍ରୁରୁ ଅବାସିତ ବ୍ୟାଘ୍ରରୁ ଭୟ
 ହୋଇଥାଏ ଯେବେ କେଉଁ ଲୋକର ଉଦ୍ଧୃତ ।
 ଏହି ପ୍ରତି ପଠନରେ ଦୂର ହୋଇଯାଏ
 ସେହିପରି ଚୌର ଅଗ୍ନି ଭୟ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ।
 ଆବର ଯେ କେବେ ହେଲେ ବିପଦ ନ ପଡ଼େ
 ଭକ୍ତିକରି ଯେବେ ଲୋକ ଏ ପ୍ରବକୁ ପଢ଼େ ।
 କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ ବୋଲଇ ଯୋଡ଼ି ବେନିକର
 ଆହେ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଭବସାଗରୁ ଉଦ୍ଧାର ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର୍ଥ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ଉପବର୍ତ୍ତଣକର ଧ୍ୟାନାର୍ଥକ ସାତ୍ରୀ ଓ
 ମାଳାବତୀଙ୍କର ପ୍ରବ ନାମ ତ୍ରୟୋଦଶୋ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଉପବର୍ତ୍ତଣର ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ଶୁଦ୍ରାଣୀ ଗର୍ଭରେ ଜନ୍ମ ହେବା

ଶୁଦ୍ଧେ ବିରୁଧ ଜନେ ମନକର୍ତ୍ତୃ ବେଳ
 ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର୍ଥ ଗୁପ୍ତ ମହାନ ଅଟଇ ।

ପଠନ ଶ୍ରବଣ ଯେହୁ କରେ ଭକ୍ତିଭରେ
 ଅନ୍ତକାଳେ ବସିବ ସେ ବଳହୁଣ୍ଡିଧର ।

ବହୁ ବୋଲି କହି ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ଅମର
 ମୁଣ୍ଡ ଶୁଣି ପ୍ରଳୟର ଅଟେ ମୁକ୍ତାମର ।
 ତପସ୍ବୀ ଗଣଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ବୋଇଲେକ ସୌଖ୍ୟ
 ଏଇରୂପେ ମାଳାବତୀ ଲଭି କରି ପତି ।
 ପ୍ରହରାଣ ହୋଇଣ ଚପ୍ପେ ଧନ ଦାନ କରି
 ପତନେ ପତିଙ୍କୁ ବେଶ କରିଣ ସୁଦୟ ।
 ଏକାନ୍ତେ ପତିସେବା କରି ନରକରେ
 ପତି ସଙ୍ଗେ ରତ ରଙ୍ଗେ ମାତଲ ସତ୍ୟରେ ।
 ଏହୁରୂପେ ବହୁକଳ କରିଣ ସାପନ
 ପତିରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର କରଇ ସୁରଣ ।
 କୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର କୃଷ୍ଣ-ସ୍ତବ କଦତ ଅର୍ଚ୍ଚନା
 କରଇ ପତିଙ୍କୁ ସଖା ଗଣବ ଲଳନା ।
 ବସିଷ୍ଠ ଏହା ପ୍ରହରୁ ରହିଣ ପୁରୁଷରେ
 ଅର୍ପିଥିଲେ ସେହି ମନ୍ତ୍ରମାନ ଦମ୍ଭଟିରେ ।
 ହରି ମନ୍ତ୍ର ଶିବମନ୍ତ କରିଥିଲେ ଦାନ
 ଶିବମନ୍ତ ଭୁଲଗଲ ଗରବ ଧୀମାନ ।
 ତେଣୁ ସେ ବସିଷ୍ଠ ରାଷି ବସିଣ ନିର୍ଜନେ
 ଶୁନଣୁ ଶିବଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଦେଲେ ବେନି ଜନେ ।
 ମନ୍ତ୍ର ପାଇ ଆନନ୍ଦତ ଗରବ ଭୁପତି
 ସୁଖ ସନ୍ଧ୍ୟା ରାସକରେ ସେହି ମହାମତି
 ମାଳାବତୀ ଆଦି ଯେତେ ପତ୍ନୀ ସହକାରେ
 ଉପବର୍ତ୍ତଣ ଗମିଲ କାନନ ଭିତରେ ।
 ରତିରଙ୍ଗେ ନିୟୋଜିତ ଆପଣାର ମନ
 ବୃଦ୍ଧ ନରପତି ଏକା ରହିଲେ ଭବନ ।
 କହୁ ଦିନ ପୁଣେ ରହି ସମୁଚିତ କାଳେ
 ପତ୍ନୀସହ ଗଲେ ବୃଦ୍ଧ ଜାହାଗର ଜଳେ
 ସେହୁକାଳେ ବେନିଜନ ତେଜଣ ଜୀବନ
 ବସାନ୍ତେ ବସିଣ ଗଲେ ଦେବୁଣ ଭୁବନ ।
 ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମି ହିୟା କରିଣ ସେ ଉପବର୍ତ୍ତଣ
 ଆନନ୍ଦେ କରିଲେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ପାଳନ ।
 ତାହାପରେ ଯୋଗବଳେ ତେଜ କଲେବର
 ଜନମ ଲଭିଲେ ଯାଇ ଶୁଦ୍ରାଣୀ ଗର୍ଭର ।
 ମାଳାବତୀ ସଖା ଦେଖି ପତିର ମରଣ
 ପୁଣ୍ୟ ଗର୍ଭରେ କହି ଅନଳ ପ୍ରାପନ ।
 ଅଭିଷ୍ଟ କାମନା କରି ସେ ଅନଳେ ଡେଇଁ
 ଉପୁ ହୋଇଗଲେ ସର୍ବେ ଦେଖୁ ୨ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ।

ସମାଧ୍ୟ ପ୍ରଜାବେ ସଖା ଜାତି ସୁରା ହୋଇ
 ସୁଖିୟୁ ଆଳସ୍ୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲେକ ଯାଇ ।
 ମନୁବଂଶ ଗଲା ସେହୁ ବଂଶ୍ୟାତ ସଂସାରେ
 ଜନମ କରିଲ ବାର ପତିର ଭବରେ ।
 ସେ କାଳେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ସଖୀ ତେଜଲ ଜୀବନ
 ବାସ୍ତା କରିଥିଲ ମନ ମଧ୍ୟରେ ତପଣ ।
 ଉପବର୍ତ୍ତଣ ଯେପରି ମୋର ପତି ହେବ
 ଏଇ ବୟା ମୋହପରେ ପ୍ରଭୁ ରଖିଥିବ ।
 ଏରୂପେ କାମନା କରି ପରମା ସୁଦୟ
 ତେଜଲ ଜୀବନ ପତି ନାମକୁ ପୁରଣ ।
 ସୌଖ୍ୟଙ୍କ ବଚନ ସର୍ବେ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
 ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସାଦରେ କହିଲେକ ସୁ ବଚନ ।
 କରୁଣ ପ୍ରପବର୍ତ୍ତଣ ଶୁଦ୍ରାଣୀ ଗର୍ଭରେ
 କଲିଲ ପ୍ରଜାଣ କରି କୁହୁଣୁ ଆମ୍ଭରେ ।
 ତାହାଙ୍କ ବଚନ ସୌଖ୍ୟ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
 ବୋଇଲେକ ଶୁଣ ୨ ଆହେ ତପୋଧନ ।
 ଦ୍ରୁମିଳ ନାମରେ ପ୍ରବେ ଥିଲେ ନରପତି
 କନ୍ୟାକୁବ୍ଜ ନଗରରେ ତାହାଙ୍କ ବସତି ।
 କଳାବତୀ ପତ୍ନୀ ତାର ପତି ପରାୟଣା
 ତାହାସମ ଭିନିପୁର ନାହିଁକେ ଲଳଣା ।
 ଦୁଃଖର ବିଷୟ କନ୍ୟା ସେଇ ରୂପବତୀ
 ପୁତ୍ରାଭାବେ ରହେ ସଦା ହୋଇ ଦୁଃଖମତି ।
 ସ୍ବାମୀ ଦୋଷେ ବନ୍ଧ୍ୟା ଶେଷେ ହୋଇଲପ୍ରମାଣ
 କଣ୍ୟାପ ମୁନିଙ୍କ ପାଶେ କରିଲ ଗମନ ।
 ପୁତ୍ରପାଇବା ଆଶାରେ ଗମିଲ ପୁଦୟ
 ବେଶିଲ ସେକାଳେ ଆଶ୍ରମରେ ତପସ୍ବୀ ।
 ଧ୍ୟାନଯୋଗେ ବସିଅଛି ତାପସ ପ୍ରବର
 ମାର୍ତ୍ତନ୍ଦ ସମାନ ତେଜଃସୁଖ କଲେବର ।
 ତାହାଦେଖି କଳାବତୀ ସଭୟ ଅନ୍ତରେ
 ଗୁଡ଼ିହୋଇ ରହିଲେକ ମୁନିବର ଦୁରେ ।
 ଶଶେ ପରେ ଧ୍ୟାନଭଙ୍ଗ ହୋଇଲ ତାହାର
 କଟିତଟେ ପାନିବାସ ଅତି ମନୋହର ।
 ନୟନ ଯୁଗଳ ତାର ଦିଶେ ଅନୁପମ
 କଟିତଟେ ପାନିବାସ ଦିଶେ ମନୋରମ ।
 ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଶୁଷ୍କ ପ୍ରାୟ ତେଜ ବକାଶଲ
 ବେଶିଣ ଲଳନା ତାଙ୍କ ନିକଟେ ନଯାଇ ।

ଥୋକାଏ ଦୁରରେ ଉଦ୍ଧା ଦୋଳଣ ସୁଦୟ
 ରକ୍ତମ ଅଧୋ ବଦନେ ଲଳ୍ୟାଶୀଳା ଗୋଷା ।
 ଧାନ ଶେଷକରି ରୁଷି ଦେଲେକ ଅନାର
 ଅପ୍ରସ୍ତ ଲଳନା ଗାଂ ଦୁରେ ଅଛି ରହି ।
 ରମ୍ଭା ଉଦ୍ଧାଶୀ ବା ତଳୋତ୍ତମାଙ୍କ ସନ୍ଧିତ
 ରୂପରେ ଉଦ୍ଧା ନ ଦେବ ସେହୁ କଦାଚିତ ।
 ସୁଦର ବଦନ ତାର ଅତି ମନୋହର
 ତମ୍ଭେକ ପୁଷ୍ପ ପଦ୍ମ ଅର୍ଦ୍ଧ ଗୋଷା ତାର ॥
 ସେ ଉଦ୍ଧା ପୁଷ୍ପାଙ୍ଗୀ ନବ ଯନ୍ତ୍ରବନ୍ଦା ଗୋଷା
 ଦେଖିଲେ ତାପସ ନ ପାରିବେ ଅସୁଧର ।
 ପୁଷ୍ପିନୀ ଜହ୍ନ ପରସ୍ତ ମୁଖ ଗୋଷାପାଏ
 ଦର୍ଶନ ଶୋ ଭାଳିମ୍ବ ବାଜ ପ୍ରାୟ ଶୋଦେ ।
 ପୁଷ୍ପାଙ୍ଗୀ ଘନ କୁଣ୍ଡଳ ନିତମ୍ବ ଦେଖେ
 ପଡ଼ି ମନୋହର ଦିଶେ ଜନ ମନ ହରେ ।
 ତଳ ପୁଷ୍ପ ଚଣି ତାର ନାସା ପୁ ଶୋଭନ
 ପ୍ରାୟ ଦୟା ଦିଶେ ପଳ୍ଲବ ତାଳର ସମାନ ।
 ନୟନ ଛଟାତ କବି ବରନ ନ ପାରେ
 ଶୁଣିଦେଲେ ଚର ଯୋଗୀ ଯୋଗ ଭଗ୍ନକରେ ।
 ପୁଷ୍ପମୟ ଦେବା ମୁଖି ପ୍ରାୟ ସେ ଦିଶଇ
 କଣ୍ଠରେ ମୁକୁତା ମାଳ ମାନ ଲମ୍ବିଆଇ ।
 ଛୁଣୁ ଝୁଣୁ ଶୁଭ୍ର ଆଏ ନୟନ ଶବ୍ଦ
 ହସ୍ତରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଚୁଡ଼ି ବାଡ଼େ ବାଜୁବନ୍ଧ ।
 ପଦ୍ମରାଜ ମାଳ ମେଦି ଶାଢ଼ି ସଦାଞ୍ଜରେ
 ପୁଣି ଦିଶଇ କାଞ୍ଚଲ ବସନ ଭିତରେ ।
 ଏହି ପରକାରେ ସେହି ରମଣୀର ଗୋଷା
 ବରନିବା ପାଇଁ ନାହିଁ ତା ସଙ୍ଗେ ଉପମା ।
 ମୁନିକ ରୂପରେ ଗୋଷା ଦୋଳିଛି ମୋହିତା
 ପିରଞ୍ଜ ବ୍ୟାଘ୍ର ତାର ନାହିଁ ଆନ ଚିନ୍ତା ।
 ତାହାକୁ ଦେଖିଣ ସେହି ନବାନା ସୁଦୟ
 ନେତ୍ର କୋଣେ ଠାସ ନିଜ ଭବ ବ୍ୟକ୍ତିକରି ।
 ପ୍ରାୟ ଉଚ୍ଚ ଦୟା ମଧୁ ଗାଣି ୨ ସେହି
 ବସନ ଉପାଳ ଦେଲ ତପସ୍ବୀକୁ ଶୁଣି ।
 ଆବର ଦେନି ବାହୁକୁ ଟେକଣି ତକୁଷ୍ଠ
 ଅନସ ଶବ୍ଦ ଦେଖାଇ ଦେଲ ବିମ୍ବାଧର ।
 ତାହାଙ୍କ ଏମନ୍ତ ଶକ୍ତି ଦେଖି ରୁଷିବର
 ଜାଣିଲେ ସମସ୍ତ କଥା ଅନ୍ତର ମଧୁର ।

କବିର ସେ କାମାକ୍ଷର ଚମଣୀ ଅଟଇ
 କାହିଁକି ମୋ ପାଶେ ଅସି ଏମନ୍ତ କର ।
 ଏହିପରି ମନମଧ୍ୟେ ପାଞ୍ଚ ଚପିବର
 ପରାଜିତେ ଶାନ୍ତିରାଜେ ପାଶେପାଇ ତାର ।
 ଆଗେ ପୁଷ୍ପମାଣ କୁମ୍ଭେ କାହାର ନୟନ
 କି ନାମ କୁମ୍ଭର କଥା ଅସିଅଛି ଧନ ।
 ଏ ନିର୍ଜନ ବନେ କି କାରଣେ ଏକାହାର
 ବୁଲୁଅଛି କହ ସମ୍ଭବରେ କେହି ନାହିଁ ।
 ସତ୍ୟ କର ମୋ ଅଗ୍ରନ୍ତ କହ ତମାଗୋଷା
 ସନ୍ଦେହ ମୋତନ ଦେବ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣିକରି ।
 ମୁନିକର ବଚନକୁ ଶୁଣି ସେ କର୍ଣ୍ଣରେ
 ଭୟରେ ସର୍ବଜ୍ଞ ତାର ଅଲ୍ଲେ ସେଠାରେ ।
 ମନମଧ୍ୟେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକୁ କର ସୁମରଣ
 ମୁନିକର ଆଗେ ଉଦ୍ଧାଲ ବନପ୍ରେଶ ।
 ଦୋଳଇ ଶ୍ରେ ମୁନିଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶୁଣି ମୋ ଉଦ୍ଧର
 ମୁଣ୍ଡି ଗୋପନ ସା କନ୍ୟା ଦ୍ରୁମିଳ ରାଜାର ।
 ଆପଣଙ୍କ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଦେଶେ
 ଆସିଅଛି ପୁରୁ ଲଭ କରିବା ମାନସେ ।
 ଅନୁରୋଧ କରେ ତବ ପାଦତଳେ ମଣ୍ଡି
 ଦୟାକର ମୋ ଗର୍ଭରେ ପୁରୁ ଦିଅ ସାର୍ବ ।
 ଶେଷ ମେହ ସଙ୍ଗତରେ ଶେଷସେ ମାତି
 ବାସ୍ୟ ବାନକର ଦୟାକର ଆଦେ ଯତି ।
 ଶାସ୍ତ୍ର ଲେଖାଅଛି ଯେବେ ରଚି ବାଞ୍ଛା କରି
 ଆସିଥିବା ନାସ ନ ତେଜବ ତପସ୍ବର ।
 ପରସ୍ତ ଦୂରତା ଦୋଷ ନ ଦେବ କୁମ୍ଭର
 ଅନଳ ସମାନ ଯତି ଅଟ ସର୍ବସାର ।
 କୁମ୍ଭେ ସର୍ବ ପାପତାପ ତପ ପ୍ରଭବରେ
 ଜଳ ପୋଡ଼ି ଲସ୍ତ କରିଦେବ ଶିଖରେ
 ଏମନ୍ତ କାମିନୀ ଗିର ଶୁଣି ସେ କଳ୍ୟାଣ
 କହିଲେ ତାହାକୁ ମନେ ଦେଲପରି କୋଷ ।
 ବୋଇଲେ ଗୋ ଚନ୍ଦ୍ରାନନା କହିଲୁ ଯେ ଗିର
 ଆମ୍ଭ ପକ୍ଷରେ ଉଚିତ କୁହେଁ ଏ ଦେଶର ।
 ଯେଉଁଠି ଆପଣାର ଶେଷ କଲ ଶିଷ୍ୟ
 ଅପର ଦ୍ଵାରରେ ନେଇ ଦେଇଯାଉ କର ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ କଦାପି ତାହାକୁ ଦୁଃଖ ସତୟ
 ଲେଖା ଦୋଳଅଛି ତାସ୍ତ ପୁରାଣେ ନିଷ୍ପୟ ।

ଦ୍ରୁମିତ ସରଳ ଘୋଷେ ଚେନିବାରୁ ଏବେ
 ଜାଣୁଛନ୍ତି ଆଉ ଭୋଗ କରି ନ ପାରିବେ ।
 ଘରେ ରହିଥିବା ବ୍ରହ୍ମା ଫିଙ୍ଗିଲେ ବାହାରେ
 ଆଉଟି ପୁନଶ୍ଚ ସେହୁ ଲେଉଟାଇ ଘରେ ।
 ସହରେ ତ ସତେ ମୁହିଁ ଜାଣିଲେ ବ୍ରହ୍ମା
 ବନେ ରହି କରୁଥାନ୍ତୁ ତପ ଆଚରଣ ।
 ଜାଣୁ ଜାଣୁ ଦେଉଁପରି ଶୁଦ୍ଧ ଘର ପ୍ରାଣ
 ସମ୍ଭୋଗ କରିବ ପାପ ପୁଣ୍ୟ ନ ଭୟ ।
 କାମରେ ମାତ ଯେଉଁ ଦିନ ମୁଖପତ୍ର
 ଧୁରତ କରିବ ଆଣି ତାହାକୁ ଆପଣେ ।
 ତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସେହୁ ଗଣନା ହୁଅଇ
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲିଣ ତାକୁ କେହି ନ ଗଣଇ ।
 ପିତୃଶ୍ରାବେ ଯଜ୍ଞକ ଲେ ବେବତା ପୂଜାରେ
 ଅଧିକାରୀ ମୁହଁଇ ସେ କେବଣ ସକାରେ ।
 ଲହନେକ ଥିବାଯାକେ ପଡ଼ିତ ହୁଅଇ
 ମୃତ୍ୟୁସରେ କୁମ୍ଭିପାକ ନରକେ ପଡ଼ଇ ।
 ଆବର ତାହାର ଯେତେ ପିତୃ ମାତୃବଣ
 ସକଳେ ଯାଇ ନରକେ କରନ୍ତି ନିଧାୟ ।
 ତର୍ପଣ କାଳରେ ଯେଉଁ ଜଳ ସେ ଦିଅଇ
 ମୁଖ ସମାନରେ ସେହୁ ଗଣନା ହୁଅଇ ।
 ଶ୍ରାବକାଳେ ପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ପୁଣ୍ୟ ସଦୃଶ୍ୟ
 ହୁଏ ତାହା ପିତୃଲୋକେ ନ କରନ୍ତି ଗ୍ରାସ ।
 ତା ହାତରୁ ପୂଜାକଳେ ନେ ଦେବ୍ୟ ପଦାର୍ଥ
 ନ ପାଆନ୍ତି ସୁରଗଣେ ହୁଏ ତାହା ବ୍ୟର୍ଥ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ହୋଇଣ ଦିନ ଶୁଦ୍ଧନାଶ ସଙ୍ଗ
 କରେ ଯେବେ ଅପବିତ୍ର ହୁଅଇ ତା ଅଙ୍ଗ ।
 ତାକୁ ହୁଇଁ ତନ ଦିନ ଉପାସ ନ କଲେ
 ତା ଅଙ୍ଗରୁ ପାପ ନାଶ ନ ହୁଅଇ ହେଲେ ।
 ଯଦ୍ୟପି ତା କରୁ ଅଳ୍ପ କରିବ ଗ୍ରାସ
 ପୁଣ୍ୟ ସମାନ ତାହା ଶାସ୍ତ୍ରର ପ୍ରମାଣ ।
 ସେ ପାପରୁ ଚରକାଳ କୁମ୍ଭିପାକେ ପଡ଼ି
 ନାନା ପରକାର କ୍ଳେଶ ହୋଇଥାଇ ଶକ୍ତି ।
 ତା ସଙ୍ଗରେ ତାର ଏକ ବଂଶଜ ପୁରୁଷ
 ନରକ ମଧ୍ୟରେ ଯାଇ କରିଥାନ୍ତି ବାସ ।
 ଶୁଦ୍ଧ ରୁଦ୍ଧିଷ୍ଠ ଯେବେ ଭୁଞ୍ଜଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ତହିଁରୁ ଯେତେକ ପାପ ହୁଏ ଉତ୍ତମନ ।

ତାହା ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁକ ମୋ ଶକ୍ତି ନାହିଁ
 ଶୁଣ ଗୋ ଅଜ୍ଞାନମୁନ ଯାହାଛନ୍ତି କହି ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗଣରେ ସେହୁ ଅଧର୍ମୀ ଅଟଇ
 ତା ସମ ନାରକ ନେହିଁ ହିଁ ଜଗତେ ନାହିଁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣୀର ଅଙ୍ଗ ସେବେ ଶୁଦ୍ଧ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ
 ପ୍ରଥମ ବୋଲଏ ସେହି ପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟରେ ।
 ଚଉବଟି ଇନ୍ଦ୍ର କଳ୍ପ ସରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ନରକ କୁଣ୍ଡରେ ଘାଣ୍ଟି ହୁଏ ଅବରତ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନରକେ ଅସ୍ଥାବସ ଇନ୍ଦ୍ରକଳ୍ପ
 ପଡ଼ି ରହିଥାଏ ସେହୁ ହୋଇ କୃମିଗୋବ
 ଚତୁର୍ଥରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ତଣ୍ଡଳ ଯୋନିରେ
 ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଭକ୍ଷଣ କରେ ବୁଲି ଘରେ ଘରେ ।
 ସେ ପାତକୀ ଶୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ତଣ୍ଡଳ ଜନମ
 ଲଭଇ ସଯେହୁ ଏଥେଁ ତଳେ ନାହିଁ ଜାଣ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ କୃଷ୍ଣବେଶ ହୁଏତା ଅଙ୍ଗରେ
 ବନ୍ଧୁ ବଦାଦରେ ନ ରହନ୍ତି ତା ସଙ୍ଗରେ ।
 ଏମନ୍ତ କହିଣ ତପୀ ହୋଇଲେ ମଉନ
 ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଯାହା ହେଲ ଶୁଣ ଦେଇମନ ।
 ଦୃଷଳୀତ ପୁତ୍ର ଆଶା କରି ଆସିଥିଲ
 ନାହିଁ କରବାରୁ ମୁନ ସେଠାରେ ରହିଲ ।
 ତାକୁ ଜହ୍ନା କଣ୍ଠ ଓଷ୍ଠ ଶୁଖି ଗଲ ତାର
 ମୁଖ ଟେକି କରି ନ ପାରିଲ ସେ ଉତ୍ତର ।
 ଦଇବେ ସେ ସମୟରେ ଅପ୍ସର ମେନକା
 ସୁନ୍ଦର ବେଶ ହୋଇଣ ଯାଉଥିଲ ଏକା ।
 ମୁନଙ୍କର ଅଶ୍ରୁମ ତ ଥିଲ ସେ ପଥରେ
 ଶାଢ଼ି ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲ ସେ ଠାକରେ ।
 ନମେ ୨ ଆସି ଯହୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟାଧରେ ହେଲ
 ତପୀଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ତାହା ଉପରେ ପଡ଼ିଲ ।
 ଅମର ମଣ୍ଡଳ ପ୍ରାଣ ଅଟଇତ ସେହି
 ଉପମା ବେବାକୁ ତନିପୁରେ କେହିନାହିଁ ।
 ତାର ଉଚ୍ଚ ଗୁନ ଦେଖି ରୁଷିଙ୍କର ମନ
 ସ୍ଥିର ନ ହୋଇଣ କାମେ ହେଲ ଅଚେତନ ।
 ବାସ୍ୟାଧାର ସାଥେ ସାଥେ ସ୍ଥଳିତ ହୋଇଲ
 ଗୋପିକା ଯେ ରୁକୁ ସ୍ନାନ କରି ଯାଉଥିଲ ।
 ସେ ରୁଷି ରେତକୁ ଜଳ ସହ ପାନକଲ
 ତତକ୍ଷଣେ ତାର ଗର୍ଭ ଲକ୍ଷଣ ଦିଶିଲ ।

ତହୁଁ ସେ ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ପ୍ରତି ଜଗାଇ
 ଆପଣା ପୁରେ ଗମନ କଲ ଶୂନ୍ୟମୁହିଁ ।
 ଗୋଟି ୨ କରି ସବୁ ପତିଙ୍କ ଆଗରେ
 କହିଲ ସେ ଘଟିଥିବ ଯେନି ପ୍ରକାରେ ।
 ଶୁଣି ନରପତି ଅତି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
 ପ୍ରିୟାକୁ ମଧୁର ଭାବେ ବଚନ ବୋଇଲେ ।
 କହିଲେ ଆରେ ସୁନ୍ଦରୀ ଶୁଭକ୍ଷଣେ ଯେବେ
 ରାଣିକର ପାର୍ଯ୍ୟ ପଡ଼ିଅଛି ତବ ଗର୍ଭେ ।
 ତେଣୁ ତବସମ କେହି ନାହିଁ ଭାବ୍ୟବଶ
 ନିଶ୍ଚୟ ଜାତ ହୋଇବ ଅପୂର୍ବ ସନ୍ତାନ ।
 ଯେ ହେବୁ କଣ୍ୟାସ ମୁନି ତପିଙ୍କ ଶେଖର
 ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସମାନ ତାଙ୍କ ତେଜ ବଳୀୟାର ।
 ତାହାଙ୍କ ପାର୍ଯ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ହେବ ଜାତ
 ଶୁଣି ବିଷ୍ଣୁ ସମାନ ସେହୁ ହେବ ବଳବନ୍ତ ।
 ଅଶେଷ ଜନମ ତପସ୍ୟାଳରେ ସୁନ୍ଦରୀ
 ଏମନ୍ତ ସନ୍ତାନ ନାଶ ଗର୍ଭେ ପାରେ ଧର ।
 ସେ ପୁତ୍ର ନିମନ୍ତେ ଶତେ ପୁରୁଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ବସନ୍ତ ହୋଇ ଶୁଣିବନ୍ତ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଆଦି ସେ ଠାକୁରେ ନ ବାଧଇ
 ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସେବା କରିଣ ଦିନ ନ୍ୟକ୍ତ ସେହି ।
 ଜାଣ ଆଗୋ ପତିକ୍ରା ରମଣୀକ ଭାଷ
 ସଂସାର କଷ୍ଟରୁ ମୁକ୍ତି ଲଭିବ ଅବଶ୍ୟ ।
 କୁମ୍ଭେ ଏବେ ସୁତରାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପାଶେ
 ରହି ଦିନ ନେଉଥାଅ ମନର ସନ୍ତୋଷେ ।
 ମୁହିଁ ଯାଉଅଛି ତପ କରଣା ନିମନ୍ତେ
 ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ କରି କୁମ୍ଭେ ରୁଦ୍ର ଦର୍ଶ ଚିତ୍ତେ ।
 ଜନ୍ମିଲେ ସନ୍ତାନ ଅର୍ପି ସାଧୁଙ୍କ ପୟରେ
 ମୋହ ନିକଟକୁ ଯିବ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ।
 ଏହିପରି ରମଣୀକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇ
 ଧନରହୁ ଦାନ କଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ରାଇ ।
 ଇଷ୍ଟଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜାକରି ଆନନ୍ଦରେ
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କରାଇଲେ ନିଜର ମନ୍ଦିରେ ।
 ରାଣିଲକ୍ଷ ଅଶୁ ଏକଲକ୍ଷ ମଉରଜ
 ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦାନ ଦେଲେ କରାଇଣ ସଜ ।
 ସହସ୍ରେକ ରଥ ପୁଣି ସହସ୍ରେ ଶାକତ
 ଦେଲେ ସେ ରାଜନ ମନେ ନ ରଖି କପଟ ।

କାରଣତ ଗାନ୍ଧି ତନ ସହସ୍ର ମହିଷ
 ଦାନକଲେ ବସୁବରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ନରେଶ ।
 ପୋଷା ହୋଇଥିବା ଚନ୍ଦ୍ରଲକ୍ଷ ରାଜ ଦଂସ
 ଉଦ୍ଧମ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦାନକଲେ ହୋଇ ତୋଷ
 ପୁଣି ଲକ୍ଷେ ପାଦ ଲକ୍ଷେ ଶୁଆଳ ସହିତ
 ଦାନକଲେ ଆନନ୍ଦରେ ଦପ୍ତେ ନରନାଥ ।
 ପୁଣି ଦୁଇଶତ ଦାସ ଦାସୀ ଦାନକଲେ
 ତାଙ୍କ ସହିତରେ ଶହେ ଗୋଟି ଗ୍ରାମ ଦେଲେ
 ବିବିଧ ପଦାର୍ଥମାନ ପୂର୍ଣ୍ଣଥିଲ ଚର୍ଚ୍ଚି
 ତାହା ସବୁ ଦାନକଲେ ସନ୍ତୋଷରେ ସାର୍ବ ।
 ଆବର କୋଟିଏ ଛର ଚଣ୍ଡୁଳ ସଙ୍ଗରେ
 ସୁନା ଗୁଣ୍ଠ ମଳା ଆଦି ଦେଲେ ନିପକରେ ।
 ଏହି ପରକାରେ ବହୁ ଧନରହୁ ଦେଇ
 ସରଳ ମନକୁ ତୋଷକଲେ ନରସାର୍ବ ।
 ଯେ ଯାହା ମଣିଲ ଆସି କର ପ୍ରସାରିଣ
 ତାହାକୁ ଆନନ୍ଦେ ଦାନ କଲେ ନରସାର୍ବ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ଆନକଥା ଶୁଣ ମନ ଦେଇ
 ଏକ ଶୁଭବନ୍ତ ଦ୍ଵିଜ ସନ୍ନିଧକୁ ରାଇ ।
 ବହୁ ଧନରହୁ ଦାନ କରିଲେ ତାହାଙ୍କୁ
 ତଦପକ୍ତରେ ବୋଇଲେ ଆପଣା ପ୍ରିୟାକୁ ।
 ନାନାବିଧ ଅଳଙ୍କାର କରିଣ ମଣ୍ଡଣୀ
 ମୁଲକାନ ପାଟଦସ୍ତ ପିନ୍ଧାଇଲେ ପୁଣି ।
 କରଧର ଦ୍ଵିଜବର ପାଶକୁ ସେ ନେଇ ।
 ବୋଇଲେ ମୋହର ବାକ୍ୟ ଶୁଣନ୍ତୁ ଗୋସାର୍ବ
 ଏ ରମଣୀ ଗୁଣ ଅଟେ ମୋର ପ୍ରିୟବତୀ ।
 କଣ୍ୟାପକ୍ଷ ଗର୍ଭ୍ୟ ହୋଇଅଛି ଗର୍ଭବତୀ ।
 ଆପଣଙ୍କ ସୁତରାତ୍ର ଜାଣି ଆଗୁଁ ମୁହିଁ
 ମୋ ପ୍ରିୟାକୁ ସମର୍ପଣ କରୁଛି ଗୋସାର୍ବ ।
 ତପସ୍ୟା ନିମନ୍ତେ ଆଜି କରେ ମୁଁ ଗମନ
 ତେଣୁ ତବ ପାଶେ ଦେଉଅଛି ନାଶଦହ ।
 ସନ୍ତାନ ଜନମ ହେଲେ ରଖାଇଣ ତାକୁ
 ଏ ରମଣୀ ଗୁଣ ଯିବ ମୋହର ପାଶକୁ ।
 ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆପଣଙ୍କ ଅଧିନରେ ରହି
 ଦିନ ବାତାଇବ ଆହେ ବିପ୍ରଙ୍କର ସାର୍ବ ।
 ତା ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାହା ସମମତ କଲେ
 ଆପଣା ମାତା ପ୍ରଦୟ ବାଣୀକୁ ପାଳିଲେ ।

ଏହା କହୁ ସାର ପୁଣି ଦୁମିଳ ଗୁନନ
 ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ କରେ ଅରପିଲେ ଶ୍ରୀଧ୍ୟାନ ।
 ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସୁମରଣା କରି
 ବଦରିକା ଶ୍ରମେ ପ୍ରବେଶିଲେ ବଶ୍ୟାଶ୍ର ।
 ମାତ୍ର ପରାଧେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ର ଆଦରରେ
 ତଦପନ୍ତେ ଗଙ୍ଗାନଦୀ କୂଳରେ ମିଳିଲେ ।
 ସେ ଠାବରେ ଯୋଗବଳେ ଚେକିଲେ ଶରୀର
 ବସ୍ତୁ ଦୁତଗଣେ ଆସି ମିଳିଲେ ସଙ୍ଗେ ।
 ହିତ୍ୟ ବିମାନରେ ତାଙ୍କୁ ହରଷେ ବସାଇ
 ବଇକୁଣ୍ଠ ଭୁବନରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ ନେଇ ।
 ବସ୍ତୁକର ବାସ ହୋଇ ସେ ଗୋପ ଗୁନନ
 ସେବାକର ଆନନ୍ଦରେ ବଜାଇଲେ ବନ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ଯାହାହେଲେ ଶୁଣ ମନ ଦେଇ
 ସ୍ଵାମୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ବାର୍ତ୍ତା କଳାବତୀ ପାଇ ।
 ଅଳଳ ଜାଲିଣ ଝାସ ବେବା ସମୟରେ
 ବାରଣ କରଲେ ବିପ ଆସିଣ ସେଠାରେ ।
 ବୋଇଲେ ଗୋ ମାତ ଯାହା କରୁଅଛ କୁମ୍ଭେ
 ଉଚିତ ହେଉଛି କିବା କୁହ ମୋର ଆଗେ ।
 ଶୋକଭରେ ଯେବେ କୁମ୍ଭେ ଚେକିବ ଜୀବନ
 ତାଳକ ହତ୍ୟା ଦୋଷରେ ଶ୍ରୀ ହେବା ଜାଣ ।
 ଏପରି ସାନ୍ତ୍ଵନା ବାଣୀ କହି ଦିଅବର
 କଳାବତୀକୁ ଘେନିଣ ଗଲେ ନିଜପୁର ।
 ତାହାପରେ ବିପ୍ର ପୁରେ ରହି କିଛିଦିନ
 ସେ ଗୋପ ଯୁଦ୍ଧସ୍ଥ ଜନ୍ମ କରିଲ ନନ୍ଦନ ।
 ତପ୍ର ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟ ଅଧେ ବବନ ପୁରର
 ବ୍ରହ୍ମଚେନ ବଳେ ସେହୁ ଅତି ବଳୀୟାର ।

ସେ ଗ୍ରାମରେ ଯେତେ କୁଳାଙ୍ଗନା ମାନେ ଥିଲେ
 ଧୂସ ଦରଶନ ଲଗି ସକଳେ ଧାଇଁଲେ ।
 ଦେଖିଲେ ସେ ପୁର ଗୋଟି ଅତି ତେଜୋବନ୍ତ
 ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତା ଡେଇଁ ହୋଇବ ନିନ୍ଦିତ ।
 କନ୍ଦର୍ପଠରୁ ଅଧିକ ହୋଇଛି ସୁନ୍ଦର
 ମୁଖ ନନ୍ଦା । କରୁଅଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧା କର
 ଶରଦ ପଦ୍ମ ପରାସ୍ତ ନୟନ ପୁଷ୍କଳ
 ଆରକ୍ତ ପୟର କର ଦିଶଇ ସୁଦୃଢ଼ ।
 ପାଦରେ ଚିତ୍ରିତ ଚନ୍ଦ୍ର ପଦ୍ମ ଅଛି ରହି
 ହସ୍ତରେ ସେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵରେଖା ପୁଷ୍ପ ଯେ ଦିଶଇ ।
 ପ୍ରାନ୍ତ ପାନ କରିବାକୁ ଜନମାକୁ ଶୁଣି
 ନନ୍ଦନ କରଇ ପୁରୁ କୁଆଁ ଶବ ଦେଇ ।
 ତା ଦେଖି କାମିମାମାନେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
 କଲ୍ୟାଣ କରିଣ ଯେ ଯା ପୁରେ ଚଳିଗଲେ ।
 ରଖିଥିଲେ ଯେଉଁ ବିପ୍ରବର ଗୋପିକାକୁ
 ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ଦେଖି ସନ୍ତାନ ମୁଖକୁ ।
 ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ ସହିତେ ଆସି ତା ନବର
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଅରମ୍ଭିଲେ ଦେଖିଣ କୁମର ।
 ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷ ଶଶିସମ ସେ କୁମରମଣି
 ଦେଲେ ଦିନକୁ ଦିନ ବହୁ ବିଦ୍ୟଠାଣି ।
 ସେ କୁମରକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜନମ ସହିତେ
 ଘେନିଲେ ଅତି ଆଦର କରି ବିଧିମରେ ।
 ବେଳେ ଘାନ ଘାନ କ୍ଷେତ୍ର ଆହେ ସାଧୁଜନେ
 ଅପ୍ରସାଦ ଚରଣ ଶୁଣ ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।

—*—

ଲକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଉପବନ୍ଧବିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଶୁଦ୍ରାଣୀ
 ଗର୍ଭରେ ଜନ୍ମ ହେବା ବିବରଣେ ନାମ ଚତୁର୍ବିଂଶୋ ଅଧ୍ୟାୟ

ପଞ୍ଚବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନାରଦଙ୍କର ଶାପମୋଚନ ଓ ପୁରୀ ଦେହ ପ୍ରାପ୍ତ

ଶୁଣନ୍ତୁ ଉତ୍ତମ ଜନେ ଅପୂର୍ବ ଚରଣ
 କ୍ଷମେ ପାଞ୍ଚ ବରଷର ହୋଇଲ ସେ ପୁର ।
 ନୀତିପୁର ହେବୁ ଜ୍ଞାନ ହେଲ ତା ଅନ୍ତରେ
 ପୂର୍ବମନ୍ତ୍ର ପୁରୀ ଜାଗି ଉଠିଲ ହୃଦରେ ।

ହରି ନାମ ଚାନ୍ଦନର ସର୍ବଦା ବୁଲଇ
 ନୀତି ୨ ଅଶ୍ରୁକଲେ ସେହୁ ଶୁଣିଯାଇ ।
 ଯେଉଁଠାରେ ହୃଦ ହରିନାମର କାର୍ତ୍ତିକ
 ବ୍ରାହ୍ମଚରକର ଚର୍ଚ୍ଚି ମିଳଇ ବଦନ ।

ଆବର ପୁଣ୍ୟ ପାଠ ହୁଏ ଯେଉଁଠାରେ
 ଶୁଣିବା ପାଇଁକ ପୁତ ମିଳଇ ସେଠାରେ ।
 ପୁଣି କେତେବେଳେ କହି ପ୍ରତିମା ଗଠନ
 ଧୂଳିର ନୈବେଦ୍ୟ ଦେଇ କରଇ ପୂଜନ ।
 ସେ କାଳରେ ଯଦି ତାର ଜନମା ତାକର
 ଉତ୍ତର ମଧୁର ବାଣୀ କୁମର ବୋଲଇ ।
 ଶୁଣିମାତ ହରିପ୍ରଜା କରନ୍ତି ଏଠାରେ
 ପୂଜା ସାର ପିବ ମୁହିଁ ଅବନମ୍ବେ ଘରେ ।
 ଅନାଦୁଷ୍ଟ କାଳେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲ ସେହି
 ଜନମି ସଲଳ ଦାନ କରେ ଦର୍ଷ ହୋଇ ।
 ଏ ହେତୁ ନାରଦ ନାମ ରହିଲ ପୁତ୍ରର
 ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ପୁତ୍ର ଜାଣିଲେ ସଂସାର ।
 ଆଜି ଏକ କଥା ସବେ ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ନାର ଶବ୍ଦେ ଜ୍ଞାନ ହୁଏ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଛି କହି ।
 ସକଳ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ କରିବାରୁ ଦାନ
 ନାରଦ ନାମ ତାହାର ରଚେ ସେ ଭୁବନ ।
 ସୌନକ ବୋଇଲେ କାରେ ଶୁଣ ମହାମତି
 ଶୁଣିଲୁ କୁହର ମୁଖୁଁ ଅପୂର୍ବ ଶ୍ରବଣ ।
 କଣ୍ୟାପ କ ହେତୁ ଧରେ ନାରଦ ଆଶ୍ୟାନ
 ପ୍ରକାଶ କରିଣ ତାହା କୁହ ମତିମାନ ।
 ଶୁଣିଣ ସୌଖ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତପୀବର
 ନରନାମେ ମୁନି ଥିଲେ ଧର୍ମକ କୁମର ।
 କଣ୍ୟାପ ମୁନିଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦେଖି ସେହି
 ପୁଅ ଏକ ଅରପଣ କଲେ ଦୟା ବହି ।
 ଏ ହେତୁ ନାରଦ ନାମ ହୋଇଲ ତାଙ୍କର
 ଏହାଶୁଣି ବୋଇଲେକ ସୌନକ ପ୍ରବର ।
 ଶୁଣି-ଜନମ ପୁରୁଷ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ତନୟ
 ନାରଦ ଆଶ୍ୟାନ କଥା ଧରିଲେକ କୁହ ।
 ତାହାଙ୍କ ବଚନ ସୌଖ ଶୁଣିଣ କର୍ଣ୍ଣରେ
 ବୋଇଲେ ଆନନ୍ଦ ମନେ ତାହାଙ୍କ ଆଗରେ ।
 କଳ୍ପାନ୍ତରେ ବିଧାତାଙ୍କ କଣ୍ଠଦେଶ ଦେଇ
 ବହୁ ସଂଖ୍ୟା ନର ଜନ୍ମ ହୋଇଲେକ ମହା ।
 ବିଧାତାଙ୍କ କଣ୍ଠ ଦେଶୁ ହୋଇବାରୁ ଜାତ
 ନାରଦ ନାମ ତାଙ୍କର ହୋଇଲ ବିଶ୍ୟାତ ।
 ଏହି ପରକାରେ ପୁଅ ଜନ୍ମ ବବରଣ
 ଏହାପରେ ଯହାହେଲ ଶୁଣତପୀଗଣ ।

ଶୁକ୍ଳପଥ ଚନ୍ଦ୍ର ସମ ସେ କୁମର ମଣି
 ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ିଲ ବସୁନ୍ଧରେ ପୁଣି ।
 ପାଞ୍ଚ ବରଷ ବୟସ ହେବାରୁ ପୁତ୍ରର
 ଏକଦା ଗୁଣାଟି ପୁର ମିଳିଲେ ସତ୍ୟର ।
 ନାରଦଙ୍କ ସଙ୍ଗତରେ ସମସ୍ତ ସେହି
 ପାଞ୍ଚ ବରଷରୁ କାକୁ ଅଧିକ ନୁହଇ ।
 ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଦ୍ଵିଜବର ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
 ଉକ୍ତରେ ଯଥାବଧି ସନ୍ତାନ କଲେ ।
 ବସିବାକୁ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତମ ଆସନ
 ତା ଦେଖି ବାଳକ ଗଣେ ହେଲେ ତୋଷମନ
 ପୁରଣ ବସି ପଥ ଶ୍ରମ ନିବାରଣ କରି
 ଦିଶିଲେ ନେତ୍ରକୁ ଯେହ୍ନେ ମାରତଣ୍ଡ ପରି ।
 ବ୍ରହ୍ମ ତେଜରେ ଆକୃତ ଅଟେ ଭାବକାୟ
 ଦେଖା ଯାଉଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତେଜୋମୟ ।
 ଏ ଅନ୍ତରେ ଗୁଣଦ୍ଵିଜ ଫଳ ମୁକ ଆଣି
 ବେଳେ ପିତୃକା ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵାଦୁଷାଣି ।
 ସେ ରୁର ବାହୁଣ ଦେଖି ମହା ଆନନ୍ଦରେ
 ଶ୍ରେତନ କରିଲେ ଫଳ ମୁକ ସେଠାବରେ
 ତାଙ୍କଠାରୁ ଯାହକିଛି ବଳକା ହେଲ
 ଗୋପୀକା ନନ୍ଦନ ସବୁ ବସିଣ ଭୁଞ୍ଜିଲ ।
 ତାହାର ଉକ୍ତ ଦେଖିଣ ତତ୍ତ୍ଵ ସ୍ଵାହୁଣ
 ଆନନ୍ଦେ ପିଠିକ ତାର ଆର୍ତ୍ତଶିଖ ପୁଣି ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ତାହାର କର୍ଣ୍ଣେ କହି ଦେଲେ
 ତଦପରେ ପ୍ରଜାବଧିମାନ ବତାଇଲେ ।
 ମାତାର ଆଜ୍ଞାରେ ସେହି ବାଳକ ତାହାଙ୍କୁ
 ସେବା କରିଣ ରତନ ପ୍ରକାଶି ଉକ୍ତକୁ ।
 ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଦିନେ ନିଶାକାଳେ କଳାବଣ
 ସୁନ କରବାକୁ ମାର୍ଗେ ଯାଉଥିଲେ ସଖା ।
 କାଳ ସର୍ପ ଦଂଶିବାରୁ ଓଡ଼ ସେହିଠାରେ
 ହରିଙ୍କୁ ସୁରଣ କରି ମାନସ ମଧ୍ୟରେ ।
 ଶବନ ତେଜବା ମାତେ ଆସି ବିଷ୍ଣୁ ଦୁଃତ
 ବିମାନେ ବସାଇ ଦେନ ଗଲେକ କୁରୁତେ ।
 ଦେବୁଣ୍ଡ ପୁରେ ନେଇଣ ତା ଓଡ଼ ପାଗରେ
 ରଖାଇଲେ ପୁଣି ନାଗଦୁଃକ ସେବାରେ ।
 ପ୍ରଭାତ ହୁଅନ୍ତେ ତାର ପୁଅ ଏକା ହୋଇ
 ମାତାର ଗୁଣ ସୁମର କାନ୍ଦିଲ କୁହାଇ ।

ତାପରେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସଙ୍ଗେ ସାଥୀ ଦେଲ
 ସୁଦେ ଥିବା ଦିନବରୁ ବାହାଞ୍ଚଣ ଗଲ ।
 ତାହାକୁ ବେଶି ବ୍ରାହ୍ମଣେ କୃପା ବହୁମନେ
 ବ୍ରହ୍ମମୟ ଚକ୍ରଞ୍ଜନ ଦେଲ ଏକ ସ୍ଥାନେ ।
 ରଖାଇ ଆସଣା ବେଶେ ସେହୁ ଚଳିଗଲେ
 ବାଳକର କଥା ଶୁଣ କହୁଅଛି ଭଲେ ।
 ମନୋହର ଗଙ୍ଗାନଦୀ ଶରକୁ ସେ ଯାଇ
 ବସେ ଦେଇଥିବା ବସ୍ତୁମନ୍ତ ମନେଧାଇ ।
 ପ୍ରବସ ଜାହାଣ ଲଳେ ସ୍ଥାନ ବଧୁ ସାରି
 ଜପକଲ ଆନନ୍ଦରେ ବୋଲି ହରିହରି ।
 ଶୁଧା ତୃଷା ଆଦି ତାକୁ ନ ଲାଗିଲ ଆଉ
 ପ୍ରସନ୍ନ ହେବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପତି ମହାବାହୁ ।
 ମହାବୋର ଅରବ୍ୟରେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥର ମୂଳେ
 ଯୋଗାସନ କରି ଚର୍ଚ୍ଚି ବସିଣ ନିଶ୍ଚଳେ ।
 ଅନେକ ସମୟ ସେହି ସ୍ଥାନେ କଟାଇଲ
 କେବଳ ତପସ୍ୟା କରିବାରେ ଚିତ୍ତ ବେଳ ।
 ଏହାଶୁଣି ସନ୍ତାନକ ଭକତ ଭବରେ
 ସଉତି ମୁନିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ସେ କାଳରେ ।
 ଶ୍ରେୟସ ଏକଇ କଥା ପୁଚ୍ଛି ବର ମୁହିଁ
 କୟାକରି ତା ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ବତାଇ ।
 ବାଳକକୁ ଯେଉଁମନ୍ତ ଦିନେ ଅରପିଲେ
 ଦୟା କରି ତାହା ଆମ୍ଭ ଆଗେ କୁହ ଭଲେ ।
 ଶୁଣିବା ସାନନ୍ଦ ମନରେ ବୋଇଲେ କ ସୈତି
 କହିବା ସେ ମନ୍ତ୍ର ଶୁଣି ସ୍ଥିର କରି ମତି ।
 ଗେ ଲକରେ କୟାକରି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଧାତାଙ୍କୁ
 ବେଇଥିଲେ ଗୁପ୍ତରେ ସେ ମହା ମନ୍ତ୍ରକୁ ।
 ଦାବ୍ୟେତ ଅକ୍ଷରଟି ଅକ୍ଷର ଚର୍ଚ୍ଚିରେ
 ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅଟଇ ତାହା ଦେବଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମାକାଳେ କୁମରଙ୍କୁ ଦେଲେ ଦୟାବହ
 କୁମାର ଗୋପ ଶିଶୁର ଆଗେ ଦେଲେ କହି ।
 ତାହାର ସ୍ୱରୂପ ଏବେ ଶୁଣ ମୁନିଙ୍କର
 ନମସ୍ତେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ଧ୍ୟାୟ ଅଧୀଶ୍ୱର ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୋପିକା କାନ୍ତ ଏହି ପରକାରେ
 ଗଠିତ ହୋଇଛି ମନ୍ତ୍ର ବାଲଣି ଅକ୍ଷରେ ।
 ଫଳପ୍ରଦ ଅଟଇ ସେ କଳ୍ପକୃଷ୍ଣ ପର
 ପ୍ରମାଦ ନ ପଡ଼େ ସ୍ୱାକୁ ଜପିଲେ କାହାରି ।

ଆଗୁଁ କହୁଅଛି ମହା ସ୍ୱରୂପ ଫୋଟକୁ
 ଏମନ୍ତ ଉଦ୍ଧାରେ ପାଠ କରିବ ତାହାକୁ ।
 ତାପରେ କବଚ ଆଦି କରିବ ପଠନ
 ସେହିପରକାରେ ଅଟେ ଏ ମନ୍ତ୍ରର ଧ୍ୟାନ ।
 ମୁଖ୍ୟ ସାମବେଦରେ ସେ ହୋଇଅଛି ଭକ୍ତ
 ପଠନ ମାତ୍ରକେ ଜାବ ହୋଇଯାଏ ମୁକ୍ତ ।
 କୋଟି ସ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତେଜ ମଣ୍ଡଳରେ ଯାହାଙ୍କର
 ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଗୋଲକ ଧାମର ।
 ଧ୍ୟାନଯୋଗେ ଯୋଗୀମାନେ ଦିବସ ରଜନୀ
 ଯାହାଙ୍କ ନାମକୁ ଜପ କରୁଛନ୍ତି ପୁଣି
 ଆବର ବେଦତା ସିଦ୍ଧ ବଲ୍ଲଭକମାନେ
 ସଦା ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ବସି ଏକ ମନେ ।
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ମନୋହର ଦିବ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି
 ଚରୁଣ ଜଳବ ସମ ଶୋଭାପାଏ ଜ୍ୟୋତି ।
 ପ୍ରଭୁ ସୁଧାକର ଜଣି ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳ
 ଶରବ କମଳ ପର ନୟନ ଯୁଗଳ ।
 ପୁରଙ୍ଗ ଅଧର ଯୁଗ କମଳାୟ ଦିଶେ
 ସାକ୍ଷାତେ ପାଗଲ ବନ୍ଦୁଫଳ ଅବା କି ସେ ?
 ମୁକୁତାର ମାଳା ଯେହ୍ନେ ଶୁଭ୍ର ତେଜସ୍ବେନ
 ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ତେମନ୍ତ ଦୁଇ ଦଳଶେଖୀ ।
 ଦେନିତୁଲେ କଟିତଟେ ଧୃତ ପୀତ ବାସ
 ରତ୍ନ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଭୂଷଣ ଶରୀରେ ପ୍ରକାଶ ।
 କନକ କୁଣ୍ଡଳ ବେନି କର୍ଣ୍ଣଦେଶେ ସାଜେ
 ଶାରଣ ଜଳରେ ଶଶି ମଣ୍ଡଳ ବରଜେ ।
 ମୟୂର ହସ୍ତରେ ନୁଡ଼ା ଦିଶଇ ଶୋଭନ
 କଣ୍ଠ ଦେଶରେ ଝୁଲଇ ରତ୍ନ ହାର ମାନ ।
 ଧୂଣି ବସିଥିଲେ କରୁଥିଲ ମଣି ଶୋଭା
 ଯେମନ୍ତେ ସରସୀ ମଧ୍ୟେ ମାଳୋତ୍ପଳ ପ୍ରଭା ।
 ସୁନ୍ଦର ଶୋଭଣୀ ଗୋଷାଙ୍ଗନାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ
 ଆସନ୍ତ ହୋଇଣ ଆଜ୍ଞା ନାନାଦି ଧୀଡ଼ାରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ଆଦି ଦେବଗଣଙ୍କର
 ପରମ ପୂଜିତ ପ୍ରଭୁ ଶଙ୍ଖ ତପଧର ।
 କଣ୍ଠର ବୟସ ରାଧାକାନ୍ତ ଶାନ୍ତରୂପ
 ନିର୍ଲିପ୍ତ ବକାର ଶୂନ୍ୟ ନିର୍ଗୁଣ ସ୍ୱରୂପ ।
 ଏମନ୍ତ ଯେ ଗ୍ରନ୍ଥ ତାଙ୍କୁ କରୁଅଛି ଧ୍ୟାନ
 କୟାକରି କରନ୍ତୁ ମୋ ମନବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଆହେ ଶଉନକ ମୁନ ଏହି ପରକାରେ
 ଧ୍ୟାନମାନ ଲେଖାଅଛି ମନ୍ତ୍ର ସକାଶରେ ।
 ଆବର କବଚ ଘୋଷ ଅଛି ମଧ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚି
 ପଠନ କରିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ମଙ୍ଗଳହୁଅଇ ।
 ଏବେ ସେ ବାଳକ ଯାହା କଲ ଚନ୍ଦ୍ରରେ
 ତାହା କହୁଅଛି ଶୁଣ ଏକାନ୍ତ ଚିତ୍ତରେ ।
 ଦିବ୍ୟ ସହସ୍ରେ ବରପ ନିରାହାରେ ରହି
 ତପ ଆଚରଣେ କୃଣ କଲ ନିଜ ଦେହ ।
 ତାହାପରେ ସେହି ମନ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧ ହୋଇବାରୁ
 ଅତି ତେଜୋବନ୍ତ ହେଲ ତାହା ପ୍ରସବରୁ ।
 ଧ୍ୟାନ ମାର୍ଗେ ଦିବ୍ୟଲୋକ କଲ ଦରଶନ
 ଅଛନ୍ତି ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ଏକ ବାଳକ ରଚନ ।
 ବଳେ କରିଛନ୍ତି ରତ୍ନ ସିଂହାସନ ଘରେ
 ରଚନ ଭୂଷଣ ମାନ ଶୋଭେ ତା ଅଙ୍ଗରେ ।
 ଶ୍ୟାମଳ ବଦନ ତନ୍ତ୍ର କିଶୋର ବୟସ
 ଗୋପବାନ ବେଶଧାରୀ ସୁନ୍ଦର ଦରଦାସ ।
 ଗୋପାଳ ଗୋପରମଣୀ ଗଣରେ ବେଷ୍ଟିତ
 ପୀତବାସେ କଟୀଦେଶ ଦିଶଇ ଶୋଭିତ ।
 ଜାନୁ ପରିଧନ୍ତେ ବେନ ବାହୁ ଲମ୍ବମାନ
 ବେନ ହସ୍ତରେ ମୁରଲୀ ଦିଶେ ଶୋଭାବନ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ବସ୍ତ୍ରାଂଶିକ ପୁଣି ଦେବ ଦେବୀଙ୍କରେ
 ସେବିତ ଅଟନ୍ତି ସବୁକାଳେ ସର୍ବଦାରେ ।
 ସେ ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଶୁଣିଣ ନୟନେ
 ନରେଶି ରହିଲ ଗୋପସୁତ ଏକଧାମେ ।
 ଦିବ୍ୟତେଜ ହେବୁ ସେହୁ ଶୁଣି ନ ପାରିଲ
 ମନ ମଧ୍ୟରେ ବିସାଦ ତାର ଜନମିଲ ।
 ଅତି ଭଜରେ ସେଦନ କରିଲ କୁମର
 ସୁନ୍ଦର ରୂପରେ ଭୁଲିବାରୁ ମନ ତାର ।
 ସେହିକାଳେ ଆକାଶରୁ ଶୁଭଲ ଏ ବାଣୀ
 କାହିଁପାଇଁ କାନ୍ଦୁଅଛି ରେ କୁମର ମଣି ।

ଯେବଣ ରୂପକୁ ବୁଝି କରେ ଦର୍ଶନ
 ଆଉ ଦେଖି ନ ପାରିବୁ ତାହା କବାଚନ ।
 ଦୃଢ଼ନାହିଁ ଚିତ୍ତ ଯେଉଁ ଯୋଗୀ ମାନବର
 ଦର୍ଶନ ନ ମନ୍ତ୍ର ଏହି ରୂପକୁ ନେତ୍ରର ।
 ତୋର ନିଜ କଳେବର ତେଜ ଯେତେବେଳେ
 ପାଇବୁ ଦିବ୍ୟ ଶୋଭା ଜାଣ ସେହିକାଳେ ।
 ଆମ୍ଭର ଏ ରୂପ ପୁଣି ଦର୍ଶନ କରିବୁ
 ଜନମ ମରଣ ତେଜ ସୁଖରେ ରହିବୁ ।
 ଏହିରୂପେ ସତ୍ୟପ୍ରିୟ ମାତଙ୍ଗ୍ୟ ବାକ୍ୟ
 ଶୁଣିଣ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ଗୋପର ବାଳକ ।
 ସେଠାରେ ଅଳପ କାଳ ପୁଣି ତପ କଲ
 ଶୀର୍ଷରେ ଯାଇଣ ନିଜ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜିଲ ।
 ସେତେବେଳେ ଶଙ୍କୁଷ୍ପର୍ଶ କରୁଥିଲା ଧ୍ୟାନ
 ସ୍ଵର୍ଗରେ ଦୁଇଭି ବଜାଇଲେ ଦେବଦଣ ।
 ଆନନ୍ଦେ ତାହା ଉପରେ ପୁଷ୍ପ ବରଷିଲେ
 ଏ ରୂପେ ନାରଦ ପିତୃ ଶାସ୍ତ୍ର ମୁକ୍ତହେଲେ ।
 ବ୍ରହ୍ମ ଶରୀରରେ ଯାଇଁ ହୋଇଲେ ବିଲମ୍ବ
 ନିତ୍ୟ ବୋଲଇଲେ ତେଜ ସେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭୁବନ
 କାଳେ ପୁଣି ଶିବେନ୍ଦ୍ର ତୋଇଲେକ ଚର୍ଚ୍ଚି
 ଏମନ୍ତ କୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତରେ ମହିମା ଅଟଇ ।
 ନିତ୍ୟ ଦେହମାନେ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅନୁସାରେ
 ଦୃଶ୍ୟ ବା ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ସୁଖରେ ।
 ଆହେ ଶଉନକ ମୁନ ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ବସ୍ତ୍ରାଂଶିକ ମଧ୍ୟେ ସେହୁ ପ୍ରଧାନ ଅଟଇ ।
 ଜଗ ମୃତ୍ୟୁ ବ୍ୟାଧି ଆଦି ନ ଲଗଇ ତାରେ
 ଦେବତାମାନେ ସନ୍ମାନ କରନ୍ତି ତାହାରେ ।
 ଅମ୍ଭମ ଶ୍ରେଷ୍ଠମୋହନ ବୋଲେ ଯୋଡ଼ି କର
 ସେ ହରି ଭକ୍ତଙ୍କ ରେଣୁ ପଡ଼ୁ ମମ ଶିର ।

ଲକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମଦେବର୍ଷି ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ନାରଦଙ୍କର ପୂର୍ବ ଦେହପ୍ରାପ୍ତି ବିବରଣେ
 ନାମ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।

ଶତବିଂଶୋ ଅଧ୍ୟାୟ

ଧାତାକଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୁନିମାନଙ୍କର ଭବୃତ୍ତି

ଶୁଣ ଆହେ ପୁଞ୍ଜନ ଅଟେ ଚଳିତ
ଯାହା ଶ୍ରବଣରେ କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବ ପ୍ରବିତ ।
ଶତ୍ରୁନକଙ୍କ ମୁଖକୁ ଅନାଇଁ ସରଳ
ବୋଲିଲେ ଶୁଣୁ କାରେ ଅପୂର୍ବ ଶ୍ରାବଣ ।
ପୁଣି କେତେ କାଳ ଅନେ ବଧ ତାଙ୍କ ଶତ୍ରୁ
ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ହେଲେ ପୁଲକିଳ ।
ତେଣୁ ତାଙ୍କ କଣ୍ଠ ଦେଶୁ ଜନ୍ମିଲେ ନନ୍ଦନ
ମଣିଷ, ମିଶ୍ର, ନାରଦ ଆଦି ଭଜନଣ ।
କାଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ ଆଶ୍ର ତାଙ୍କର ଦଶର
ନାରଦ ସଭାଙ୍କ ପରେ ଶୋଭା ଦିନ ଶର ।
ଧାତାଙ୍କର ନାମ ଯେଣୁ ଅଟଇ ନାରଦ
ତେଣୁ ସେ ପୁର ନାମ ଦେଲେ ଯେ ନାରଦ
ପୁଣି ଧାତାଙ୍କ ମନରୁ ଦେଲେ ଯେଉଁ ସୁତ
ପ୍ରତେଷ୍ଠା ବୋଲଣ ନାମ ଦେଲେ ଲୋକତାତ ।
ବକ୍ଷ ପାରୁଣରୁ ଜାତ ହେବା ପୁରନ୍ଦର
ଦକ୍ଷ ବୋଲିକରି ନାମ ହୋଇଲେ ସ୍ଵରୁ ।
ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେଣୁ ବକ୍ଷ ସେ ଅଟଇ
ବକ୍ଷ ନାମ ଭଜିବୁରେ ବ୍ୟାପିଗଲ ତହିଁ ।
କର୍କମ ବେର ଅର୍ଥ ଗୁପ୍ତା ବୋଲିକରି
ଉଲ୍ଲେଖ କରିଅଛନ୍ତି ବେଦେ କୃଷ୍ଣାଶ୍ର ।
ସେ ପୁର ଧାତାଙ୍କ ଗୁପ୍ତା ମଧ୍ୟରୁ ଜନ୍ମିଲେ
କର୍କମ ନାମ ବେଲେକ ଧାତା ତୋଷ ଗଢ଼େ ।
ତେଜର ଅନ୍ୟ ନାମ ଯେ ମଣ୍ଡଳ ଅଟଇ
ସେ ଘେନି ତେଜସ୍ଵୀ ସୁତ ଦେଲେ ଲୋକସାହି
ତାପରେ ଆନ ଯେ ସୁତ ହୋଇଲେ ସମୃଦ୍ଧ
କିନ୍ତୁ ନାମ ତାର ଦେଲେ ତ୍ରପୁରେ ବଜ୍ୟାତ ।
ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ ଯେ ମୁଖ ଅଟଇ କହିବୁ
ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଲେ ଯେଉଁ ପୁର ଅବସ୍ଥରୁ ।
ମହାତେଜୋବନସେତୁ ଦେଖା ଯାଉଥିଲେ
ଲଗ୍ନ ବୋଲି ତେଜକୁ ତ ବୋଲନ୍ତି ସକଳେ
ସେ ଘେନି ଅଙ୍ଗିର ନାମ ଦେଲେ ଯେ ସୁତର
ଏହାପରେ ଆନଗାଆ ଶୁଣ ପୁଞ୍ଜନର ।
ପୁଣି ଅତି ଶେଷାଳ ଅଟଇଟି ଦେବୁ
ଭୁଞ୍ଜ ବୋଲିକରି ବେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଇ ତହୁଁ ।

ଏଣୁ ତେଜସ୍ଵୀନ ସୁତ, ହୋଇବାରୁ ଜାତ
ଭୁଞ୍ଜ ନାମ ଦେଲେ ଆନନ୍ଦରେ ଲୋକତାତ ।
ଆବର ଯେଉଁ ନନ୍ଦନ ହୋଇଲେ ଉତ୍ପନ୍ନ
ଅରୁଣ ନାମ ତାହାର ଦେଲେ ଲୋକମାନ୍ୟ ।
ପୁନଶ୍ଚ ଜାତ ହେବାରୁ ଏବର କୁମର
ହଂସୀ ବୋଲି ତାହାମାନ ଦେଲେ ବେଦବର ।
ଆମଣାର ଯୋଗବଳେ ପରମହଂସକୁ
ଦରଶନ କରି ତୋଷ ହୋଇଲେ ମନକୁ ।
ତାହାପରେ ଯେଉଁ ସୁତ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇଲେ ।
ଅତି ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟପଣ ତାର ଦେଖାଗଲ ।
ତେଣୁ ବରୁର କରିଣ ସାବିତ୍ରୀ ରମଣ
ବଶିଷ୍ଠ ତାହାର ନାମ କରିଲେ ବଖାଣ ।
ସେ ସୁତ ସବା ସବବା ତପେ ରତ ହୋଇ
ପଞ୍ଜେ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲିଲେ ସେହି ।
ପୁଲ ଶବଦର ଅର୍ଥ ଅଟେ ତପ ଜଣୀ
ତପସ୍ଵୀଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ସାର ହେଲ ଯେ ଜନନ ।
ତାହାର ନାମ ପୁଲସ୍ତ୍ୟ ଦେଲେ ପିତାମହ
ତପସରେ ଆନଗାଆ ଶୁଣ ଉପୀଶ୍ରେୟ ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କଠାରେ ଯେ ସୁତ କରିଲ ଭକତି
ଅତି ନାମ ତାର ବାଣ୍ଟିଦେଲେ ଲୋକପତି ।
ଯେ ସୁତ ମସ୍ତକଦେଶେ ଅନଳ ସମାନ
ପଞ୍ଚ ଗୋଟି ଜଟା ଦଶୁଥିଲ ଶୋଭାବନ ।
ତପସ୍ୟା ତେଜରୁ ସେହି ଜନମି ଥିବାରୁ
ପଞ୍ଚଶିଖାନାମ ତାକୁ ଦେଲେ ଲୋକଗୁରୁ ।
ମରୁ ଦ୍ଵୀପ ମଧ୍ୟେ ସେହୁ ପୂର୍ବ ଜନମରେ
ତପ କରିଥିଲେ ଲୟ ଲଗାଇ ବିଷ୍ଣୁରେ ।
ତେଣୁ ଆକ୍ରମଣାତମା ନାମ ତାହାଙ୍କର
ଦେଲେ ଗନ୍ଧାକରି ହୃଦୟଦେ ବେଦବର ।
ଆବର ତପୀ ଶେଖର ଅଟଇ ଯେ ସୁତ
ତର୍କ ବିତର୍କରେ ଅଟେ ଯେ ମହା ପଣ୍ଡିତ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଧାତା ଭୃପତ ହୋଇଲେ
ବୋହୁ ବୋଲି ତାର ନାମ ବାଣ୍ଟୁ ଦେଲେ ।
ଏଥିଅନ୍ତେ ହେଲ ଯେଉଁ ଅନ୍ୟତମ ସୁତ
ତପସ୍ୟା ବଳରେ ବିଶ୍ଵଆଇ ପାଣ୍ଡିମନ୍ତ ।

ରୁଚି ଶବ୍ଦରୁ ଶାନ୍ତି ଅର୍ଥ ତ ଦୁଃଖ
ସେ ହେବୁଛୁ ରୁଚି ନାମ ଦେଲେ ଧାତା ଚର୍ଚ୍ଚ
ତାପରେ ନୋହେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବେଦନରୁ ଜାତ
ନମେ ହୋଇଥିଲେ ଯେଉଁ ଏଗାରଟି ସୁତ ।
ବେଦକୁ ଜନ୍ମ ହେବାରୁ ରୁଦ୍ର ନାମ ପାଇ
ନୋଧୟଲେ କୋପନାଳେ ହେବାରୁଟି ସେହି
ସନ୍ଦେହ ଚିତ୍ତରେ ଏହିକାଳେ ସଉନନ
ବନସ୍ତରେ ପରାଗଲେ ସଉତିକୁ ବାନ୍ଧ୍ୟ ।
କୁମ୍ଭ ବନନେ ସନ୍ତୋଷ ଆହେ ମୁନିବର
ମାସ ଗୋଟିଏ କଥାରେ ସନ୍ଦେହ ମୋହର ।
ପରାଗୁଛି ଏକ କଥା ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
ଶୁଣିଛୁ ମୁଁ ରୁଦ୍ରଙ୍କର ନାମ ପଞ୍ଚାନନ ।
ସକଳ ଦେବଙ୍କ ପରେ ଅଟନ୍ତି ସେ ପାର
ଯୋଗ ମାୟା ରହିଛନ୍ତି ପାଶରେ ତାଙ୍କର ।
ପୁଣି ସୌତିକୁ ଅନାଇ ସୌନଳ ବୋଇଲେ
ଯେଉଁ ରୁଦ୍ରଙ୍କର କଥା ଏଠାରେ କହିଲେ ।
ଏ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ଏକାଦଶ ରୁଦ୍ରଙ୍କ ସଙ୍ଗର
ତାହା ବସ୍ତାରିଣ ବାରେ କହ ତପୀବର ।
କି ଅବା ଅନ୍ୟ ନେକଟା ରୁଦ୍ର ସେ ଅଟନ୍ତି
ଶୁଣିବା ପାଇଁକି ଆମ୍ଭ ବଳଅଛି ମତ ।
ସଉତି କହିଲେ ଯେବେ ପରାଗଲ ମୋରେ
ବସ୍ତାରି କହୁଛୁ ତାହା ଶୁଣ ସୁ ଚିତ୍ତରେ ।
ସଉ ଶୁଣରେ ସେ ବସ୍ତୁ ପାଳନ କରନ୍ତି
ରତୋଗୁଣେ ଧାତା ପୁଣି ସୃଷ୍ଟି ତପ୍ତାରନ୍ତି ।
ତମୋଗୁଣେକ ସେହି ରୁଦ୍ରମାନେ ଜାଣ
ମହାଭୟଙ୍କର ତାଙ୍କ ରୂପଟି ପ୍ରମାଣ ।
ଶଙ୍କରଙ୍କ ଅଂଶୁଁ ଯେଉଁ ରୁଦ୍ର ହେଲେ ଜାତ
କାଳଗି, ରୁଦ୍ର ବୋଲନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ସି ଜଗତ ।
ଶୁଣ ସଉଗୁଣ ମୟ ଯୋଗମାୟା ପତି
ଏହି ଏକାଦଶ ମଧ୍ୟ ଭଲ ସେ ଅଟନ୍ତି ।
ସହାରକ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ନ ଜାଣିବା ନର
କୁହନ୍ତି ବୃଥାରେ ଶୁଣ ଆହେ ତପୀବର ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଳା ଘେନି ବସ୍ତୁ ସଦାଶିବ
ଜାତ ହୋଇଛନ୍ତି ଲଭି ସତ୍ୟ ଗୁଣ ଶବ୍ଦ ।

ରୁଦ୍ରଙ୍କ ଜନମ ଗାଥା ମୁଣି ସମୟରେ
କହୁଛୁ ପ୍ରକାଶ କର ସବେ ସୁଚିତ୍ତରେ ।
ଏବେ କଥା ଆଉ ଅଟେ ଶତ୍ରୁବଦା ହେଲ
ଶତ୍ରୁଅଛି କିବା ମନୁଁ ପାଶୋରଣ ବେଳ ।
ଶତ୍ରୁର ମାୟାରେ ମୁନି ମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ
ମତଭ୍ରମ ହେବା କଥା ନୁହେଁ ଅସାଧ୍ୟ ।
ସନନ ସନନ ସନାତନ ସେ ଆବର
ଚତୁର୍ଥ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁ ସନତ କୁମାର ।
ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଶରୀର ମଧ୍ୟ ଏ ସବେ ଜନ୍ମ ଲେ
ସୃଷ୍ଟିକର ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମା ଆଜ୍ଞାଦେଲେ ।
ନ ଶୁଣି ତାହାଙ୍କ କଥା ତପ କରବାକୁ
ବାହାର ସିବାରୁ ସବେ ବନସ୍ତ ମଧ୍ୟକୁ ।
ନୋଧୟରେ ପିତାମହ ହେଲେ ଉଗ୍ରମୁର୍ତ୍ତି
ସେହିକାଳେ ରୁଦ୍ରଚଣ୍ଡୀଙ୍କର ଉତପତ୍ତି ।
ହୋଇଅଛି ଆହେ ମୁନିଗଣ ମନ ବେଳ
ଶୁଣ ଏଥୁପରେ ଯାହାହେଲ କହୁଥାଉଁ ।
ସନନ ସାନନ ଦୁହେଁ ଆନନ୍ଦ ବାତକ
ଆନନ୍ଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟନ୍ତି ବଳକ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସନାତନ ନିତ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପ
ତାହାଙ୍କର ଉକ୍ରମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସୁରୂପ ।
ସେ ସକାଶୁ କୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତ ହେବାକୁ ଚତୁର୍ଥ
ବାଳକଟି ସନନ ନାମ କଲେ ସ୍ୱାର୍ଥ ।
ସନତ ଶରୀର ଅର୍ଥ ନିତ୍ୟ ବେଳଯାଏ
କୁମାରତ ବାଳକକୁ ବୋଲନ୍ତି ସର୍ବସ୍ୱ ।
ଏ ଦୁଇ ସଦକୁ ସୁକ୍ତ କହ ପ୍ରଜାପତି
ସନନ କୁମାର ନାମ ଦେଲେ ବହି ପ୍ରୀତି ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଉ ବାଳକଙ୍କ ନାମରେ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି
ଶୁଣିଲତ ସଥାବସେ ଆହେ ମହାପତି ।
ନାରଦ ଚରଣ ଏବେ କହିବ ବସ୍ତାରି
ଶୁଣ ସାବଧାନ ହୋଇ ମନ ଯି ର କହି ।
ଏହାପରେ ଆନ ଗାଥା କରବ ଗାୟନ
ଗୀତ ଛନ୍ଦେ ଶବ୍ଦଲେଖେ ଶେଷବାସୀ ଘନ ।

ଲକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦୀ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଗଣ ଧାତାକଠାରୁ ମୁନିମାନଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି ବବରଣେ
ନାମ ପଡ଼ିବ ଶୋଭାୟ ।

ଶତ୍ରୁବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନାରଦଙ୍କର ବିଦ୍ୟାୟରେ ଧାତାଙ୍କର ଖେଦ

ଏହାପରେ ଆନନ୍ଦ ଆଶ୍ରୟ ବେଳ ମନ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଗୁଣ ଅର୍ଥେ ମହାନ ।
ଶ୍ରୀ ଆଉ ଭକତରେ ଯେ ଏହା ପଢ଼ିବ
ଅନଳାଳେ ବ୍ରହ୍ମ ପଦେ ସେହୁ ଲୀନ ହେବ ।
ସରଳ ବୋଲିଲେ ବାରେ ଶୁଣ ହେ ସନନ
ସଂସ୍କୃତ କରଣେ ସୁତଙ୍କୁ ସାବଣୀ ନାୟକ ।
ବୋଲିଲେ ହେ ପୁରମାନେ ଶୁଣ ମୋର ଗିର
ସରଜନା କର କୁନ୍ତେ ଏ ସଂସ୍କୃତ ସର୍ବର ।
ନାରଦଟ ସେ ନିମନ୍ତେ କରୁଥିଲେ ନାହିଁ
ତାଙ୍କର ତାହାକୁ ପୁଣି ପଢ଼ିରେ ବସାଇ ।
ସତ୍ୟ ତଥ୍ୟ ହୃଦୟର ଅଟେ ଯେଉଁବାଣୀ
କହିଲେ ମଧୁର ଭାବେ ସମୟକୁ ଜାଣି ।
ବୋଲିଲେ ରେ ସୁତ ମୋର ପରଶର ନଧି
ସଂସାର ବନ୍ଧୁ ତୋତେ କହିବା ଅବଧି ।
ଜ୍ଞାନ ଦ୍ରୀପ ଶିଖାରେ କୁ ଅଜ୍ଞାନ ତମାର
ଦୂର କରି ଅହୁ ପୁଣି ଅଟୁ ଶାନ୍ତ ଧୀର ।
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ସବୁଠାରୁ ପୂଜ୍ୟ ହୋଇଲେ
ନ ମିଳିବ ଆଉ କେହି ପିଅରଙ୍କ ପରି ।
ବ୍ୟାଧାତା ମନ୍ଦାତା ନୁହେଁ ସମନ ।
ପିତାର ସଦୃଶ ସେହି ଭକତ ଭଜନ ।
ଆରେ ସୁତ ମୁଁ ଗୋଧର ପିତା କନ୍ୟାବାତା
ଆବର ଅଟଇ ମଧ୍ୟ ପାଳନ କରତା ।
ମୋହର ତୃପତ ଲଗି ମୋ ଅନୁଜ୍ଞା ମାନ
ଗୃହ ଜଞ୍ଜାଳରେ ମନଦିଅ ପତ୍ନୀବେଳ ।
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଆଦେଶ ଯେହୁ କରଇ ପାଳନ
ସେହିଟି ଭକ୍ତମ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କେ ପ୍ରଧାନ ।
ଅବଜ୍ଞା କରଇ ଯେହୁ ଅଜ୍ଞାନ ଚିତ୍ତରେ
ତାହାର ମଙ୍ଗଳ କେଉଁ ନୁହେଁ କେଉଁଠାରେ
ଅବୁଝିତ ଚିତ୍ତେ ଯେହୁ ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣ
ଆବର ସହିତ କରୁଥିବ ସେ ପାଳନ ।
ସେହି ଯେ ପଣ୍ଡିତ ଜ୍ଞାନ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ନର
ତା ସଙ୍ଗେ ସମାନ କେହୁ ନୁହେଁ ତନୁର ।

ସବୁବେଳେ ହେଉଥାଏ ତାହାର ମଙ୍ଗଳ
ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କିଛି ମନରେ ନ ଭଲ ।
ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଆଦି ସବୁ ଆଶ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ
ଗୃହସ୍ଥ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ କେ ହୋଇ ନ ପାରେ
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ପୋଷ ଧନ ପ୍ରଭୃତି ମନ୍ଦିର
ଅଶେଷ ତପସ୍ୟା ଫଳ ତାଣରେ କୁମର ।
ଯେଉଁପରି କୁସ ଗାଣେ ଥିବା ଜଳ କୁଣ୍ଡ
ପାଣେ ଯାଇ ଗାଈ ଗୋରୁମାନେ ହୋଇରୁଣ୍ଡ
ତେମନ୍ତ ଗୃହସ୍ଥ ଘରେ ପିତୃମାନେ ନିତି
ଅତିଥି ରୂପରେ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତି ।
ଆବର ପୁଣ୍ୟମା ଆଦି ସର୍ବମାନ ଯେତେ
ସେ ସମୟେ ପୂଜା ଦେନବାକୁ ଚୋଷଣରେ ।
ସମସ୍ତ ଦେବତାମାନେ ସେଠାରେ ମିଳନ୍ତି
ପୂଜା ପାଇ ଗୃହସ୍ଥକୁ ଫଳଦେଇ ଯାନ୍ତି ।
ଗୃହମାନେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ବଧୁ ଅନୁସାରେ
କରନ୍ତି ଭକତ ରଖି ଶିଶୁରଙ୍କ ଠାରେ ।
ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଲୋକରେ ସେ ସୁଖଭୋଗ କରି ସାର
ଦେହଅନ୍ତେ ପୁଣ୍ୟବଳେ ଯାନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗପୁଷ୍ପ ।
ନିଜ ଧର୍ମ ପାଳି ଯେଉଁ ଗୃହସ୍ଥ ଚଳଇ
ମାର୍ଗ ଆର୍ତ୍ତ ୨ ସେହୁ ମୁକତି ଲଭଇ ।
ଧନ ଜନ ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୁଣ୍ୟ ଯଶ ଶକ୍ତି
ତାହାପାଣେ ଗ୍ରହଣ ଆସି ଆଶ୍ରୟ କରନ୍ତି ।
ଯଶ ଅରଜିଲ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁହେଲେ ତାର
ମାର୍ଗକରି ରହିଥାଇ ପୀରଣ ଶରୀର ।
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜଳ ଶାବନରେ ଥିଲେ ହେଲେ
ମଲପରି ଅଟଇ ସେ ଜାଣିଥାଅ ହେଲେ ।
ଏହିରୂପେ ଧାତାଙ୍କର ବଚନକୁ ଶୁଣି
ସତ୍ୟ ଯାଏ ନାରଦ ମନେ ୨ ଗୁଣି ।
ଭୟ ଭକ୍ତି ଭେଦ ମନେ ବିରସ ହୋଇଲେ
ବିନୟ ଭାବରେ ପୁଣି ବଚନ କହିଲେ ।
ବୋଲିଲେ ହେ ତାତ ପୁତ୍ର ଆଉ ଦିନକରେ ।
ତକ କରୁଥିଲ ଆଶ୍ରମଙ୍କ ସହିତରେ ।

ସେହି ଶାସ୍ତ୍ର ଯୋଗେ ହେଲି ଗନ୍ଧବ ଦୁଷ୍ଟଳ
 କୁହେ ମଧ୍ୟ ମୋର ଶାସ୍ତ୍ର ପାଇଣ ସେ କାଳ ।
 ଅସୁଖ୍ୟ ହୋଇ ରହିଲ ସକଳ ଜନରେ
 ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏହି ପରକାରେ ।
 ପିତା ପୁତ୍ର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପରସ୍ପର ଶତ
 କରାଇଲେ ଦୈବ ଯାଗେ ସୋଧକର ମତ ।
 ମୁହିଁ ଏତେକାଳେ ଆସି ହୋଇଲି ମୁକତ
 କୁହେ ମୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ଆଜପରିସନ୍ତ ।
 ଏଣୁ ବୋଲୁଅଛି ଯଦି କିଶୋର କରକ
 ଦୋଷକଳା କେଉଁ ଚହୁଁ ଗୁଣ ନ ଲଭିବ ।
 ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ପଦ୍ମପାଦେ ନିଶ୍ଚଳେ ଭକତ
 କରିବା ପାଇଁ କି ସେ ଦିଅଇ ଅନୁମତି ।
 ସେହି ଏକା ପିତା ବନ୍ଧୁ ପୁତ୍ର ଭାଇ ଗୁରୁ
 ଅଧିକ ମଙ୍ଗଳକାଞ୍ଚ ନାହିଁକେ ତାଠାରୁ
 ଅଜ୍ଞାନରେ ପୁଣି ସେବେ ଆସିଲ ମାର୍ଗରେ
 ଯାଆନ୍ତୁ ଅଥବା ବୋଧ କରନ୍ତି ଭୁଲରେ ।
 ବୟାକର ଯେଉଁ ପିତା ନବଶ୍ରୀର ବେଦ
 ଭଣ୍ଡମ ପଥରେ ଯିବାପାଇଁ ଶିଖାଇବ ।
 କରୁଣା ସାଗର ବୋଲି କୁହେ ତାହାଠାରେ
 ହୋଇବ ନିଶ୍ଚୟ ପୁଣି ମାନଙ୍କର ଖରେ ।
 ଶୁକ୍ଳଶୁକ୍ରଠାରେ ଭକ୍ତି କରବା ସୁଦୃଢ଼
 ନେବ ଯେହୁ ନବଶ୍ରୀର ଆନ ବସୟକୁ ।
 ସେ ପିତା ତନୟଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନା
 କରୁଅଛି ବୋଲି ମନେ ହେବ କି ଭାବନା ।
 ତାର ପରିଗ୍ରହ କଲେ ଦୁଃଖ ବନା ଆଉ
 ନ ମିଳଇ କେଉଁ କଥା ଆହେ ମହାବାହୁ ।
 ତପସ୍ୟା ସ୍ବର୍ଗ କାମନା ମୁକ୍ତି ସାଧନର
 ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବୋଲଣ ମନରେ ବସୁର ।
 ତନୁ ପରକାରେ ଗୁଣ ଜନମାନଙ୍କର
 ରମଣୀୟ ଆଶ୍ରେକର ଆଶ୍ରୟ ପାଗର ।
 କହୁଅଛି ତାହାଙ୍କର ନାମ ମାନ ଶୁଣ
 ଭୋଗଯୋଗ୍ୟ ପତିବ୍ରତା କୁଳଟା ସେ ପୁଣ ।
 ଥାଏ ସଭିଙ୍କ ଚକ୍ଷୁରେ ଭୋଗ ଅଭିଳାଷ
 ନିତି ବାଞ୍ଛା କରୁଥାନ୍ତି ସ୍ବର୍ଗ ରହ ବାସ ।
 ପତିବ୍ରତା ନାଶ ଆନନ୍ଦନ ଭୟକର
 ଶୁଣି ଆପଣାର ଯଶ ଗୁଣ ଲଗ୍ନକରି ।

ପତି ପାଶେ ରହି କାମ ଭୋଗ ଅଭିପ୍ରୟେ
 ତାର ମନକୁ ରଞ୍ଜାଇ ସେବା କରୁଥାଏ ।
 କେବଳ କାମରେ ଭୋଗ୍ୟ ଅଟେ ସେ ନାହିଁକା
 ମେହିତ ହୋଇଣ ପତି ସଙ୍ଗ ଲଢ଼େ ଏକା ।
 ସେବା କରୁଥାଏ ଭୋଗ ପାଉଥିବା ଯାକେ
 କହୁତେ ଭଣ୍ଡା ହୋଇଲେ କହେ କଟୁବାକ୍ୟ
 ଅସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର ସେତେ ଦିନ ପାଇଥାଏ
 ପତି ପାଶୁଁ ଶଶେମାସ ଅନ୍ତର ନ ହୁଏ ।
 ମାତ୍ର ଯେଉଁଦିନ ତାହା ନ ପାଏ ସେ ନାଶ
 ଅନ୍ୟ ପତିପାତ୍ର ଶୁଲିଯାଏ ଲଜ୍ଜାକରି ।
 କୁଳଟା ଅଟଇ କୁଳ ଅଙ୍ଗାର ପରସ୍ତ
 କୁଳର ମାନ ମହତ୍ତ୍ବ କରଇ ସେ କ୍ଷୟ ।
 କେବଳ ଦେଖାଣିଆ ପତି ସେବା କରୁଥାଏ
 କିନ୍ତୁ ତଳେ ମାତ୍ର ତାର ଅନ୍ତରେ ନ ଥାଏ
 କାମରେ ଆକୁର ହୋଇ ପର ପୁରୁଷକୁ
 ସବୁବେଳେ ଲଜ୍ଜା କରୁଥାଏ ସେ ମନକୁ ।
 ଆପଣା ପତି ଆଗରେ କପଟ ଆଚରଣ
 କହୁଥାଏ ଗୋଟାପଣେ ଅଟେ ମୁଁ କୁମ୍ଭସ ।
 ସଦା ମନ ମଧ୍ୟେ ତାର ସ୍ବରୂପେ ଖୋଜଇ
 ପୁରୁଷା ପାଇଲେ ଗୁପ୍ତରେ ସେ ରମଇ ।
 ଆବର ଯାର ଗୁରୁଷ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ଣ
 ଆପଣା ପତିକୁ କେତେ ମାର ଛନ୍ତି ଜାଣ ।
 ତେମନ୍ତ ନାଶକୁ ଯେହୁ ବିଶ୍ବାସ କରଇ
 ଆହେ ତାତ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ବନାଶ ହୁଅଇ ।
 ତନୁ ପରକାର ନାଶ ଜାତି ସେ ଅଟନ୍ତି
 ଭଣ୍ଡମ ମଧ୍ୟମ ପୁଣି ଅଧମ ବୋଲନ୍ତି ।
 ତାହାଙ୍କ ହୃଦୟ ଯୋଗୀମାନେ ସେ ଜାଣନ୍ତି
 ତେଣୁ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଦୂରରେ ରହନ୍ତି ।
 ଅଜ୍ଞାନମାନେ ନ ଚିହ୍ନି ପାରି ସେ ନାଶକୁ
 ପତିଙ୍କ ପରି ଧାମନ୍ତି ପୋଡ଼ି ମରବାକୁ ।
 ଶରଦ ପଦ୍ମ ପରସ୍ତେ ରମଣୀଙ୍କ ମୁଖ
 ଦେଖିବା ମତ୍ରକେ ଜାତି ହେଉଥାଏ ସୁଖ ।
 ସେମାନେ ହିଁ ଅନଳରେ ପତିଙ୍କ ସମାନ
 ରମଣୀ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ହସଅନ୍ତି ଜ୍ଞାନ ।
 କିନ୍ତୁ ରୁଷି ମୁନିମାନେ ତେମନ୍ତ ଦୃଢ଼ନ୍ତି
 ନାୟକାଙ୍କ ମୁଖ ଦେଖି କେଉଁ ନ ଭୁଲନ୍ତି ।

ଯେଉଁ ସମୟରେ କୋଷ କରନ୍ତି ପ୍ରକାଶ
 ସୋଡ଼ିଆଲି ସରକରେ କରିଦିଅନ୍ତି ଉପୁ ।
 ରମଣୀକର ପ୍ରେମରେ ସେହୁ ନ ଭୁଲନ୍ତି
 ଯେଣୁ କାମରୁ ଆହାର୍ୟ କରୁଁ ଜଣିଛନ୍ତି ।
 ଆନ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ କରିଣ ଛଳନା
 କରନ୍ତି ରମଣୀମାନେ ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଦଶା ।
 ପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରୁ ଆଠଗୁଣ ଅଧିକରେ
 କାମ ଅଭିଳାଷ ଆଦି ନାଶକ ଅଙ୍ଗରେ ।
 ଆହାର କରନ୍ତି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଦିଗୁଣ
 କଷଟ ଦୁର୍ଗି ଶିଷ୍ୟରୁ ଅଟେ ଶୁଦ୍ଧିଗୁଣ ।
 ଆଦର ଶୁଣୁଣ ଦେଧ ତାଙ୍କର ଅଟଇ
 ମନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ତଳଗୁଣ ଆଦି ରହେ ।
 କରନ୍ତି ପ୍ରାଣେକ ସାଥେ ଯେ ସଙ୍ଗ ହୁଅଇ
 ବିଷୟ ଜ୍ଞାନ ତାହାର ଦେହୁଁ ନାଶ ଯାଇ ।
 ପୁରୁଷର ସର୍ବ ନାଶ କାରଣୀ କାମିନୀ
 ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗ ତେଜ୍ୟା କରନ୍ତି ପୁରୁଣୀ ।
 ଏପରି ଅନେକ ଦୋଷ ଯେଉଁ ନାଶଠାରେ
 କେଉଁ ପୁଣ ମିଳିବ ବା ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ।
 ମଳମୁତ କଫ ବାତ ପୀତ ପ୍ରଜ ରକ୍ତ
 ଯେଉଁ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଛି ପ୍ରଭୃତି ।
 ସେଥିରେ ସୀତା କରିଲେ ମିଳିବ କି ଶାନ୍ତି
 ବିରୁଦ୍ଧ କରିଣ କୁହ ହେ ଜଗତ ପତି ।
 କାମିନୀ କାଞ୍ଚନ ମୋହ ଯଦାକୁ ଗ୍ରାସଇ
 ତେଜ ଓଜ ବର୍ଣ୍ଣ ଆଦି ତାର ନାଶ ଯାଇ ।
 ବିବସରେ ବାକ୍ୟାଳୟ କରେ ଯେ ନାଶରେ
 ଧନ ଜନ ଆଦି ନାଶ ହୁଏ ଅକ୍ଳେଶରେ ।
 ଆଦର ଅଧିକ ଯେହୁ ଆଶକ୍ତ ହୁଅଇ
 ସବୁ ବ୍ୟାଧିରେ ପଡ଼ିଣ ତାର ପ୍ରାଣ ଯାଇ ।
 ନାଶ ବଶ ମାନବର ନ ରହେ ପୌରୁଷ
 କଳହ କରିଲେ ମାନ ହୋଇଯାଏ ନାଶ ।
 ଏକାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ସର୍ବ ନାଶ ହୁଏ
 ଏ ସକାଶୁ ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗ ପୁଣ ଯେ ନ ଥାଏ ।
 ଧନ ଆଦର ତେଜସ୍ୱୀ ହୋଇବ ଯେ ଜନ
 ପ୍ରାଣ ବଶକୁ ଅଟଇ ସେହି ଯେ ଭଜନ ।

ଧନହୀନ ଆଉ ଶ୍ରେଣୀ ଯେବେ ହୁଏ ପତି
 ଲୋକ ଅସହାୟ ନିନ୍ଦା ଉପରେ ଯୁକ୍ତା ।
 ସେ ବୃଦ୍ଧ ସ୍ୱାମୀ ପାଶରୁ ଯାଇ ନ ପାରଇ
 ଅନଦେଲା କଲେ ଅଳ୍ପ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ।
 ସର୍ବଦା ମନ ମଧ୍ୟରେ ପାଶେ ସେହୁ ନାଶ
 ମରିଗଲେ ବୃଦ୍ଧ ପୁଣ ହୁଅନ୍ତା ମୋହର ।
 ଏମନ୍ତ ମନରେ ବାଞ୍ଛା କରେ ସେ ରମଣୀ
 ସମୟରେ ବିଷ ଦିଏ ପ୍ରାଣ ନିଏ ଜାଣି ।
 ଏହିପରି ନାନା ଭାବେ ଦୁଃଖ ଭୋଗମାନ
 ଗୁଣ୍ୟ ଲୋକର ହୁଅଇ ଆହେ ପିତା ଜାଣ ।
 ଆପଣତ ସର୍ବଜ୍ଞାନୀ କିବା ଅଗୋଚର
 ଅଧିକ କହିବା ସିନା କୁଥା ଅଟେ ଗିର ।
 ଧରୁଛି ପୟର ମୋତେ ଅନୁଗ୍ରହ କରି
 ବିଦାୟ ହୁଅନ୍ତୁ ତାତ ଯିବ ତପକରି ।
 ଆପଣ ଅଟନ୍ତି ଯେଣୁ କଳ୍ପତରୁ ସମ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭକତି ମାଗେ ହିଅ ମହାତମ ।
 ଏମନ୍ତ କହି ତରଣେ ହୋଇ ଦଣ୍ଡବତ
 ଆଉଥରେ ଯିବାପାଇ ମାଗିଲେ ବୁଦ୍ଧିତ ।
 ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟ ଭକ୍ତିଭରେ ପ୍ରଣିପାତ କରି
 ଉଠିଲେ ଉଦ୍‌ବେଗେ ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଧରି ।
 ଦେଖି ପ୍ରଜାପତି ତାହା ବିମନ ହୋଇଲେ
 ସାମାନ୍ୟ ଜନଙ୍କ ପରି ରୋଦନ କରିଲେ ।
 ତାହାପରେ କୁମରକୁ କରି ଆଲିଙ୍ଗନ
 ସେହୁରେ ଧରିଲେ କୋଳେ ଦେଇଣ ତୁମ୍ଭନ
 ଜାନୁପରେ ବସାଇଣ ଅତି ଆନନ୍ଦରେ
 ଘାରି ହୋଇଲେ ନନ୍ଦନ ବିରହ ଚିନ୍ତାରେ ।
 ଭୁବନ ସର୍ଜନା କରୁଁ ଯୋଗୀଙ୍କର ଗୁରୁ
 ହେଲେହେଁ ପୁତ୍ର ଶୋକରେ ସେହୁ ଅତିଶୟ
 ବୈଷ୍ଣବା ମାୟାରେ ସେ ମୋହିତ ହୋଇଥିଲେ
 ସନ୍ତାନ ମୁଖକୁ ଚାହିଁ ବ୍ୟାକୁଳେ କାନ୍ଦିଲେ ।
 ସେ ପିତା ପୁତ୍ରଙ୍କ ପାଦତଳେ କରି ଧ୍ୟାନ
 ଗୀତଛନ୍ଦେ ବିରଚନ ଯେ କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ।

—*—

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ନାରଦଙ୍କର ସାବାସେ ଧାତାଙ୍କର ଖେଦ,
 ବିବରଣେ ନାମ ସପ୍ତବିଂଶୋଧ୍ୟାୟ ।

ଅସ୍ତ୍ରାବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଧାତାଙ୍କ ସହୃଦ ନାରଦଙ୍କର ବାକ୍ୟାଳାପ ଓ ନାରଦଙ୍କର ଶିଳଲେକକୁ ଗମନ

ଏହାପରେ ଯାହାହେଲ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
ସଉତି ବୋଇଲେ ଶୁଣି ରୁଷିକୁ ବଦନ ।
ବଧାତା ନାରଦେ ଶୁଣି ବୋଇଲେକ ଶିର
ତପ ଅଭିଳାଷୀ ହୋଇ ଯାଉଛୁ କୁମର ।
ସଂସାର ସର୍ଜନା କରି ମୋର କି ହୋଇବ
ଶୁକ୍ରସ୍ତକ ଅଗ୍ରତରେ କହିଦେବ ସବ ।
କାହିଁପାଇଁ ମୋହ ଜଞ୍ଜାଳରେ ଘାଣ୍ଟି ଦେବ
ଗୋଲକ ନାଥକୁ କହି ନିନ୍ଦାର ପାଇବ ।
ସନକ ସନନ୍ଦ ସନାତନ ପ୍ରସଂଶିତ
ସନତ କୁମାର ଆଦି ଯତିଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ।
ଅରୁଣୀ ହଂସୀ ଆଦର ବେତୁ ଆଦିକର
ପୁତ୍ରଗଣ ମାନେ ଗଲେ ତପସ୍ୟା ଆଚର ।
କି ଲଭ ହୋଇବ ମୋର ସଂସାର କାର୍ଯ୍ୟରେ
ପରିଶ୍ରମ କମ୍ପା ମୁହିଁ କରିବ ବୃଥାରେ ।
ମଣ୍ଡଳ ଅଙ୍ଗିରା ଭଗ୍ନ ହେବୁ ମନୁ ଅଭା
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଚେତା ରୁଚି ମୋର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ।
ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ବଳ ଅଟଇ ବଶିଷ୍ଠ
ସକଳ ପୁତ୍ରଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ସେହି ଏକା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ମୋର ବୋଲରେ ଏମାନେ ଜଗତକୁ ଯାଇ
ଆରମ୍ଭିଲେ ପୃଷ୍ଠା କାର୍ଯ୍ୟ ଆଜ୍ଞା ଶିରେ ବହୁ ।
ଅନ୍ୟ ସୁତ ମାନେ କଥା ନ ମାନଣ ଗଲେ
ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ତପରେ ମାରିଲେ ।
ମୁଁ କମ୍ପା ଏ ସଂସାରରେ ପଡ଼ି ଅବରତ
ଦିବାସକ୍ତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଦେବ ହରକତ ।
ଆରେ ପୁତ୍ର ଶୁଣ ଏବେ ମୋହର ବଚନ
ବେଦ ଶସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଯା ହୋଇଛି ଲିଖନ ।
ବେକରେ ଆଦୃତ ହୋଇ ପରଂପରା ହମେ
ଚତୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ ପଳ ପୁଣି ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଭବେ ।
ଦେଖ ଏ ଜଗତ ମଧ୍ୟେ ସର୍ବ ଜ୍ଞାନୀମାନେ
ଧର୍ମ ଅର୍ଥ କାମ ମେଷ୍ଟ ଲେଖୁଛନ୍ତି ମନେ ।
ଏହି ଗୁଣଗୋଟି କଥା ବେଦ ପୁରାଣରେ
ଉତ୍ତମ ବୋଲି କଥିତ ହେଉଛି ବ୍ୟସରେ ।

ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ରଙ୍କ ନେତ୍ରେ ସଦା ସମିତିରେ
ଏହାର ପ୍ରଶଂସା ହୁଏ ଜାଣ ସବୁଠାରେ ।
ଧର୍ମତ ଅଟଇ ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରର ସମ୍ମତ
ଅଧର୍ମ ଦଣ୍ଡିତ ଭଲ ଜାଣ ଅହେ ସୁତ ।
ସେହି ଶୁଭ ଅଶ୍ରମର ସୁରୂପକୁ ମୁହିଁ
କହୁଅଛି ବାରେ ମାତ୍ର ଶୁଣ ମନଦେଲ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ତାନ ଦମ ବର୍ଷ ବୟସରେ
ଦଶହମେ ଯଜ୍ଞସୁତ ପକାଏ ଷ୍ଟବରେ ।
ଶୁଭକ୍ଷେତ୍ର ଦେବଶାସ୍ତ୍ର କରଇ ପଠନ
ଶୁଭ୍ରଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣା ଦିଏ ତୋପେ ନେଇ ଧନ ।
ସେ ଅନ୍ତେ ଉତ୍ତମ କୁକୁଁ କନ୍ୟାଟିଏ ଆଣି
ଗ୍ରହଣ କରଇ ବଧୂମତ ତାର ପାଣି ।
ସେ ଗ୍ରହ କୁଳଜ ହୋଇ ଥିବାରୁଟି ଜାଣ ।
ହୁଏ ଯଜ୍ଞ ପତିବ୍ରତା ଗୁଣରେ ନିପୁଣ ।
ଉତ୍ତବଂଶେ କେବେହେଲେ ଗୁଣସ୍ଥାନ ହୋଇ
ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ମାନେ ଜାତ ନ ହୁଅନ୍ତି କାହିଁ ।
ଧେୟ ପରି ପବୁରାମ ମଣିର ଖଣିରେ
କାତମଣି ଜାତ କେଉଁ ନ ହୁଏ ତହିଁରେ ।
ଅଧ୍ୟାୟ କୁଳରେ ଜନ୍ମିଥାଏ ଯେଉଁ ନାରୀ
ସେହି ଏକା ହୁଏ ପିତା ମାତା ଦୋଷ ବାଣ ।
ଅବନୟ ସଖା ଦୁଷ୍ଟା ସେ ଶୁଭବ୍ୟ ହୁଏ
ପତି ପ୍ରତି ଭକ୍ତିସାଧକ ନରଖେ ଟିକିଏ ।
କମଳାଙ୍କ କଳରେ ସେ ନାରୀ ହେନ୍ତି ଜାତ
ତାଙ୍କଠାରେ ପୁରୁଷୀୟ ସୁଗୁଣ ବହୁତ ।
ସୁଗୁଣ ବେଶ୍ୟାଙ୍କର ଅଂଶ ଥାଏ ଯାହାଠାରେ
ଅଧ୍ୟାୟ କୁଳେ ସେମାନେ ଜନ୍ମନ୍ତି ମଣିଷରେ ।
ସବୁ ଦୋଷ ତାଙ୍କଠାରେ ହୁଅଇ ପୁରତ
ନ ଜାଣନ୍ତି କୁଳଶୀଳ ମହତ କେମନ୍ତ ।
ପତିବ୍ରତା ସଖା ସାଧୁୀ ଗୁଣବତୀଙ୍କର
ପତି ଅଟଇ କେବଳ ପରମ ଶିଷ୍ଟ ।
ହେଲେହେଁ ନରୁଣି ତାକୁ ସେବା ସେ କରଇ ।
ତାର ପରଶଂସା ଶତ ମୁଖେ ସେହୁ ଜାଇ ।

କୁଳଟା ରମଣୀମାନେ ପତି ସେବା ଗୁଣ
 ବୃତ୍ତ ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗରେ ପାଶେ ଥାନ୍ତି ବୁଦ୍ଧ ।
 ଏ ସକାଶୁ ବଞ୍ଚିଲେକେ ଭକ୍ତମ ବନ୍ଧରେ
 ବଦାହ କରିବ କନ୍ୟା ବାହୁ ପୁଣିହରେ ।
 ତାଙ୍କଠାରୁ ଯେଉଁ ପୁର କନ୍ୟା ହେବେ ଜାତ
 ବୃତ୍ତ କାଳରେ ସହାୟ ହୋଇବେ ବହୁତ ।
 ତପସ୍ୟା କରିବା ଗାର୍ଭ ତାହାକୁ ସଙ୍ଗରେ
 ନେଲେ ବହୁତ ପୁଞ୍ଜଳ ମିଳଇ ଅନ୍ତରେ ।
 ତେତେଦିନ ପରେ ପୁଣି ଭକ୍ତଙ୍କ ଭବରେ
 ତତ୍ତ୍ୱ ଆଶ୍ରମ ସେବା କରିବ ଶେଷରେ ।
 ଶୁଭଗୋଟି ଆଶ୍ରମରେ ଏହିପରି ରହି
 କାଳ କଟାଇଲେ ଲୋକେ ଧନ୍ୟ ସେ ବୋଲଇ
 କେବଳ ଦୁଷ୍ଟ ଭରିଯା ଘରେ ରଖିବାର
 ଅଟଇ ଯେସନେ ସାପମୁଖେ ବେଦା କର ।
 କୁମ୍ଭେତ କୁଶଳ ପୁଣି ଅଟ ଗୁଣବଦ୍ଧ
 ପତିଅନ୍ତ ମୋହଠାରୁ ସବୁ ବେଦତତ୍ତ୍ୱ ।
 ଗୁରୁ ବଞ୍ଚିଣା ସୁରୁଷ ମାଗୁଅଛୁ ମୁହିଁ
 ଭରିଯା ଗ୍ରହଣ କୁମ୍ଭେ କର ତୋଷ ବହୁ ।
 ପୁଣି ଜନମରେ ଯେଉଁ ସଖା ମାଳାବତୀ
 ହୋଇଥିଲ କୁମ୍ଭର ସେ ସାଣ ପ୍ରିୟବତୀ ।
 ଶୁଭବେଳେ ତାର ପାଣି ସେ ଗ୍ରହଣ କର
 ସାଧାରଣ ଧୂଳ ଶ୍ରେଣେ ନିଶ୍ଚିତନ ଦର ।
 ମହାବଳରେ ଜାତ ସେ ଅଟନ୍ତି ସଜୟ
 ସାଧୁତା ଗୁଣରେ ସେ ବୋଲନ୍ତି ଅଦ୍ୱିତୀୟ ।
 ତାହାଙ୍କ ଗୁଣରେ ଜାତ ହୋଇ ସେ କାମିନୀ
 ତପସ୍ୟା କରୁଛୁ କୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗ ଲଜ୍ଜା ଘେନ ।
 ରତ୍ନମାଳା ବୋଲି ନାମ ହୋଇଅଛି ତାର
 କମଳା ପରସ୍ତେ ରୁପେ ଦିଶେ ମନୋହର ।
 ପୁଣି ସେ ପରସ୍ତମି ଭରତବର୍ଷରେ
 କୁମ୍ଭକୁ ପତି ସ୍ୱରୂପେ ଲଭିବା ମନରେ ।
 ତପ କରୁଥିବାରୁଟି ବୋଲୁଅଛି ମୁହିଁ
 କୁମ୍ଭ ବନା ତାର ଫଳ ଯିବ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇ ।
 ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତ ଲେଖାଅଛି ବଞ୍ଚିବକ୍ତ ନର
 ଭରିଯା ଘେନଣ ଆଗ କରେ ଘର ଦ୍ୱାର ।
 ନିବର୍ତ୍ତିଲେ ଶ୍ରେଣ ଲଜ୍ଜା ତପ କରିବାକୁ
 ଧଳେ ସମ୍ପଦ ଜାତି ଯିବ ଅରଣ୍ୟକୁ ।

ତଦନ୍ତରେ ମୋକ୍ଷ ପାଇ ସନ୍ୟାସୀ ହୋଇବ
 ସମେ ସମେ ଭକ୍ତଧର୍ମ ଆଶ୍ରୟ କରିବ ।
 ଅଟଇ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସିନା ଏହି ପରକାରେ
 କୁମ୍ଭେ ସେ ନ ଶୁଣି ମୋହ ବଚନ କର୍ଣ୍ଣରେ ।
 ଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଏ ପୁଣି ଯାହା କହିଛନ୍ତି
 ସେକଥା କହିବା ଶୁଣ ତୋଷକର ମତି ।
 ବଲ୍ଲଭ ମାନଙ୍କର ବସ୍ତୁପ୍ରଜା ବଧୂ
 ଅନ୍ୟକର୍ମ ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଟଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ।
 କୁମ୍ଭେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଲ୍ଲଭ ହୋଇଅଛୁ ଯେଣୁ
 ବସ୍ତୁପ୍ରଜାକର ଗୁହ ମଧ୍ୟେ ରହି ତେଣୁ ।
 ଆହାର ଅନ୍ତରେ ପୁଣି ବାହ୍ୟଦେଶେ ହରି
 ଆଶ୍ରୁ କୋଟିଏ ପୁଣ୍ୟ ନୃହେ ସମସରି ।
 ହରିକ ତରଣେ ଭକ୍ତି ନ କରିବା ଲୋକ
 ଅଧର୍ମ ଅରଜ ଅନ୍ତେ ଲରେ କୁମ୍ଭୀପାକ ।
 ହରିକ ଭଜନ ଗୋଟି ତପସ୍ୟା ଅଟଇ
 ଭବିଷ୍ୟକୁ ଏ ସମ୍ଭରେ କଥା କହୁ ନାହିଁ ।
 ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ହେଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତ
 କାଳେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଏ ଜାଣ ଆହେ ମହାମୟ ।
 ଏ ସକାଶୁ କୁମ୍ଭେ ଏବେ ମୋ ବଚନ ମାନ
 ଗୁହେ ରହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକୁ ଭଜ ପ୍ରତିଦିନ ।
 ଗୁହ୍ୟ ଯେଉଁ ସୁଖଶ୍ରେଣ କରେ ଘରେଆଇ
 ଗୁହ୍ୟନ ଲୋକେ ତାହା ପାଇବ ବା କାହିଁ ।
 ରୂପବତୀ ସୁବର୍ତ୍ତର ରତ୍ନରସ ଶ୍ରେଣ
 ସକ୍ଷାତରେ ଅଟଇ ସେ ମହାତଳ ସୁର୍ଗ ।
 ପ୍ରିୟଙ୍କର ଅଜସଙ୍ଗ ସୁଖ ଏକାସାର
 ତାହାକୁ ଲଜ୍ଜା କରନ୍ତି ପୁଣ୍ୟବନ୍ତନର ।
 ଯଦୁବ୍ରହ୍ମ ଠାରୁ ଭର୍ଯ୍ୟା ହେବାରୁ ଅଧିକ
 ପ୍ରିୟା ବୋଲି ତାର ନାମ ବେଲଆନ୍ତି ଲୋକ
 ଏ ବାହରେ ପୁଣ୍ୟର ଅଜସ୍ୱର୍ଗ ମୁଖ
 ଦରଶନ କରିବାର ଅଟେ ବଡ଼ ସୁଖ ।
 ପୁଷ୍ପପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଅଇ କାମିନୀ
 ତା ତତ୍ତ୍ୱ ଅଧିକ ପୁର ଅଟେ ସେହି ଘେନ ।
 ପୁଷ୍ପଠାରୁ ବଳ ପ୍ରିୟବତୀ କେହି ନାହିଁ
 ଆତ୍ମାର ସମାନ ଜାଣ ହୋଇଥାଏ ସେହି ।
 ବଳରେ ବା କରଣେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୁପ୍ତ
 କରାଯାଏ କିନ୍ତୁ ପୁର ଅଟଇ ଅନ୍ତେୟ ।

ପ୍ରିୟତମ ପୁଷ୍ପରେ ସକଳ ସମ୍ପଦ
 ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି ଲୋକେ ତୋଷ କହି ଅତି ।
 ଏହିରୂପେ କହି କୁନି ହେଲେ ବେବବର
 ତା ଶୁଣି ନାରଦ ମୁନି ଜ୍ଞାନଙ୍କ ଶେଷର ।
 ଧର୍ମ ଅର୍ଥ ନିତ୍ୟସ୍ତୁ ବଚନ ଉଚ୍ଚାର
 ବୋଲିଲେ ମୋଠାରୁ ଶୁଣ ଆହେ କୁଣ୍ଡଳାୟ ।
 ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ଅର୍ଥ ସବୁ ଜାଣିକରି ଯେବେ
 ପୁଣ୍ୟକୁ ଅସତ ମାଗେ ତଳାଇବ ତେବେ ।
 ବସାନ୍ତ ବୋଲଣ ସେହି ପିତାକୁ କପରି
 ବୋଲିବା ଏକଥା ମୋତେ କହଇ ବରୁଣ ।
 ଜଳପ୍ରପଣ ପରି ସିନା ଅଟଇ ସଂସାର
 ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇପାରେ ଗୁରୁତାର ।
 ପାଣିର ଉପରେ ଗାଈଟିଏ କାଟିଦେଲେ
 ଯେମନ୍ତ ସେ ନରହର ଶଶଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ।
 ସେହିପରି ଏ ଜଗତ କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ଆନ
 ହେଉଅଛି ପୁଣି ଦେଖୁଅଛି ତ ନୟନ ।
 ତଥାପି ବସନ୍ତ ଶ୍ରେଣ ପୁଣି ବୋଲି ଯଦା
 କହୁଛୁ ଆସଣ ମୋତେ ନ ରୁଚଇ ତାହା ।
 ନିଶ୍ଚଳ ଭାବରେ ଯେହୁ ଶ୍ରୀହରି ଭଜନ
 କରଇ ତାହାର ପାପ ହୁଅଇ ମୋତନ ।
 ଏ ସଂସାର ସାଗରକୁ ହରିନାମ ସାର
 ଭଜନ କରିଲୁ ଜନ ତହିଁ ହୁଏ ପାର ।
 ଶ୍ରୀହରିଙ୍କ ନାମ ଯେହୁ ଅନ୍ତରେ ଭଜଇ
 ସବଦା ଅନ୍ତର ତାର ପବିତ୍ର ହୁଅଇ ।
 ଏ ଭବ ସଂସାରେ କେହି ନୁହଁଇ କାହାର
 ଏକ ମାତ୍ର ହରିନାମ ଯେ ସଖା ସୋଦର ।
 ଅନ୍ତକାଳେ ପିଣ୍ଡ ଖାଦ୍ୟ ପିବା ସମୟରେ
 ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ବିମାନରେ ଗମଇ ଅମରେ ।
 ଦେବତାମାନେ ଯେପରି ଶ୍ରେଣ ଭୁଞ୍ଜେ ନିତି ।
 ତେମନ୍ତ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଣ ଭୁଞ୍ଜେ ନିତି ।
 ଶାସ୍ତ୍ରୀଜନ ମାନଙ୍କର ନିମନ୍ତେଟି ଜାଣ
 ଗୌରବ ନରକ ହୋଇଅଛି ନିର୍ମାଣ ।
 ପୁଣି ଭଲ ଭଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଚପାର
 କୁଣ୍ଡଳାୟ ବା ଶୋଣିତ ନରକ ଆବର ।
 ଯିଏ ଯେତେ ପରକାର ପାପ କରିଥାଏ
 ସେହି ଅନୁସାରେ ଦଣ୍ଡ ତାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ପୁଣ୍ୟବାନ ଜନ ପାଶକୁ ମାତର
 ନ ଆସନ୍ତି ଯମଦୂତେ ଶୁଣ ତପୀବର ।
 ଧର୍ମ ଅର୍ଥ ସତ୍ୟ ଆଉ ସତ୍ୟ ଅର୍ଥ ବେଦ
 ଯୋଗୀଜନ ମାନଙ୍କର ଅଟେ ଏ ସମ୍ପଦ ।
 ସଦଗୁରୁ ସେବକଲେ ଏ ସବୁ ମିଳଇ
 ତେଣୁ ଗୁରୁଟି ଶୁଣଇ ଶୁଣ ମନବେଇ ।
 ଧର୍ମ ବିପ୍ରସତ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେଉଁ ଜନ
 ପିତା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶତ୍ରୁ ଅଟଇ ସେ ଜାଣ ।
 ହେ ପିତ୍ର ଏହିପରି ବେବର ବରୁଣ
 ମାତ୍ର ମୁଣ୍ଡ ଅଟଇ ଯେ ତନୟ କୁମର ।
 ଏଥିଲଗି ଭବ ଆଜ୍ଞା ପାଳନ କରିବ
 ନର ନାରାୟଣଙ୍କର ଆଶ୍ରମକୁ ପିବ ।
 ନାରାୟଣଙ୍କର ଗାଥା ସେହିଠାରେ ଶୁଣି
 ଦର ପରିଗ୍ରହ ପଛେ କରିବ ମୁଁ ପୁଣି ।
 ଏହି ପ୍ରକାରେ ନାରଦ କହିଲୁ କାଳରେ
 ଆକାଶ ସୁମନ ବୃଷ୍ଟି ହେଲୁ ତାଙ୍କ ଶିରେ ।
 ପୁଣି ନାରଦ ଧାତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ପଡ଼ି
 ବୋଲିଲେକ ଅତି ବିନୟରେ କରଯୋଡ଼ି ।
 ଶ୍ରୋ ଜନକ ସେନାକର ବିନତି ପୁଣର
 ବାରେ ମାତ୍ର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଦାନ କର ।
 ଯହିଁର ଜୀବର ଗତି ମୁକତି ହୁଅଇ
 ସେହି ମନ୍ତ୍ର ଗୋଟି ମୋତେ ଦିଅନ୍ତୁ ଗୋସାଇଁ ।
 ସେ ଅଭୟ ପାଦପଦ୍ମ କରି ଦରଶନ
 ତାହାଙ୍କ ପ୍ରେମ ଅର୍ପାୟୁ ଭଜ କରି ପାନ ।
 ପରେ ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କରି ମୁଣ୍ଡ
 ଘର ସଂସାରେ ପ୍ରକୃତ ନିଶ୍ଚେ ହୋଇବଇଁ ।
 ଶୁଣି ଧାତା ବୋଲିଲେକ ଲୋମକ ବଚନେ
 ଯାହା କହିଲୁରେ ଧନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନେ ।
 ପ୍ରକୃତରେ ହରିନାମ ଏ ସଂସାରେ ସର
 ମୋତେ ଯା କହିଲୁ ମନ୍ତ୍ର ଦେବାକୁ ହୁଅଇ ।
 ତାହାର କାରଣ ବାରେ ଶୁଣ ଦେଇ ମନ
 ପିତା ଆଉ ଭଉଁ ଦୁଇ ଅଟନ୍ତି ସମାନ ।
 କାଳଠାରୁ ମନ୍ତ୍ର ନେବା ନୁହଁଇ ଭଗବତ
 ଏହା ମଧ୍ୟ ଲେଖା ହୋଇଅଛି ନ ନା ଶାସ୍ତ୍ର ।
 ଆବର ମନ୍ତ୍ର ଦେବାକୁ ଯେ ଅନୁପସ୍ତୁତ
 ତାହାଙ୍କର ନାମ ମନ ବେଇ ଶୁଣ ଯୁକ ।

ଶୁଦ୍ଧ୍ୟାୟ କରନ୍ତେହୁ ପ୍ରବେଶରେ ଥିବ
 ଭାବଠାରୁ ମନ୍ତ୍ର ନାଶ କଦାପି ନ ନେବ ।
 ନିଶାଣି ମଣ୍ଡିଣି ପେଟୁଁ ନେବ ଅଜ୍ଞାନରେ
 ଅଜ୍ଞାନେ ଅନେକ ହୋଇବ ଲାହରେ ।
 ପୁଣି ସ୍ଥାନ ଆଚରଣ ଯେହୁ କରୁଥିବ
 ଶବ୍ଦ ବଧ କରି ତାର ମାଂସ ଭସ୍ମୁଥିବ ।
 ସେପରି ଲୋକକୁ କେଉଁ ଗୁରୁ ନ କରିବ
 କରିଲେ ମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ ନରକେ ପଡ଼ିବ ।
 ଏହି ପରକାରେ ବହୁ କାରଣ ଅଛନ୍ତି
 ସୁଁ କପରି ପିତା ହୋଇ ମନ୍ତ୍ର ଯେ ଦେବଇଁ ।
 ମନ୍ତ୍ର ପୁଣି ମନ୍ତ୍ର ବନ୍ୟା ଗୁରୁ ଇର୍ଯ୍ୟା ପତି
 ଶାସ୍ତ୍ରଜନ ସୁଖ ଦୁଃଖ ତନୟ ସମ୍ପାଦି ।
 ଏ ସବୁ ଜନମ କାଳେ ଲଲଟରେ ଲେଖି
 ଆତ୍ମାକୁ ଉତ୍ତର କେହି ନ ପାରନ୍ତି ଦେଖି ।
 ନିଜ ପରିଚ୍ଛେଦ ବଳେ କରଣସି ଲୋକ
 ଲଭ କରି ନ ପାରଇ କୁମ୍ଭେ ମନରଖ ।
 ସୁଦ୍ଧ ଜନମରେ ଯେହୁ ଯାହା ଅଜ୍ଞାନ
 ଏ ଜନମେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକେ ତାହାକୁ ଭୁଞ୍ଜିବ ।

ଅପର ଜନ୍ମରେ ଏ ଜନ୍ମର ଶ୍ରେଣପାଏ
 ଏଥିରେ ନାରଦ ତଳେ ସନ୍ଦେହ ନ ଆଏ ।
 କୁମ୍ଭ ମନ୍ତ୍ରଦାତା ଅଟନ୍ତିକି ମହାଦେବ
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କାଳଠାରୁ ପାଇଅଛ ସବ ।
 ଏବେ ସେ ଶିବଙ୍କ ପାଶେ କରଣ ଗମନ
 ନିଜ ମନ କଥା କହି ଶାନ୍ତିକର ମନ ।
 ଜ୍ଞାନଜନ ମାନଙ୍କର ଯେହୁ ଶୁଭଦାତା
 ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିବେ ଜାଣ ସେହୁ ତବ କଥା ।
 ତାଙ୍କ ଦୟାରୁ ଯଦ୍ୟପି ବସ୍ତୁଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର
 ଲଭିବ କୁମ୍ଭର ଅଙ୍ଗ ହୋଇବ ପବନ ।
 ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପାଦ ପଦ୍ମ କରିଣ ବନ୍ଦନ
 ଆସିବ ମୋହ ସନ୍ଦେହ ଫେରିଣ ବନ୍ଦନ ।
 ଏହା କହି ପିତାମହ ହୋଇଲେ ମଉନ
 ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲ ନାରଦଙ୍କ ମନ ।
 ପିତାଙ୍କର ପାଦ ପଦ୍ମ ବନ୍ଦି ଭକ୍ତରେ
 ପାଦରଜ ଶିରେ ବୋଳି ତଳିଲେ ସଭାରେ ।
 ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ କହେ ଯୋଡ଼ିକର
 ଏ ଭବ ସଂସାର ବାରେ ମାତ୍ର କରପାର ।

ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଧାତା ଓ ନାରଦଙ୍କର କଥୋପ କଥନେ
 ନାମ ଅଷ୍ଟାବିଂଶୋ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଭନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ମହାଶୂନ୍ୟ ପୁରରେ ଶିବଙ୍କ ସହିତ ନାରଦଙ୍କର କଥୋପ କଥନ

ଶୁଣି ଯୁଦ୍ଧଜନେ ବେର ମନକର୍ତ୍ତୁ
 ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ଶୁଣିଲେ ପାପ ହୋଇବ ଦହନ ।
 ଶରଣକଙ୍କୁ ଅନାଇ କହିଲେ ସଭିତ
 ମନଦେଇ ଶୁଣ ଏକ ଅପୂର୍ବ ଭାରତୀ ।
 ପିତା ପୁତ୍ର ବେନିଙ୍କର ଯାହା ସମ୍ପର୍କର
 କହିଲିକ ଶୁଣିଛନ୍ତି ସବ ତପିବର ।
 ପିତାଙ୍କ ଠାରୁ ବଦାୟ ବେନିଶ ନାରଦ
 ଶିବଙ୍କ ପୁରେ ତଳିଲେ ହୋଇଣ ଆନନ୍ଦ ।
 ମହାଶୂନ୍ୟ ମନଯାତନ ବସି ତତପର
 ଶିବଙ୍କ ପୁରରେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ସଭର ।
 ସେ ପୁର ମହିମା କଥ କହିବଇଁ ମୁହିଁ
 ସ୍ବୟଂ ଧାତା ସ୍ବର ମୁଖେ ବସ୍ତି ନ ପାରଇ ।

ସେ କାଳରେ ମହାଦେବ ଶୂନ୍ୟ ମଣ୍ଡଳରେ
 ବିରଜ କରିଅଛନ୍ତି ଶୂନ୍ୟ ଆସନରେ ।
 ଅନେକ ପ୍ରକାର ପୁର ସେଠାବରେ ଅଛି
 ଘୁର ମାଳା ମାଣିକ୍ୟରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଛି ।
 ତପସ୍ୟାରେ ଯାହାଙ୍କର ପାପ ଯାଏ ଗୁଡ଼ି
 ବସିଅଛନ୍ତି ଆନନ୍ଦେ ସେ ପୁରକୁ ମଡ଼ି ।
 ମହା ମହା ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ତପୀ ମାନଙ୍କର
 ବହୁ କଷ୍ଟରେ ହୁଅଇ ସେ ପୁର ଗୋଚର ।
 କରଣ ନ ପଡ଼େ ତହୁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ତହିଁ
 ତା ତରୁପାଶରେ ଅଗ୍ନି ଘେରି ରହିଛଇଁ ।
 ପ୍ରତୀକ କରଣ ତହୁଁ ହୋଇଣ ବାହାର
 ଆକାଶକୁ ବ୍ୟାପିଅଛି ଶିଖା ସହିତର ।

ଉତ୍କଳ ନକ୍ଷତ୍ର ମାତା ପ୍ରସବୁ ଶୋଭଇ
ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ଦିବ୍ୟ ଜ୍ୟୋତି ବିକାଶଇ ।
ସେହିପ୍ରଭୁକୁ ବେଢ଼ିଛି ପ୍ରକାର ସଦୃଶ୍ୟ
ଶୁଣ ଆହେ ମୁନିଗଣ ମନେ ହୋଇ ଭୋଷ ।
ତେଣୁ ସେଠାକୁ ନିଶ୍ଚିତର ବା ଖେତର
ସାଇ ନ ପାରନ୍ତି ତାହ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠୋର ।
ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସେ ପୁର ଅଟଇ
ତନିଗୋଟି ମନୋହର ରହୁ ଅଛି ଚର୍ଚ୍ଚି ।
ବଡ଼ ବଡ଼ ଦରପଣ କାନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ
ବସିଥିବାରୁ ଶୋଭଇ ଶୁଭିପାରୁଣରେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ମାଳମଣି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ ମଣ୍ଡଳରେ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଭା ଦିଶେ ସେ ପୁର ମଧ୍ୟରେ ।
ପୁଣି ତନ୍ମୁଖେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ଟଣା ହୋଇଅଛି
ଶରବ ତନ୍ମୁ ମଣ୍ଡଳ ଶୋଭାକୁ ନିନ୍ଦୁଛି ।
ଶିର ଦେଶେ ରଜମାଳ ପତକା ଶୋଭଇ
ବାୟୁବେଶେ ଫରଫର ହୋଇଣ ଉଡ଼ଇ ।
ବିଶ୍ୱକର୍ମା ସେ ପୁରକୁ ଅରେ ପ୍ରସନ୍ନରେ
ଦେଖିଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରତେ ନ ହୁଏ ମନରେ ।
ଶଙ୍କରଙ୍କ ଦାସମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଖରେ
ବାସ କରି ରହନ୍ତି ସେ ପୁର ମଧ୍ୟରେ ।
ତବପରେ ଲକ୍ଷକୋଟି ଶିବଗଣ ତହିଁ
ରହନ୍ତି ଯେ ଯାହାର କର୍ମେ ମନଦେଇ ।
ପୁଣି ପ୍ରାଣଶବ୍ଦ ଗଣ କଳନା ନ ଯାଏ
ଶିବଙ୍କ ସେବାରେ ରହୁଅଛନ୍ତି ସର୍ବଦା ।
ଶୁଭଲକ୍ଷ ନରପତି ରହନ୍ତି ତହିଁ
ଶରପୁର ପଶେ ତାଙ୍କ ସମ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ।
ପ୍ରାଣଜାତ ଆଦିକରି ଅମର କୁସୁମ
ଅତି ମନୋହର ଶୋଭା ଦିଶେ ଅନୁପମ ।
ଆଦର ଯେତକ ଧେନୁ ବସ୍ତ୍ର ତହିଁଛନ୍ତି
କ ମଧ୍ୟେନୁ ଅଶୁ ହୋଇଛନ୍ତି ଉଦପତ୍ତି ।
ଏମନ୍ତେ ଶିବଙ୍କ ପୁର ଦେଖିଣ ନାରବ
ବସିତ ହୋଇଣ ମନ ମଧ୍ୟେ କଲେ ଖେଦ ।
ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସେହି ଅପରୂପ ପୁର
ଭାବଲେ କବା ମୁଁ ସୁପ୍ତ ଦେଖୁଛି ଏଠାର ।
ଏହି ତନିଲେନେ ମୁହିଁ ନ ଦେଖିନ୍ତି ଯାହା
କପରି ମୋ ନୟନକୁ ଦେଖାଗଲ ତାହା ।

ଏଠାକରେ ଶେଷ ଶୋକ ଜଗ ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ
ଅଦିନେ ମନ୍ଦ ମଳୟ ମୁହମୁହୁ ବହି ।
ଏହିପରି ମନମଧ୍ୟେ କରଣ ବିଶ୍ୱର
ଶିବଙ୍କ ମଣ୍ଡପ ପାଶେ ମିଳିଲେ ସଭର ।
ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ଉଡ଼ା ହୋଇ ନିରେଶି ଶୁଣିଲେ
ଶିବଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
ମଙ୍ଗଳମୟ କରତା ଶାନ୍ତ ସୌମ୍ୟ ମୁଣି
ସବଜନଙ୍କର ଗତି ମୁକ୍ତି ବାତା ପତି ।
ପୁଟନ୍ତା ପଦ୍ମ ପ୍ରସବୁ ମୋହେ ଶିନୟନ
ପାଞ୍ଚମୁଖ ଦିଶେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରମା ସମ ନ
ଶୁଭ୍ର ଗଙ୍ଗାଧାର ଜଟା ଦେଖୁଁ ବହୁଅଛି
ପୁନର୍ମିଳ ଚନ୍ଦ୍ରଖଣ୍ଡେ ମଣ୍ଡଳେ ଶୋଭୁଛି ।
ତାମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ଜଟା ଦିଶେ ଅତି ମନୋହର
ଶୁଭ୍ରବସ୍ତ୍ର ଉପୁ ବଳେପନ ଦିଗମ୍ବର ।
କଣ୍ଠତଟେ ସର୍ପମାଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଭଇ
ସୁମାଳ କମଳ ଗନ୍ତସ୍ଥଳ ବିଶଜଇ ।
ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ନାମକୁ ଜପ କରୁଛନ୍ତି ବସି
ଦୁଇକୁ ଦିଶନ୍ତି ଉଦେ ଦେଇ ପଥ ଶାଳି ।
ସିତ ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ବନ୍ଦିତ ପଥର
ଧର୍ମ କର୍ମ ଫଳ ଦାତା ମୁକ୍ତିପ୍ରଦାନ ।
ମୁଖୁଞ୍ଜିୟୁ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ଉପୁ ନିବାସଣ
ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ପୁଣି ସିଦ୍ଧି ଉପାଦ ଦାରଣ ।
ମନ୍ଦହସ ବିଚାଳିତ ପ୍ରଶନ୍ନ ଦଦନ
ବିଶ୍ୱପତି ବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ନୃପ ସାତନେ ।
ଯଦାଙ୍କ ଦର୍ଶନ ମାତେ ସଂସାର ମାଗନ୍ତି
ମୁକ୍ତି ଲଭନ୍ତି ଜନେ ତରନ୍ତି ସଂସାର ।
ଯଦାଙ୍କ ନାମ ସ୍ମରଣେ ଦିପତି ଖଣ୍ଡିତ
ଏମନ୍ତ ଦେବଙ୍କୁ ଧାତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ଶୁଣି ।
ତାହାଙ୍କ ପାଗକୁ ଗଲେ ଆନନ୍ଦର ହୋଇ
ତଳେ ମାତ ଉପୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ନ କରଣ ସେହି ।
ମନ୍ତ୍ରକ ଲଗାଇ ପାଦେ ପ୍ରଣିପାତ ନଲେ
କରଯୋଡ଼ି ବିନୟରେ ବଚନ ଶୁଣିଲେ ।
ତଦପନ୍ତେ ଶାଶୁ ଧରି ସୁଧୁରେ ବଜାଇ
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ନାମ ଘୋଷି ନୃତ୍ୟ କଲେ ଚର୍ଚ୍ଚି ।
ଏରୂପ ତାହାଙ୍କ ଶାଫ ଦେଖି ଧିରେନେନ
ଭାବଲେ ଅତିଶ୍ରୀ ଏତ ଧାତାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ।

କାହିଁପାଇଁ ଏ ଠାବକୁ ଆସିଛନ୍ତି ଧାର୍ମିକ
ଏତେ ଭାବ ଆସନରୁ ଉଠିଲେକ ସାର୍ମିକ ।
ସ୍ନେହବଶେ ନାରଦଙ୍କ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ
ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ଆସନରେ ବସାଇଲେ ।
ବୁଣାଇବ ସମାଗର ପୂଜିଲେ ପ୍ରଥମ
ସେ ଅନ୍ତେ ବୋଲିଲେ ଆଦେ ମୁନିଙ୍କ ଉତ୍ତମ
କ ନମନ୍ତେ ଏଠାବକୁ ଆସିଥିବ ଧାର୍ମିକ
କୁହ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ମନ ବଳିଛଇଁ ।
ଏମନ୍ତ ପରାଣ ଶିବ ବସନ୍ତେ ଆସନେ
ପାରିତୋଷକମାନେ ଦେଖିଲେକ ଯେଣାମାନେ ।
ନାରଦ ଦେଖିଣ ତାହା ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରି
ଉଦ୍ଧା ହୋଇ ବିନୟରେ କର ଯୋଡ଼ିଲଣି ।
ଗନ୍ଧର୍ବ ରାଜନ ଯେଉଁ ଫୋଡ଼ ପଡ଼ିଥିଲେ
ସେ ଫୋଡ଼ ଉତ୍ତର ପୁଣି ସୁଖ ଆନନ୍ଦିଲେ
ବେଦ ବଧ ଅନୁସାରେ ସେ ଫୋଡ଼ ରଚନା
ହୋଇତ ଥିଲା ପଠନ କଲେ ମହାମନା ।
ଶିବଙ୍କ ଆବେଶ ପାଇ ସନ୍ତୋଷ ଚିତ୍ତରେ
ଦେଖିଲେ ଯାଇଣ ସିଂହାସନେ ଯେ ବାମରେ ।
ନିଜ ଅଭିଳାଷ ମାନ ବଦ୍ଧାନ କରିଲେ
ଯହିଁପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ତାହା ବଖାଣିଲେ ।
ବୋଲିଲେ ଶେ ପ୍ରଭୁ ଯହିଁ ପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି
ତାହାତ କୁମୁଦ୍ଧ ଅଗୋଚର ନାହିଁ କିଛି ।

ପିତା କହୁଥିଲେ ଗୁହ୍ୟ ଜଞ୍ଜଳରେ ରହି
ପତ୍ନୀ ପୁତ୍ର ସହ ସୁଖେ ବସ କର ଯାଇ ।
ନକୁର୍ଷ କାଳରେ ପଛେ ତାହା ତ୍ୟାଗ କରି
ବନ୍ୟାଶ୍ରମ ଧର୍ମେ ମନ ନବେଶିବୁ ତୋରି ।
ତାହାଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣି କର୍ମିଲ ମୋ ଗାତ୍ର
ପାଦ ପଦ୍ମକଲେ ହୋଇ ବୋଇଲି ଉଦ୍‌କ ।
ଆବର କହୁଲେ ପିତା ଶୁଣ ମୋର ଗିର
କୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ଗୋଟି ମୋତେ ତୋଷେ ଦାନକର
ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସନ୍ଦର୍ଶରେ ରହି କିଛି ଦିନ
ପରେ ଆସି ପାଳିବ ମୁଁ ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ।
ଉଚିତ ବେଳରେ ପତ୍ନୀ ଗ୍ରହଣ କରିବ
ମାନସରେ ଆଦେ ପିତା ଅଛି ଏହା ଭାବ ।
ମୋହର ବଚନ ଶୁଣି ଜନକ ବୋଲିଲେ
ଅତି ସ୍ନେହ କରି ମୋତେ ସେ ବତାଇ ବେଳେ
ବୋଲିଲେ ଶିବ ଅଟନ୍ତି କୁମୁ ପୂର୍ବଗୁରୁ
ମନ୍ତ୍ର ଉପଦେଶ ଯାଇ ନିଅ ତାଙ୍କଠାରୁ ।
ପିତା ଆଜ୍ଞାପାଇ ତବ ଗୁମୁକୁ ଆସିଛି
କୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ଦାନ କର ନିରଞ୍ଜନ ବସ୍ତ୍ର ।
ନାରଦଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ଶିବ କୃପତ ହୋଇଲେ
ନିଶ୍ଚୟେ କୁମୁକୁ ମନ୍ତ୍ର ଦେବଇଁ ବୋଲିଲେ ।
ଏହା କହି ସତାନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ମଉନ
ରୀତିଛନ୍ଦେ ଭାବ ଲେଖେଁ ସେବଦାର୍ପୀ ସ୍ଥାନ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଶାସ୍ତ୍ର ମହାଶୂନ୍ୟପୁରେ ଶିବନାରଦଙ୍କର
କଥୋପକଥନେ ନାମ ଉନ୍ନୟିଣୋ ଅଧ୍ୟାୟଃ

ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନିତ୍ୟାଗୁର ପବରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ନାରଦଙ୍କୁ ଧାତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ

ମନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟେ ସର୍ବେ ଶୁଣ ସୁଚିତ୍ତରେ
ଏ ବ୍ରହ୍ମବେଦର ଗ୍ରନ୍ଥ ସାର ସର୍ବପରେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କବା ଉକ୍ତିରେ ପଢ଼ିଲେ ଶୁଣିଲେ
ସମନ ବଶ୍ରୁ ମୁକ୍ତି ଲଭିବଟି ଭଲେ ।
ସୁତଙ୍କ ନନ୍ଦନ ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ
ବୋଲିଲେ ହେ ଶଉନକ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ର ଶଙ୍କର ଦେଲେ ନାରଦଙ୍କୁ
ଆବର କବଚ ଫୋଡ଼ ପୂଜା ବଧାନକୁ ।

ଧାନ ଆଦି ସଞ୍ଚିତରେ ସଦାଶିବ ଦେଲେ
ତାହା ପାଇଣ ନାରଦ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ।
ପୁଣି ଶିବଙ୍କ ପାଦରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଭାର
ଜଣାଇଲେ କରଯୋଡ଼ି ଧାତାଙ୍କୁ କୁମର ।
ବୋଲିଲେ ହେ ଗୁରୁଦେବ ଦେବତାଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା
ତବ ଲଗି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲ ମୋର ଅଭିଳାଷ ।
ଏବେ ଆଉ ଏକ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ମନ
ଦୟାକରି କୁହ ବାରେ ଜଗତ ଜୀବନ ।

କରୁଣେ ବ୍ରହ୍ମଣ ଧର୍ମ ସଂସାରେ ଅଟଇ
 କେଉଁ ଭବରେ ପାଳନ କରନ୍ତି ସେ ସେହି ।
 ପୁଣି କପରି ଆତ୍ମିକ କର୍ମ ଆଚରନ୍ତି
 ଦୟାକରିବାରେ ମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧ ଯତି ପତି ।
 ଆପଣଙ୍କ ମୁଖ ତାହା କରିଲେ ଶ୍ରବଣ
 ମୋହର କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବଟି ଜାଣ ।
 ନାରବଙ୍କ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ଉମାଙ୍କର ପତି
 ବୋଇଲେ ଶ୍ରବଣ କର ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଗୀତ ।
 ସେମାନଙ୍କ ନିତ୍ୟକର୍ମ ଧୂଣି ଶୁଭାଶୁର
 ଗୋଟିଗୋଟି କରି ତାହା ଶୁଣ ମୁମାବର ।
 ଅରୁଣ ଉଦୟକାଳେ ଯେଥା ଡାକିଲେ
 ଉଠିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସୁମର ।
 ଆବ୍ୟ ମସ୍ତକରେ ବ୍ରହ୍ମରତ୍ନ ସମୀପରେ
 ସୁନର୍ମଳ ଦିଶେ ଯେଉଁ ପକ୍ଷଜ ସେଠାରେ ।
 ତା ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବ
 ନିଶି ପିତା ବସନକୁ ତ୍ୟାଗ କରିଦେବ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ ଶିଷ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରଜ ସମ୍ପତ୍ତି
 ପ୍ରୀତିକର ସୁ ନୟନ ପୁଣି ଅତିଶାନ୍ତ ।
 ଏହି ପରକାରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିବ
 ସାକ୍ଷାତରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମମୟ ବିଚାରିବ ।
 ଗୁରୁଙ୍କ ଭବନା ପରେ ତାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଘେନି
 ବ୍ୟବଧାନ କରି ସାଶେ ମାତ୍ର ହେବ ଭୁଜ ।
 ସେ ଅନ୍ତେ ହୃଦୟ ମଧ୍ୟେ କଳଙ୍କ ରହିତ
 ତେଜସ୍ବର ଶ୍ଵେତ ଶତପଥ ଦିଶିବିତ ।
 ବିପ୍ରୀର୍ଣ୍ଣ ପୁରନ୍ତ ପଦ୍ମପୁଷ୍ପର ଭିତରେ
 ଚନ୍ଦ୍ର ଆପଣା ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବଙ୍କୁ ମନରେ ।
 ଯେଉଁ ଦେବଙ୍କର ଯେଉଁ ଧ୍ୟାନ ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣ
 ତାହାକୁ ଅନ୍ତରମଧ୍ୟେ କରିବ ଭବନ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବତା ଅନୁଜ୍ଞା ଘେନି ସେ ଅନ୍ତରେ
 ନିତ୍ୟ ଯୋଗ ଦେବ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ପ୍ରଥମରୁ ଗୁରୁଙ୍କର ପୂଜାବଧି ସାର
 ଅନୁଜ୍ଞା ମାଗିଣ ତାଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ପୂଜା ଆଦି ଯେତେ
 ସଂଯତଭାବରେ ସବୁ ସାରିବ ଭାବିତେ ।
 ଦେବକାଠରୁ ଅଧିକ ଅଟନ୍ତି ତ ଗୁରୁ
 ସେ ଘେନି ତାହାକୁ ପୂଜା କରିବ ଆଗରୁ ।

ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରସାଦେ ମନ୍ତ୍ର ପୂଜା ଶିକ୍ଷା ପାଇ
 ତହିଁରେ ଦେବଙ୍କୁ ଲୋକ ପ୍ରସନ୍ନ କରଇ ।
 କିନ୍ତୁ ଦେବତାଙ୍କ ଯୋଗେ ନ ମିଳନ୍ତି ଗୁରୁ
 ଜାଣ ହେ ନାରବ ମୁନ ଆସ୍ତ୍ର କହିବନ୍ତୁ ।
 ଗୁରୁ ଜାଣ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଦେବ ମହେଶ୍ବର
 ପ୍ରକୃତ ପୁରୁଷ ତନ୍ତ୍ର ପବନ ଛାଡ଼ଇ ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ବରୁଣ କୃତ୍ବେର ସ୍ବରୂପ ଅଟନ୍ତି
 ଆବର ଜନକ ମତା ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ପତି ।
 ଗୁରୁଙ୍କ ସମାନ ପୂଜାଯୋଗ୍ୟ କେ ନୋହିବେ
 ପରମବ୍ରହ୍ମ ସ୍ବରୂପ ଗୁରୁ ଏକା ଇବେ ।
 ଶୋଧ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବତାର ପ୍ରତିକାର
 କରଇ ପାରନ୍ତି ଗୁରୁ ବିଦ୍ୟ ପ୍ରକାର ।
 ଗୁରୁ ଶୋଧ କଲବେଳେ ସର୍ବ ଦେବେ ମଧ୍ୟ
 ତାର ସମାଧାନ କରି ନ ପାରନ୍ତି ସାଧ୍ୟ ।
 ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଯାହାଙ୍କ ପରେ ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରସନ୍ନ
 ସକଳ ସମ୍ପଦ ତାର ହୁଏ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।
 ହୁଅ ହୋନ୍ତି ଗୁରୁ ଯେଉଁ ଲୋକର ଉପରେ
 ସର୍ବନାଶ ହୁଏ ତାର ଜାଣ ନିଷ୍ଠାପୁରେ ।
 ଗୁରୁଙ୍କୁ ନ ପୂଜି ଯେହୁ ଅନ ଦେବତାଙ୍କୁ
 ପୂଜା କରନ୍ତି ନିବୋଧ ବୋଲିଟି ତାହାଙ୍କୁ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ନାଶରେ ଯେଉଁ ପାତକ ହୁଅଇ
 ସେ ପାପକୁ ସେହିମାନେ ନିଅନ୍ତି ମୁଣ୍ଡାଇ ।
 ଏହିପରି ସାମଦେବେ କହୁଛନ୍ତି ହରି
 ପୂଜିବ ଗୁରୁଙ୍କୁ ତେଣୁ କିଛି ନ ବଞ୍ଚଇ ।
 ଗୁରୁଙ୍କ ଭବନା ପୂଜା ହେଲପରେ ଶେଷ
 ମଳମୁଷ ତେଜବାକୁ ଯିବ ବହୁଦେଶ ।
 ଶାସ୍ତ୍ରଭିକ୍ତ ସ୍ଥାନ ତହିଁ ନରୂପଣ କରି
 ଦେଖିବ ତାହାକୁ ଭଲ ରୂପରେ ବିଚାରି ।
 ଜଳରେ ବା ଜଳପାଶେ ରହି ଥିବାଠାରେ
 ଲୋକ ସମୀପରେ ଅବା ବୃକ୍ଷର ମୂଳରେ ।
 ଦେବାଳୟ ପାଶରେ ବା ପ୍ରାଣ୍ଡ ମାର୍ଗରେ
 ମଳମୁଷ ତ୍ୟାଗ ନ କରିବ କେବେ ଥରେ ।
 ହଳରେ ଯେବଣ ଭୂମି ଶୁଣ ହୋଇଥିବ
 ଅଥବା ଯେଉଁ ଭୂମିରେ ଶସ୍ୟ ଦେଖାଯିବ ।
 ଗୋଗୋଷ୍ଠ ନଦୀ କନ୍ଦର କୁସୁମ ଭଦ୍ୟାନ
 ପକ୍ଷମୟ ଦେଶ ଗ୍ରାମ ନିକଟ ଯେ ସ୍ଥାନ ।

କ ଅବା ତାହାର ଘରସମୀପ ଯେ ବେଶ
 ବାସ୍ତୁ ଭଜା ଚରା ହୁଡ଼ା ଶୁଣାନ ପ୍ରବେଶ ।
 ତୁଣ୍ଡବନ ଅଗ୍ନି ଜଳୁଥିବାର ଯେ ସ୍ଥାନ
 ଖେଳେଇବା ଭାତ ଭଲ ନିବଡ଼ ଅରଣ୍ୟ ।
 ସୁଶୀତଳ ବୃକ୍ଷ ଗୁପ୍ତା ପଡ଼ିବାର ସ୍ଥଳ
 ଯେଉଁଠାରେ ଥିବ ଦୁବ ବାସ ମାଳ ମାଳ ।
 ଉଲଟିଲ କରିଥିବେ ଯେବେଶ ସ୍ଥାନରେ
 ପରିଷ୍କୃତ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅପେକ୍ଷାରେ
 ବୃକ୍ଷ ଶେଷଣ କରିବାପାଇଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ
 ଖୋଲା ହୋଇଥିବ ଦୁବଦାସ ଖଣ୍ଡ ମନ ।
 ଏ ସମସ୍ତ ଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ୟଠାକୁ ଯିବ
 ଯେଉଁଠାରେ ଦିବାକର ତାପ ନ ବାଜିବ ।
 ହାତେ ପରିମାଣେ ଏକ ଗାତ ଖୋଳିଦେଇ
 ବର୍ଜନ କରି ଆସିବ ମଳମୂତ୍ର ଚର୍ଚ୍ଚି ।
 ମଳତ୍ୟାଗ କଲ ସମୟରେ ଦିବସରେ
 ମନେ ରଖିଥାଅ ମୁଖ କରିବ ଉତ୍ତରେ ।
 ଗୁଡ଼ିରେ ପଶ୍ଚିମ ମୁଖ ହୋଇଣ ବସିବ
 ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳେ ମୁଖ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଦେଇଥିବ
 ମଳମୂତ୍ର ଉତ୍ସର୍ଗରେ ନ କହିବ କଥା
 ଯେତୁପେ ବେଦକୁ ଗର ନ ଲାଗେ ସବୁଥା ।
 ଉତ୍ସର୍ଗ ଅନ୍ତରେ ସେହି ଗର୍ଭେ ମାଟି ଉଠି
 ମାବେଶିବ ଜଳଥିବା ସ୍ଥାନେ ଯାଇ କରି ।
 ପ୍ରଥମେ ମୃତ୍ତିକା ଘେନି ଜଳ ସହଜରେ
 ଶରତ କରିବ ଅତି ନିର୍ମଳ ଭାବରେ ।
 ମୃତ୍ତିକା ନୟମ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣେ ଯେଉଁପରି
 କହୁଅଛି ତାହା ଏବେ ଶୁଣ ତପସ୍ଵୀ ।
 ମାତ୍ର ଶୌଚେ ଏକଥର ଲଙ୍ଘେ ଲଗାଇବ
 ବାମହସ୍ତେ ଗୁଣ୍ଡିଅର ଘର୍ଷଣ କରିବ ।
 ଦୁଇ ହସ୍ତ ମିଶାଇଣ ଦୁଇଅର ପୁଣି
 ଘର୍ଷଣ କରିବ ମାଟି ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଆଣି
 ମୈଥୁନ ଅନ୍ତରେ ମୁକ୍ତ ଶୌଚର ଦ୍ଵିଗୁଣ
 କରିବ ସଫଳ ହୋଇ ଆଡ଼େ ରୁଷିଗଣ ।
 ମଳ ଶରତରେ ଅରେ ଲଙ୍ଘରେ ଲଗାଇ
 ଗୁଦେ ତନୁଅର ଦେବ ଜଳକୁ ମିଶାଇ ।
 ବାମକରେ ବଗିଅର କରିଣ ମର୍ଦ୍ଦନ
 ଦୁଇହସ୍ତେ ସପ୍ତବାର ଲଗାଇବ ଜାଣ ।

ଉତ୍ତମର ଦୁଇଗାତେ ଦେବ ସେ ଅନ୍ତରେ
 ଏମନ୍ତେ ଗୁହସ୍ତ ଦିନ ଶୁଦ୍ଧି ଲଭିକରେ ।
 ଏହାପ୍ରକ୍ତ ଦୁଇଗୁଣେ ବସବା କାମିନୀ
 ଶୁଦ୍ଧ ହୁଅଇ ନିଶ୍ଚୟ ଆଡ଼େ ମହାମୁନି ।
 ଯତ ବଇଷ୍ଣବ ଗୁହସ୍ତରସି ବ୍ରହ୍ମସ୍ଵା
 ଗୁହସ୍ତଙ୍କ ଗୁଣଗୁଣ ଶୌଚ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ।
 ପବିତ୍ର ହୁଅନ୍ତୁ ଏହା ବେଦର ପ୍ରମାଣ
 ବ୍ରତ ହୋନ ନ ଥିବ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ତାନ ।
 ସଧବା ରମଣୀ ଶୁଦ୍ଧ ଏହି ତନୁକର
 ଦୁର୍ଗର ଗୁଡ଼ିରେ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଅଇ ବିଗୁର ।
 ଶ୍ଵେତ୍ରୀଜ ଯେଉଁପରି ଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ ବୋଲି
 ପ୍ରଥମରେ କୁମ୍ଭ ଆଗେ କହି ମୁଁ ଆସିଲି ।
 ଶକ୍ତି ଦ୍ଵିବେଶ୍ୟଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧି ଅଟେ ସେହିରୂପ
 ମନଦେଇ ଶୁଣ ଆଡ଼େ ମୁନିଙ୍କ କଳାପ ।
 ବଇଷ୍ଣବ ମୁନିଙ୍କର ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ଦ୍ଵିଗୁଣ
 ଅଟଇ ବୋଲଣ ମୁହିଁ କହିଅଛି ପୁଣି ।
 ଏହି ନୟମରେ ଭଲ ହୋଇ ଯେ ରହିବ
 ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ନ କଲେ ତା ବୋଧ ନ ଗୁଡ଼ିବ ।
 ଯେଉଁସ୍ଥାନ ନୀଳାଚଳରୁ ମୃତ୍ତିକାକୁ ଆଣି
 ଶୌଚ ନ କରିବ ତାହା କହୁଅଛି ପୁଣି ।
 ଉଲଟର ବଳ ଆଉ ମୁଷାଖୋଳା ମାଟି
 ଏ ବାହାରେ ଥିବ ଯାହା ଜଳ ମଧ୍ୟରେଟି ।
 ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଶୌଚ କରି ଗୁଡ଼ିଥିବ ଯାହା
 ଜାଣିବାର ଲୋକ ନ ଆଣିବ କେବେ ତାହା ।
 ଘର ଲିପା ଦେଲପରେ ଯେ ମାଟି ବଳିବ
 ସ୍ଵଚ୍ଛାନ୍ତ ମୁଖେ ଯାହା ଖୋଲା ହୋଇଥିବ ।
 ହଳରେ ଗୁଣ କରିବା କାଳେ ଯେ ମୃତ୍ତିକା
 ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ହୋଇଥିବ ଟେକା ।
 ତାହାକୁ କେବେଟି ଶୌଚ ପାଇଁ ନ ଆଣିବ
 ପୁଣି କୁଣ ଦୁବମୁଳ ମାଟିକି ତେଜବ ।
 ଅଶୁଦ୍ଧ ମୁଳର ମାଟି ନ ଆଣିବ କେବେ
 ଗୋରୁ ଗୋଷ୍ଠ ଗୋରୁଖରୁ ପଡ଼ିଥିବ ଯେବେ
 ସେହି ଭୂମିର ମାଟିକି ଗୁଡ଼ି ନ କରି
 ଅନ୍ୟଠାକୁ ସେହିସଖି ପଳାଇବ ଫେରି ।
 ଦଳର ହାଟରୁ ଅବା ବାଟରୁ ମାଟିକି
 ଆଣିବ ନାହିଁ ଶରତ କରିବା ପାଇଁକି ।

ଶ୍ୟାମେଷୁ ଉପକଳ ଉତ୍ତର ଯେପରି
 ମୁଖିକା ନ ନେବ କେବେଗୌରଚକ୍ତା କରି
 ସ୍ନାନ କରୁ ନ କରୁ ବା ମୁଖିକା ଗ୍ରହଣ
 କଲେ ଶୁଦ୍ଧି ନାହିଁ କରି ପାରଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
 ଗୌରହନ ହେଲେ ଦ୍ଵିଜ ଚଣ୍ଡାଳ ସଦୃଶ
 ଅନର୍ଥ ଅଟଇ ଧର୍ମ କର୍ମକୁ ଅବଶ୍ୟ ।
 ଏମନ୍ତ ଶତ୍ରୁ କରି ମୁଖକୁ ଧୋଇବ
 ପ୍ରଥମେ ଶୋହଳ ଗୋଟି ଗଣ୍ଡୁଷ ତେଜବ ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ ଦନ୍ତ ଘରଷଣ କରିବାକୁ
 ଶୁଣ କହଇ ଯେରୂପେ ଆଶିବ କାଷ୍ଠକୁ ।
 ଆତ୍ମିକ କ୍ଷମରେ ସାମବେଦ ମଧ୍ୟ ହରି
 ଲେଖିଛନ୍ତି ଯାହା ଏବେ ବୁଝ ହେବୁକରି ।
 ଅପାମାର୍ଗ ସିନ୍ଧୁକାର ଆନୁ କରନ୍ତାର
 ଖଜିର ଶିଖର ଜାତି ସେ ନାଗକେଶର ।
 ଦେବଦାରୁ ଅରଜୁନ ତମଳ ଅଶୋକ
 ତକପରେ ଶୀର ବାହାରିବା ଗଛ ଯାକ ।
 ମନ୍ଦାର ଜାମ୍ବୁ ବକୁଳ ପଲ୍ଲବ ଏ ଗୁରୁ
 ନମ୍ବ ଶିମ୍ବୁଳୀ ଆବର ଜମ୍ବିଲ ବଦସ ।
 ଏହି କାଷ୍ଠ ମାନଙ୍କରେ ଯେ ଦନ୍ତ ମାଳବ
 ଆବର ଯେଉଁ ପାଦପେ କଣ୍ଠା ଜନ୍ମିଥିବ ।
 ସୁଖେ ଲଗାଇବ ବନ୍ତ ଘର୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ
 ବାଛି ବାଛି ତାର ଡାଳ ଆଣି ଯତନରେ ।
 ପିପ୍ପଳୀ ପିପ୍ପାଳ ତନ୍ତୁଳୀ ଖରୁଷ
 ନାରିକେଳ ଭାଡ଼ବ ଯେ ଦୃଷ୍ଟ ଦେଖିକରି ।
 କେତେ କାନ୍ତ ଘଷିବାକୁ ନ ଆଶିବ ଜାଣ
 ଆଣିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଦୋଷ ହେବ ଏ ପ୍ରମାଣ ।
 ଦନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧି ନ କରିବା ଲୋକ ଗୌରହନ
 ଅଟଇ ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ମାନସରେ ଘେନ ।
 ସ୍ନାନ ସନ୍ଧ୍ୟା ତରପଣ ଆଦି ଯେତେ କର୍ମ
 ତହିଁକି ନୃହଇ ଯୋଗ୍ୟ ଦନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧିହୀନ !
 ମୁଖ ଶୁଦ୍ଧ ହେଲପରେ ସ୍ନାନ ଗୌର କରି
 ପିନ୍ଧିବ ଯୌତ ହୋଇବା ଲୁଗାକୁ ବନ୍ଧଇ ।
 ପ୍ରାତଃକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଚରିବ ପାଦଧୋଇ
 ମଧ୍ୟାହ୍ନ କଲେ ତେମନ୍ତ କରିବଟି ତହିଁ ।
 ଯଦ୍ୟପି ବିସନ୍ଧ୍ୟା ନ ଆଚରିବଟି ଜାଣ
 ଶାଶ୍ଵ ଦିବସର ଫଳ ହେବ ଅକାରଣ ।

ଯେବଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଦା ବି ସନ୍ଧ୍ୟା କରଇ
 ସତଳ ଶୀର୍ଷର ସ୍ନାନଫଳ ସେ ଲଭଇ ।
 ବି ସନ୍ଧ୍ୟା ବା ଆଚମନ ଯେହୁ ନ କରିଣ
 ହେଜୁ କରଇ ପଶୁ ପକ୍ଷୀକୁ ମାରିଣ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁଳରେ ଜନ୍ମ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ।
 ଶତ୍ରୁକ ଠାରୁ ସେ ସ୍ନାନ ବୋଲୁଅଟି ସେହି ।
 ଆବର ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତ୍ରୟନ୍ଧ୍ୟା ନ କରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଦିଶା ଦୋଷ ଜାଣ ଲଗଇ ତାହାରେ ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାକର୍ମ ସ୍ନାନ ଏକାଦଶୀ ଉପବାସ
 ନ କରିବ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନୃହେଁ ସେ ମନୁଷ୍ୟ ।
 ଶତ୍ରୁ ରମଣୀ ହରଥେ ଯେଉଁ ପାତ ହୁଏ
 ସେହି ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଏହି ପାପ ସେ ଯୋଗାଏ ।
 ଏହି ପ୍ରକାରେ ଅଟଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ
 କହିଲୁ ତୁମ୍ଭକୁ ବସୁ ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନ ଆଜ ।
 ପ୍ରତ୍ୟହ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରାତଃସ୍ନାନ ସନ୍ଧ୍ୟାସାରି
 ପ୍ରଣାମ କରିବ ଗୁରୁ ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସୁମନ୍ତ ।
 ଆଦିତ୍ୟ ବହ୍ମା ଆବର ଛଦ୍ର ନାଗପୁଣ୍ୟ ।
 ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ଵତୀ ଯୋଗ ମାୟା ଜାଣ
 ଏହାଙ୍କ ପାଦରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଣାମ କରିବ
 ବାଚ ଦରପଣ ମଧ୍ୟ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଛୁଇଁବ ।
 ଆଉ ଏକ କଥା ବସୁ ଶୁଣ ମନଦେଇ
 ସ୍ନାନର ବଧୁ ବିଧାନ କହିବା ବୁଝାଇ ।
 ଯେବଣ ସ୍ନାନକୁ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯିବ
 ଆଗେ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ମଟିପିଣ୍ଡ ଫିଙ୍ଗି ଦେବ ।
 ଦୁଣି ଶୀର୍ଷ ସ୍ନାନ ଆଉ ଯେତେ ନବନୟା
 ସେଠାରେ କରିବ ଆହେ ଶୁଣ ଧାତା ନଧୁ ।
 ସ୍ନାନ ସାରି ସକଳପ କଲ ସମୟରେ
 ବସ୍ତ୍ରକୁ ଗ୍ରହ ପଠନ କରିବ ଭକ୍ତରେ ।
 ବୈଷ୍ଣବ ମୁଖରୁ ଶୁଣିବାକୁ ବସ୍ତ୍ର ପୁଣି
 ଗୁହପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଟେ ଅଶେଷ ଭକ୍ତ ।
 ବେଦ ମନ୍ତ୍ରରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସକଳପ କରି
 ସ୍ନାନକଲେ ଶୁଚିମନ୍ତ ହୁଏ ତପସ୍ଵୀ ।
 ସେହି ମନ୍ତ୍ରମାନ ସବୁ କହୁଛି ବୁଝାଇ
 ଶୁଣ ହେ ଧାତା ନନ୍ଦନ ମନକର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ।
 ଅଶ୍ଵତ୍ଥ ବସ୍ତ୍ରଦାନା ଦେବା ବସୁବନ୍ଧ
 ଯେ ମୁଖିକା ସ୍ଵରୂପକୁ ରହିଛି ଆବୋଧ ।

ମୁଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକରଣ କରୁଛି ମାତ୍ର
 ବସ୍ତୁକରଣ ତାହାସବୁ କର ମା କ୍ଷମାକ ।
 ବସ୍ତୁକରଣରେ କୃଷ୍ଣ ଦେଖେ ତବ ଗାତ୍ର
 ଗର୍ଜ କରବାରୁ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଛ ପବନ ।
 ମୋହର ଶରୀରେ ମାତ୍ର କର ଆବେଦନ
 ପବନ କର ମୋ କାୟା ପଶୁଛି ଶରଣ ।
 ସ୍ଥାନକୁ ଅନୁକୂଳ କେବେ ପୁଣ୍ୟ ବାନକର
 ତବ ଦୟାକଳେ ପାପ ହୋଇଯାଏ ଦୂର ।
 ଏହାବୋଲି ଜଳେ ବୁଡ଼ି ନ ଥି ପରାୟଣେ
 ମନ୍ତ୍ରଲେଖ ତହିଁ ପରମାଣୁ ଗୁଣହୀନେ ।
 ତହିଁ ଶର୍ପ ଆବାହକ କରି ଦରଶନ
 ମନ୍ତ୍ର ପଠନ କରିବ ଆଦେ ତପୋଧନ ।
 ଯେତେ ଶର୍ପ ଅଛି ତାହା କହୁଅଛି ମୁଁ
 ଆନନ୍ଦ ମନରେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
 ଯମୁନା କାବେଶ ମନ୍ତ୍ରାକାଶ ସରସ୍ବତୀ
 ଗୋବୀବରା ନର୍ମଦା ଯେ ସିନ୍ଧୁ ବ୍ରହ୍ମପୁଣୀ ।
 ପରବେଶ ହୁଅ ଆସି ମନ୍ତ୍ରାଳ ମଧ୍ୟରେ
 ଧୌତ କରିଦିଅ ପ୍ରପତ୍ନ ମୋ ଅଙ୍ଗରେ ।
 ମହାପ୍ରଭା ନନ୍ଦନା ନଳିନୀ ମାଳିନୀ
 ସୀତା ବସୁଧାବ ଯାତା ବିପ୍ରସ ଗାମିନୀ ।
 ପଦ୍ମାବତୀ ଶୋଭାବତୀ କରୁଣିକା ଘଣ୍ଟା
 ପୃଥ୍ବୀ ସୁଭାଗା ବାଣୀକାୟା ପୃଷ୍ଠରେଖା ।
 ମିତା ଶିବା ବ୍ୟୋମଧ୍ୟ ପ୍ରସନ୍ନା ଗେମଣୀ
 ଲେଖ ପ୍ରସାଦନ ଦୁର୍ଗା କୁଳସୀ ସାବଣୀ ।
 କୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଣାୟାମା ବଧା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ବତୀ
 ଶାନ୍ତା ଶାନ୍ତପ୍ରଭା ଦୁର୍ଗା କୁଳସୀ ସାବଣୀ ।
 ଲେଖା ମୁଦ୍ରା ଦିତ୍ତ ସଜ୍ଜା ସାଦା ସୁଧାରଣ
 ଅନୁକୂଳ ଶତରୂପା ଅହଂ ଅଦିତ୍ୟ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ସୁମରଣା କରି ଧ୍ୟାନ ସୁଧ
 ହୃଦୟରେ ପୁଣି ତହିଁ କରିବ ସ୍ଥାନନ ।
 ତା ଅନ୍ତେ ତଳକ ଦିନୁ ବେଳକ କପାଳେ
 ବାହୁମୂଳେ କଣ୍ଠବେଶେ ପୁଣି ବନ୍ଧୁଲେ ।
 ଲଳଟେ ତଳକ ଦିନୁ ନ ଥିବ ଯାହାର
 ସ୍ଥାନ ବାନ ଜପ ହୋମ ନିଷ୍ଠା ତାହାର ।
 ଏ ବାହାରେ ବେଦ ପିତୃ କାର୍ଯ୍ୟଦେବ ବୃଥା
 ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ସନମତ ଅଟଇ ଏ କଥା ।

ତଳକ ଜଳ ଉତ୍ତରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ତରପଣ
 କରନ୍ତୁ ଆହୁତି କର୍ମ ଜ୍ଞାନ ବ୍ରହ୍ମଗଣ
 ପ୍ରଣାମ କରିଣ ଦେବେ ଦରଶନ କରି
 ଗୃହକୁ ଯିବ ଆନନ୍ଦେ ସୁମରଣା କରି ।
 ଶୁଦ୍ଧ ବାସ ପିଣ୍ଡ ପାଦ କରି ପ୍ରଣାମନ
 ଆପଣା ଅନ୍ତ ପୁରକୁ କରିବ ଗମନ ।
 ଯେଉଁ ଲେଖ ପାଦ ନ ଧୋଇଣ ଯାଏବାରୋ
 ଜପ ହୋମ ବେଦ ପୂଜା ଆଦି ଯାହାକରେ
 ସେ ସବୁ ନିଷ୍ଠାକ ହୁଏ ଅବଶ୍ୟ ତାହାର
 ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର ଏହା ଲେଖିଛନ୍ତି ବେଦବର ।
 ଏହା ବେଶି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାର ଗୃହେ ନ ରହନ୍ତି
 ସେହିପରି ଶାପ କେବେ ଅନ୍ତର ହୁଅନ୍ତି ।
 ଉପରକୁ ପାଦଟେକି ଧୂପ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ତଣ୍ଡାଳ ଠାରୁଟି ସେହି ଅଟଇ ନିଜନ ।
 ଗଙ୍ଗା ଦରଶନ କରେ ଯେତେକାଳ ଯାଏ
 ପାପ ତାର ଅଙ୍ଗେ ଘର କରି ରହୁଥାଏ ।
 ଆସନ ଉପରେ ବସି କରି ଅର୍ଚନ
 ତା ଅନ୍ତେ ଦେବତା ପୂଜା କରିବଟି ଜାଣ ।
 ମଣିମୟ ରତ୍ନ ଅବା ଶାଳଗ୍ରାମ ରଖି
 ପୂଜା କରିବ ବୋଲଣ ଶାସ୍ତ୍ରଅଛି ଲେଖି ।
 ନୋହିଲେ ବା ଜଳେ ପୁଲେ ଧାକୁ ପ୍ରତିମାରେ
 ଅଥବା ଗାଈକ ପୃଷ୍ଠଦେଶେ ବସ୍ତ୍ରଠାରେ ।
 ଶ୍ରୀହରିଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିଣ ପୂଜକ
 ତେମନ୍ତ ହେଲେ ଅଶେଷ ଫଳପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।
 ସବୁଠାରୁ ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳାରେ ପୂଜନ
 କରିବର ଦିନ ପକ୍ଷେ ଅଧିକଟି ଜାଣ ।
 ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ରଖି ଶିବଙ୍କ ନାମରେ
 ପ୍ରତିଦିନ ଯେଉଁ ବସ୍ତ୍ର ଅଭିଶେକ କରେ ।
 ସକଳ ଶର୍ପର ସ୍ଥାନ ସବୁ ଯଜ୍ଞ ଫଳ
 ଲଭଇ କଦପି ତାହା ନ ହୁଏ ବଫଳ ।
 ଯେବା ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଧୋଇ ସେ ଜଳକୁ
 କରୁଣ ସ୍ବଦ ଯବ୍ୟପି ନ କରି ହେଲାକୁ ।
 ଜାହଜରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହୁଥିବ ସେହି
 ଦେହଅନ୍ତେ ବଳକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ହେବ ଯାଇ ।
 ଶାଳଗ୍ରାମ ଚନ୍ଦ୍ରଥାଏ ଯେବଣ ସ୍ଥାନରେ
 ପାର୍ବତୀ ଦେବୀ ବସୁ ଉଦ୍ବନ୍ଧ ସେଠାରେ ।

ଜ୍ଞାନରେ ବା ଅଜ୍ଞାନରେ ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଲାନି
 ହୁଅଇ ସେ ଲୋକ ରହୁ ବିମାନ ଆଦେଶ ।
 ପାଏ ଶ୍ରୀ ହରିଙ୍କ ସମୀପକୁ ଆନନ୍ଦରେ
 ରହେ ଚରକାଳ ସେବାକରି ତାଙ୍କପୁରେ ।
 ତେଜ ଏଥୁ ପୋଗେ ଶାଳଗ୍ରାମ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର
 ପୂଜା ନ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟଠାରେ ଜ୍ଞାନନର ।
 ଏବେ ପୂଜା କରିବାର ସମ କହୁଅଛୁ
 ଶୁଣ ମନକର୍ତ୍ତୃ ଦେଇ ଧାତାଙ୍କର ବସ୍ତ୍ର ।
 କେବଳ ବୈଷ୍ଣବ ଶୋଡ଼ଶଟି ଉପବୃତ୍ତରେ
 ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପୂଜା କରଇ ମନେ ଭକ୍ତିଭାବେ ।
 ଦ୍ଵାବିଶ ଦ୍ରବ୍ୟରେ କେଉଁମାନେ ବା ପୁରନ୍ତି
 କେ ଅବା ପାଞ୍ଚ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ କରନ୍ତି
 ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ଏହିପରି ପୂଜାକରି
 ଅଶେଷ ସୁକୁଚ ଫଳ ପାଆନ୍ତି ନିପୁଣ ।
 ସେ ଉପବୃତ୍ତର ସଂଖ୍ୟାଅଟେ ଯେଉଁ ପରି
 ତାହା ମୋହଠାରୁ ଶୁଣ ମନବେଇ କରି ।
 ଆସନ ବସନ ପାଦ୍ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ ଆଚମନ
 ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଘାସ ନଇବେଦ୍ୟ ଅନ୍ନ ।
 ସୁଗନ୍ଧ କୁସୁମମାଳ ଦିବ୍ୟ ଆଭରଣ
 ଆଚମନ ଜଳ ଯେବା ତାମ୍ବୁଳ ଯେ ପୁଣି ।
 ଏହିସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଶୋଳ ଉପବୃତ୍ତ
 ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରିଣ ଦେବ ବାରମ୍ବାର ।
 ତନ୍ମନ ନୈବେଦ୍ୟ ତନ୍ତ୍ର ତାମ୍ବୁଳ ବ୍ୟଞ୍ଜନ
 ଦ୍ଵାବିଶ ପ୍ରଜ୍ଞାନ ଦ୍ରବ୍ୟ ହୁଅଇ ନିପୁତ ।
 ଗନ୍ଧ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଘାସ ନଇବେଦ୍ୟ ମିଶି
 ପଞ୍ଚ ଉପଚାର ହୁଏ କହିଲି ବଞ୍ଚେଷି ।
 ଗୁରୁଠ ରୁ ଯେଉଁ ମୂଳମନ୍ତ୍ର ଘେନିଥିବ
 ତାହାକୁ ପୂଜାକାଳରେ ସ୍ମରଣ କରିବ ।
 ଯେଉଁ ଦେବତାଙ୍କୁ କରୁଥିବଟି ପ୍ରଜ୍ଞାନ
 ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରରେ ଦେବ ଉପବୃତ୍ତମାନ ।
 ପ୍ରଥମେ ଆସନ ଶୁଦ୍ଧି ହେଲେ ସମାପତ
 ଭୂତଶୁଦ୍ଧି ପ୍ରାଣାୟାମ କରିବ ଭକ୍ତ ।
 ସେ ଅନ୍ତେ ଅଙ୍ଗପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ନ୍ୟାସ ମନ୍ତ୍ରନ୍ୟାସ
 ଶେଷକରି ଦେବତାଙ୍କୁ ବସୁର ମାନସ
 ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମଣ୍ଡଳ ଲେଖି ଧ୍ୟାନାଦିକା ଥେଇ
 ବସ୍ତ୍ରରେ ଭୂଷିବ ଶଙ୍ଖଜଳକୁ ପୁରାଇ ।

ହେପୁଷ୍ପ ପକାଇଣ ସେ ଶେ ମଧ୍ୟରେ
 ସଂସାର କରବ ପୁଣି ମନ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ।
 ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀ ଆଦି ଘାଟ ଆବାହନ
 କରିବ ଦାସରେ ହସ୍ତ ଦେଇଣ ବଦନ ।
 ତାଡ଼ନ ରକ୍ଷଣ ଆଦି ମୁଦ୍ରା ଦେଖାଇବ
 ସେହିକଳେ ପ୍ରଜାତୁବ୍ୟ ଶ୍ରୋତ୍ରଣ କରିବ ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ ବାମହସ୍ତେ ପୁଷ୍ପଟିଏ ଧରି
 ଦେବତାଙ୍କୁ ହୃଦୟରେ ସୁମରଣ କରି ।
 ବକ୍ଷିଣ ହସ୍ତରେ ପାଦ୍ୟପାତ୍ର ଘେନି ଧାରେ ।
 ଧ୍ୟାନ ମୂଳମନ୍ତ୍ରମାନ ଉଚ୍ଚାରି ମୁଖରେ ।
 କରିବଟି ତାହା ଦେବତାଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ
 ପୁଣି ଜଳଧାରା ଅରପିବ ମୁନିଶୁଣ ।
 ଏପରି ସକଳ ଉପବୃତ୍ତ ବେଳେ ପରେ
 ମୁଦ୍ରାମାନ ଦେଖାଇବ ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ ।
 ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତିଅଙ୍ଗ ପାଶୁ ଦେବତା ଆୟୁଧ
 ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉପବୃତ୍ତେ କରାଇବ ବୋଧ ।
 ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ମୂଳମନ୍ତ୍ରକୁ ଜପିବ ।
 ବିବିଧ କବଚ ଗ୍ରୋମ ପଠନ କରିବ ।
 ଏହିରୂପେ ପୂଜାବିଧି ସମାପନ କରି
 ପ୍ରଣାମ କରିବ ହୃଦେ ଭକ୍ତିଭାବ ଧରି ।
 ସେ ଅନ୍ତରେ ବେଶୁଦେବ ଯଜ୍ଞ ସମାପନ
 କରିବ ଯଜ୍ଞିକ ଅଗ୍ନିକର ସମ୍ମୁଖେ ।
 ଅଥବା ସାମାନ୍ୟ ଅଗ୍ନି ରକ୍ଷି ସମ୍ମୁଖରେ
 ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ଦେବ ଆଦୃଷ୍ଟ ତହିଁରେ ।
 ତାହାପରେ ଦାହ୍ୟବଳ ବିସର୍ଜିବ ନେଇ
 ଏମନ୍ତ ବସ୍ତୁକୁ ପଞ୍ଚପଞ୍ଚ ବୋଲି କହି ।
 ଏହି ପଞ୍ଚପଞ୍ଚ ନିତି ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ନ କଲେ ମହାପାତକ ପାଆନ୍ତି ସେ ଜାଣ ।
 ଏହାପରେ ଏକୋଦିଷ୍ଟ ପାଦ୍ମଣ ଯେ ଶ୍ରୀକ୍ଷ
 କରିବ ପିତୃଦିବସେ ହୋଇକରି ବାଧ ।
 ପ୍ରତିଦିନ ଅତିଥିଙ୍କୁ ପୂଜା କରୁଥିବ
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୈଷ୍ଣବେ ଯଥାଶକ୍ତି ଦାନ ଦେବ ।
 ବକ୍ଷିଣ ବଚନ କାହାକୁ ଯେ ନ କହିବ
 କୋମଳ ବାକ୍ୟ କହିଣ ସଦନେ ବୋଧିବ ।

ଦେବଶାସ୍ତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିତ୍ୟକର୍ମ ବଧୁ
ଏସ୍ମିନ୍ ହୋଇଛି ଲେଖା ଆଦେ ତପୋନିଧି ।
ପରାକ୍ଷର ବୋଲି କୁମ୍ଭେ ସମସ୍ତ ବ୍ୟାଧି
କହିଲି ଆଉ କି ଶୁଣିବାକୁ ଥିଲେ ମନ ।

ଲଜ୍ଜା କର ଆଦେ ମୁନି ଋଷିଙ୍କର ଶିଶୁ
ଏତେବୋଲି କୁନି ହେଲେ ପ୍ରଭୁ ବ୍ୟୋମକେଶ
ବିନୟରେ କରଯୋଡ଼ି କ୍ଷେତ୍ରର କହଳ
ଏ ଭବ ସାଗର ମୋତେ ପାରିକରି ସାଇଁ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ନିତ୍ୟାବିଧି ପ୍ରକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ନାରଦଙ୍କୁ
ଧାତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ ନାମ ୭ ଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।

—୦—

ଏକତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ବିଭବ୍ୟ ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାରଦଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଶିବଙ୍କର
କଥୋପ କଥନ ।

ଶୁଣ ଶୁଣ ସଭନକ ବାରେମନ ଦେଇ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ଗାଥା ଏଥେଁ ପୁରୁଷର୍ତ୍ତ ।
ଶ୍ରବଣ କରିଲେ ମନ ହୋଇବ ପବିତ୍ର
ଶିବଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପୂଜିଲେ ପୁଣି ଧାତା ପୁର ।
ବୋଇଲେ ହେ ଦେବ ଦେବ ଶଶାଙ୍କ ଶେଖର
ସର୍ବ ଦେବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଟ କୁମ୍ଭେ ସାର ।
ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ
ମନ ବଳିଅଛି ଦୟାକର ପ୍ରଘାନନ ।
ଯାହା ଶ୍ରବଣ କରିବ ତବ ମୁଖ, ମୁହିଁ
ତହିଁରେ ଯେହ୍ନେ ସନ୍ଦେହ ମୋଚନ ହେବଇଁ
ଯାହାଯାହା କହିଗଲେ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
ତହିଁ ମନାହିଁ ପବିତ୍ର ହୋଇଲି ମୋ ଜାଣ ।
ଆଉ ଏକ କଥା ମୋତେ କୁହ ଗୁରୁଦେବ
କାହାର କେଉଁ ପ୍ରକାର ଅଟଇ ସୁଭବ ।
ଗୁହ୍ୟ କୁ ହୁଖୀ ଯତି ବୈଷ୍ଣବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ
ବିଧବା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନିତ୍ୟକ୍ରତ ମୁନାରୁଷି ।
ଏମାନଙ୍କର ଆହାର ଭୋଗ୍ୟ ବା ଅଭୋଗ୍ୟ
ହେବାପାଇଁ କେଉଁ ଯୁକ୍ତ୍ୟ ଅଟେ ଯୋଗ୍ୟ ।
ପୁଣି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବା ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ କେଉଁ ଗିର
ବିସ୍ତାର ଶ୍ରବେ ଏ ଦାସେ କହନ୍ତୁ ସଭର ।
ଅତି ବିନୟ ବଚନ ନାରଦଙ୍କ ବାଣୀ
ହସି ହସି ବୋଇଲେକ ଦେବ ଶୂଳପାଣି ।
ଯାହା ପରାକ୍ଷର ମୋତେ ହେ ଧାତାକୁମର
ମନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ତାହା ଯେ ଶ୍ରବଣ କର ।

ଆହାର ନକରି କେଉଁ କେଉଁ ତପୀମାନେ
ରତ ହୋନ୍ତି ତପସ୍ୟାରେ ଶୁଣ ସାବଧାନେ ।
କେ ଅବା ସମୟ ନ୍ୟନ୍ତ୍ର ପବନ ଭକ୍ଷଣ
ଫଳମୁଳ ଆଦି କେହୁ କରନ୍ତି ଭକ୍ଷଣ ।
ପୁଣି ଗୁହ୍ୟ ଯେ ନିଜ ରମଣୀ ସହିତେ
ଭୋଜନ କରଇ ଅନ୍ନ ଯଥାକାଳେ ନିତ୍ୟେ ।
ଯାହାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ହୋଇଥାଏ ଲଗ୍ନ
ସେଥିରେ ତାହାର କୃତ୍ର ହୁଏ ମନୋବାଞ୍ଛି ।
କେବଳ ଗୁଣ୍ଡା ବସ୍ତ୍ରର ହୃଦୟେ ଭୋଜନ
ସବୁଠୁଁ ସର ଅଟଇ ମନ ମଧ୍ୟେ ଘେନ ।
ନାରଦଙ୍କୁ କି ଅବା ଇଷ୍ଟ ଦେବତାଙ୍କୁ
ସମର୍ପଣ ନ କରିଣ ଭକ୍ଷିଲେ ଅନ୍ନକୁ ।
ତାହା ଅଭକ୍ଷ ଅଟଇ ଆଦେ ତପୀଗଣ
ଦେବ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ରହିଛି ଏହାର ସମାଣ ।
ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟମାନ ପ୍ରଜା ହୋଇଣ ନ ଥିବ
ବିଷ୍ଣୁର ସମାନ ସେହୁ ଅଟେ ମନେ ଶ୍ରବ ।
ସେ ଖାଦ୍ୟ ସହିତେ ପାନ କରିବ ଯେ ଜନ
ମୂଢ଼ଠାରୁ ଅତି ସ୍ଥାନ ଆଦେ ଧାତାବାଳ ।
ବିଷ୍ଣୁ ଉପାସନା ଦିନ ଯଦ୍ୟପି ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଭୋଜନ କରଇ ଅନ୍ନ ଆନନ୍ଦ ମନେଣ ।
ଗୋହତ୍ୟା ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟାରେ ହୁଏ ଯେତେ ଦୋଷ
ଆବର ଗର୍ଭଣା ନାରୀ ପ୍ରାଣେ କଲେ ନାଶ ।
ସେ ସର୍ବ ପାପରେ ଶାନ୍ତି ହୁଏ ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଜୀବନାନ୍ତେ ନରକରେ ଲଭଇ କଷଣ ।

ଏଥୁ ନିମନ୍ତେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଉପାସନା ଦିନ
ଅଳ୍ପ ବ୍ୟଞ୍ଜନ କଦାପି ନ କରେ ଭୋଜନ ।
ସେହିପରି ଶାକ୍ତ ଶୈବ ନିଷେଧ ଦିନରେ
ଅଳ୍ପ ଭୋଜନ କରଇ ଯଦି ନିଜ ଘରେ ।
କାଳ କବଳରେ ଗରଦିନ ଘାଣ୍ଟି ହୋଇ
ନାନାଦି ଦଣ୍ଡ ସେ ଖାଦ୍ୟଭାଣ ଭୋଗଇ ।
ମଲେ ଭୌରବ ନଲକେ ବାସ ହୁଏ ତାର
କୃମିଗଣ ଗୁଣିଆଇଁ ବେଡ଼ ତା ଦେହର ।
ତମି ରକ୍ତ ମାଂସ ମେଦ ଇତ୍ୟାଦି ଭକ୍ଷନ୍ତି
ଚକ୍ରର୍ଦ୍ଧଣ ଯୁଗ ସେ ଠାକରେ ପଡ଼ିଆନ୍ତି ।
ପୁଣି ଶିବରାଜୀ ଦିନ ନିଷେଧ କାଳରେ
ଭୋଜନ କରଇ ଯେହୁ ଅତି ଗରଦରେ ।
ଏଥୁରୁ ହି ଗୁଣ ପାପ ତାହାର ହୁଅଇ
ନାନାଦି ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏହା ଲେଖି ହୋଇଛଇଁ ।
ଉପବାସ କରିବାକୁ ନଥିଲେ ଶକତି
ଫଳମୂଳେ ଭୋଜନରେ ଲଭିବ ଭୃଷତି ।
ଏମନ୍ତ ନ କଲେ ଆତ୍ମସ୍ବ ତ ବୋଲାଇବ
ଶାବନାନ୍ତେ ନରକରେ ପଡ଼ିବ ହୋଇବ ।
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ନଇବେଦ୍ୟ ବା ହରିଦ୍ୟ ଅଳ୍ପ
ଭକ୍ଷଣ କରଇ ଯେହୁ ଧର୍ମେ ଦେଇ ମନ ।
ଉପବାସ ଭଙ୍ଗ ଦୋଷ ନ ଲଗଇ ତାକୁ
ବେବତା ମାନେ କଳାଶ କରନ୍ତି ତାହାକୁ ।
ଏକାବର୍ଣ୍ଣରେ କେବଳ ବିଷ୍ଣୁ ପାଦୋଦକ
ସେବନ କରିବ ଏହା ଅଟେ ମାତ୍ରବାକ୍ୟ ।
ଆହାର ତେଜ ଯଦ୍ୟପି ରହିବ ନିଶ୍ଚଳେ
ଯିବ ବୈକୁଣ୍ଠପୁରୁଷ ସେହି ପୁଣ୍ୟଫଳେ ।
ଗୃହସ୍ଥ ଶାକ୍ତ ବା ଶୈବଧର୍ମୀମାନଙ୍କର
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟଇ ଏହି ନିୟମ ଆଗର ।
ବଲିଷ୍ଠବ ଯତି ବ୍ରହ୍ମଗୁଣ ଯେଉଁମାନେ
ଏହା ଜାଣିବା ଉଚିତ ଅଟେ ସାବଧାନେ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନଇବେଦ୍ୟ ନିତି ଯେ ବୈଷ୍ଣବ
ହୃଦୟରେ ଭକ୍ତି ବହି ସେବା କରୁଥିବ ।
ଶତ ଉପବାସ ବ୍ରତ ଫଳରେ ସେ ଯାଇ
ବସିବ ବୈକୁଣ୍ଠପୁରୁଷ ମହାପୁଣ୍ୟ ପାଇ ।
ତାହାର ସ୍ବର୍ଗ ଇଚ୍ଛା କରିବେ ଦେବତା
ପାଶକୁ ଆସିବେ ହେବାପାଇଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ।

ଉଷୁନା ଗୁଡ଼ଳ ଅଳ୍ପ କେଉଁ କେଉଁ ଦେଶେ
ପ୍ରସ୍ତୁ ଅଟଇ ମାଂସ ଭୋଜନ ସକାଶେ ।
କିନ୍ତୁ ହିଜ ବ୍ରହ୍ମଗୁଣ ବଲିଷ୍ଠବଙ୍କର
ଉଚିତ ନୁହଇ ଦେବପୂଜା କରିବାର ।
ଭକ୍ଷଣ କରିବା ମଧ୍ୟ ନୁହଇ ଉଚିତ
ମୋର କରିବାରୁ ଜାଣ ଆହେ ତପୋବନ୍ତ ।
ବିଶେଷ ବ୍ୟବ ନାଶ ଯତିମାନେ ଯେବେ
ଭୋଜନ କରନ୍ତି ଦୋଷ ହୁଅଇଟି ତେବେ ।
ତାମୁକ ଭକ୍ଷଣ ଯେବେ ଯତି ବ୍ରହ୍ମଗୁଣ
ଆବର ଦୈଶ୍ବର ଶୈବ ପତିସ୍ଥାନା ନାଶ ।
କରନ୍ତି ତହିଁକୁ ଦୋଷ ହୁଅଇ ନଦୃଶ
ଗୋମାଂସ ଭକ୍ଷଣ କୁଳ ଅଟେ ସେ ନିୟତ ।
ସାମବେଦ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଆହ୍ନିକ ଆଖ୍ୟାନେ
ଶ୍ଳୋକ ଯା କରିଛନ୍ତି ଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଥିରମନେ ।
ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଅଭକ୍ଷ ତାମୁକ
ଭକ୍ଷଣ କରିଲେ ଦୋଷ ହୁଅଇ କେବଳ ।
ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟଗ୍ରହ୍ୟରେ ଘୃତ ତାମ୍ରପାତ୍ରେ କ୍ଷୀର
କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗେ ଲୁଣ ଯେବେ କରିବ ଆହାର ।
ଗୋମାଂସ ଭକ୍ଷଣ କୁଳ ଅଟଇ ସେ ଜାଣ
ସନ୍ଦେହ ଏଥୁରେ କିଛି ନାହିଁ ମନେ ଘେନ ।
ନାରକେଲ ଜଳ ଯେବେ କଂସାରେ ରଖିବ
ଅଥବା ତାମ୍ର ପାତ୍ରରେ ଗୁଡ଼ ମହୁ ଥିବ ।
ତାହାକୁ କଦାପି ନ ଖାଇବ ବିଜ୍ଞାନ
ଦୁଷ୍ଟିତ ଅଟଇ ତାହା ମଦ୍ୟର ସମାନ ।
ଠିଆହୋଇ ବାମହସ୍ତେ ତାଳ ଟେକକରି
ପାଣି ପିଏ ଯେଉଁ ହିଜ ବରୁର ନ କରି ।
ସୁରପାତ୍ରୀ ଚଣ୍ଡାଳରୁ ଅଟଇ ସେ ଉଣା
ତାହାକୁ ସକଳ ଧର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଛୁ ମନା ।
ଯେଉଁ ଅଳ୍ପ ଦେବତାଙ୍କୁ ପୂଜା ନୋହିଥାଏ
ଅଥବା ତହିଁରୁ ଆଗକରି କେହି ଖାଏ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ତାହାକୁ କେବେହେଲେ ନ ଭୁଞ୍ଜିବ
ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଗୋମାଂସ ଭକ୍ଷ ପାପକୁ ପାଇବ ।
ସେହିପରି ଜଳପାନ କଲପରେ ଯାହା
କଲକା ହୋଇବ କେବେ ନ ପିଇବ ତାହା ।
ପିଇଲେ ସୁରପାନର ଦୋଷକୁ ପାଇବ
ଗୁରୁପୁଣ୍ୟକ୍ରତ କଲେ ତହୁଁ ମୁକ୍ତ ହେବ ।

କାହିଁରେ ବାଲଗଣ ମାଗରେ ମୂଳକ
 ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର କାଳରେ ଯେ କଳମୀ ଶାଳ ।
 ଶ୍ରେଷ୍ଠକର୍ତ୍ତୃ ତାଳ ପୁଣି ମଧୁର ଯେ ମନ୍ତ୍ର
 ଦିବ୍ୟ ପଦରେ ଏହା ଅଟେ ଅତି କୁହ ।
 ସକଳ ଦେଶରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ରାହ୍ମଣେ
 ଏହାକୁ ପାଳନ କରୁଥାନ୍ତି ସେ ଯତନେ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ମାଛ ଯେବେ ଖାଏ
 ସେଥିରୁ ତାହାର ଯେଉଁ ପାସ ଜାତ ହୁଏ ।
 ତଳ ଦିନ ଉପବାସ କଲ ପରେ ପୁଣି
 ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ମୁକ୍ତ ହୁଏ ଆହେ ମୁନି ।
 କୁଷ୍ଠ ଶ୍ରୀ ଖାଇଲେ ପ୍ରତିପଦା ତଥୁ ଦିନେ
 ନିଷ୍ଠୁର ଅର୍ଥ ବନାଶ ହୁଏ ଘେନ ମନେ ।
 ଦିର୍ବାସାରେ ଅକ୍ଷୟ ଖାଇବଟି ଯେବେ
 ହରିଜୁ ସ୍ଵରାଶ କରୁ ମୁକ୍ତ ହେବ ତେବେ ।
 ସେପରି ପଟ୍ଟାଳ ଫଳ ଅଭିଷ୍ୟ ଅଟଇ
 ଖାଇଲେ ସବୁକା ଶସ୍ତ୍ରବୃତ୍ତି ହେଉଥାଇ ।
 ତୃତୀୟା ତତୁର୍ଥୀ ଦୁଇ ତଥୁରେ ଯେ ଜନ
 ମୂଳକ ଖାଇବ ନଷ୍ଟ ହେବ ତାର ଧନ ।
 ପଞ୍ଚମୀରେ ବନ୍ଧୁ ଯେବା ଉଷଣ କରିବ
 କଳକୀ ହୋଇଣ ଜଗତରେ ସେ ରହୁବ ।
 ଷଷ୍ଠୀରେ ଯେ ନିମ୍ନପ୍ରସ୍ଥ ଫୁଲକୁ ଉଷର
 ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଯୋନିରେ ସେ ଜନମ ହୁଅଇ ।
 ତାଳ ଉଷଣ କରିଲେ ଗୋର ଯେ ବହୁତ
 ହୁଅଇ ଏକଥା ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରର ସମ୍ମତ ।
 ସପ୍ତମୀ ଦିନରେ ତାଳ ଅତି ଦୋଷାବହ
 ଖାଇଲେ ତାହାକୁ ନିଷ୍ଠେ ନାଶହୁଏ ଦେହ ।
 ଅଷ୍ଟମୀରେ ନାରୀକଳ ନିଷିଦ୍ଧ ଅଟଇ
 ଉଷଣ କରିଲେ ବୁଦ୍ଧି ଦୃଢ଼ି ନଷ୍ଟହୋଇ ।
 ନବମୀ ତଥୁରେ ଲଭି ଦଶମୀରେ ଧୂଣି
 କଳମୀ ଶାଗ ଖାଇବ ଯେଉଁ ଲୋକ ଜାଣି ।
 ତାହାର ଅଶେଷ ପାସ ହୁଅଇ ନିୟତ
 ଗୋମାଂସ ଉଷଣ କୁଳ ତାହା ଅଟଇ ତ ।
 ଏକାବିଶୀରେ ଯେ ଶିମ୍ବ କେବେ ନ ଖାଇବ
 ହାବଣୀ ତଥୁରେ ପୋଇଶାଗ ବରଜବ ।
 ସେପରି ସଂଯୋଦଣୀରେ ବାରଗଣ ଫଳ
 ବେବେହେଲେ ନ ଖାଇବ ଆହେ ତଣ୍ଡୁଳ ।

ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ନ ମାନି ଯେହୁ ମୂର୍ଖପଣ କରି
 ଖାଇବ ତାହାର ପୁନ ଯିବ ନିଷ୍ଠେ ମର ।
 ବର ନ ଖାଇବ କେବେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ
 ଖାଇଲେ ମହାପାପରେ ହୋଇବ ମଗନ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଅମବା, ଅମବାସ୍ୟା, ଦବସରେ
 ଗ୍ରାହ ନ କରିବ ମାଛ ମାଂସ ଖାଇବାରେ ।
 ତାହାକଲେ ଗଉଡ଼ତ୍ୟା ପାପ ନିଷ୍ଠେ ହେବ
 ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର ଏହିପରି ଲେଖିଛନ୍ତି ବେଦ ।
 ଦେବାଙ୍କ ଗ୍ରାମୁରେ ପଶୁ ହୋଇଲେ ଗ୍ରୋଷିତ
 ତା ମାଂସେ ଅଟଇ ଅନ୍ୟଦିନରେ ପ୍ରଶସ୍ତ ।
 ପାଦଶ ବା ଏକୋଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗ୍ରାହ ଦବସରେ
 ବ୍ରତ ଉପବାସେ ପ୍ରାତଃ ସ୍ନାନ ସମୟରେ ।
 ସୋରଷ ଭୋଜି ଗ୍ରାହଣ କରିବା ଉଚିତ
 ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ନୂହଇ ଦୋଷ ଆହେ ବଧୂତ ।
 ଆବର ସନ୍ଧ୍ୟାନ୍ତ ଅମବାସ୍ୟା ଗ୍ରୋଷ୍ଠିମାର୍ତ୍ତୀ
 ଅଷ୍ଟମୀ ନବମୀ ପବବାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ।
 ଏହି ଦିନମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ସେ ପ୍ରକାରେ
 ସୋରଷ ଭୋଜି ଗ୍ରାହଣ କରିବ ବଧୂତେ ।
 ଗ୍ରାହ ଅବା ବ୍ରତ ଉପବାସ ଦିନ ହେଲେ
 ଭୋଜିଲ ନ ଘେନିବ କେତେବେଳେ ଭଲେ
 ବର ରଜକର୍ତ୍ତୃ ଶାଗ କଂସା ପାସେ ଅଳ୍ପ
 ସେଦିନମାନଙ୍କେ ନ କରିବଟି ଭୋଜନ ।
 ଗ୍ରୋଷଣ ହୋଇଥିଲେହେଁ କଲ୍ଲସ ମାର୍ଜିତ
 ଉଚିତ ନୂହଇ ଜାଣ କରିବାର ଗ୍ରାସ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ଷଷ୍ଠ ପୂ ଆଦି ରୁଚି ବର୍ଣ୍ଣକର
 ନିଷିଦ୍ଧ ଦବସେ ପ୍ରିୟ ଭୋଗ କରିବାର ।
 ରତ୍ନରେ ଦଧି ଉଷଣ କଲେ ମହାଦେ ସ
 ସନ୍ଧ୍ୟାକାଳରେ ଖୋଇଲେ ହୁଏ ଆୟୁନାଶ
 ରଜସ୍ଵଳା ନାଶଠାରେ ଆସନ୍ତି ହୋଇଲେ
 ନିଜକ ମଧ୍ୟରୁ ଗତ ହୁଏ ଅଳ୍ପକାଳେ ।
 କୁଳଟା ରମଣୀଠାରୁ ଅଳ୍ପ କଲେ ଗ୍ରାସ
 ସକଳ ଧର୍ମରେ ହ ନ ଘଟଇ ଅବଶ୍ୟ ।
 ଶୁଦ୍ରରେ ଯାଜନ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ଅଥବା ଭୋଜନ କରେ ଶୁଦ୍ର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଅଳ୍ପ ।
 ଅଭିଷ୍ୟ ଉଷଣ ଦୋଷ ହୁଅଇ ତାହାର
 ଅଥବା ବୃଷଲୀପତି ଅଳ୍ପ ଯେ ଆହାର ।

କରଇ ତାଠାରୁ ବଳ ପାପୀ କେହିନାହିଁ
ପତିତଜନଙ୍କ ହୃଦ୍ରେ ଅନ୍ଧ ଯେ ଭୁଞ୍ଜଇ ।
ସେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶ୍ରେଣୀରେ ହୁଅଇଟି ଲେଖା
ଅସୁକଳ ଭଙ୍ଗ ହୁଏ ତାର ହେଲେ ଦେଖା ।
ଯେଉଁ ବସ୍ତୁ ଆଗହୋଇ ଦାନ ଦେନ ଥାଇ
ସେ ଅବା ଗ୍ରାମରେ ବୁଲି ଚକିୟା କରଇ ।
ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଠାରୁ ଅନ୍ଧ ଖାଇବା ନିଷିଦ୍ଧ
ନିଶ୍ଚୟ କରି ଅଛନ୍ତି ସକଳ ବବୁଧ ।
ହସ୍ତା ଚିତା ନକ୍ଷତ୍ରରେ ତରଳ ଘେନିଲେ
ସମାନ ଅଟେ ଅଭିଷ ଖାଇବାର କୁଳେ ।
ମୂଳା ମୃଗଶିରା ଶୁକ୍ରପଦ ନକ୍ଷତ୍ରରେ
ମାଂସ ଖାଇଲେ ସମାନ ଗୋମାଂସ ସଙ୍ଗରେ ।

କୃତ୍ରିମ ନକ୍ଷତ୍ର ଅନାବାସ୍ୟାରେ ସେପରି
ଧରଇ ଯେ ହୁଏ ପାପ ହୁଅଇ ତାହାର ।
କ୍ଷୋର ଅବା ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗ ନଳପରେ ସେହି
ସ୍ନାନ ନ କରି ଦେବତା ପିତୃଙ୍କୁ ପୂଜଇ ।
ଜଳହୁଏ ତାର ଚର୍ଚ୍ଚି ରକତ ସମାନ
ଅନ୍ତକାଳେ ନରକରେ ହୁଅଇ ପତନ ।
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବା ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ୍ଷତ୍ରାର ଶ୍ରବଣ
ଶୁଣିଲତ ତପୋବନ୍ତ ମୋହଠାରୁ ଜାଣ ।
ଅଭି ଯେବେ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ମନ ଅଛି
ମନରେ କିଛି ନ ଭାବ ହେ ଧାରାଙ୍କ ବସ୍ତି ।
ଏହା କହିଣ ଶଙ୍କର ମଉନ ହୋଇଲେ
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ଗୀତେ ଶବ୍ଦ ବୋଲେ

ଲଭ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ ବ୍ରହ୍ମଖଣ୍ଡେ ନାରଦ ଶିବଙ୍କର କଥୋପ କଥନେ
ନାମ ଏକର୍ଷିଂଶୋଧ୍ୟାୟ ।

ଦ୍ଵାତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଶିବଙ୍କଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଶୁଣି ନାରଦଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ

ଶୁଣି ୨ ପୂଜନେ ଅପୂର୍ବ ଚରଣ
ଶିବଙ୍କ ବାକ୍ୟେ ନାରଦ ହୋଇଲେ ତୃପ୍ତ ।
ବେନକର ଯୋଡ଼ ପୁଣି ବୋଇଲେ ଗୋସାଇଁ
ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରସାଦରୁ ସବୁ ଶୁଣିଲି ।
ବ୍ରହ୍ମ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ସାକ୍ଷାତ ଆପଣ
ଶୁଣିବାକୁ ତବଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ।
ମନ ବଳିଅଛି ଆହେ ଜଗତର ନାଥ ।
ଦୟାକରି ମୋହ ଆଗେ କୁହନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ।
ବ୍ରହ୍ମ କେମନ୍ତ ଭାବରେ ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରକାଶ
ସାକାର ଅଟନ୍ତି କବା ଅଟନ୍ତି ଅଦୃଶ୍ୟ ।
କି ଅବା କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଅଟେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି
ଏହିକଥା ଶୁଣିବାକୁ ବଳିଅଛି ମତି ।
ବେବରେ କପରି ସେ ବ୍ରହ୍ମର ରୂପ ଗୁଣ
ନିରୂପିତ ହୋଇଅଛି କୁହନ୍ତୁ ଆପଣ ।
ପ୍ରକୃତ ଦେବା ଆଦର ଅଟନ୍ତି କେମନ୍ତ
ବ୍ରହ୍ମରୁ ସେ ଭଲ କବା ଆନ୍ତ ତାଙ୍କ ସାଥ ।
ତାହାଙ୍କ ବସୟ ବେଦେ କପରି ରହିଛି
ଶୁଣିବାପାଇଁ କି ମନ ବଳିଅଛି କିଛି ।

ବ୍ରହ୍ମ ଆଉ ପ୍ରକୃତିଏ ବେନ ଜଣକର
ସୃଷ୍ଟି ସର୍ଜନା ବସୟ ହୋଇଛି ବସ୍ତାର
ସମସ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି କୁହ ଶୁଣିପାଣୀ
କୃତାର୍ଥ ହୋଇବ ଏହା ତବ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି
ନାରଦ ମୂଳକ ବାକ୍ୟ କରିଣ ଶ୍ରବଣ
ଅଳପ ହସି ବୋଇଲେ ଶାବଣ ରମଣ ।
ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ବସ୍ତୁ ହୋଇଛି ଯେମନ୍ତ
ବେବ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେମନ୍ତ ଅଟଇ ଲିଖିତ ।
କହିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତତ୍ତ୍ଵେ ଶୁଣ ମୋହ ଗିର
ଯାହା ଶୁଣିବାକୁ ମନ ବଳିଛି କୁମର ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ରହସ୍ୟମୟ ପୁଣି ଜ୍ଞାନପ୍ରଦ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଅଗୋଚର ଭାର ଭେଦ ।
ବ୍ରହ୍ମା ଆଉ ବସ୍ତୁଙ୍କର ସଙ୍ଗତରେ ମୁଣ୍ଡି
ପ୍ରଧାନ ଦେବତା ରୂପେ କ୍ଷ୍ୟାତ ହୋଇଛନ୍ତି
ଧର୍ମ ଆଦର ଅନନ୍ତ ଦେବ ଆଦିକର
ତନୁଲେକରେ ପ୍ରଧାନ ଅଟନ୍ତି ସେପରି ।
ଆଦିଅନ୍ତ ନିରୂପଣ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର
ହୋଇଅଛି ବେବ ଆଉ ପୁରାଣ ମଧ୍ୟର ।

ସେ ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ନିତ୍ୟ ସନାତନ ମୟ
ନାହିଁ ତଳେ ମାତ୍ର ତାହାଙ୍କର ବୃଦ୍ଧି ଶୟ ।
ସୁକରୁଷେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯା ହୁଅଇ ଲୋକରେ
ନିରୂପିତ ହୋଇଅଛି ତେମନ୍ତ ବେଦରେ ।
ତାହା ମଧ୍ୟ ଆମ୍ଭେମାନେ ଜାଣୁ ଭଲକରି
ସେ କଥା କହୁଛୁ ବସ୍ତୁ ଶୁଣ କର୍ତ୍ତୃ ତେର ।
ଧର୍ମ ବେଦବର ଦିନେ ବଇକୁଣ୍ଠସୁରେ
ଯାଇଥିଲେ ଜାଣ ମୋତେ ନେଇ ସଙ୍ଗତରେ
ଆମ୍ଭେ ତନିଜଣ ଏହି ବ୍ରହ୍ମ ଜାଣିବାକୁ
ପରାବ ବୁଝିଲୁ ଯହା କହିବା କୁହୁଛୁ ।
ସାବଧାନ ହୋଇ ବସ୍ତୁ ଶୁଣ ମନଦେଇ
ଯେମନ୍ତ ଶବ୍ଦରେ ବ୍ରହ୍ମ ନିରୂପଣ ହୋଇ ।
ସକଳ ବେଦରେ ପରମବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ
ହୋଇଛି ପରମ ଆତ୍ମାରୂପେ ବ୍ୟାପୀ ।
ଯେଉଁ ଯେଉଁ କର୍ମ ପ୍ରାଣୀ କରୁଥାଏ ନିତ୍ୟେ
ସକ୍ଷୀରୂପେ ତାହା ବୁଝୁଥାନ୍ତି ସେ ଜାଗ୍ରତେ ।
ଜୀବର ଯେ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ଦେବ ନାରାୟଣ
ମନରୂପେ ବିରାଜିତ କମଳଆସନ ।
ଅଶେଷ ଜ୍ଞାନ ସ୍ୱରୂପେ ପ୍ରକାଶଇ ମୁହିଁ
ପ୍ରକୃତ ଦେଶ ରହନ୍ତି ଶ୍ରେୟସ ହୋଇ ।
ଆତ୍ମର ଅଧୀନ ଆମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ସେଠାରେ
ନିୟନ୍ତ୍ର ହୋଇଣ ଆଉଁ ଯେ ଯାହା କର୍ମରେ ।
ଆତ୍ମା ଯେବେ ଗୁଡ଼ିଆଏ ତାକୁ ଅନୁସର
ଯାଇ ବଳାଙ୍କର ପଛେ ପ୍ରଜା ଲେ ପର ।
ଯେଉଁରୂପେ ଜଳପାତ୍ରେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର
ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପଡ଼ିଥାଏ ସେରୂପେ ଆତ୍ମାର ।
ଏହିରୂପେ ହୋଇ ଜୀବ ସୁଖ ଦୁଃଖମାନ
ଭୋଗ କରୁଥାଏ କର୍ମ ଅନୁସାରେ ଜାଣ ।
ଜଳପାତ୍ର ଭର୍ତ୍ତିଗଲେ ଯେବଣ ପ୍ରକାରେ
ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବିମ୍ବ ଲୀନ ହୁଏ ସେହିଠାରେ ।
ସୃଷ୍ଟି ସହାର କାଳରେ ଜୀବ ଯାଇକରି
ପରମ ବ୍ରହ୍ମରେ ଲୀନ ହୁଅଇ ସେପରି ।
ଯୁଗସମ୍ପ୍ରେ ଏକାହୋଇ ବ୍ରହ୍ମ ରହିଥାନ୍ତି
ତରତର ଜୀବ ତାଙ୍କଠାରେ ମିଶିଯାନ୍ତି ।
ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କଠାରେ ଲୀନ ହେଉଁ
ବୁଦ୍ଧି ସୃଷ୍ଟି ହେବାଯାଏ ଅପ୍ରକାଶେ ଥାଇଁ ।

ସେ ପ୍ରଭୁ ମଣ୍ଡଳାକାର ତେଜ ସ୍ୱରୂପରେ
ପ୍ରକାଶି କୋଟିସୂର୍ଯ୍ୟ ସମାନ ଗାତ୍ରରେ ।
ସକଳ ସ୍ଥାନରେ ପରି ଆକାଶ ସଦୃଶ
ଦେଶାଯାନ୍ତି ଯେହ୍ନେ ନନ୍ଦ ଜାରଣ ପ୍ରକାଶ ।
ମହାବୀରୀ ଯୋଗୀଜନେ ତାଙ୍କ ରୂପ ବେଶି
ଆନନ୍ଦ ଲଭ କରନ୍ତି ହୋଇ ମହାସୁଖୀ ॥
ପରବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଭବି ମାନସରେ
ଧ୍ୟାନ କରୁଥାନ୍ତି ବସି ବିବସ ନିଶିରେ ।
ସ୍ୱେଚ୍ଛମୟ ନିରାକାର ପରମ ପୁରୁଷ
ସକଳ ଜୀବର ହେକୁ ଦେବତାଜେଣ ।
ପରମ ଆନନ୍ଦରୂପ ଆନନ୍ଦ କାରଣ
ଦ୍ରବ୍ୟରେ ହେକୁ ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟ ନାରାୟଣ ।
ସମସ୍ତ ଜୀବସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକୃତ ତହିଁରେ
ଲୀନ ହୋଇଥାଏ କାଳେ ବିଧି ଅନୁସାରେ ।
ଯେଉଁରୂପେ ଅନଳରେ ଦାହକା ଶକ୍ତି
ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଦେହରେ ପ୍ରଭା କରିଥାଏ ସ୍ଥିତି ।
ଦୁର୍ଗଧରେ ଧବଳ ରୂପ ଜଳେ ଶୀତଳତା
ଆକାଶରେ ଶବ୍ଦ ମଘଠାରେ ଗନ୍ଧବସ୍ତୁ ।
ସେହିରୂପେ ବ୍ରହ୍ମଠାରେ ପ୍ରକୃତ ସୁନ୍ଦରୀ
ଅଭେଦ ଭାବରେ ଥାନ୍ତି ଲୀନ ହୋଇକରି ।
ତାହାଙ୍କ ଯୋଗରେ ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ବୋଲନ୍ତି
ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରେ ଦୁହେଁ ପ୍ରକାଶ ହୁଅନ୍ତି ।
ସେ ପ୍ରକୃତ ମହାମାୟା ତିନିଗୁଣେ ପରି
ବିରାଜମାତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ଗୁଣାରୂପ ଧରି ।
ଯେଉଁରୂପେ କୁନ୍ଦଳାର ମାଟିପିଣ୍ଡ ନେଇ
ନିର୍ମାଣ କରଇ ଘଟ ଚନ୍ଦ୍ରପରେ ଥୋଇ ।
ସେରୂପେ ପରମବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକୃତିକୁ ଭେନ
ସଜନା କରନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ଜାଣ ଆହେ ମୁନି ।
ଏ ବାହାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାର ବୁଣିଲ ଯେରୂପେ
ଘଟଣା କରଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୂପ ଭେନ ଆସେ ।
ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକୃତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ତେମନ୍ତ ପ୍ରକାର
ଏଥିରେ ସଂସାର କିଛି ନାହିଁ ମୁନବର ।
କିନ୍ତୁ ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣକାର କୁରଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ
ଅନିତ୍ୟ ଅଟଇ ବୋଲି ମାନସରେ ହେଲ
ପରମବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକୃତି ହୋଇଣ ମିଳିତ
ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଅଟନ୍ତି ନିତ୍ୟ ।

ପୁରୁଷଠାରୁ ପ୍ରକୃତ ନୁହନ୍ତି ଅଧିକ
 ସମାନ ବୋଲି କହନ୍ତି କେତେ ବଞ୍ଚିଲେକ ।
 କୁଶଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣକାର ମୃତ୍ତିକା ସୁବର୍ଣ୍ଣ
 ଆଖିବାକୁ ସମରଥ ହୁଅନ୍ତିଟି ଜାଣ ।
 ମୃତ୍ତିକା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ଆଖିବା ସକାଶେ
 ସମରଥ କେତେବେଳେ ହୁଅନ୍ତି ବିଶେଷେ ।
 ଏ ସକାଶୁ ବ୍ରହ୍ମ ଏକା ପ୍ରକୃତେଠାରୁ
 ଉତ୍ତମ ବୋଲନ୍ତି ଆହେ ମୁନିକର ଗୁରୁ ।
 କେଉଁମାନେ କହନ୍ତି ସେ ବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ
 ପ୍ରକୃତଠାରୁ କିଛିହିଁ ନ ଅଟନ୍ତି ଭିନ୍ନ ।
 ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମତରେ ବ୍ରହ୍ମର ପ୍ରକୃତ
 ବିଭିନ୍ନ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇ ସେ ଅଛନ୍ତି ।
 ସକଳ ଲୋକର ଆତ୍ମା ସବଳର୍ମି ସାକ୍ଷୀ
 ଅଟନ୍ତି ସେ ବ୍ରହ୍ମ ତାଙ୍କ ରୂପ ନୁହେଁ ଦେଖି ।
 ନିର୍ଲିପ୍ତସ୍ଥାବରେ ଆନ୍ତ୍ର ସବଦେଶେ ପୁର
 ଶୁଦ୍ଧ ଶାସ୍ତ୍ର ନିରୂପଣ ହୋଇଛି ଏପରି ।
 ସମସ୍ତ ଜୀବନ ଆଦି କାରଣ ପ୍ରକୃତ
 ତାହାକୁ ମୁନିଏ ବୋଲୁଥାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମଶକ୍ତି ।
 ତେଜରୂପେ ସବୁଠାରେ ପ୍ରକାଶିତ ସେହି
 ବସିଥାନ୍ତି ଯୋଗୀତନେ ତାଙ୍କରୂପ ଧାୟି ।
 ମନ ବଳଶ୍ଚକମାନେ ସୃଷ୍ଟି ବୁଦ୍ଧ ଘେନି
 ସେ ତେଜକୁ ନ ଶାବନ୍ତି ଜାଣ ଆହେ ମୁନି ।
 ତାଙ୍କ ମତେ ସେ ଜେନର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱରୂପ
 ହୁଅନ୍ତି ଜାଲୁମାନ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ ।
 କାରଣ ନ ଥିଲେ କାର୍ଯ୍ୟ ନ ହୁଅଇ ସେଣୁ
 ବୈଷ୍ଣବେ ବିଶ୍ୱାସ ତାହା ନ କରନ୍ତି ଚେଣୁ ।
 କେବଳ ପୁରୁଷରୂପ ଧ୍ୟାନ ମାର୍ଗ ଦେଖି
 ଆସନ୍ତର ମାନସରେ ହେଉଥାନ୍ତି ସୁଖୀ ।
 ମଣ୍ଡଳ ଆନାରେ ବିଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ସେ ତେଜ
 କେଟିସୂର୍ଯ୍ୟ କରଣକୁ ଦିଅଇ ସେ ଲଜ ।
 ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ପ୍ରଭାସୟ ଜ୍ୟୋତିରେ ଆଦୃତ
 ଗୋଲେକ ତାହାର ମଧ୍ୟେ ଅଟେ ଅପ୍ତେ ତ ।
 ଲକ୍ଷେ କୋଟି ଯୋଜନ ତା ବିସ୍ତାର ଅଟଇ
 ଚକ୍ରରୂପ ଆକାରକୁ ବହୁଅଛି ସେହି ।
 ବେଷ୍ଟିତ ହେବାରୁ ଶୁଦ୍ଧ ଦିଗରେ କରଣ
 ବର୍ଣ୍ଣନ ବିଶଇ ତତ୍ତ୍ୱ ମଣ୍ଡଳ ସମାନ ।

ଅଶ୍ୱିନହେ ସତନାରେ ହୋଇବ ନିର୍ମିତ
 ଦୁଇକୁ ସେ ଦେଖାଯାଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଭୁତ
 ବଳକୁଣ୍ଡ ସୁରଠାରୁ ଉତ୍ତମ, ପଞ୍ଚାଶତ
 କୋଟି ଯୋଜନ ଅନ୍ତରେ ଶୂନ୍ୟମାୟେ ଶ୍ଚିତ
 ଗୋପାଳ ତୋପି ନିଗଣ ଆନନ୍ଦରେ ଚହିଁ
 ବାସ କରନ୍ତି ମହାପୁଣେ ଦିନ ନେଇ ।
 ଏ ବାହାରେ କାମଧ୍ୟକୁ ଅଛନ୍ତି ବହୁତ
 ବୁଲୁଛନ୍ତି ନିଜ ନିଜ ବସ୍ତ୍ରାଙ୍କ ସହିତ ।
 ବିଚିତ୍ର ଲକ୍ଷମଣ୍ଡଳ ଅତି ଶୋଭାବନ
 ଦେଖିବା ତପଶେ ହର ଘେନିଯାଏ ମନ ।
 ବୃନ୍ଦାବନ ବନ ଶୋଭା ସବୁଠାରୁ ବଳି
 ନନ୍ଦନ କାନନ ପ୍ରସାଦ ଦେଉଅଛି ଦଳି ।
 ଶତଶୃଙ୍ଗ ବିରଜିତ ପଦ୍ମତରେ ପୁଣି
 ପୂରତ ହୋଇଛି ଜାଣ ଆହେ ମହାମୁନି ।
 ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ଆଶ୍ରମ ଥିବାରୁ
 ତପୋଧନ ପୁଷ୍ପ ପରି ଦିଶୁଅଛି ଗୁରୁ ।
 ଆବର ବହୁତ ଦିବ୍ୟ ଆବାସ ଭବନ
 ଦେବାଳୟ ପୁଷ୍ପରାଣୀ ପୁଷ୍ପ ଉପବନ ।
 ଆବରଣ କରି ତାକୁ ଅଛଇ ସେଠାରେ
 ପାତୋଷି ବେଢ଼ାଲଅଛି ତା ଶୁଭିଷାଗରେ ।
 ଗର୍ଭର ପରଶା ତାର ନିକଟରେ ରହି
 ତହଲେହନେମିପରି ସୁନ୍ଦର ବିଶଇ ।
 ଗୁହମାନଙ୍କ ଉପରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଳଶ
 ବସିଅଛି ଇନ୍ଦ୍ରନାଳନଶି ତାର ପାଶ ।
 ଘୃତକ ପୋଷା ନଗଣ ଅତି ମନୋହର
 ମଣି ଦର୍ପଣ ନିର୍ମିତ କବାଟ ଦୁଆର ।
 ବିଦ୍ୟ ତପ ବିଗତ ରୂପରେ ସେ ପୁଷ୍ପ
 ହୋଇଛି ଦେବତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପପାନ ପରି ।
 ଶୋହଳଟି ହାର ତାର ଶରୀରକୁ ଅଛି
 ରତ୍ନ ଶାଘାବଳୀ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଜଡ଼ୁଛି ।
 ଅମୃତ ରସ ନିର୍ମିତ ବିଦ୍ୟ ସିଂହାସନ
 ତେଜରେ ଦିଶଇ ପୁଣି ଅତି ଶୋଭାବନ ।
 ପରମ ପୁରୁଷ ବିଷ୍ଣୁ ତା ମଧ୍ୟରେ ବସି
 ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରାୟ ପାଉଛନ୍ତି ଦିଶି ।
 ନୂତନ ମେଘ ପଦ୍ମସୂ ଶ୍ୟାମଳ ବଦନ
 କଂଶାର ବସୁଧ ବାଲ୍ୟ ରୂପ ଶୋଭାବନ ।

ଶରଦ ଚନ୍ଦ୍ରମା କୁଳ ଶ୍ରୀମୁଖ ପୁର
 ଲୋକୋପକରକ ନେତ୍ର ଦର୍ଶନ ମଧୁର ।
 ରୂପକୁ କୋଟିଏ କାମ ନ ହୋଇବେ ସରି
 ପ୍ରସନ୍ନ ଗୁଣରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଚନ୍ଦ୍ର ଶୋଭାମାୟ ।
 ସମ୍ପଦ ମୁରଲୀଧର ଦିବ୍ୟ ରୂପ ଗୁରୁ
 ମଙ୍ଗଳମୟ ଶ୍ରୀହରି ଯୋଗୀଜନ ଗୁରୁ ।
 ଅନଳ ସଂସାର ବାସ ପରିଧାନ କରି
 ଦଶନ୍ତ ବହୁତବଳ ନବଦାନ ସରି ।
 ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ସୁକାୟିତ ଚନ୍ଦନ ଲେପନ
 ବସିଥିଲେ କହିଥିଲ ମଣି ଶୋଭାମାନ ।
 ମଳୟା କୁସୁମମାଳ ଜାନୁ ପରିଧାନେ
 ଲମ୍ବିତ ହୋଇଣ ଶୋଭା ପାଏ ଅବରତେ ।
 ମଣି ମାଣିକ୍ୟ ପୁବର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାର ଦେହେ
 ପୁରର ପ୍ରକାଶମାନ ଦିଶେ ଅତିଶୟେ ।
 ମଣ୍ଡଳ ବେଶରେ କେଶ ପୁଚ୍ଛ ଶୋଭାବନ
 ଝଟ ଝଟ ଦିଶୁଥାଏ ନାନାଦି ଭୂଷଣ ।
 କେପୁର କକଣ ଆଉ ପାଦରେ ନୂପୁର
 ଲମ୍ବି ଅଛି କଣ୍ଠଦେଶେ ଅଶ୍ଳୁରହୁ ହାର ।
 ପୁବର୍ଣ୍ଣ ବୁଢ଼ଳ ବେନି କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୋଭଇ
 ଗଣ୍ଡପୁଳ କରଣରେ ଉଜ୍ଜଳ ଦିଶଇ ।
 ଶୁଭ୍ରଦନ୍ତ ପନ୍ଥ ତାଙ୍କ ମୁରୁତା ପରାଦ
 ଅଧର ଶୋଭା ଦିଶଇ ପଦ୍ମ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରାୟ ।
 ମୁଖର ଶୋଭା ବଡ଼ାଏ ଉନ୍ନତ ନାସିକା
 ସତେକ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଶୋଭାଂକୁ ଏକା ।
 ହୋଇଣ ବେଷ୍ଟିତା ପ୍ରଭୁ ଗୋପୀକା ଗଣରେ
 ଶୋଭା ପାବନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର କି ତାରକା ପନ୍ଥରେ ।
 ସେ ସମସ୍ତ ବାଳାମାନେ ନବ ଯଉବନୀ
 ମଣି ହୋଇଛନ୍ତି ରହୁ ହେମମାଳା ଜଣୀ ।
 ଆବର ନାନାଦି ଅଳଙ୍କାର ଶୋଭାପାଏ
 ବରଣିକ ତାଡ଼ାପୁଣି ମୁଖେ ଅବା କିଏ ।
 ଅନଙ୍ଗ ରସରେ ସବେ ମାନସ ମଜାର
 ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖପଦେ ଦୃଷ୍ଟି ଛନ୍ତି ବେର ।
 ସେହି ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ଯେ ସକଳ ବନ୍ଦିତ
 ବ୍ରହ୍ମା ନାବସୁଣ ସାଥେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ।
 ଶ୍ୟାମ ସରଣ ଧନ ସସ ଅର୍ଥାଶ୍ଵର
 ଅଟନ୍ତି ସେହି ଜଗତ ଜନଙ୍କ ଶିଖର ।

ଗୋଲନରେ ତାହାଙ୍କର ବସତ ଅଟଇ
 ସଦା ମୁଖ ରୁଷିରଣେ ଧ୍ୟାନ ଛନ୍ତି ଦେଇ ।
 ଆମ୍ଭର ପରମ ପ୍ରାଣ ଦେବତାଟି ସେହି
 ଅକ୍ଷୟ କୁଳ ବୋଲଣ ତାହାକୁଟି କହି ।
 ଆବର ପ୍ରକୃତ ମଧୁ ଅଟନ୍ତି ସେ ଭଲ
 ସକଳ ଜୀବ ଆଧାର କୁଳ ସନାତନ ।
 ତ୍ରଲୋକ ଶିଖର ସର୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଫଳଦାତା
 ସମସ୍ତ ଜୀବନ ଶୁଭ ଅଶୁଭ ବିଧାତା ।
 ପ୍ରଧାନ ପୁରୁଷ ସେହି ଗୋଲକ ବିହାରୀ
 ତ୍ରୁଲୁକ ବିଶାଳ ବସ ଅଟଇ ତାଙ୍କରି ।
 ନିଜେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଗୋପାଳ ବେଶରେ
 ରହିଛନ୍ତି ପାରିଷଦ ଗଣଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ।
 ତାଙ୍କ ସହିତରେ ଗାଧା ଆଦି ଗୋପନାଥ
 ବିହାର କରନ୍ତି ନାନା ସୁଖେ ରାସପୁଷ୍ପ ।
 ସକଳ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ହୃଦେ ଆନ୍ତ ସେ ପୁରୁଷ
 ଜୀବ ଆତ୍ମା ସ୍ଵରୂପରେ ଅଟନ୍ତି ପ୍ରକାଶ ।
 ତାହାଙ୍କର ଆଦି ଆଉ ଅନ୍ତ କିଛିନାହିଁ
 ଯେମନ୍ତ ଭବରେ ଯେହୁ ଭାଷେ ସେହୁ ପାଇ ।
 ସର୍ବଦା ନୂତନ ସେହୁ ନୂତନ ପୁରାତନ
 ସର୍ବ ନାହିଁ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁନାହିଁ ଭଲ ଭଲ ।
 ସକଳ ଆଦି ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି
 ତେଣୁ ତାହାଙ୍କର ନାମ କୃଷ୍ଣ ବୋଲିକରି ।
 ତାହାଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ଅଛି ବୈକୁଣ୍ଠରେ
 ନାବସୁଣ ନାମେ ଶୋଭା ପାଆନ୍ତି ତ୍ରପୁରେ ।
 ଅତି ମନୋହର ରୂପ ତାଙ୍କର ଅଟଇ
 ପାରିଷଦ ଗଣ ମଧ୍ୟେ ବସନ୍ତି ସେହି ।
 ଜଗତ ପାଳନ କର୍ତ୍ତା କମଳାଙ୍କ ବର
 ବସୁନ୍ତଳା ରୂପେ ସେହୁ ବସନ୍ତି ସାଧାର ।
 ସିନ୍ଧୁସୁତା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ସେ ପରାଣ ନାଥ
 ମୁନିଗଣ ମାନଙ୍କର ଅଟନ୍ତି ବନ୍ଦିତ ।
 ବ୍ରହ୍ମ ଭକ୍ତ କଥା ଯାହା ପରାଣରେ ମୋରେ
 କହିଲିତ ବିପ୍ରାଶିଣ ମୁଁ କୁମ୍ଭ ଆଗରେ ।
 ଏବେ ତବ ଭଗ୍ନ ହେଉଅଛି ଯାହାଙ୍କର
 ଏପରି କହି ମଜନ ହୋଇଲେ ଶିଖର ।
 ନାରଦ ଶୁଣିଣ ତାହା ହରଷ ହୋଇଲେ
 ଗଲବରକ ଯୋଗରେ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି କଲେ ।

ତାଙ୍କର ପ୍ରବେଶ କୃପା ହୋଇଣ ଶରୀର
ମୁକ୍ତାଞ୍ଜୟ ମନ୍ତ୍ର କୁଳେ ପାରିବେଲେ କର ।
ସେ ବର ଲଭଣ ମୂଳ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲେ
କରଯୋଡ଼ି ପିବାପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞା ମାଗିଲେ ।

ଆଦେଶ କରଲେ ଯଦୁ ବୃଷଭ ବାହନ
ନାରାୟଣାଶ୍ରମେ ଗଲେ କହେ ଶେଷ ଘନ ।

—*—

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବେଦି ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମସାମୁଦ୍ର ଶିବକଠାରୁ ନାରଦଙ୍କର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ
ଶ୍ରବଣେ ନାମ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଧ୍ୟାୟଃ ।

ତେତିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ନାରାୟଣଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ନାରଦଙ୍କର ପ୍ରବେଶ

ଶୁଣ ଯୁଦ୍ଧଜନେ ଅପ୍ରସ୍ତ ଚରଣ
ଯାହା ଶ୍ରବଣରେ କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇବ ପ୍ରବେଶ ।
ସଉତି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଆହେ ଶତ୍ରୁମଳ
ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ପୁଣି ଉଷିକ ନାୟକ ।
ନାରାୟଣଙ୍କ ଆଶ୍ରମେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ
ଅପ୍ରସ୍ତ ପୁର ଦର୍ଶନ କରି ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ।
ଶ୍ରୀରାମପୁତ୍ର ସବୁଆଡ଼େ ବଦସ୍ୟ କାନନ
ଆବର ନାନାଦି ଲତା ଆଉ ଗୁଳ୍ମମାନ ।
କୋକିଳ କାକଜୀ ବସି ପତ୍ର ଗହଳରେ
କୁହୁ କୁହୁ ତାନେ ଶବ୍ଦ ଦିଅନ୍ତି ହର୍ଷରେ ।
ସିଂହ ଶାଢ଼ୀଳ ଆବର ହରିଣ ଲଲୁକ
ଏକାନ୍ତେ ବୁଲୁଅଛନ୍ତି ହୋଇଣ ନିର୍ଭୀକ ।
ବାଦହଂସା ତଳେ କାହା ପ୍ରତିକାର ନାହିଁ
ଏକ ଜନମା ସନ୍ତାନ ପରିଛନ୍ତି ରହି ।
ପୁଣି ସେଠାକରେ ଯେଉଁ କାନନ ରହିଛି
ନନ୍ଦନ ବନ ତା ସଙ୍ଗେ ସମ ନୋହେ କିଛି ।
ବହୁ ଚନ୍ଦନ ପ୍ରାଦପ ସେଠାରେ ଶୋଭଇ
ସୁବାସରେ ମହ ମହ ଦିବ ତମକଇ ।
ଏହିସବୁ ଦେଖି ଯ ନାରଦ ମହର୍ଷି
ଗଲେ ହରିଷରେ ମନେ ହୋଇ ଅତି ତୋଷି ।
ଦେଖିଲେ ଏକ ଆଶ୍ରମ ମଧ୍ୟ ଚର୍ଯାମାନେ
ସଭା କରୁଛନ୍ତି ବସି ଆନନ୍ଦିତ ମନେ ।
ତାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାରାୟଣ ବସିଛନ୍ତି
ସୂର୍ଯ୍ୟତେଜ ପରିଦିଶେ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଜ୍ୟୋତି ।
ଯେତେ ମୁନିମାନେ ସେଠି ହୋଇଛନ୍ତି ଠୁଳ
କଳନା କରିବାପାଇଁ ନାହିଁ କାର ବଳ ।

ଅପ୍ରସ୍ତ ମାନେ ମିଳଣ ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି
ଦେଖିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମନ ହରଣ କରନ୍ତି ।
ଆବର ବାଣୀବାଦନ କରି ଆନନ୍ଦରେ
ନାଚନ୍ତି କନ୍ଦର ଗଣ ହରଷେ ସେଠାରେ ।
ସଭା ମୁଖରେ ଶୋହେ ନାରାୟଣ ନାମ
ଗହ ଗହ କମ୍ପେ ସେହି ପୁର ଅବସ୍ଥମ ।
ରହୁ ସିଂହାସନ ପରେ ବଜେ କରବାରୁ
ମନୋହର ଦିଶନ୍ତି ସେ ଯୋଗୀଙ୍କର ଗୁରୁ ।
ପରମବ୍ରହ୍ମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନ୍ତ୍ରକୁ ସମ୍ବତେ
ଜପ କରୁଛନ୍ତି ବସି ନିଜ ହୃଦୟରେ ।
ହେରୁସେ ନାରାୟଣ ମୁନିଙ୍କୁ ନାରଦ
ଦେଖିକରି ଆନନ୍ଦରେ ମନେ ବହି ମୋକ ।
ପ୍ରଣାମ କରିଣ ଆଗେ ଉଭୟ ହେଲେ ଯାଇ
ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ନାରାୟଣ ଉଷିକୁଳ ସାହି ।
ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ବେଶେ ଅସନୁ ଉଠିଲେ
ବେନିଭୁଜେ ଧରି ଗାଡ଼େ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ ।
ସେ ଅନ୍ତରେ ସୁଜାକରି କୁଶଳ ବାରତା
ସୁକର୍ଣ୍ଣ ଆସନେ ବସାଇଲେ ଗୁଡ଼ି ଚିନ୍ତା ।
ଏ ବାହାରେ ପଳମୁନ ଜଳ ଅଶିତେଇ
ଅତିଥ୍ୟ ସଜ୍ଜାର କଲେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ।
ସେ ସକାଶୁ ମୁନିଙ୍କର ନାରଦ ମହର୍ଷି
ପ୍ରସନ୍ନମ ନିହାରିଲେ ମୁତୁର୍ତ୍ତେ ନ ବସି ।
ନାରାୟଣ ମୁନିଙ୍କର ମୁଖକୁ ଅନାଇ
ବରଷଲେ ସେ ଅନ୍ତରେ ବନୟନୁ ବହୁ ।
ବୋଇଲେ ହେ ମୁନିଗଣ ମନ୍ତ୍ରନ ମନ୍ତ୍ରନ
ଆପଣ ଅଟନ୍ତି ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କ ଉତ୍ତମ ।

ବେଦଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷାକର ପିତାଙ୍କ ମୁଖରୁ
ମନ୍ତ୍ର ଶ୍ରବଣ କଲି ମୁଁ ଶଙ୍କରଙ୍କଠାରୁ ।
ତଥାପି ମୋହର ମନ ନ ହୋଇଲି ତୋଷ
ସେ ଘେନି ଆସିଲି ଖେଳ ଆପଣଙ୍କ ପାଶ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଚରିତାମୃତ ଶୁଣିବାପାଇଁକି
ବହୁତ ଦିନରୁ ମୁଁ ରହିଅଛି ଟାକି ।
ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରସାଦରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋରଥ
ହେବ ବୋଲି ଭାବିଅଛି ଆହେ ଚପୋବନ୍ଧୁ ।
ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଇନ୍ଦ୍ର ଆଦି କର
ଚିତ୍ତା କରନ୍ତୁ ତାହାକୁ ମନରେ ବିଚାର ।
ଏ ବାହାରେ ମୁନିମାନେ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ଘେନି
କେଉଁରୂପେ ଦରଶନ କରିନ୍ତି ହେ ମୁନି ।

ଅସେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କାହାଠାରୁ ହୁଏ ଜାତ
ଅନ୍ୟକାଳେ ପୁଣି କେଉଁଠାରେ ହୁଏ ଲିପ୍ତ ।
କିଏସେ ବୋଲନ୍ତି ସବୁ ବେଦତାଙ୍କ ଶ୍ରୀ
କରୁପେ ସବୁ ଲୋକରେ ଅଟେ ତାଙ୍କବାସ ।
ସ୍ୱରୂପ କର୍ମ ତାଙ୍କର କେକନ୍ତ ପ୍ରକାରେ
ଏ ସମସ୍ତ ଦୟାକର କୁହନ୍ତୁ ମୋହରେ ।
ଶ୍ରବଣ କରିଣ ଆପଣଙ୍କ ମୁଖୁ ମୁଁ
କୁତାର୍ଥ ହୋଇବି ଜାଣ ଆହେ ଚପିସାଇଁ ।
ନାରଦଙ୍କର ବଚନ ଶୁଣି ଏହିପରି
ହସିହସି ବୋଲିଲେକ ଶଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରଧାରୀ ।
ପବନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗାଥା ଆରମ୍ଭ କରିଲେ
ସେ ହରିଙ୍କ ପାଦ ଚିନ୍ତି ଶେଷବାସୀ ବୋଲେ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ନାରଦଙ୍କର ନାରାୟଣଶ୍ରମେ ଗମନ ଓ
ନାରାୟଣଙ୍କ ସହିତ କଥୋପ କଥନେ ନାମ ତ୍ରୟୋତ୍ତମ ଶୋଭାୟାୟଃ

ଚଉତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ ନାରାୟଣଙ୍କଠାରୁ ନାରଦଙ୍କର ଶ୍ରବଣ ।

ସୌତ ବୋଲିଲେ ସକଳ ତପଃକୁ ଅନାଉ
ଏହାପରେ ଯାହାହେଲ ଶୁଣ ମନଦେଇ ।
ନାରଦଙ୍କ ମୁଖୁ ଶୁଣି ଦେବନାରାୟଣ
ବୋଲିଲେ ପୁଚ୍ଛିଲି ଯାହା ମନଦେଇ ଶୁଣ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରୂପଗୁଣ ଅଟଇ ଅପାର
ଶୁଣିବାକୁ ଯେବେ ମନ ବଳିଛି କୁମୁର ।
ସତୋଷ ମନରେ ବସି କର ହେ ଶ୍ରବଣ
କହିବା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ରୂପ ଆଉ ଗୁଣ ।
ପରମବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଟନ୍ତି
ତାଙ୍କଠାରୁ ଚରଚର ହୁଏ ଉତପତ୍ତି ।
ହରିହର ଚଣପତି ବ୍ରହ୍ମା ଆଦିପୁରେ
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବୀ ସହିତରେ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପାଦ ପଦ୍ମତଳେ କର ଧ୍ୟାନ
ଚିତାନ୍ତି ଦିବସ ରାତ୍ରୀ ଶୁଣଦେଇମନ ।
ଏ ସଂସାର ଅଟେ ମହା ଗଣ୍ଡର ସଂଗର
ଅଳ ଆଉ କୁଳ କେହି ନ ଜାଣନ୍ତି ସ୍ୱାର ।

କେତେ ନଦନଦୀ ଆଉ ସାଗର ପବନ
କେତେ ସ୍ଥଳ କେତେ ଜୀବ ଅଛନ୍ତି ପୂରିତ ।
ତାହା ସହଜରେ କେହି ନ ପାରନ୍ତି ଜାଣି
କିହୁମାତ୍ର ଜାଣିଛନ୍ତି ଦେବ ଶାଳଗ୍ରାଣୀ ।
ନିଜେ ଧାତା ଏ ଜଗତ ସର୍ଜନା କରିଛୁ
କିନ୍ତୁ ତାର ଆଦି ଅନ୍ତ ପାଇନାହିଁ କିଛି ।
ସମସ୍ତ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ହୋଇଛନ୍ତି ଲୀନ
ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱରୂପୀ ଅଟନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁ ଭଗବାନ ।
ସେ କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ରହେ ଯାହାଙ୍କର ମତ
ଏ ଭବ ସାଗରୁ ଏକା ସେମାନେ ତରନ୍ତି ।
ବରଦ ରୂପରେ ଦିନେ ଦନ୍ତ ଅଗ୍ରେ ମହା
ଟେକି ଧରିଥିଲେ ଭଗବାନ ଦୟାବନ୍ଧୁ ।
ତାହାଙ୍କ ଲେମ କୁପରୁ ସଂସାର ଭିଆଣ
ମନଦେଇ ଆହେ ବ୍ୟାତାଙ୍କ ସୁଦ ଶୁଣ ।
ଏମନ୍ତ ଅଟନ୍ତି ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ
ସହଜେ ଜାଣିବ ଅବା ତାଙ୍କୁ କେଉଁଜନ ।

ଦେ ନାରକ ମୁନ କୁମ୍ଭେ ପରମ ଆଦରେ
 ପ୍ରଣାମ କର ସେ ବେଦ ବେଦକ ପଦ୍ମରେ ।
 କୁସ୍ମ ଆମ୍ଭ ସହିତରେ ସିଦ୍ଧ ମୁନିଗଣ
 ତାହାଙ୍କର ଏକ ଏକ ଅଂଶ ବୋଲି ଜାଣ ।
 ଆଦର ଦେବତା ଯଶ୍ଵ ସନ୍ଧ୍ୟା ଗନ୍ଧବ
 ଏକ ଏକ କଳା ଅଂଶ ଅଟନ୍ତି ସେ ସର୍ବ ।
 ସେହି ଅନାଦିକ ନାଥ ବସନ୍ତ ପୁରୁଷ
 ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅଟେ ତାହାଙ୍କର ଅଂଶ ।
 ଧର୍ମ ଅବତାରେ ନିଜ ପୁଣ୍ୟବିପୁଳ
 ରଖିଲେ ଗଜ ଶୟରେ ମସା ଥିଲାପରି ।
 ସେହି କୃଷ୍ଣକ କଳରୁ କଳପ ଜନ୍ମିତ
 ବହିର୍ଭୁତ ପୃଥ୍ବୀକୁ ପୁଣିତରେ ଶୁଣ ।
 ଗୋଲକର ନାଥ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣକ ଯଶୋନ
 ବେଦ ପୁରାଣରେ ହୋଇ ନିପାରେ ବର୍ଣ୍ଣନ ।
 ପଦ୍ମ ପୁରାଣର ଯେତେ ଚିତ୍ରଦାସ ଗୁରୁ
 ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯଶ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନୂତନ ସମୟ ।
 ଏ ସକାଶୁ ବୋଲୁଅଛୁ ଆଦେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର
 ତାହାଙ୍କୁ ଭଜିଲେ କୁମ୍ଭେ ହୋଇବ ପବିତ୍ର ।
 ବଶୁ ଜଗତରେ ତାଙ୍କ ପରି କେହି ନାହିଁ
 ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ତାଙ୍କ ଅଂଶ ବୋଲି କହି ।
 ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବେଦ ଦେବେ ହେଲେଜାତ
 ମାତ୍ର ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଚିତ୍ତ ।
 ଜଗତଜନନୀ ଦେବୀ ପ୍ରକୃତିଙ୍କୁ ସେହି
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସର୍ଜନା କଲେ ଜାଣ କହୁଥାଇ ।
 ତାଙ୍କଠାରୁ ସୃଷ୍ଟି ଜାତ କଲେ ସେ ଅନ୍ତରେ
 ପ୍ରାବର ଜଙ୍ଗମ ପ୍ରାଣୀ ବସନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ।
 ବ୍ରହ୍ମା ଆଦି ଦେବଗଣ ସେହି ପ୍ରକୃତିଙ୍କୁ
 ଭଜନ୍ତି କରନ୍ତି ମନେ ବହୁଶ ପ୍ରୀତିକୁ ।
 ପରମ ବ୍ରହ୍ମରୁ ସେହି ନ ଅଟନ୍ତି ଭିନ୍ନ
 ଯେଣୁ ତାଙ୍କ ଯେ ଗୋ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଜନନୀ ।
 ଯୋଗମାୟା ଆଦିକରି ସମସ୍ତ ଦେବତା
 ପ୍ରକୃତିଙ୍କ ମାୟାବଳେ ହୁଅନ୍ତି ମୋହିତ ।
 ପରମ ପୁରୁଷଙ୍କର ଶକ୍ତିରୂପା ସେହି
 ତାହାଙ୍କର ଚିତ୍ତ ଜାଣି ନ ପାରଇ କେହି ।
 ତାଙ୍କ ବନା ପରମାତ୍ମା ସଦା ଶାନ୍ତ
 କର ନ ପାରନ୍ତି ଜାଣ ଆଦେ ମହାମନା ।

ଏବେ ଆମ୍ଭ ବୋଲକରି ଦେଖ ହୋଇ କୁମ୍ଭେ
 ଶକ୍ତି ଯାଇ ବଦାଦ କର ବୋଲୁ ଆମ୍ଭେ ।
 ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶ ରକ୍ଷା ନ କଲେ କୁମ୍ଭର
 ମଙ୍ଗଳ ନୋହେ ଜାଣ ଆଦେ ଚର୍ଚ୍ଚିବର ।
 ଆନନ୍ଦରେ ପାଳଇ ଯେ ପିତାଙ୍କର କଥା
 ସବୁଠାରେ ପୂଜ୍ୟ ସେହି ହୁଅନ୍ତି ସର୍ବଥା ।
 ଆସନ୍ତାର ଭୟାକୁ ବନ୍ଧୁ ଅଳଙ୍କାର
 ଚନ୍ଦନ କୁନ୍ଦୁମ ବେଲ ଯେ ଗୁରୁପବର ।
 ସନ୍ତୋଷ କରଇ ନିତ୍ୟେ ତାଠାରେ ପ୍ରକୃତ
 ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଣ ତାର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତି ।
 ଯେରୂପେ ପ୍ରକଟଠାରୁ ପୂଜା ପାଳକରି
 ଆନନ୍ଦ ଲଭ କରନ୍ତି ଛଦ୍ମ ନରହରି ।
 ସେରୂପେ କାମିନୀ ପୂଜା କଲେ ମହାମାୟା ।
 ପ୍ରକୃତ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ କରନ୍ତି ସୁଦୟା
 କାମିନୀ ରୂପରେ ସେହି ପ୍ରକୃତିଟି ଜାଣ
 ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ କରୁଅଛନ୍ତି ଭ୍ରମଣ ।
 କାମିନୀକୁ ଅପମାନ ଦିଏ ଯେଉଁ ଲୋକ
 ତା ଠାରେ ପ୍ରକୃତ ନିଷ୍ଠେ ହୁଅନ୍ତି ବମ୍ବଣ ।
 ପତି ପୁତ୍ର ସହିତରେ ସଙ୍ଗୀ ରମଣୀକ
 ପୂଜାକଲେ ଯେଉଁ ଲୋକ ବଦାଏ ପ୍ରୀତିକ
 ପ୍ରକୃତିଙ୍କ ଦୟାବଳେ ତାହାର କଲ୍ୟାଣ
 ହୁଅଇ ସନ୍ଦେହ ଏଥୁ ନାହିଁ କହିବାଣ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ସୁରୂପଣୀ ସେ ମୂଳ ପ୍ରକୃତି
 ଆସନ୍ତାକୁ ପାଞ୍ଚଭାଗ କରି ସେ ଅଛନ୍ତି ।
 ପରମାତ୍ମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣକ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶବ୍ଦନ
 ଅଟନ୍ତି ରାଧିକା ବୋଲି ଯାହାଙ୍କର ନାମ ।
 ସେହିଟି ପ୍ରଥମଭାଗ ପ୍ରକୃତି ବୋଲନ୍ତି
 ଯେଉଁ ଦେବୀ ନାରାୟଣଙ୍କର ପ୍ରିୟବତୀ ।
 ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଲି ନାମ ଅଟେ ତାହାଙ୍କର
 ପାଳନ କରନ୍ତି ସେହି ଅଶେଷ ଭଣ୍ଡାର ।
 ପ୍ରକୃତି ଦ୍ଵିତୀୟଭାଗ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଜାଣ
 ବଚନ ଦେବତା ଯେହୁ ଅଟନ୍ତି ସେ ପୁଣି ।
 ସକଳ ଲୋକରେ ପୂଜ୍ୟ ନାମ ସରସ୍ଵତୀ
 ପ୍ରକୃତି ବେଦୀ ଚୂର୍ତ୍ତୀୟ ଭାଗ ସେ ଅଟନ୍ତି ।
 ବ୍ୟାତାଙ୍କ ପ୍ରିୟା ଯେହୁ ସର୍ବ ଦେବ ମାତା
 ସାବିତ୍ରୀ ତାହାଙ୍କ ନାମ ସପ୍ତ ପତିବ୍ରତା ।

ଏ ଜୀବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦୁଇ ଗୋଟି ପଥ
ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରୁ କୁହୁ କରୁଛୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।
ପାପ ଆଉ ପୁଣ୍ୟ ଏହି ଦୁଇ ଗୋଟି ଜାଣ
ଅଟଇ ଅସଲ ମାର୍ଗ ମନବେଲ ଶୁଣ ।
ପୁଣ୍ୟ କଥାଟ କହିଲୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ମୁହିଁ
ପଥର ଗାଥା ଶୁଣନ୍ତୁ ମନକର୍ତ୍ତ ଦେଲ ।
ଜୀବରେ ଦୟା ନ କରେ ଯେବେଣି ଜନ
ମହା ପାତକୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ହୁଏ ଗଣ୍ୟ ।
ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅନେକ ପୁର ଅଛିରହି
ଗୋଟି ୨ କରି ତାହା ଶୁଣ ମନଦେଲ ।
ପରଧନ ଦେଖି ଯେହୁ ହାଇଁପାଇଁ ହୁଏ
ରଜନୀ ଅର୍ଥରେ ଆସି ଶ୍ରେୟକରି ନିଏ ।
ଆଦର ପର ରମଣୀ ଦେଖି ଲୋଭକରେ
ନାନା ଅଧ୍ୟୋଗୁର କରେ ତାହାର ସାଙ୍ଗରେ ।
ଅତିଥୁ ଅଭ୍ୟାଗତକୁ ଦେଖିଲେ ଦୁଆରେ
ଭିକ୍ଷା ନ ଦେଇ ଫେରାଇ ଦିଏ ନିଶ୍ଚୟରେ ।
ପୁଣି ଗୋପନରେ କରେ ଯେହୁ ଭୁଣ୍ଡହତ୍ୟା
ଆଦର ଯେ ହୁଏ ପରଶିଷ୍ଟ କାତରତା ।
ମହାପାପୀଙ୍କର ମଧ୍ୟେ ଗଣା ସେ ହୁଅଇ
ବସୁଧା ତାହାର ଭାଗ ସହି ନ ପାରଇ
ଅନନ୍ତ ମୁଖରୁ ଅଳ୍ପ ହୋଇ ଇନ୍ଦ୍ରାଗଣ
ବହୁଇ ପାତାଳ ସହିତରେ ଶିବୁଦନ ।
ତାପରେ ଜଳ ବରଷେ ରଜନୀ ଦିବସ
ତା ଦେଖି କୁହୁ ପୁରୁଷ ହୁଅନ୍ତୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
ଆକାଶରୁ ବ୍ୟାପି ଜଳମାନ ବ୍ୟାପିଯାଏ
ସକଳ ଜୀବ ଜଗତ ନାଶ ହୋଇଯାଏ ।

ବିକଟ ପୁରୁଷ ତାହା ଦେଖି ନୟନରେ
ସକଳ ଜୀବ ମାନଙ୍କୁ ଭରିଣ ଗର୍ଭରେ ।
ମହାଶୂନ୍ୟ ପୁରେ ଯାଇ ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତୁ
ଏହିପରକାରେ କେତେ ଯୁଗଯାଏ ବତି ।
ତାପରେ ମନେ ବସୁରି ସେ କୁହୁ ପୁରୁଷ
ନିଦ୍ରା ତେଜ ଶୁଭିଆଡ଼େ ବେଶନ୍ତୁ ଅବଶ୍ୟ ।
ଶୁଳ ନାହିଁ ତଳେମାସ ଗୋଟିଅଛି ଜଳ
ଗୋଟିଏ ନାହାନ୍ତୁ ଜୀବ ସକଳେ ନିର୍ମୂଳ ।
ତେଣୁ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟେ ମନରେ ବସୁରି
ଅଙ୍ଗରୁ ପୁରୁଷ ଏକ ଦ୍ୟନ୍ତ ଜାତକରି ।
ସେହି ପୁରୁଷ ଅଟଇ ପ୍ରଥମ ପୁରୁଷ
ତାହାକୁ ଆଦେଶ ଦ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭୁ ପିତାବାସ
କୁହୁରୁପୀ ନାରାୟଣଙ୍କର ଆଦେଶରେ
ଅରୁପର ରୂପ ଜାତ ହୁଅଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ।
ତାପରେ ଏହି ଜଗତ ହୁଅଇ ନିର୍ମାଣ
ସଭିଙ୍କ ମୂଳରେ ବ୍ରହ୍ମସାର ଅଟେ ଜାଣ ।
କୁହୁ ଏକମାସ ମୂଳ ଆଉ ସବେ ଡାଳ
ଡାଳରୁ ଶାଖା ବଗାଖା ପସ ପୁଲ ଫଳ ।
ସବୁ ଯାକ ହୋଇଅଛି କୁହୁଠାରୁ ଜାତ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର କୁହୁ ହୋଇଛି ପ୍ରାଣୀତ ।
ଏଣୁ ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞ ପାଦେ କରେ ନିଶ୍ଚାର
କୁହୁ ନାମ ଜପି ଏ ସଂସାରୁ ହୁଅ ପର ।
ଏହି କୁହୁ ସନାତନ ସର୍ବ ପରେ ସାର
ଅଧମ କ୍ଷେତ୍ର ମୋହନ ସେ ପାଦେ ନୁହାର
ପ୍ରଥମ ଶକ୍ତି ଏଠାରେ ହୋଇଲୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ନ ଧରିବ ମୋର ଦୋଷ ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନ ।

ପ୍ରଥମଶକ୍ତି ସମାପ୍ତ

ବିଜ୍ଞାପନ

ଛାନ୍ଦ, କାବ୍ୟ, ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ	ଟ ୨୫.୦୦
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଲୀଳା	ଟ ୨.୦୦
ଶ୍ରୀରାମଲୀଳା (ପରଜା)	ଟ ୨.୫୦
ଶ୍ରୀରାମଲୀଳା (ବିକ୍ରମ)	ଟ ୨.୫୦
ଶ୍ରୀରାମଲୀଳା (ସଂକ୍ଷିପ୍ତ)	ଟ ୩.୨୫
ଶ୍ରୀରାମଲୀଳା (ପ୍ରତିବାସିତା) ସେଟ୍	ଟ ୮.୦୦
ବିଷ୍ଣୁରାମାୟଣ	ଟ ୨.୦୦
ବିଷ୍ଣୁ ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ	ଟ ୨.୦୦
ପ୍ରବଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ର	ଟ ୨.୫୦
ବସନ୍ତ, ବସନ୍ତ	ଟ ୪.୨୫
ରାଜକଲ୍ୟାଣ	ଟ ୪.୨୫
ଲବଣ୍ୟବତୀ (ବିଜୟ)	ଟ ୧୦.୦୦
ରବିବର ହାରାବଳୀ	ଟ ୨.୫୦
ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ୍	ଟ ୨.୫୦
ବର୍ଜାଲ ବୋଉ	ଟ ୦.୫୦
ବିଜୟାବ୍ୟ ବନୋବ୍ୟ ୮୦୦୦୦୦୦୦	ଟ ୪.୦୦
ବିଜୟାବ୍ୟ ବନୋବ୍ୟ ସେଟ୍	ଟ ୨୦.୦୦
କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସ୍ତବ୍ଧ	ଟ ୧୪.୦୦
ବିଜୟାବ୍ୟ ବନୋବ୍ୟ	ଟ ୩.୦୦

ପ୍ରାଚୀନ—ପ୍ରମୁଖ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ

ଅକ୍ଷୟ ବନୋବ୍ୟ, ୧୯୯୯-୨

ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ୩୯-୨୦୦୦